

การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ: การแสดงนัยของการสัมผัสภาษาถิ่น

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEXICAL AND PHONOLOGICAL VARIATION IN PHUKET THAI BY AGE:
AN IMPLICATION FOR DIALECT CONTACT

Miss Challika Mahaphuntong

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ: การแสดงนัยของการสัมผัสภาษาล้าน
โดย	นางสาวฉลลิกา มหาพูนทอง
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ภาวดี สายสุวรรณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. วริษา โอสถานนท์)

ฉัตรลลิกา มหาพูนทอง : การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ: การแสดง
 นัยของการสัมผัสภาษาถิ่น (LEXICAL AND PHONOLOGICAL VARIATION IN PHUKET
 THAI BY AGE: AN IMPLICATION FOR DIALECT CONTACT) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์
 หลัก: ศ. ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ, อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ. ดร. ม.ร.ว.กัลยา
 ดิงศภักดิ์, 171 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตาม
 อายุของผู้พูดและสังเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตโดยใช้ทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น
 โดยมีปัจจัยสำคัญในงานวิจัยคือ ภูมิภาคของบรรพบุรุษ ตัวแปรทางภาษาในงานวิจัย ได้แก่ ศัพท์
 จำนวน 36 หน่วยอรรถและเสียง 4 ตัวแปร คือ (1) พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (2)
 สระ (ei, **ei**, ou) ในพยางค์เปิด (3) วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) และ (4) วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

ผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้เป็นคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 120 คน แบ่งตาม
 ภูมิภาคของบรรพบุรุษ 4 ถิ่น ได้แก่ ภูเก็ต ภาคใต้และเป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาคใต้และ
 เป็นคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาคกลาง ถิ่นละ 30 คน ในแต่ละถิ่นแบ่งออกเป็น 3 รุ่นอายุ
 รุ่นละ 10 คน ได้แก่ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี และรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี
 ทั้งนี้ ผู้บอกภาษาสามรุ่นอายุคัดเลือกจากผู้ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน (พ่อแม่ - ลูก - หลาน) การ
 เก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้บอกภาษาแบบไม่เป็นทางการในหัวข้อที่เกี่ยวกับ
 เรื่องราวในชีวิตประจำวัน ในการวิเคราะห์ข้อมูล คัดเลือกคำ 20 คำแรกที่มีตัวแปรทางภาษาปรากฏ
 อยู่มาใช้ จากนั้น แจนับและคำนวณค่าทางสถิติ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในปัจจุบันมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ลู่เข้า
 ภาษามาตรฐาน โดยที่ตัวแปรศัพท์เปลี่ยนแปลงเร็วกว่าตัวแปรเสียง ที่สำคัญพบว่า มีตัวแปร
 เสียงพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ไม่เป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดอายุ
 มากและอายุน้อยใช้รูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและรูปแปรภาษามาตรฐานใกล้เคียงกัน อีกทั้งยัง
 พบรูปแปรสระที่ไม่ได้เป็นรูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นใด คือ [i̯, **i̯**, uu] ซึ่งเป็นรูปภาษาถิ่นใน
 ระหว่าง (interdialect form)

ภาควิชา	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาหลัก
ปีการศึกษา	2559	ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาร่วม

5480504922 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS: DIALECT CONTACT/ PHUKET THAI/ EASTERN SOUTHERN THAI/ WESTERN SOUTHERN THAI/ STANDARD THAI

CHALLIKA MAHAPHUNTONG: LEXICAL AND PHONOLOGICAL VARIATION IN PHUKET THAI BY AGE: AN IMPLICATION FOR DIALECT CONTACT. ADVISOR: PROF. THERAPHAN LUANGTHONGKUM, CO-ADVISOR: ASST. PROF. M.R.KALAYA TINGSABADH, 171 pp.

This research aims at analyzing the lexical and phonological variation in Phuket Thai by age. It also synthesizes Phuket Thai dialect change based on the dialect contact theory using the ancestors' birthplace as the main variable. The linguistic variables consist of 36 semantic units and 4 phonological variables i.e. (1) final (ʔ) in long checked syllables, (2) vowels (ei, **əi**, ou) in open syllables, (3) high-rising-falling tone (454), and (4) high-level tone (44).

The data was collected from 120 participants in Phuket province. They were classified into 4 groups according to their ancestors' birthplaces: (1) Phuket, (2) Southern Thailand where Eastern Southern Thai is spoken, (3) Southern Thailand where Western Southern Thai is spoken, and (4) Central Thailand. Thirty participants come from each ancestors' birthplace. Besides, in each ancestors' birthplace, the participants are divided into three age groups: over 60 years old, 35 - 45 years old and 10 – 20 years old (ten from each group). Each set of the three-age-group participants comes from different generations of the same family (parents–child–grandchild). The participants were interviewed using informal conversation about everyday life topics. The first twenty tokens from each linguistic variable were analyzed. Then the data was tallied and analyzed with descriptive statistics.

The result shows that Present Day Phuket Thai has the tendency to converge to Standard Thai. The lexical variable converges to Standard Thai faster than the phonological variables. One of the phonological variables i.e. final (ʔ) in long checked syllables, is not in accordance with the hypothesis. The elderly group and the young group use the Phuket Thai variant and the Thai Standard variant almost equally. Besides, the variants [i̯, **i̯**, uu], which are not the local variant of any dialects, emerged as the interdialect form.

Department: Linguistics

Field of Study: Linguistics

Academic Year: 2016

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดีเนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยาวัฒน์ พิทยาภรณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วริษา โอสถานนท์ (กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย) อาจารย์ ดร.มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ และอาจารย์ ดร.ภาวดี สายสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีคุณค่าต่อการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนๆ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ตลอดจนกำลังใจที่ดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลภาษาไทยถิ่นภูเก็ตทุกท่านในตำบลรัชฎา อำเภอมะเมือง จังหวัดภูเก็ต ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้คำปรึกษาและกำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

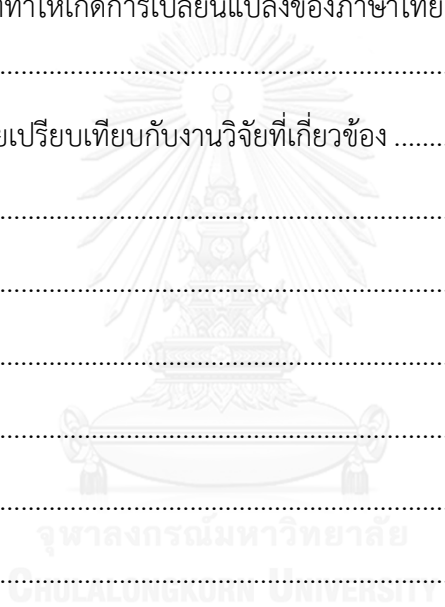
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 คำจำกัดความ	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 จังหวัดภูเก็ต.....	8
2.2 ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	10
2.3 ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้.....	14
2.3.1 ภาษาไทยถิ่นกลาง	15
2.3.2 ภาษาไทยถิ่นใต้.....	17
2.3.2.1 การแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้.....	17
2.3.2.2 ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้.....	20
2.3.2.3 ลักษณะเด่นทางภาษาในภาษาไทยถิ่นใต้.....	22
2.4 การสัมผัสภาษา.....	24
2.5 การสัมผัสภาษาถิ่น.....	28

2.6 การปรับภาษาถิ่นให้เสมอกัน.....	36
2.7 การแปรและการเปลี่ยนแปลงภาษา	40
2.8 วิธีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษา	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
3.1 ตัวแปรทางภาษา.....	46
3.2 การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล	46
3.3 การคัดเลือกผู้บอกภาษา	47
3.4 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	47
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.6 ปัญหาและการแก้ไขในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
3.7 การวิเคราะห์และประมวลผล.....	50
3.8 สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย.....	52
บทที่ 4 การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่น ภูเก็ต	53
4.1 ตัวแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	53
4.2 ภาพรวมการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต.....	57
4.3 การใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ.....	58
4.4 การใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ.....	60
4.5 การใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่น อายุ	62
4.6 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองของการแปรศัพท์	68
บทที่ 5 การแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่น ภูเก็ต.....	71
5.1 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว	71

5.1.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว.....	74
5.1.2 การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ75	
5.1.3 การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนา บรรพบุรุษ.....	78
5.1.4 การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละ รุ่นอายุ.....	79
5.1.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ใน พยางค์ตายสระเสียงยาว	85
5.2 สระ (ei, əi , ou) ในพยางค์เปิด	86
5.2.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi , ou) ในพยางค์เปิด.....	89
5.2.2 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi , ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ	90
5.2.3 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi , ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพ บุรุษ	92
5.2.4 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi , ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละ รุ่นอายุ.....	94
5.2.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของสระ (ei, əi , ou) ใน พยางค์เปิด.....	102
5.3 วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’	104
5.3.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’	104
5.3.2 การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ	105
5.3.3 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนก ตามบรรพบุรุษ.....	108
5.3.4 การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) จำแนกตามบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ.....	109

5.3.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (454) ใน คำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’	116
5.4 วรรณยุกต์สูงระดับ (44).....	118
5.4.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44).....	119
5.4.2 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ.....	120
5.4.3 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิถิ่นนาบรพบุรุษ	122
5.4.4 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิถิ่นนาบรพบุรุษในแต่ละรุ่น อายุ.....	124
5.4.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44).....	130
บทที่ 6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	135
6.1 สรุปผลการวิจัย	135
6.1.1 การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	136
6.1.2 การแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	138
6.1.2.1 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว.....	138
6.1.2.2 สระ (ei, oi , ou) ในพยางค์เปิด.....	140
6.1.2.3 วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ...	142
6.1.2.4 วรรณยุกต์สูงระดับ (44).....	144
6.1.3 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	146
6.1.4 ความหลากหลายในการใช้รูปแปร	146
6.2 อภิปรายผล	149
6.2.1 การศึกษาในงานวิจัยกับทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น	149
6.2.2 รูปแบบเส้นโค้งตัวเอส (S-curve model) กับการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่น ภูเก็ต.....	150
6.2.3 รูปภาษาถิ่นในระหว่าง.....	153

6.2.4 จุดเด่นของการศึกษาทั้งศัพท์และเสียง.....	154
6.2.5 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของศัพท์และเสียง.....	154
6.2.6 วิทยาภาษากลุ่มการศึกษาในอนาคต.....	156
6.2.7 การสลับภาษากลุ่ม.....	156
6.2.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	156
6.2.9 การแปรทางศัพท์และเสียงกับตัวแปรเพศ.....	157
6.2.10 ปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตสู่ภาษาไทย มาตรฐาน.....	157
6.2.11 ผลการวิจัยเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	157
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	159
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก.....	164
ภาคผนวก ก.....	165
ภาคผนวก ข.....	166
ภาคผนวก ค.....	167
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	171

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 จำนวนคนจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาในจังหวัดภูเก็ตช่วงปี พ.ศ. 2431 - 2472	9
ตารางที่ 2.2 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	10
ตารางที่ 2.3 สระในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต.....	11
ตารางที่ 2.4 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่ม C (จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่).....	11
ตารางที่ 2.5 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต.....	12
ตารางที่ 2.6 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต.....	12
ตารางที่ 2.7 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นกลาง.....	16
ตารางที่ 2.8 สระในภาษาไทยถิ่นกลาง.....	16
ตารางที่ 2.9 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้.....	21
ตารางที่ 2.10 สระในภาษาไทยถิ่นใต้.....	21
ตารางที่ 2.11 เปรียบเทียบเสียงสระในภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้	24
ตารางที่ 2.12 การออกเสียงของผู้พูดบริเวณเขตปรับเปลี่ยนระหว่างอังกฤษตอนเหนือ กับอังกฤษตอนใต้.....	30
ตารางที่ 2.13 ร้อยละของการใช้รูปแปร /au/ ในคำว่า mouth ในเมืองมิลตัน คีนส์	39
ตารางที่ 2.14 ร้อยละของการใช้รูปแปร /au/ ในคำว่า mouth ในเมืองเรดดิง.....	39
ตารางที่ 4.1 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของแต่ละหน่วยอรรถ	54
ตารางที่ 4.2 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในภาพรวม	57
ตารางที่ 4.3 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ	58
ตารางที่ 4.4 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	61
ตารางที่ 4.5 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปี ขึ้นไป.....	62
ตารางที่ 4.6 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี.....	64

ตารางที่ 4.7 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี	65
ตารางที่ 5.1 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรในแต่ละคำ	71
ตารางที่ 5.2 อัตราการปรากฏของรูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระ เสียงยาวกับสระ (สระเดี่ยวและสระประสม).....	73
ตารางที่ 5.3 อัตราการปรากฏของรูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว กับสระเดี่ยว.....	73
ตารางที่ 5.4 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวม.....	74
ตารางที่ 5.5 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ	75
ตารางที่ 5.6 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	78
ตารางที่ 5.7 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป	79
ตารางที่ 5.8 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี	81
ตารางที่ 5.9 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี	82
ตารางที่ 5.10 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดของแต่ละคำ	87
ตารางที่ 5.11 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวม.....	89
ตารางที่ 5.12 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ.....	90
ตารางที่ 5.13 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนา บรรพบุรุษ.....	93
ตารางที่ 5.14 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนา บรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	95
ตารางที่ 5.15 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี	97

ตารางที่ 5.16 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, ai, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี.....	99
ตารางที่ 5.17 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในแต่ละคำ.....	104
ตารางที่ 5.18 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวม.....	105
ตารางที่ 5.19 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ.....	106
ตารางที่ 5.20 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ.....	108
ตารางที่ 5.21 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนก ตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	110
ตารางที่ 5.22 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี.....	111
ตารางที่ 5.23 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี.....	113
ตารางที่ 5.24 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในแต่ละคำ.....	118
ตารางที่ 5.25 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวม.....	119
ตารางที่ 5.26 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ.....	120
ตารางที่ 5.27 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ.....	122
ตารางที่ 5.28 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	124
ตารางที่ 5.29 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี.....	126
ตารางที่ 5.30 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี.....	127

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	เปรียบเทียบวรรณยุกต์ช่อง C และ DL ในภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	3
ภาพที่ 2.1	แผนที่แสดงเส้นทางการอพยพของคนจีนฮกเกี้ยนจากมณฑลฝูเจี้ยนสู่ประเทศไทย ภูเก็ต และคาบสมุทรมลายู (ดัดแปลงจากขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, 2543: 7).....	9
ภาพที่ 2.2	ภาคใต้ตะวันออกและภาคใต้ตะวันตกแบ่งตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์	19
ภาพที่ 2.3	ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกแบ่งตามเกณฑ์ทางภาษา....	20
ภาพที่ 2.4	การเชื่อมโยงกันของกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับให้เสมอกัน	37
ภาพที่ 2.5	รูปแบบของกราฟ S curve ในการเปลี่ยนแปลงภาษา.....	42
ภาพที่ 2.6	การใช้รูปแปรมาตรฐานของผู้พูดสามรุ่นอายุ รุ่นละ 5 กลุ่มอายุ	44
ภาพที่ 2.7	การใช้รูปแปร [w] เช่น คำว่า which ในแคนาดาตอนกลางจำแนกตามอายุ.....	44
ภาพที่ 4.1	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในภาพรวม	58
ภาพที่ 4.2	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ	59
ภาพที่ 4.3	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาพรวมของผู้พูดทั้งหมดและจำแนกตามอายุ	60
ภาพที่ 4.4	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	61
ภาพที่ 4.5	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปี ขึ้นไป	63
ภาพที่ 4.6	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี	64
ภาพที่ 4.7	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี	65
ภาพที่ 4.8	อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในทุกรุ่นอายุ	66
ภาพที่ 4.9	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแปรศัพท์.....	69
ภาพที่ 5.1	อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ในภาพรวม.....	75

ภาพที่ 5.2 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ	76
ภาพที่ 5.3 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวมและจำแนกตามอายุ.....	77
ภาพที่ 5.4 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ.....	78
ภาพที่ 5.5 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	80
ภาพที่ 5.6 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี	81
ภาพที่ 5.7 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี	83
ภาพที่ 5.8 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกุณอายุ.....	84
ภาพที่ 5.9 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว	85
ภาพที่ 5.10 เปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้และผลการวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์.....	89
ภาพที่ 5.11 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวม	90
ภาพที่ 5.12 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ.....	91
ภาพที่ 5.13 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวมและจำแนกตามอายุ	92
ภาพที่ 5.14 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ.....	93
ภาพที่ 5.15 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	95
ภาพที่ 5.16 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี	97

ภาพที่ 5.17 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, ai, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนา บรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี	99
ภาพที่ 5.18 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, ai, ou) ในพยางค์เปิด ในทุกุ่นอายุ	101
ภาพที่ 5.19 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแปรของสระ (ei, ai, ou) ในพยางค์เปิด	103
ภาพที่ 5.20 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวม	105
ภาพที่ 5.21 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ	106
ภาพที่ 5.22 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวมและจำแนกตามอายุ	107
ภาพที่ 5.23 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	108
ภาพที่ 5.24 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป	110
ภาพที่ 5.25 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี	112
ภาพที่ 5.26 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี	114
ภาพที่ 5.27 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในทุกุ่นอายุ	115
ภาพที่ 5.28 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปร ของวรรณยุกต์ (454)	117
ภาพที่ 5.29 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวม	120
ภาพที่ 5.30 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ	121
ภาพที่ 5.31 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวมและจำแนกตามอายุ	122
ภาพที่ 5.32 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	123

ภาพที่ 5.33 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป.....	124
ภาพที่ 5.34 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี.....	126
ภาพที่ 5.35 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10-20 ปี	128
ภาพที่ 5.36 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ ในทุกุณอายุ	129
ภาพที่ 5.37 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปร ของวรรณยุกต์ (44).....	131
ภาพที่ 6.1 ความหลากหลายในการใช้รูปแปรของผู้พูด	147
ภาพที่ 6.2 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตสู่ภาษาไทยมาตรฐาน	151
ภาพที่ 6.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแปร [k]	152
ภาพที่ 6.4 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแปร [ii, ʰ, uɯ]	153
ภาพที่ 6.5 การปรากฏรูปแปร [ii, ʰ, uɯ]	154

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภูเก็ตเป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกของประเทศไทยในน่านน้ำทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีพื้นที่ประมาณ 543 ตารางกิโลเมตร ประชากรที่อาศัยอยู่ในภูเก็ตประกอบด้วยหลากหลายชาติพันธุ์ จากข้อมูลที่ชาวต่างประเทศบันทึกไว้ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีค้นพบ สรุปได้ว่า ประชากรดั้งเดิมประกอบด้วย ชนเผ่าชาวกู ชาวเล และชาวไทยพื้นเมืองเดิม เมื่อมีคนต่างเผ่าพันธุ์ ต่างถิ่น อพยพเข้ามาอาศัยในภูเก็ตมากขึ้น ชนเผ่าชาวกูจึงอพยพจากภูเก็ตไปสู่ทางภาคใต้ตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ ตรัง พัทลุง ยะลา นราธิวาส ในเวลาต่อมา มีคนจากหลายชาติหลายภาษาทั้งอินเดีย มลายู จีน ยุโรป เป็นต้น เข้ามาตั้งรกรากที่ภูเก็ตเพื่อทำเหมืองแร่และค้าขาย (นันทา วรเนติวงศ์, 2517; ประสิทธิ์ ชินการณ, 2548; สุรีย์ เสียงแสงทอง, 2524) ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์

ในอดีต ภูเก็ตอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติในดินอันล้ำค่า คือ แร่ดีบุก เมื่ออุตสาหกรรมเหมืองแร่เกิดการขยายตัว ปริมาณความต้องการดีบุกของตลาดโลกมีมากขึ้น จึงทำให้คนจีนเข้ามาประกอบธุรกิจเหมืองแร่เป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นนายทุนและกรรมกร ในช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 3 มีคนจีนอพยพเข้ามาทำเหมืองแร่เพิ่มขึ้นจนมีจำนวนมากกว่าคนพื้นเมือง (สุรีย์ เสียงแสงทอง, 2524: 201) คนจีนที่เข้ามาในภูเก็ตมีทั้งคนจีนฮกเกี้ยน แต่จิว ไทหล่า แคะ และกวางตุ้ง แต่ที่เข้ามามากที่สุดคือ คนจีนฮกเกี้ยน ทั้งที่มาจากประเทศจีนโดยตรงและมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เกาะปีนัง ประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซียระยะหนึ่งแล้วจึงอพยพมาที่ภูเก็ต

ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2510 กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่เริ่มซบเซา ภูเก็ตซึ่งเคยเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยอุตสาหกรรมเหมืองแร่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและอาชีพ เนื่องด้วยความมั่งคั่งของทัศนียภาพในเกาะภูเก็ตที่อยู่ท่ามกลางทะเลอันดามันที่ได้รับขนานนามว่า ‘ไข่มุกแห่งอันดามัน’ จึงเริ่มส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวแทนที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่ มีนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวที่ภูเก็ตจำนวนมากในแต่ละปี คนภูเก็ตจึงได้หันมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น และดึงดูดให้คนไทยจากท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งในภาคกลาง จังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ ภาคอีสาน แม้กระทั่งคนในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น พม่า ลาว เวียดนาม เป็นต้น หลั่งไหลเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพที่จังหวัดภูเก็ต

จากการผสมผสานทางวัฒนธรรมและภาษาของคนหลากหลายชาติพันธุ์ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีลักษณะโดดเด่นต่างไปจากภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องคำจีน

ฮกเกี้ยน นพดล กิตติกุล (2534) ได้รวบรวมคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำนวน 1,239 คำ ตัวอย่างคำภาษาจีนฮกเกี้ยน เช่น

/taŋ ⁷ hu:n ¹ /	‘วันเส้น’
/lu: ¹ /	‘สรรพนามบุรุษที่ 2’
/wa: ² /	‘สรรพนามบุรุษที่ 1’
/ka: ⁷ to: ⁴ /	‘กรรไกร’
/si: ⁵ ku:a ⁴ /	‘แตงโม’
/su:a ⁷ te:ŋ ⁴ /	‘บ้านนอก ชนบท บางครั้งใช้ในความหมายว่า ทำอะไรล่าหลังไม่ทันสมัย’
/pho: ⁷ tho:ŋ ² /	‘รถสองแถว’
/cia? ³ cha:y ⁷ /	‘กินเจ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเรียกว่า กินผัก ก็ได้’

นอกจากนี้ Kamalanavin (2005: 233) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีลักษณะเฉพาะและ ผู้พูดเป็นผู้รู้สองภาษา (bilingual) คือ ภาษาไทยและภาษาจีนฮกเกี้ยน และตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2553: 2) กล่าวย่ำว่า คนภูเก็ตได้พบปะกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งคนภูเก็ตเชื้อสายจีน ก็มีเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจึงแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดอื่นๆ อันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษา โดยเฉพาะระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาจีนฮกเกี้ยนในผู้พูดสองภาษา หรือทวิภาษา

นอกเหนือจากลักษณะเด่นในเรื่องคำจีนฮกเกี้ยนข้างต้น ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตยังมีลักษณะเด่นทางภาษาในด้านเสียง 4 ประการ ดังนี้

1) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่พยัญชนะท้ายเป็นเสียงกักเพดานอ่อน ผู้พูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตออกเสียงเป็นพยัญชนะท้าย /ʔ/ เช่น คำว่า ‘มาก’ [ma:⁷]¹ ‘แตก’ [tɛ:⁷]² ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะสำคัญของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก³ ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก⁴ เป็นเสียงพยัญชนะท้าย /k/ (ภิญโญ จิตต์ธรรม, 2513; เรืองเดช ปันเชือนชิตย์, 2531; อัครา บุญทิพย์, 2535; ฌลลิกา มหาพูนทอง, 2540)

¹ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

² หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์สูงระดับในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

³ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก หมายถึง ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ธารนง พังงา ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรียกภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 1

⁴ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก หมายถึง ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรียกภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 2

2) ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่มี 7 หน่วยเสียง แต่ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง การแยกเสียง/รวมเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1, C2, C3 และ DL1, DL2, DL3 และ DL1, DL2, DL3 ของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้อื่นอย่างเห็นได้ชัด คือ วรรณยุกต์ช่อง C1, C2, C3 รวมเสียงเป็น 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (C123) วรรณยุกต์ช่อง DL1, DL2, DL3 รวมเสียงเป็น DL123 และรวมเสียงกับ C123 ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นวรรณยุกต์สูงระดับทั้งหมด ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้อื่นๆ กล่าวโดยทั่วไป มีการแยกเสียงระหว่าง C1 กับ C23 และ DL1 กับ DL23 นอกจากนี้ DL1 รวมเสียงกับ C1 เป็นวรรณยุกต์สูงระดับ ส่วน DL23 รวมเสียงกับ C23 เป็นวรรณยุกต์กลางระดับ

วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้

	A	B	C	DL
1				
2				
3				
4				

วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

	A	B	C	DL
1				
2				
3				
4				

ภาพที่ 1.1 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ช่อง C และ DL ในภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

3) สระในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (สัทลักษณะเหมือนกับภาษาไทยถิ่นพังงาในบางพื้นที่) คือ สระสูง /i:, i:, u:/ ในพยางค์เปิดที่มีวรรณยุกต์ A1-23-4 และวรรณยุกต์ B1-23 ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตออกเสียงเป็นสระประสม [ei], [əi] และ [ou] ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปออกเสียงเป็นสระเดี่ยวกลาง [e:], [ə:] และ [o:] และภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงเป็นสระเดี่ยวสูง [i:], [i:] และ [u:]

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต	ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยมาตรฐาน
‘สี่’	/sei ^{1/5}	/se: ^{1/}	/si: ^{2/6}
‘มี’	/mɔi ^{3/7}	/mɔ: ^{3/}	/mi: ^{3/8}
‘ปู’	/pou ^{1/}	/po: ^{1/}	/pu: ^{2/}

⁵ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 1 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตกในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้

⁶ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 2 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ต่ำตกในภาษาไทยมาตรฐาน

⁷ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 3 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ต่ำตกในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้

⁸ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 3 หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลางระดับในภาษาไทยมาตรฐาน

4) วรรณยุกต์ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม’ (ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นวรรณยุกต์ช่อง A4) และ ‘อยู่ อย่าง’ (ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นวรรณยุกต์ช่อง B3) ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นเสียงสูงขึ้นตก (วรรณยุกต์ในช่อง A1 และ B1 ซึ่งรวมเสียงกัน) ซึ่งลักษณะตรงกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็นเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้นตก (วรรณยุกต์ในช่อง A23 และ B23 ซึ่งรวมเสียงกัน)

จากการทบทวนงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นภูเก็ต พบว่า มีการศึกษาทั้งภาพรวมของภาษาไทยถิ่นใต้ เช่น ศึกษาวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ (Brown, 1985) ศึกษาการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ (Diller, 1976) ศึกษาการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกโดยใช้พยัญชนะท้าย /k/ และ /ʔ/ ในพยางค์ตายสระเสียงยาวเป็นเกณฑ์ (ภิญโญ จิตต์ธรรม, 2513; เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์, 2531; ฌลลิกา มหาพูนทอง, 2540) และศึกษาเฉพาะภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้บริเวณใกล้เคียง ได้แก่ ศึกษาาระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (สมจิตร ปิยะธรรม อ่างในเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524; ไสว เรื่องวิเศษ, 2520) ศึกษาสัทลักษณะของสระสูงเพื่อนำมาแบ่งเขตภาษาใน 4 จังหวัด คือ ภูเก็ต พังงา กระบี่ และตรัง (เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524) และศึกษาการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตในระดับสามรุ่นอายุ (รุ่งรัตน์ ทองสกุล, 2544)

หากพิจารณาด้านประชากรในจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบัน เนื่องจากภูเก็ตเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีคนไทยจากถิ่นต่างๆ หลั่งไหลเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น งานวิจัยทางด้านประชากรของจังหวัดภูเก็ตที่ผ่านมา เช่น งานของชมพูนุท พุ่มท่าอิฐ (2534) และสถิติสำรวจประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีประชากรหนาแน่น สาเหตุสำคัญคือ การย้ายถิ่น กลุ่มคนหลากหลายท้องถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนที่ย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพและปริมณฑล รองลงมา ได้แก่ นครศรีธรรมราช สงขลา และตรัง (ชมพูนุท พุ่มท่าอิฐ, 2534)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีประชากรจากหลากหลายท้องถิ่นที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในจังหวัดภูเก็ตเป็นระยะเวลาานาน ทำให้เกิดการปะปนของภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต มีการสัมผัสภาษาถิ่นเกิดขึ้นระหว่างผู้พูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตกับภาษาไทยถิ่นใต้อื่น ภาษาไทยถิ่นกลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน หากกล่าวถึงผู้รู้ภาษาถิ่นสองภาษาถิ่นหรือหลายภาษาถิ่น หรือผู้พูดภาษาถิ่นต่างกันมาอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันเป็นระยะเวลาานาน มีการพูดภาษาถิ่นสลับกันไปมา จนทำให้ภาษาถิ่นต่างๆ มีอิทธิพลและมีการยืมซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาษาถิ่นอันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษาถิ่น (Trudgill, 1986)

ในงานวิจัย ผู้วิจัยจะศึกษาเรื่องการแปรของศัพท์และเสียงในภาษาในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตลอดจนการสัมผัสภาษาถิ่นระหว่างผู้พูดภาษาไทยถิ่นต่างๆ ที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ ภาษาไทย

ถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาษาไทยถิ่น
 ภูเก็ต (ภาษาไทยถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก) ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่น
 ภูเก็ตในอนาคต ตัวแปรทางภาษาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ คำศัพท์และเสียง 4 ตัวแปรที่ได้กล่าวมา
 ข้างต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบเวลาเสมือนจริง (apparent-time study) เพื่อวิเคราะห์
 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตต่อไป

ผลการศึกษาคั้งนี้จะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับบริบทความหลากหลายทางภาษาถิ่นที่
 เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการปะปนของภาษาถิ่นในมุมมองแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วิเคราะห์การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุของผู้พูด

1.2.2 วิเคราะห์การแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุของผู้พูด ดังนี้

- 1) พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว
- 2) สระ (ei), (əi) และ (ou) ในพยางค์เปิด
- 3) วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454)
- 4) วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

1.2.3 สังเคราะห์ภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตโดยใช้ทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต
 มากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

1.3.2 ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อย
 ใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

1.3.3 ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลู่เข้าหาภาษาไทยมาตรฐาน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 คำศัพท์ ศึกษาคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันในหมวดต่างๆ เช่น อาหาร ผลไม้
 เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น โดยจะเลือกเฉพาะหน่วยย่อยที่เป็นได้สามศัพท์ คือ ศัพท์คำยืมภาษาจีน
 ฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐาน เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับ
 ผลไม้ ชี๊กัว – แดงจิ้น – แดงโม

1.4.2 เสียง ศีรษะเฉพาะเสียงพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ และวรรณยุกต์สูงระดับ (44) ในช่อง C23 รวมเสียงกับ DL23

1.4.3 จุดเก็บข้อมูล ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาประชากรในจังหวัดภูเก็ต (ชมพูนุท, 2534) สถิติสำรวจประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2533 พบว่า ในจังหวัดภูเก็ตมีประชากรหนาแน่น ด้วยสาเหตุหลักคือ การย้ายถิ่นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นเข้ามาส่วนใหญ่มากจากกรุงเทพฯและปริมณฑล รองลงมา ได้แก่ จังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบกับที่ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่เบื้องต้น พบว่า บริเวณที่มีประชากรกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่กันมาก คือ บริเวณอำเภอเมืองภูเก็ต นอกจากนี้ งานวิจัยนี้เป็นเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น จึงเป็นกรณีศึกษาเท่านั้น

1.5 คำจำกัดความ

ภาษาไทยถิ่น (ทถ.)	คือ วิชาภาษาในภาษาไทยที่พูดกันตามแต่ละถิ่นที่อยู่ของผู้พูด
ภาษาไทยถิ่นกลาง (ทท.)	คือ ภาษาไทยถิ่นที่ผู้พูดอาศัยอยู่ในภาคกลางของประเทศ คนไทยภาคกลางพูดภาษาไทยถิ่นกลางเป็นภาษาแม่
ภาษาไทยถิ่นใต้ (ทต.)	คือ ภาษาไทยถิ่นที่ผู้พูดอาศัยอยู่ในบริเวณ 14 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย คนใต้พูดภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาแม่
ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก (ตอ.)	คือ ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้พูดอาศัยอยู่ในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก (ตต.)	คือ ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้พูดอาศัยอยู่ในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ระนอง พังงา และภูเก็ต
ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (ภท.)	คือ วิชาภาษาหนึ่งในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ซึ่งผู้พูดเป็นคนที่มีภูมิลำเนาและอาศัยในจังหวัดภูเก็ต
ภาษาไทยมาตรฐาน (ทม.)	คือ วิชาภาษาหนึ่งของภาษาไทยที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในแวดวงราชการ การศึกษา เป็นภาษาที่คนในสังคมไทยยอมรับมากที่สุด
คำจีนฮกเกี้ยน (ฮท.)	คือ คำศัพท์ภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตซึ่งอาจจะเป็นคำที่คนจีนฮกเกี้ยนใช้เวลาพูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นภาษาที่สอง หรืออาจเป็นคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่คนไทยภูเก็ตใช้ในชีวิตประจำวัน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้เห็นภาพความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นใต้

1.6.2 เป็นแนวทางการศึกษาเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตผ่านมุมมอง ทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรมที่เป็นเอกสารและงานวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้ จังหวัดภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ การสัมผัสภาษา การสัมผัสภาษาถิ่น การปรับ ภาษาถิ่นให้เสมอกัน การแปรและการเปลี่ยนแปลงภาษา วิธีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

2.1 จังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตตั้งอยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย มีลักษณะเป็นเกาะใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดพังงา อยู่ฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอถลาง และอำเภอกระบุรี ปัจจุบัน จังหวัดภูเก็ตมีประชากรหนาแน่นมากเป็นอันดับหนึ่งของภาคใต้และอันดับ 6 ของ ประเทศไทย สาเหตุหลักคือ การอพยพย้ายถิ่นเข้ามาของคนจากพื้นที่ต่างๆ ในประเทศ ตลอดจนเพื่อนบ้าน อาเซียน หากกล่าวถึงประชากรในจังหวัดภูเก็ต ในอดีตนั้น มีกลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ตเพื่อทำการค้าขายและเหมืองแร่ เช่น อินเดีย มลายู จีน ยุโรป เป็นต้น (นันทา วรเนติวงศ์, 2517; ประสิทธิ์ ชินการณ, 2548; สุรีย์ เสียงแสงทอง, 2524) ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มคนหลากหลายชาติพันธุ์

กลุ่มคนที่อพยพเข้ามาและมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่มากที่สุดคือ คนจีน โดยเฉพาะคนจีนฮกเกี้ยน ซึ่งการอพยพของคนจีนฮกเกี้ยนแบ่งออกเป็นสองช่วง คือ ในช่วงปลาย สมัยอยุธยาถึงกรุงธนบุรีชาวฮกเกี้ยนเริ่มจากเดินทางโดยเรือสำเภาจากท่าเรือเอหมิง (Amoy หรือ Xiamen) เป็นเมืองในมณฑลฝูเจี้ยน มณฑลนี้อยู่ทางชายฝั่งทะเลที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจีน ผ่านมณฑล กวางตุ้งและเกาะไหหลำมาทางประเทศเวียดนามเข้าสู่ประเทศไทย ชาวฮกเกี้ยนส่วนหนึ่งขึ้นฝั่งที่ประเทศไทย รวมทั้งที่ภูเก็ต และอีกส่วนหนึ่งตั้งถิ่นฐานที่มาเลเซีย สิงคโปร์ ในช่วงที่สองตรงกับสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 คนจีนฮกเกี้ยนได้อพยพจากประเทศสิงคโปร์ เกาะปีนังของประเทศมาเลเซียมายัง ภูเก็ต และกระจายไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น พังงา ระนอง (ดูภาพที่ 2.1 และตารางที่ 2.1) เนื่องจากขณะนั้น กิจกรรมเหมืองแร่ดีบุกเฟื่องฟูมาก เป็นที่ต้องการของตลาดโลก ทำให้ต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น จึงมีการชักชวนคนจีนฮกเกี้ยนจากมณฑลฝูเจี้ยนมาทำเหมืองมากขึ้น ด้วยจำนวนคนจีนฮกเกี้ยนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีบทบาททั้ง ทางด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของคนภูเก็ต คนจีนเหล่านี้ได้เผยแพร่วัฒนธรรมต่างๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาหารการกิน ตลอดจนภาษาทั้งที่เป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษามลายูบ๊าบ่า และภาษาภูเก็ตบ๊าบ่า ซึ่งเป็นภาษาที่พูดโดยคนเชื้อสายบ๊าบ่าในจังหวัดภูเก็ต (ภัทริณี สุขสุวรรณ, 2558)

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงเส้นทางการอพยพของคนจีนฮกเกี้ยนจากมณฑลฝูเจี้ยนสู่ประเทศไทย ภูเก็ต และคาบสมุทรมลายู (ดัดแปลงจากขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, 2543: 7)

ตารางที่ 2.1 จำนวนคนจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาในจังหวัดภูเก็ตช่วงปี พ.ศ. 2431 - 2472

ปี พ.ศ.	คนจีนฮกเกี้ยน (คน)
2431	7,060
2433	8,984
2452	30,712
2458	36,332
2462	33,796
2472	32,161

(สุรีย์ เสียงแสงทอง, 2524: 114)

2.2 ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียงทั้งหมดของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ได้แก่ งานของสมจิตร ปิยะธรรม (2513 อ้างถึงในเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524: 47) ไสว เรื่องพิเศษ (2520) นอกจากนี้ มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณยุกต์ ได้แก่ งานของ Egerod (1972) Brown (1985) Diller (1976) ส่วนงานที่ศึกษาเกี่ยวกับสระและวรรณยุกต์ คือ งานของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524)

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุประบบเสียงทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตได้ดังนี้

พยัญชนะมีทั้งหมด 22 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, tɕ, tɕh, k, kh, ʔ, m, n, ŋ, ŋ, f, s, h, r, w, l, j/ ส่วนพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ พยัญชนะควบกล้ำ ได้แก่ /pl, pr, phl, phr, kl, kr, kw, khl, khr, khw, ml, mr/

ตารางที่ 2.2 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ที่เกิดของเสียง		ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
ลักษณะของเสียง							
กัก/กักเสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่พ่นลม	p		t	tɕ	k	ʔ
กัก/กักเสียดแทรก	ไม่ก้อง พ่นลม	ph		th	tɕh	kh	
กัก	ก้อง	b		d			
นาสิก	ก้อง	m		n	ŋ	ŋ	
เสียดแทรก	ไม่ก้อง	f		s			h
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ลิ้นกระทบ	ก้อง			r			
เปิด/กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงสระมีสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i, u, e, ə, o, ɛ, a, ɔ/ สระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i:, i:, u:, e:, ə:, o:, ɛ:, a:, ɔ:/ มีสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ia, ua/ สำหรับสมจิตร ปิยะธรรม (2513 อ้างถึงในเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524: 47) วิเคราะห์ให้มีสระเดี่ยวเสียงสั้น 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i, u, e, ə, o, a/ โดยให้ ɛ และ ɔ เป็นหน่วยเสียงย่อยของ e และ o สระประสมภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ia, ua/

ตารางที่ 2.3 สระในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อปาก		ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อปาก		ลิ้นส่วนหลัง ห่อปาก	
	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
สูง	i	i:	ɨ	ɨ:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

งานวิจัยหลายงานวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้แตกต่างกัน เช่น ไสว เรืองวิเศษ (2520) วิเคราะห์หน่วยเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ลักษณะพยางค์พิจารณาการปรากฏร่วมกันของพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย มีวรรณยุกต์ทั้งหมด 7 หน่วยเสียง ได้แก่ 1. ต่ำระดับ 2. ต่ำขึ้น 3. กลางระดับ 4. กลางขึ้น 5. สูงตก 6. สูงระดับ 7. สูงขึ้น ส่วนสมจิตร์ ปิยะธรรม (2513 อ้างถึงในเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524: 47) วิเคราะห์หน่วยเสียงวรรณยุกต์โดยใช้คุณลักษณะของความต่างมาประกอบการอธิบาย กฎเกณฑ์ในการแจกแจงเสียงวรรณยุกต์ มีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ได้แก่ 1. ต่ำขึ้น 2. สูงตก มีวรรณยุกต์ย่อย 2 เสียง คือ สูงตกและขึ้นตก 3. กลางตก มีวรรณยุกต์ย่อย 2 เสียง คือ กลางตกและต่ำระดับ 4. ระดับ มีวรรณยุกต์ย่อย 3 เสียง คือ สูงระดับ กลางค่อนข้างสูงระดับ และกลางค่อนข้างต่ำระดับ

นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของ Diller (1976) ซึ่งวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ใน สดมภ์ A, B และ C และจัดกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ โดยให้ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดภูเก็ต ฟังงาและกระปืออยู่ใน กลุ่มภาษาถิ่นเดียวกัน คือ กลุ่ม C ส่วน Egerod (1972) ศึกษา ระบบวรรณยุกต์ของจังหวัดภูเก็ตทั้งในคำ พยางค์เป็น คำพยางค์ตายเสียงสั้นและเสียงยาว และเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) ศึกษา ระบบ วรรณยุกต์ของจังหวัดภูเก็ตในคำพยางค์เป็นและคำพยางค์ตายเสียงยาว

ตารางที่ 2.4 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่ม C (จังหวัดภูเก็ต ฟังงา และกระปือ)

	A	B	C
1	452		443,33
2	342		33
3			
4	31	23	22, 21

(ดัดแปลงจาก Diller, 1976: 261)

ตารางที่ 2.5 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต

	A	B	C	DL	DS
1	สูงตก		กลางระดับ		สูงระดับ
2	กลางขึ้นตก				กลางขึ้น
3					
4	ต่ำตก	ต่ำขึ้น	ต่ำระดับ	ต่ำตก	ต่ำขึ้น

(ดัดแปลงจาก Egerod, 1972: 51)

ตารางที่ 2.6 วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดภูเก็ต

	A	B	C	DL
1	สูงขึ้นตก		สูงระดับ	
2	กลางขึ้นตก			
3				
4	ต่ำตก	ต่ำขึ้น	ต่ำระดับ	ต่ำขึ้น

(ดัดแปลงจากเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524: 157)

จากงานที่ศึกษาระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดภูเก็ตที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น มีทั้งระบบวรรณยุกต์ 6 และ 7 หน่วยเสียง อย่างไรก็ตาม ในช่องวรรณยุกต์ C1, C2 และ C3 ของแต่ละงานวิจัยข้างต้น มีเสียงที่ต่างกันไป อาจเนื่องจากวิธีการศึกษาที่ต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประกอบกับการสำรวจเบื้องต้น พบว่า วรรณยุกต์ช่อง C1, C2, C3 และ DL1, DL2, DL3 เป็นไปตามการวิเคราะห์ของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ คือ มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ C123 และ DL123 และเป็นเสียงสูงระดับทั้งหมด

ลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต มีดังนี้

1) ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจัดเป็นภาษาไทยถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ดังนั้น มีลักษณะเด่นทางภาษาในเรื่องพยัญชนะท้าย คือ พยัญชนะท้าย /k/ ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงเป็น [ʔ] ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต Diller (1976) ใช้เกณฑ์พยัญชนะท้าย /k/ และ /ŋ/ ในการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ โดยให้ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจัดอยู่ในกลุ่มที่ใช้พยัญชนะท้าย /ŋ/

2) สระสูง /i:, i:, u:/ ในพยางค์เปิดในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นสระประสม /ei, oi, ou/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะกั่วป่าและภูเก็ต (Brown, 1985: 139) ขณะที่เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) พบว่า สระ /i:, u:/ จะออกเสียงเป็น [e:] และ [ou] ในพยางค์เปิดที่อยู่ในวรรณยุกต์ A1-23-4 และ B1-23 ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปออกเสียงเป็น [e:], [o:] และ [o:] และภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงเป็น [i:], [i:] และ [u:]

3) ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง การแยกเสียง/รวมเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1, C2, C3 และ DL1, DL2, DL3 และ DL1, DL2, DL3 ของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้อื่นอย่างเห็นได้ชัด คือ วรรณยุกต์ช่อง C1, C2, C3 รวมเสียงเป็น 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (C123) วรรณยุกต์ช่อง DL1, DL2, DL3 รวมเสียงเป็น DL123 และรวมเสียงกับ C123 ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นวรรณยุกต์สูงระดับทั้งหมด ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นใต้อื่นๆ กล่าวโดยทั่วไป มีการแยกเสียงระหว่าง C1 กับ C23 และ DL1 กับ DL23 นอกจากนี้ DL1 รวมเสียงกับ C1 เป็นวรรณยุกต์สูงระดับ ส่วน DL23 รวมเสียงกับ C23 เป็นวรรณยุกต์กลางระดับ

4) วรรณยุกต์ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม’ (ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นวรรณยุกต์ช่อง A4) และ ‘อยู่ อย่าง’ (ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นวรรณยุกต์ช่อง B3) ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นเสียงสูงขึ้นตก (วรรณยุกต์ในช่อง A1 และ B1 ซึ่งรวมเสียงกัน) ซึ่งลักษณะตรงกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็นเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้นตก (วรรณยุกต์ในช่อง A23 และ B23 ซึ่งรวมเสียงกัน)

การใช้รูปตัวเขียนแทนเสียงพยัญชนะในภาษาไทยมาตรฐาน ในคำที่เขียนด้วย อย- มีทั้งหมด 4 คำ คือ อย่า อยู่ อย่าง อยาก ซึ่งในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตออกเสียงคำว่า อยู่ และ อย่าง เป็นเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก ในช่อง A1B1 นอกจากนี้ การออกเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต มีคำที่เขียนขึ้นต้นด้วย ย- ที่ออกเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้นตกอีก ได้แก่ ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม

จากงานวิจัยของดิลเลอร์ (1976) ได้แบ่งพื้นที่ภาคใต้โดยใช้รายการคำที่ขึ้นต้น /j-/ ในรูปเขียนภาษาไทยคือ ย- และ อยู่- ที่มีการแปรตามวรรณยุกต์ คือ วรรณยุกต์สูงขึ้นตก และวรรณยุกต์กลางขึ้นตก โดยแบ่งพื้นที่ที่อยู่ในกลุ่ม A ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กลุ่ม B เกาะสมุย และกลุ่ม C พังงา กระบี่ ภูเก็ต ซึ่งผู้พูดที่อยู่บริเวณดังกล่าวออกเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้นตก ส่วนพื้นที่ที่อยู่ในกลุ่ม D นครศรีธรรมราช กลุ่ม E ตรัง สงขลา สตูล และกลุ่ม F ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ผู้พูดออกเสียงเป็นวรรณยุกต์กลางขึ้นตก ซึ่งการแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่มดังกล่าวสามารถจัดเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก

5) จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในภูเก็ต ทำให้เกิดการใช้คำจีนฮกเกี้ยนอย่างแพร่หลายในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ดังนั้น ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนถือเป็นลักษณะเด่นทางภาษาของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ทำให้แตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นใต้อื่นๆ มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำจีนฮกเกี้ยน ได้แก่ นพดล กิตติกุล (2534) ศึกษาคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 1,239 คำ แบ่งออกเป็น 19 หมวด รุ่งรัตน์ ทองสกุล (2544) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของชาวไทยเชื้อสายจีนสามระดับอายุในจังหวัดภูเก็ต พบว่า การใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตมีการเปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะผู้ใช้ภาษาในกลุ่มรุ่นอายุน้อย มีการเปลี่ยนแปลงการใช้คำยืมมากกว่ากลุ่มรุ่นอายุมาก

ตัวอย่างคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต

หมวดอาหาร การปรุงอาหาร และชื่อเครื่องดื่ม

/kit² le:ŋ¹/ หรือ /ket² le:ŋ¹/ ‘ไอศกรีม’

/ciw⁴ che:ŋ²/ หรือ /chiw⁴ che:ŋ²/ ‘ซีอิ้วขาว’

หมวดสรรพนาม คำเรียกญาติ

/lu:¹/ ‘สรรพนามบุรุษที่ 2’

/wa:²/ ‘สรรพนามบุรุษที่ 1’

/ko:⁴/ ‘พี่ชาย’

/ci:⁴/ ‘พี่สาว’

หมวดเครื่องแต่งกาย

/ɣiam⁴/ ‘ผ้ากันเปื้อนหรือผ้าที่ใช้คาดหน้าอกพระที่เข้ามา
ประทับร่างทรง’

/khw:⁷/ ‘กางเกง’

หมวดผลไม้

/si:⁵ kua⁴/ ‘แตงโม’

/ʋə:ŋ⁷ la:y⁶/ ‘สับปะรด’

หมวดอื่นๆ

/pho:⁷ tho:ŋ²/ ‘รถสองแถว’

/che:⁷ me:⁶/ ‘ตาบอด ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตยังหมายความถึง
กิริยาอาการที่ทำอะไรซุ่มซำม’

/cia⁷ cha:y⁷/ ‘กินเจ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเรียกว่า กินผัก ก็ได้’

กล่าวโดยสรุปว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีลักษณะเด่นทั้งทางด้านคำศัพท์และเสียง ซึ่งแตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นใต้อื่นๆ

2.3 ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้

การศึกษาภาษาไทยถิ่นในระยะแรกเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ต่อมา มีการวิจัยภาษาไทยถิ่นเพิ่มขึ้น และหันมาศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ ตลอดจนนำเอาปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องในระยะหลัง การศึกษาภาษาไทยถิ่นมีทั้งที่ศึกษาภาษาของจุดเก็บข้อมูลจุดเดียว และศึกษาเปรียบเทียบภาษาของหลายๆ จุด การศึกษาภาษาไทยถิ่นศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น การศึกษาระบบเสียง การรวบรวมศัพท์เพื่อทำพจนานุกรม การศึกษาการใช้ศัพท์หรือการกระจายของศัพท์ การศึกษาแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นย่อย การศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาถิ่นหรือเขตปรับเปลี่ยนภาษาถิ่น

การศึกษาโครงสร้างประโยคของภาษาไทยถิ่น นอกจากนี้ วิธีการที่ใช้ดำเนินการวิจัยมีความสำคัญยิ่งในการศึกษาภาษาถิ่น เช่น ใช้ข้อมูลจากผู้วิจัยเป็นหลัก ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาอย่างน้อยพื้นที่ละ 1 คน ใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ และออกภาคสนามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการศึกษาภาษาไทยถิ่นมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ได้ศึกษาเพียงเพื่อหาเส้นแบ่งเขตภาษา (isogloss) อย่างเดียว แต่ยังนำปัจจัยต่างๆ ทางสังคมที่เกี่ยวข้องเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย

2.3.1 ภาษาไทยถิ่นกลาง

ม.ร.ว.กัลยา ติงศรัทีย (2525: 481) กล่าวว่า ภาษาไทยถิ่นกลางเป็นภาษาที่ผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางของประเทศไทย ทางเหนือของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางจนถึงจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์และพิษณุโลก แต่ในสี่จังหวัดนี้มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนืออาศัยอยู่ในบางส่วน ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางเรื่อยไปจนถึงจังหวัดนครนายก สระบุรี ลพบุรี บางส่วนของจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเพชรบูรณ์ ทางทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางไปจนถึงพรมแดนประเทศกัมพูชา ในจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานครมีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางไปจนถึงพรมแดนประเทศพม่า ส่วนทางทิศใต้มีผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลางจนถึงตอนใต้ของอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เล็กน้อย

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นกลางมีจำนวน 21 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, tc, tch, k, kh, ʔ, m, n, ŋ, f, s, h, r, w, l, j/ ซึ่งปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ส่วนหน่วยเสียงที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นกลางได้ คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ พยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นกลางได้แก่ /pl, pr, phl, phr, tr, thr, kl, kr, kw, khl, khr, khw/

ตารางที่ 2.7 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นกลาง

ที่เกิดของเสียง ลักษณะของเสียง	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่พ่นลม	p		t	tɕ	k	ʔ
กัก/กักเสียดแทรก ไม่ก้อง พ่นลม	ph		th	tɕh	kh	
กัก ก้อง	b		d			
นาสิก ก้อง	m		n		ŋ	
เสียดแทรก ไม่ก้อง		f	s			h
ข้างลิ้น ก้อง			l			
ลิ้นกระทบ ก้อง			r			
เปิด/กึ่งสระ ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นกลางมีสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i, u, e, ə, o, ɛ, a, ɔ/ สระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i:, i:, u:, e:, ə:, o:, ɛ:, a:, ɔ:/ และสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ia, ua /

ตารางที่ 2.8 สระในภาษาไทยถิ่นกลาง

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า ไม่ห่อปาก		ลิ้นส่วนกลาง ไม่ห่อปาก		ลิ้นส่วนหลัง ห่อปาก	
	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
สูง	i	i:	ɨ	ɨ:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกลางมีจำนวน 5 หน่วยเสียง ดังนี้

/วรรณยุกต์ที่ 1/ เสียงกลางระดับ

/วรรณยุกต์ที่ 2/ เสียงต่ำระดับค่อยๆ ตกเล็กน้อย

/วรรณยุกต์ที่ 3/ เสียงสูงตก

/วรรณยุกต์ที่ 4/ เสียงสูงขึ้นและตกตอนท้าย

/วรรณยุกต์ที่ 5/ เสียงต่ำตกแล้วสูงขึ้น

ลักษณะเด่นด้านวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง คือ เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 C2 C3 กับ B4 และ DL4 จะเป็นเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน คือ เสียงกลางระดับ

2.3.2 ภาษาไทยถิ่นใต้

ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาที่ผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตั้งแต่บริเวณทางใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงมาจนถึงบริเวณชายแดนประเทศมาเลเซีย จากที่ผ่านมามีงานวิจัยที่ศึกษาหาแนวแบ่งเขตหรือเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้เพื่อหาว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เริ่มตั้งแต่บริเวณใด งานวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 ของเกษมณี เทพวัลย์ (2526) จนถึงงานวิจัยของเรืองสุข คงทอง (2549) พบว่า จุดเริ่มต้นของภาษาไทยถิ่นใต้เลื่อนต่ำลงมาเรื่อยๆ ในช่วงระยะเวลา 25 ปีจนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2526 แนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ อยู่บริเวณอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (เกษมณี เทพวัลย์: 2526) ในขณะที่วรรณพร ทองมาก (2526) ศึกษาโดยใช้คำศัพท์ พบว่า แนวแบ่งเขตอยู่ระหว่างอำเภอทับสะแก และอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี พ.ศ.2535 พริ้มรส มารีประสิทธิ์ (2535) ศึกษาเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้อยู่บริเวณอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หากพิจารณาเรื่องตัวแปรอายุผู้พูดด้วย พบว่า มีแนวแบ่งเขตภาษาอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2544 อุไรภรณ์ ตันตินิมิตกุล (2544) ผลการวิจัยพบว่า แนวแบ่งเขตภาษาโดยรวมอยู่ที่บริเวณอำเภอท่าแซะ และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ส่วนแนวแบ่งเขตภาษาของ ผู้พูดกลุ่มอายุ 10 - 20 ปี อยู่ที่บริเวณอำเภอสวี จังหวัดชุมพร และปี พ.ศ.2549 เรืองสุข คงทอง (2549) พบว่า หากเป็นกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมาก แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้อยู่ระหว่างอำเภอทับสะแกกับอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุน้อยอยู่ที่อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาผสมกับภาษาไทยถิ่นใต้อยู่ระหว่างอำเภอเมือง และอำเภอสวี จังหวัดชุมพร ทั้งในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่า ภาษาไทยถิ่นใต้ได้เคลื่อนต่ำลงมาทางใต้โดยอยู่ในช่วงระหว่างบริเวณอำเภอทับสะแกกับอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จนถึงอำเภอเมืองกับอำเภอสวี จังหวัดชุมพร

2.3.2.1 การแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้

ในอดีต มีนักวิจัยทั้งต่างประเทศและไทยได้ศึกษาแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ เช่น งานของ Brown (1985) เปรียบเทียบภาษาถิ่นในกลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้และหาความสัมพันธ์ของภาษาถิ่น นอกจากนี้ Diller (1976) ได้แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์

Brown (1985) แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ซึ่งมีวิวัฒนาการจากภาษากลุ่มสุโขทัยโดยเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช และ กลุ่มภาษาตากใบ

ในขณะที่ Diller (1976) ได้ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ใน 14 จังหวัดภาคใต้ในเรื่องระบบเสียง คำศัพท์ การเรียงคำ รวมทั้งเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยกรุงเทพฯ และได้แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ ดังนี้

- กลุ่ม A ได้แก่ ภาษาชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี
- กลุ่ม B ได้แก่ ภาษาเกาะสมุย
- กลุ่ม C ได้แก่ ภาษาพังงา กระบี่ ภูเก็ต และตรังบางส่วน
- กลุ่ม D ได้แก่ ภาษานครศรีธรรมราช
- กลุ่ม E ได้แก่ ภาษาพัทลุง สงขลา ตรังบางส่วน และสตูลบางส่วน
- กลุ่ม F ได้แก่ ภาษาสตูลบางส่วน ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

นอกเหนือจากงานวิจัยข้างต้นที่มีการแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตามวิวัฒนาการจากภาษากลุ่มสุโขทัย และแบ่งตามวรรณยุกต์ ยังมีงานวิจัยที่แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก เช่น ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531) ซึ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกครอบคลุมภาษาไทยถิ่นต่างๆ ที่พูดกันในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกเป็นภาษาไทยถิ่นต่างๆ ที่พูดกันในจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรียกภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกว่า เขต 1 และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกว่า เขต 2 วัลลิกา มหาพูนทอง (2539) ได้ศึกษาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้พยางค์ที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /ŋ/ เป็นเกณฑ์ ผลการศึกษาสามารถแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับงานวิจัยข้างต้น

นอกจากนี้ คำศัพท์ก็สามารถนำมาแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ได้เหมือนกัน เช่น คำว่า ‘ข้าวโพด’ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ใช้คำว่า คง ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ใช้คำว่า โปด คำว่า ‘เมื่อไร’ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกใช้คำว่า ต่อใด ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกใช้คำว่า ‘ต่อหรือ’ (ดวงใจ เอช, 2529; สุนีย์พร เลิศกุลทาทานนท์, 2534)

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่แบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ต่างไปจากข้างต้น ได้แก่ งานของฉันทัส ทองช่วย (2536) ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มภาคใต้ตอนเหนือ และเขตพื้นที่ทะเลตะวันตก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นที่พูดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ตอนล่าง) ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา และภูเก็ต
- 2) กลุ่มภาคใต้ตอนกลาง และเขตพื้นที่ทะเลตะวันออก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นที่พูดในจังหวัดกระบี่ ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช และสงขลาบางอำเภอ (ระโนด สทิงพระ กระแสสินธุ์)
- 3) กลุ่มภาคใต้ตอนใต้-มาเลเซีย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นที่พูดในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลาบางส่วน ยกเว้นอำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ และอำเภอกระแสสินธุ์ สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

ตลอดจนภาษาไทยถิ่นที่พูดกันในประเทศมาเลเซีย ภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่
1) กลุ่ม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไทรบุรี และปะลิส 2) กลุ่มตากใบ-กลันตัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น พบว่า มีการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ทั้งที่แตกต่างกัน และคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวิธีการศึกษา จุดเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษา ตลอดจนเกณฑ์ทางภาษาที่นำมาใช้ในการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่น

หากพิจารณาการแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ทางภาษานั้น นักวิจัยบางคนใช้เกณฑ์ทางเสียง บางคนใช้เกณฑ์ทางคำศัพท์ ซึ่งทำให้ลักษณะการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นที่ได้แตกต่างกัน เกณฑ์ดังกล่าวยังสามารถนำมาแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นย่อยลงไปได้อีก ได้แก่ งานของธีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ (2521) จริยา สมณี (2524) เป็นต้น

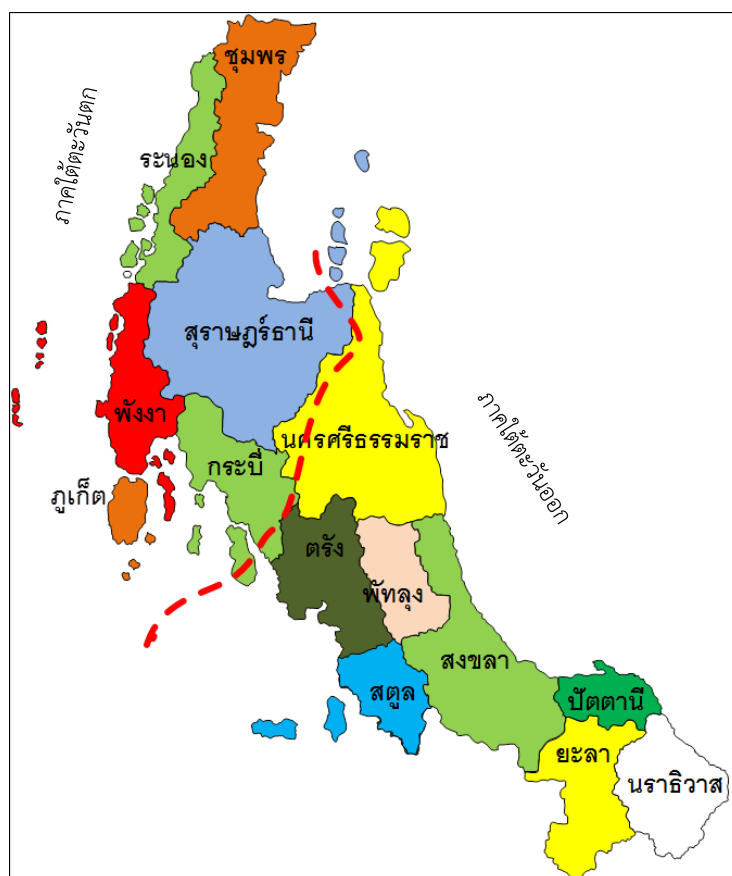
จากที่กล่าวมาในเรื่องการแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก มีลักษณะแตกต่างไปจากการแบ่งพื้นที่ภาคใต้ตามภูมิศาสตร์ ดังนี้

ก. แบ่งตามเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ ภาคใต้ฝั่งตะวันออกประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส ภาคใต้ตะวันตกประกอบด้วยจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล แสดงไว้ในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ภาคใต้ตะวันออกและภาคใต้ตะวันตกแบ่งตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์

ข. แบ่งตามเกณฑ์ทางภาษา ในที่นี้ใช้เกณฑ์พยางค์ตายที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /ʔ/ และวรรณยุกต์ขึ้นสูงตกในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ได้แก่ ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และภูเก็ต แสดงไว้ในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกแบ่งตามเกณฑ์ทางภาษา

2.3.2.2 ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้มีจำนวน 20 - 23 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b t, th, d, tɕ, tɕh, k, kh, ʔ, m, n, (ŋ), ŋ, (f), s, h (h̃), r, w, l, j/ หน่วยเสียง /f, ɲ, h̃/ จะปรากฏเฉพาะในภาษาล้านน้อยบางถิ่น หน่วยเสียงทั้งหมดสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้น ส่วนพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ พยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ /pl, pr, phl, phr, tr, thr, kl, kr, kw, khl, khr, khw, (bl), (ml), (mr)/ พยัญชนะควบกล้ำ bl, ml, mr จะปรากฏในภาษาล้านน้อยบางถิ่นเท่านั้น

ตารางที่ 2.9 พยัญชนะในภาษาไทยถิ่นใต้

ลักษณะของเสียง	ที่เกิดของเสียง		ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
	กัก	ไม่กัก						
กัก/กักเสียดแทรก	ไม่กัก	ไม่พ่นลม	p		t	tɕ	k	?
กัก/กักเสียดแทรก	ไม่กัก	พ่นลม	ph		th	tɕh	kh	
กัก	กัก		b		d			
นาสิก	กัก		m		n	(ŋ)	ŋ	
เสียดแทรก	ไม่กัก			(f)	s			h (h̃)
ข้างลิ้น	กัก				l			
ร้าว	กัก				r			
เปิด/กึ่งสระ	กัก		w			j		

หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นใต้มี 2 แบบ คือ 1) สระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, ĩ, u, e, ə, o, ɛ, a, ɔ/ สระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i:, ĩ:, u:, e:, ə:, o:, ɛ:, a:, ɔ:/ 2) สระเดี่ยวเสียงสั้น 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, ĩ, u, e, ə, o, a/ โดยให้ ɛ และ ɔ เป็นหน่วยเสียงย่อยของ e และ o ส่วนสระเดี่ยวเสียงยาวมี 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i:, ĩ:, u:, e:, ə:, o:, ɛ:, a:, ɔ:/ ทั้ง 2 แบบมีสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, iã, ua /

ตารางที่ 2.10 สระในภาษาไทยถิ่นใต้

ตำแหน่งของลิ้น ลักษณะริมฝีปาก ระดับลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า		ลิ้นส่วนกลาง		ลิ้นส่วนหลัง	
	ไม่ห่อปาก	ห่อปาก	ไม่ห่อปาก	ห่อปาก	ไม่ห่อปาก	ห่อปาก
	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
สูง	i	i:	ɨ	ɨ:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้มีจำนวน 5 - 7 หน่วยเสียง ส่วนใหญ่จะเป็น 7 หน่วยเสียง ดังนี้
 /วรรณยุกต์ที่ 1/ เสียงสูงขึ้นตก หรือสูงขึ้น
 /วรรณยุกต์ที่ 2/ เสียงกลางขึ้นตก หรือกลางขึ้น
 /วรรณยุกต์ที่ 3/ เสียงต่ำขึ้นตก
 /วรรณยุกต์ที่ 4/ เสียงต่ำขึ้น

/วรรณยุกต์ที่ 5/ เสียงสูงระดับ

/วรรณยุกต์ที่ 6/ เสียงกลางระดับ

/วรรณยุกต์ที่ 7/ เสียงต่ำเลื่อนลง หรือต่ำตก

ลักษณะเด่นด้านวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ คือ วรรณยุกต์ในช่อง A1 และ B1 มีการรวมเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้นตก ซึ่งทำให้แตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ในประเทศไทย

2.3.2.3 ลักษณะเด่นทางภาษาในภาษาไทยถิ่นใต้

ลักษณะเด่นทางภาษาของภาษาไทยถิ่นใต้ที่แตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นกลาง นอกเหนือจากเสียงวรรณยุกต์แล้ว ยังมีเสียงพยัญชนะและสระที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

เสียงพยัญชนะ

1) เสียงพยัญชนะต้น /f/ ในภาษาไทยถิ่นกลางกลายเป็น /fw/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ หรือบางครั้งอาจออกเสียงกึ่งเสียดแทรกเล็กน้อยเป็น [fw] หรือ [khw] (Brown, 1985) เช่น ‘ผี’ ภาษาไทยถิ่นกลางเป็น [fi:] ภาษาไทยถิ่นใต้เป็น [khwɪ:¹]

2) เสียงพยัญชนะต้น /ŋ/ ในภาษาไทยถิ่นกลาง ออกเสียงเป็น [h] ในภาษาไทยถิ่นใต้บางจังหวัด เช่น ภาษาไทยถิ่นใต้สงขลา ภาษาไทยถิ่นใต้สุราษฎร์ธานี เช่น ‘งู’ ภาษาไทยถิ่นกลางเป็น [ŋu:¹] ภาษาไทยถิ่นใต้เป็น [hu:³]

3) เสียงพยัญชนะควบกล้ำ /ml/ และ /mr/ Diller (1976: 49) กล่าวว่า ถ้าคำสองพยางค์ในภาษาไทยถิ่นกลาง พยางค์แรกมีพยัญชนะท้ายเป็น /-m/ พยางค์ถัดไปมีพยัญชนะต้นเป็น /l-/ หรือ /r-/ จะเป็น /ml-/ หรือ /mr-/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่ง *ml เป็นลักษณะดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้ เหมือนภาษาอาหม (Ahom) จ้วง (Chuang) และ แสก (Saek) ส่วน /mr-/ เกิดการเทียบแบบกับ /ml-/ ซึ่งเสียงดังกล่าวนี้ไม่มีในภาษาไทยถิ่นกลาง

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้
‘ชำแหละ’	tʃamlɛ̃?	mlɛ̃ɛ?
‘สลัก’	sǎmlāk	mlāk
‘สำรับ’	sǎmráp	mráp
‘กำไร’	kamraj	mrāj

นอกเหนือจากที่ Diller กล่าวมานั้น ยังมีคำบางคำที่ไม่ได้เป็นไปตามกฎข้างต้น แต่เมื่อเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ก็ใช้ /ml/ และ /mr/ เช่น ‘หมด’ ภาษาไทยถิ่นกลางเป็น [mɔt²] ภาษาไทยถิ่นใต้เป็น [mrɛt¹]

4) เสียงพยัญชนะท้าย /k/ ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาษาไทยถิ่นกลาง ออกเสียงเป็น [ʔ] ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก เช่น คำว่า ‘มาก’ ภาษาไทยถิ่นกลางเป็น [ma:k³] ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็น [ma:k⁴]

เสียงสระ

1) สระสูง /i:, i:, u:/ ในภาษาไทยถิ่นกลาง กลายเป็นสระกลาง /e:, ə:, o:/ ในคำที่ปรากฏในวรรณยุกต์ B, C และ DL ในภาษาไทยถิ่นใต้ (Brown, 1985: 139) เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) กล่าวว่า การที่ /i:/ ออกเสียงเป็น [e:] และ /u:/ ออกเสียงเป็น [o:] เป็นเพียงลักษณะความแตกต่างของสำเนียงในแง่ความแตกต่างของการเลือกใช้หน่วยเสียงสระในคำบางคำเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การกลายเสียงยังคงเป็นไปตามที่บรรณกกล่าวไว้เป็นส่วนใหญ่

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้
‘สี่’	/si: ² /	/se: ¹ /
‘ผี’	/phi: ³ /	/phe: ⁴ /
‘มีด’	/mi:t: ³ /	/me:t ⁴ /

2) สระสูง /i:, i:, u:/ ในพยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นกลาง กลายเป็นสระประสม /ei:, əi:, ou:/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะกั่วป่าและภูเก็ต (Brown, 1985: 139) เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) พบว่า สระ /i:, u:/ จะออกเสียงเป็น [ei] และ [ou] ในคำที่อยู่ในวรรณยุกต์ช่อง A1-23-4 และ B1-23

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้
‘หมี’	/mi: ⁵ /	/mei ¹ /
‘จี้’	/khi: ² /	/khei ¹ /
‘รู’	/ru: ¹ /	/rou ³ /

3) สระกลาง /e, o/ ในภาษาไทยถิ่นกลาง กลายเป็นสระกลาง /ɛ, ɔ/ ในภาษาไทยถิ่นใต้ ชีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ (2521: 53) กล่าวว่า ในภาษาไทยถิ่นใต้สุราษฎร์ธานี หน่วยเสียงสระ /e/ ในคำที่อยู่ในช่องวรรณยุกต์ A1-23-4 และ B3 ระดับของลิ้นจะสูงกว่าในคำที่อยู่ในช่องวรรณยุกต์ B2, B4, C1, C2, C3, C4, DS1, DS2, DS3 และ DS4 กล่าวคือ คำที่อยู่ในวรรณยุกต์ช่อง A1-23-4 และ B3 เป็นเสียง [i̯] [e̯] และคำที่อยู่ในช่อง B2, B4, C1, C2, C3, C4, DS1, DS2, DS3 และ DS4 เป็นเสียง [e̯] [e̯] ส่วนงานของจริยา สมนึก (2524: 105) ที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช พบว่า คำที่อยู่ในวรรณยุกต์ B3 เป็นเสียง [ɛ̯]

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้
‘แก่ง’	/kɛŋ ² /	/kɛŋ ² /
‘เต็น’	/ten ³ /	/ten ⁵ /
‘เล็บ’	/lep ⁴ /	/lep ⁷ /

การแจกแจงของหน่วยเสียงสระ /o/ คล้ายกันกับหน่วยเสียง /e/ คือ คำที่อยู่ในช่องวรรณยุกต์ A1-23-4, B1 และ B3 ลักษณะทางสัทศาสตร์ของ /o/ ระดับของลิ้นจะสูงกว่าในคำที่อยู่ในวรรณยุกต์ B4, C1, C2, C3, C4 DS1, DS2, DS3 และ DS4 กล่าวคือ คำที่อยู่ในช่องวรรณยุกต์ A1-23-4, B1 และ B3 เป็นเสียง [u] [o] และคำที่อยู่ในช่องวรรณยุกต์ B4, C1, C2, C3, C4 DS1, DS2, DS3 และ DS4 เป็นเสียง [o] [ɔ] (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ, 2521: 57) ซึ่งผลการศึกษาของจรรยา สมนึก (2524) ตรงกับที่กล่าวไว้ข้างต้น

ตัวอย่าง

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้
‘ส้ม’	/som ³ /	/som ⁵ /
‘พ่น’	/phon ³ /	/phon ⁴ /
‘นก’	/nok ⁴ /	/nok ⁷ /

ตารางที่ 2.11 เปรียบเทียบเสียงสระในภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้

	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยถิ่นใต้	หมายเหตุ
ี, ี, ู	i:, i:, u:	e:, ə:, o:	ในภาษาไทยถิ่นใต้ ฟังงาและภูเก็ต
ี, ี, ู	i:, i:, u:	ei, əi, ou	
เ-, โ-	e, o	ɛ, ɔ	

2.4 การสัมผัสภาษา

การสัมผัสภาษา คือ การที่ผู้รู้สองภาษา (bilingual) หรือผู้รู้หลายภาษา (multilingual) ใช้ภาษาสลับกันไปมาแล้วทำให้เกิดการแทรกแซงภาษา หรือมีการยืมหน่วยทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปใช้ในอีกภาษาหนึ่ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2545: 92) กล่าวว่า การสัมผัสภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติในสังคมพหุภาษาที่ประกอบด้วยผู้รู้หลายภาษา และคนเหล่านี้พูดหลายภาษาสลับหรือปนกัน ภาษาของคนเหล่านี้จึงมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การสัมผัสภาษาทำให้ภาษาเกิดการแปรและเปลี่ยนแปลงได้

โดยภาษาสองภาษาที่สัมผัสกันในตัวผู้รู้สองภาษาจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน และภาษาทั้งสองจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพราะได้รับอิทธิพลจากอีกภาษาหนึ่ง

ในสภาวะการณ์การสัมผัสภาษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาผู้ยืมมีทั้งปัจจัยทางภาษาและปัจจัยทางสังคม (Thomason, 2001: 76-77)

ปัจจัยทางภาษา ได้แก่

1) ลักษณะแปลกเด่นสากล

ลักษณะแปลกเด่นที่สำคัญที่สุดเมื่อการแทรกแซงเกิดจากการเปลี่ยนภาษา ลักษณะแปลกเด่นในภาษาเป้าหมายค่อนข้างเรียนรู้ยาก ดังนั้น จะไม่ค่อยปรากฏในภาษาเป้าหมายที่สอง ในแง่การยืม ลักษณะแปลกเด่นจะมีความสำคัญน้อย คือ เมื่อผู้ยืมได้เรียนรู้โครงสร้างของภาษาต้นแบบสามารถพูดภาษาเป้าหมายได้อย่างดี ผู้ยืมจะสามารถยืมลักษณะดังกล่าวได้ง่ายเหมือนกับการยืมลักษณะทั่วไป

2) ระดับหรือความมากน้อยของลักษณะใหม่ที่เข้ามาปะปนในระบบภาษาของผู้ยืม

ลักษณะภาษาที่เข้ากับภาษาผู้ยืมได้ยาก จะไม่ค่อยเกิดการยืมหรือการถ่ายโอนจากภาษาผู้ให้ยืมไปสู่ภาษาผู้ยืม

3) ความห่างของแบบลักษณ์ภาษาระหว่างภาษาผู้ยืมและภาษาผู้ให้ยืม

ภาษาที่มีแบบลักษณ์คล้ายกัน ลักษณะแปลกเด่นและโครงสร้างที่เข้ากันได้ยากจะสามารถถ่ายโอนจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งได้ เช่น การยืมภาษาถิ่น

ปัจจัยทางสังคม ได้แก่

1) ความเข้มข้นของการสัมผัส

พิจารณาจากระยะเวลาการสัมผัส ถ้ามีการสัมผัสกันนาน ก็จะทำให้ผู้พูดเป็นผู้พูดสองภาษาได้ จำนวนประชากร ถ้าผู้พูดภาษาหนึ่งมีจำนวนน้อยกว่าผู้พูดอีกภาษาหนึ่ง ผู้พูดที่มีจำนวนน้อยกว่ามักจะเป็นฝ่ายรับลักษณะภาษาจากอีกภาษาหนึ่ง และฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ถ้าชุมชนใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ชุมชนที่ด้อยกว่าจะรับลักษณะภาษาของภาษาชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า

2) ภาวะการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์

การเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์มีบทบาทต่อกระบวนการแทรกแซงภาษา การแทรกแซงของภาษาพื้นเดิมหรือการที่ภาษาพื้นเดิมของผู้พูดมีอิทธิพลต่อการรับภาษาอื่น ทำให้การใช้ภาษาอื่นมีลักษณะไม่ถูกต้อง คือ ไม่เหมือนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มักจะเกิดขึ้นถ้าผู้พูดมีการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์ แต่ถ้าผู้พูดเรียนรู้จนเป็นผู้พูดสองภาษา การแทรกแซงที่มีต่อภาษาที่ยืมก็จะไม่มีหรือมีน้อยมาก

3) ทักษะของผู้พูด

ทักษะของผู้พูดอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาหรือไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงก็ได้ ซึ่งไม่สามารถทำนายได้ หากผู้ยืมเห็นว่าภาษาใดมีศักดิ์ศรี ลักษณะภาษานั้นก็จะถูกยืมมาใช้ แสดงว่า ความมีศักดิ์ศรีส่งผลต่อทักษะของผู้ยืม

เมื่อผู้รู้สองภาษาหรือหลายภาษาใช้ภาษาปนกัน ทำให้เกิดกลไกในสถานการณ์ที่มีการสัมผัสภาษา ดังนี้

1) *การแทรกแซงภาษา* (linguistic interference) เป็นกลไกที่สำคัญเมื่อเกิดการสัมผัสภาษากล่าวคือ ผู้พูดภาษานำลักษณะของภาษาหนึ่งไปใช้ในอีกภาษาหนึ่ง เมื่อลักษณะต่างๆ ของภาษาที่มาสัมผัสกันมีอิทธิพลต่อกัน ย่อมทำให้เกิดการเบี่ยงเบนจากรูปปกติของภาษาที่มาสัมผัสกันของผู้พูดที่มีภาวะสองภาษาหรือหลายภาษาดังกล่าว

Weinreich (1968) กล่าวเรื่องการสัมผัสภาษาว่า การสัมผัสภาษาเกิดจากการที่คนๆ หนึ่งใช้ภาษาตั้งแต่สองภาษาขึ้นไปสลับกันไปมา เป็นเหตุให้โครงสร้างของภาษาใดภาษาหนึ่งเบนไปจากบรรทัดฐานเดิมของภาษา เรียกว่า การแทรกแซงภาษา (interference) หากมีความแตกต่างของระบบภาษาที่มาสัมผัสกันมากเท่าใด ก็ทำให้การแทรกแซงภาษามีมากขึ้น การแทรกแซงภาษามักเริ่มจากการแทรกแซงทางเสียงและไวยากรณ์ ส่วนเรื่องการแทรกแซงทางคำจะเกิดตามมา

มีนักภาษาศาสตร์ใช้คำอื่นๆ แทนคำว่า 'interference' เช่น Sankoff (2001) และ Thomason and Kaufman (1988) ใช้คำว่า 'substratum interference' Thomason and Kaufman (1988) กล่าวว่า การแทรกแซงภาษาเป็นการนำลักษณะของภาษาของผู้พูดหรือภาษาแม่ (native language) ไปใช้ในภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมาย (target language) โดยที่ผู้พูดไม่ได้ตั้งใจให้เกิดลักษณะดังกล่าว ในขณะที่บางคนใช้คำว่า 'imposition' ซึ่งดูจากบทบาทของผู้พูดเป็นสำคัญ (agentivity of speaker) โดยกำหนดเป็นภาษาผู้ยืม (recipient language) และภาษาต้นทาง (source language)

Thomason and Kaufman (1988) กล่าวว่า การแทรกแซงทางภาษา หากกลุ่มที่เปลี่ยนภาษาเป็นกลุ่มเล็ก มีการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ก็ จะไม่มีการแทรกแซงภาษา แต่ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ มีการเรียนรู้ไม่สมบูรณ์ก็จะเกิดการแทรกแซงภาษา และผลของการเปลี่ยนภาษาก่อให้เกิดภาษา 3 ประเภท ได้แก่ ภาษาเหนือกว่า (superstratum language) ภาษาพื้นเดิม (substratum language) และภาษาข้างเคียง (adstratum language) ซึ่งมีการแทรกแซงภาษาเกิดขึ้นระดับปานกลางถึงมากโดยเฉพาะทางเสียงและวากยสัมพันธ์

2) *การยืม* (borrowing) คือ การที่ผู้พูดนำลักษณะจากภาษาอื่นๆ เข้ามาในภาษาแม่ โดยที่ภาษาแม่ของผู้พูดยังคงอยู่ แต่อาจถูกเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีลักษณะอื่นๆ เพิ่มเข้ามาจากภาษาที่ถูกยืม Thomason and Kaufman (1988) กล่าวว่า ในสถานการณ์ที่มีการสัมผัสภาษา สิ่งที่ถูกยืมเป็นอันดับแรกจะอยู่ในระดับ

คำ และถ้ามีการสัมผัสภาษาในระดับที่เข้มข้นหรือสูงมากขึ้น ก็จะมีการยืมในระดับโครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างทางเสียง หน่วยเสียง หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ รวมทั้งในระดับหน่วยคำ

Thomason (2001: 70 - 71) ได้เสนอเรื่องระดับการยืมกับความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1) การสัมผัสภาษาระดับปกติทั่วไป ผู้ยืมไม่จำเป็นต้องพูดภาษาผู้ให้ยืมได้คล่อง คำที่ถูกยืมเป็นเพียงคำศัพท์ไม่พื้นฐานเท่านั้น และส่วนใหญ่เป็นคำนาม

2) การสัมผัสภาษาระดับเข้มข้นขึ้นเล็กน้อย ผู้ยืมต้องเป็นผู้พูดที่มีภาวะสองภาษา แต่อาจเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยในกลุ่มผู้พูดภาษาผู้ยืม มีการยืมคำหน้าที่หรือคำไวยากรณ์รวมถึงคำเนื้อหา เป็นคำศัพท์ไม่พื้นฐาน มีการยืมโครงสร้างบ้างเล็กน้อย ลักษณะเสียงหรือหน่วยเสียงใหม่พบในเฉพาะคำยืมเท่านั้น

3) การสัมผัสภาษาระดับเข้มข้นมากขึ้น ผู้ยืมต้องเป็นผู้พูดที่มีภาวะสองภาษาซึ่งมีจำนวนมาก มีเรื่องทัศนคติและปัจจัยอื่นๆ ทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องในการยืมภาษา คำที่ยืมมีทั้งที่เป็นคำศัพท์พื้นฐานและคำศัพท์ไม่พื้นฐาน มีการยืมโครงสร้างเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ทำให้แบบลักษณะภาษาของภาษาผู้ยืมเปลี่ยนแปลง ด้านสัทวิทยา มีผลต่อหน่วยเสียงในระบบเดิม อาจมีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของหน่วยเสียงในภาษาผู้ยืม อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปถึงกฎทางเสียงหรือโครงสร้างทางไวยากรณ์

4) การสัมผัสภาษาระดับเข้มข้นมาก ผู้ยืมเป็นผู้พูดที่มีภาวะสองภาษาซึ่งมีจำนวนมาก ทำให้เกิดปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องและเอื้อให้เกิดการยืมได้อย่างเต็มที่ มีการยืมคำเป็นจำนวนมาก ในส่วนของโครงสร้าง มีการยืมกันจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบลักษณะภาษาของภาษาผู้ยืมด้วย ด้านสัทวิทยา มีทั้งลดและเพิ่มประเภทของเสียงและหน่วยเสียงคำภาษาผู้ยืม รวมไปถึงกฎการแปรหน่วยเสียงของหน่วยคำ (morphophonemics) ส่วนด้านหน่วยคำพบว่า ประเภทของหน่วยคำในภาษาผู้ยืมเพิ่มหรือลดจำนวนลงตามภาษาผู้ให้ยืม และยังปรากฏการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์อย่างมาก เช่น การเรียงลำดับคำ การปฏิเสธ เป็นต้น

การยืมสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของการสัมผัสภาษาและระดับการยืมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

สรุปได้ว่า การยืมแตกต่างจากการแทรกแซงภาษาคือ การยืมจะเกิดในระดับคำก่อน แต่การแทรกแซงภาษามักเริ่มจากการแทรกแซงทางเสียงและไวยากรณ์ ส่วนเรื่องการแทรกแซงทางคำจะเกิดขึ้นตามมา

3) *การสลับภาษา* (code switching) คือ การที่ผู้พูดสองภาษาหรือหลายภาษาพูดภาษาเหล่านั้นสลับกันไปมาในระดับประโยคหรือยาวกว่าประโยค (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545: 96) เช่น พูดภาษาไทย 2 – 3 ประโยค แล้วสลับพูดภาษาอังกฤษอีกประโยคหนึ่ง แล้วกลับมาพูดภาษาไทยอีก สลับกันไปมา หากเป็นการสลับไปมาในระดับคำ เรียกว่า การปนภาษา (code mixing)

ผลกระทบที่มีต่อโครงสร้างภาษาผู้ยืมเมื่อเกิดการสัมผัสภาษามีดังนี้

1) การเพิ่มลักษณะทางภาษา (addition of features)

การที่ภาษาผู้ยืมได้เพิ่มลักษณะใหม่ในภาษา และลักษณะที่เพิ่มง่ายที่สุด คือ คำยืม

2) การสูญเสียลักษณะทางภาษา (loss of features)

ลักษณะเดิมของภาษาผู้ยืมสูญหายไป โดยไม่มีการแทรกแซงมาแทนที่ลักษณะที่หายไปนั้น

3) การแทนที่ลักษณะทางภาษา (replacement of features)

การแทนที่ลักษณะเดิมของภาษาผู้ยืมด้วยลักษณะใหม่ที่รับจากภาษาผู้ให้ยืม มักเป็นการเปลี่ยนแปลงทางลำดับคำและไวยากรณ์

การสัมผัสภาษาย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภาษา ซึ่งอาจทำให้ภาษาใดภาษาหนึ่งที่ใช้อยู่ในสังคมมีบทบาทลดลงหรือมีผู้พูดน้อยลง ภาษาอื่นเข้ามาแทนที่โดยมีบทบาทแทนภาษานั้น ปรากฏการณ์นี้ เรียกว่า การเปลี่ยนภาษา (language shift) ในทางกลับกัน หากในสังคมนั้น ผู้พูดไม่ยอมให้ภาษาพื้นเมืองของตนถูกแทนที่โดยภาษาที่เข้ามา มีอิทธิพล หรือพยายามกีดกันไม่ให้คนในสังคมใช้ภาษาอื่น และสนับสนุนให้ใช้ภาษาของตนเพื่อป้องกันไม่ให้สูญหายหรือตายไป ปรากฏการณ์นี้ เรียกว่า การธำรงภาษา (language maintenance) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545: 114 - 118) นอกจากนี้ อาจทำให้เกิดภาษาใหม่ เช่น ภาษาพิดจิ้น ภาษาครีโอล (Thomason and Kaufman, 1988)

2.5 การสัมผัสภาษาถิ่น

การสัมผัสภาษาถิ่น (dialect contact) เป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา เมื่อผู้รู้หลายภาษาถิ่นใช้ภาษาเหล่านั้นสลับกันไปมา ทำให้ภาษาเหล่านั้นมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การยืมหรือถ่ายโอนลักษณะทางภาษา ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาถิ่นนั้นได้ เช่น คนที่พูดได้ทั้งภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ เมื่อใช้ภาษาถิ่นทั้งสองสลับกันไปมาเป็นเวลานาน ก็จะเกิดการปนกันของภาษาถิ่นทั้งสอง เมื่อเวลาผ่านไป ก็อาจทำให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ขึ้น (new-dialect formation)

เมื่อภาษาถิ่นต่างๆ ของภาษาเดียวกันซึ่งสามารถที่จะเข้าใจซึ่งกันและกันเกิดการสัมผัสกัน ผู้พูดภาษาถิ่นเหล่านั้นก็จะใช้ภาษาถิ่นปนกันหรือสลับกันไปมา รูปภาษาจากภาษาถิ่นหนึ่งอาจถ่ายโอนไปสู่ภาษาถิ่นหนึ่ง เป็นสาเหตุให้เกิดการแพร่กระจายทางภาษาและการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

Trudgill (1986) ได้นำเอาแนวคิด accommodation theory ของนักจิตวิทยาสังคม ชื่อ Giles มาใช้ในเรื่องการสัมผัสภาษาถิ่น Trudgill กล่าวว่า การสัมผัสภาษาถิ่นที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้น มาจากการสนทนาต่อหน้ากันระหว่างผู้พูดที่พูดภาษาถิ่นต่างกัน เมื่อผู้พูดภาษาถิ่นเหล่านั้นมาอยู่ในชุมชนเดียวกัน ผู้พูดเหล่านั้นต่างก็ปรับเปลี่ยนการพูดให้เข้ากับภาษาถิ่นของคู่สนทนา กล่าวคือ ความพยายามในการลดความแตกต่างรูปแบบภาษาโดยการปรับการพูดเข้าหากัน (speech accommodation)

กับคู่สนทนา เมื่อเกิดการปรับเข้าหากันระยะสั้น (short-term accommodation) ของผู้พูดบ่อยๆ ก็นำไปสู่การปรับเข้าหากันระยะยาว (long-term accommodation) กลายเป็นลักษณะที่ถาวรของผู้พูดและเข้ามาแทนที่ภาษาเดิมนั้นได้

ตัวอย่างการศึกษาเรื่องการปรับภาษาเข้าหากันระยะยาว (long-term linguistic accommodation) ของ Nordenstam (1979 อ้างถึงใน Trudgill, 1968: 24) ได้แก่ การศึกษาเรื่องผู้หญิงชาวสวีเดนที่พูดภาษาสวีเดนเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองเบอร์เกน ประเทศนอร์เวย์ ซึ่งพูดภาษานอร์เวย์) โดยพิจารณาเรื่องคำศัพท์และหน่วยคำ จากผลการศึกษาพบว่า การปรับเข้าหากันจะเริ่มที่ระดับคำศัพท์เป็นอันดับแรก ตามด้วยระดับหน่วยคำ ซึ่งแตกต่างจากการปรับเข้าหากันของคนที่พูดภาษาอังกฤษแบบอเมริกันกับคนที่พูดภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ คือ เริ่มที่ระดับคำศัพท์ จากนั้นจึงเป็นระดับเสียง

เด็กจะคุ้นเคยกับการปรับเข้าหากันอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์มากกว่าผู้ใหญ่ คำอธิบายนี้อยู่ในส่วนของจิตวิทยาสังคม และยังอยู่ในส่วนของภาษาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของการพัฒนาสมองและศักยภาพความสามารถทางภาษาของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นใครๆ เด็กจะมีความสามารถในการปรับการพูดเข้าหากันกับเพื่อนๆ ของเขาโดยสมบูรณ์ ลาบอฟและคนอื่นๆ ต่างตั้งข้อสังเกตว่า เด็กใช้ภาษาถิ่นและสำเนียงของเพื่อนๆ ของเขา ไม่ใช่แบบพ่อแม่หรือคุณครูของพวกเขา (Trudgill, 1968: 31)

ในสถานการณ์ของการปนภาษาถิ่น (dialect mixture) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ภาษาถิ่นหลายภาษามีอิทธิพลและเกิดการแทรกแซงขึ้น ทำให้ลักษณะทางภาษาเกิดการปนกัน มีรูปแบบเกิดขึ้นจำนวนมาก เมื่อเวลาผ่านไป กระบวนการเกิดภาษาร่วม (koineization) ก็เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกลไกการปนภาษา (mixing) การปรับให้เสมอกัน (leveling) การทำให้เรียบง่ายและใช้เป็นปกติ (simplification) และการเลือกใช้รูปแบบ (reallocation) เมื่อรูปแบบมีจำนวนลดน้อยลง จนในที่สุดเหลือรูปแบบที่เป็นรูปแบบบรรทัดฐานของชุมชนรูปเดียว ภาษาถิ่นใหม่ก็จะค่อยๆ ปรากฏขึ้น

บางครั้งในบริเวณที่มีการปนกันของภาษาถิ่น ผู้พูดภาษาถิ่นต่างๆ อาจมีการปรับเข้าหากันบางส่วนหรือไม่สมบูรณ์ (partial accommodation) เช่น มีการปรับคำศัพท์เพียงบางส่วน หรือปรับแค่เสียงบางส่วน เป็นลักษณะการสัมผัสภาษาของรูปแบบที่เป็นกลางๆ (intermediate forms) ระหว่างภาษาถิ่นดั้งเดิมและภาษาถิ่นเป้าหมาย เรียกว่า fudged dialects (Chamber and Trudgill, 1980) ดังตัวอย่างในบริเวณที่เป็นเขตปรับเปลี่ยน (transition zone) ระหว่างอังกฤษตอนเหนือกับอังกฤษตอนใต้ ซึ่งมีการสัมผัสภาษาถิ่นระหว่างภาษาถิ่นที่มีเสียงสระ /ʌ/ และภาษาถิ่นที่มีเสียงสระ /ʊ/ ทำให้เกิดเสียงสระที่เป็นรูปกลางขึ้นคือ [ʊ]

ตารางที่ 2.12 การออกเสียงของผู้พูดบริเวณเขตปรับเปลี่ยนระหว่างอังกฤษตอนเหนือกับอังกฤษตอนใต้

	put	bull	push	but	up	cup	butter	love	come
Northern	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ
Fudged	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ
	ʊ	ʊ	ʊ	ʊ	ɜ	ɜ	ɜ	ɜ	ʌ
Southern	ʊ	ʊ	ʊ	ʌ	ʌ	ʌ	ʌ	ʌ	ʌ

(Chamber and Trudgill, 1980 อ้างถึงใน Trudgill, 1986)

รูปกลางนอกจากจะเกิดกับเสียงสระแล้ว ยังเกิดกับคำศัพท์ได้ด้วย เช่นในงานของ Rekdal (Rekdal, 1971 อ้างใน Trudgill, 1986: 63) ศึกษาผู้พูดจากเมืองซันเดิล ประเทศนอร์เวย์ มาอาศัยอยู่ที่เมืองออสโล ประเทศนอร์เวย์ พบว่า เกิดคำศัพท์ที่เป็นรูปผสม (hybrid forms) ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาถิ่นออสโลและซันเดิล

ตัวอย่าง

	ซันเดิล	ออสโล	รูปภาษาถิ่นในระหว่าง
'to work'	/jub/	/jɔbə/	/jubə/
'the matches'	/fʏstikɔŋ/	/fʏstikɔnɔ/	/fʏstikan/

การปรับเข้าหากันอาจไม่สมบูรณ์เนื่องจากผู้พูดต้องการลดความต่างเรื่องการออกเสียงกับคู่สนทนา โดยผู้พูดใช้วิธีการใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

- 1) เลือกรูปแปรในภาษาถิ่นของตนเองใช้พูดกับคู่สนทนา
- 2) ใช้รูปแปรในภาษาถิ่นของคู่สนทนา
- 3) ใช้รูปกลางระหว่างสองสำเนียง

จากการปรับเข้าหากันแบบไม่สมบูรณ์ที่ใช้รูปกลางเป็นตัวอย่างหนึ่งของภาษาถิ่นในระหว่าง (interdialect) เหมือนเช่นคำว่า ภาษาในระหว่าง (interlanguage) (Selinker, 1972 อ้างถึงใน Trudgill, 1986: 60) ภาษาถิ่นในระหว่าง คือ สถานการณ์ที่ภาษาถิ่นสองภาษาสัมผัสกันและเกิดรูปภาษาที่ไม่ใช่รูปของทั้งสองภาษาถิ่นนั้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการเกิดภาษาถิ่นใหม่

รูปภาษาถิ่นในระหว่าง (interdialect form) เกิดจากรูปแบบดังต่อไปนี้

- 1) รูปกลาง (intermediate form) เกิดจากการปรับเข้าหากันเพียงบางส่วน (partial accommodation)
- 2) รูปที่เรียบง่ายหรือรูปที่ใช้กันเป็นปกติ (simpler or more regular forms)
- 3) รูปที่เกิดจากการปรับเกินเหตุ (Hyperadaptative forms) หรือเรียกว่า รูปที่เกิดจากการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrect forms)

รูปแบบที่สองและสามเป็นผลจากการวิเคราะห์ผิด (misanalysis) หรือวิเคราะห์ใหม่ (reanalysis) ของผู้พูดในระหว่างการปรับเข้าหากัน หากเป็นรูปแบบที่ 3 รูปภาษาถิ่นในระหว่างนั้น จะไม่หลงเหลือในผู้พูดรุ่นต่อมา (รุ่นหลาน) (Trudgill, 2004: 94)

กระบวนการเกิดภาษาร่วม (koineization)

การเกิดภาษาร่วม (koineization) เป็นกระบวนการที่ผู้รู้ภาษาถิ่นสองภาษาพูดสลับกันหรือปนกัน เกิดการสัมผัสภาษาถิ่นเป็นเวลานาน และเป็นไปอย่างช้าๆ มีการยืมลักษณะซึ่งกันและกัน จนในที่สุดเกิด ภาษาร่วม (koine)

Siegel (1985: 363 - 364) แบ่งภาษาร่วมออกเป็น regional koine คือ ภาษาร่วมที่เกิดจากบริเวณเขตแดนที่มีผู้พูดภาษาถิ่นสองภาษามาเจอกัน จากนั้น เกิดรูปแปรภาษาปนกัน แต่ไม่ได้แทนที่ภาษาถิ่นนั้น และ immigrant koine เป็นภาษาร่วมของผู้อพยพที่เกิดจากการอพยพด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น การย้ายถิ่นฐาน การสร้างเมืองใหม่ การปรับปรุงพื้นที่ที่ดิน กลายเป็นรูปภาษาใหม่ของสังคม

Trudgill (2004) ได้พูดถึงกลไกต่างๆ ที่ก่อให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ ดังนี้

1) *การปนกัน* (mixing) เกิดจากผู้พูดภาษาเดียวกันแต่ใช้ภาษาถิ่นแตกต่างกันมาอยู่รวมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

2) *การปรับให้เสมอกัน* (leveling) เป็นกลไกที่ทำให้รูปแปรหรือส่วนน้อยสูญไปในสถานการณ์ที่มีการปนภาษาถิ่น รูปแปรภาษาจากภาษาถิ่นที่ต่างกัันเกิดขึ้นจำนวนมาก เมื่อเวลาผ่านไป รูปแปรต่างๆ เหล่านี้จะค่อยๆ ลดน้อยลง ด้วยปัจจัยที่สำคัญคือ สัดส่วนจำนวนประชากรของผู้พูดภาษาถิ่นแต่ละภาษาถิ่นที่ต่างกััน ไม่ใช่ว่าภาษาถิ่นหนึ่งมาแทนที่ภาษาถิ่นอื่นๆ แต่เกิดจากรูปแปรของภาษาถิ่นที่มาแทนที่รูปแปรอื่น

3) *ความไม่แปลกเด่น* (unmarking) การลดลงของรูปแปรตามกาลเวลานั้น มีปัจจัยเรื่องระดับความแปลกเด่นของภาษาและความถี่ในการใช้รูปแปรหรือความเรียบง่ายของรูปแปรเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น รูปแปรที่ไม่แปลกเด่นและใช้กันเป็นปกติอาจคงอยู่ แม้ว่ารูปแปรนั้นจะไม่ใช้รูปแปรส่วนใหญ่ก็ตาม ความไม่แปลกเด่นเป็นประเภทย่อยหนึ่งของการปรับให้เสมอกัน Moag (Moag, 1977 อ้างถึงใน Trudgill, 1986: 101) กล่าวถึงภาษาฮินดีฟิจิซึ่งประกอบด้วยภาษาฮินดีมาตรฐาน ภาษา Bhojpuri และภาษา Awadi ซึ่งรูปแปรที่ใช้สองในสามของภาษาถิ่นเหล่านี้เป็นรูปแปรที่มีอยู่ อย่างไรก็ตาม ในภาษาฮินดีฟิจิก็มีรูปแปรส่วนน้อยที่คงอยู่ท่ามกลางรูปแปรส่วนใหญ่ เช่น หน่วยคำเติมท้ายที่แสดงความเป็นพหูพจน์ของบุรุษที่ 1 ซึ่งปรากฏในท้ายคำกริยา พบว่า หน่วยคำเติมท้ายที่ไม่ใช่เสียงสระนาสิก จะชนะหน่วยคำเติมท้ายที่เป็นเสียงสระนาสิก แม้ว่าจะป็นรูปแปรส่วนน้อยก็ตาม เหตุผลเนื่องด้วยความเรียบง่าย

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
optative				
first-person	-ē:	ī:	-i:	-i:
plural				

4) *การพัฒนาภาษาถิ่นในระหว่าง/รูปภาษาถิ่นระหว่างกลาง* (interdialect development) เป็นกลไกที่มีผลมาจากการสนทนากันระหว่างผู้พูดภาษาถิ่นต่างๆ ซึ่งอาจเป็นรูปที่เรียบง่ายและใช้เป็นปกติมากขึ้น อาจเป็นรูปกลางๆ ที่เกิดในระดับการออกเสียง หรือเป็นรูปที่เกิดจากการปรับเกินเหตุ หรือเรียกว่า การแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection)

5) *การเลือกรูปแปรมาใช้* (reallocation) เป็นกลไกที่เกิดขึ้นหากมีการปรับให้เหมือนกันแล้วยังคงมีรูปแปรหลงเหลืออยู่มากกว่าหนึ่งรูป ดังนั้น ผู้พูดจะเลือกใช้รูปแปรในสถานการณ์แตกต่างกัน เช่น ตามหน้าที่ทางสังคม วัจนลีลา หรือตามสิ่งแวดล้อมของเสียง

6) *การใช้รูปแปรอย่างสม่ำเสมอ* (focusing) เป็นกลไกที่รูปแปรใหม่เป็นรูปมาตรฐาน ผู้พูดใช้อย่างสม่ำเสมอและมีเสถียรภาพ

กลไกจากข้อที่ 1 - 5 เป็นกลไกของการเกิดภาษาร่วม (koinéization) ถ้าหากเกิดกลไกในข้อที่ 6 จะทำให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ (new-dialect formation)

นอกจากนี้ Trudgill (2004) ได้กล่าวถึงระยะของการเกิดรูปภาษาใหม่แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่	สถานะผู้พูด	ลักษณะทางภาษา
1	ผู้อพยพรุ่นผู้ใหญ่ (รุ่นแรก)	การปรับให้เหมือนกันเบื้องต้น (rudimentary leveling)
2	ผู้พูดที่เกิดเป็นรุ่นแรกของที่นี่ (รุ่นที่ 2)	การแปรผันจำนวนมากและมีการปรับให้เหมือนกันต่อไป (extreme variability and further leveling)
3	ผู้พูดที่เกิดในรุ่นต่อมา (รุ่นที่ 3)	การใช้รูปแปรอย่างสม่ำเสมอ (focusing) การปรับให้เหมือนกัน (leveling) และการเลือกรูปแปร (reallocation)

ระยะที่ 1 (รุ่นพ่อแม่) เป็นระยะที่มีการสัมผัสภาษาถิ่น มีการปนกันของภาษาถิ่นในระยะเริ่มต้นระหว่างผู้อพยพรุ่นผู้ใหญ่ที่มาจากต่างสังคมต่างท้องที่มาอยู่รวมกัน ผู้ใหญ่จะปรับลักษณะการพูดของตนเองให้คล้ายคลึงกับคู่สนทนา ซึ่งเป็นผลให้เกิดการปรับภาษาถิ่นให้เหมือนกันในเบื้องต้น ในจุดนี้ เรื่องของความเข้าใจ (comprehensibility) จะเข้ามามีบทบาทมาก กล่าวคือ รูปภาษาที่มีลักษณะเฉพาะหรือเป็นรูปภาษาท้องถิ่นมากๆ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน (mutual

intelligibility) ลดลงนั้น จะถูกใช้น้อยลงหรือทำให้สูญไป ในระยะนี้ พบว่า มีความหลากหลายเกิดขึ้นระหว่างบุคคลจำนวนมาก (inter-individual variability) คนเหล่านี้ยังไม่มีเสถียรภาพในการใช้ภาษาของเขา คือ มีความหลากหลายในการใช้ภาษาภายในตัวบุคคลเกิดขึ้นด้วย (intra-individual variability)

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่ผู้พูด (รุ่นลูก) สามารถเลือกใช้ลักษณะทางภาษาที่มีความหลากหลายได้อย่างอิสระ โดยไม่ได้คำนึงถึงศักดิ์ศรี รูปแปรทางภาษาที่เลือกใช้นั้นจะขึ้นอยู่กับความถี่ในการใช้หรือการปรากฏถึงระดับมูลฐาน (threshold rider) จากระยะที่ 1 เห็นได้ว่า มีความหลากหลายในการใช้รูปภาษาที่เกิดขึ้นทั้งในตัวบุคคลและระหว่างบุคคลมากกว่าในชุมชน รูปบรรทัดฐานจะถูกถ่ายโอนคือ ภาษาถูกถ่ายโอนจากรุ่นพ่อแม่ไปยังรุ่นเด็กและ/หรือผ่านคู่สนทนาที่เป็นเพื่อนกัน (Thomason and Kaufman, 1988 อ้างถึงใน Kerswill, 2010: 235) เด็กรุ่นนี้จะมีการปรับให้เหมือนกัน โดยมาจากการรับภาษา ไม่ได้มาจากความตั้งใจที่จะปรับเข้าหากันเหมือนเช่นรุ่นพ่อแม่ในระยะที่ 1

ระยะที่ 3 เป็นระยะของรุ่นที่ 3 (รุ่นหลาน) ที่แสดงถึงการใช้รูปแปรใดรูปแปรหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ (focusing) ซึ่งเกิดจากการปรับให้เหมือนกันในระยะที่ 2 คงเหลือรูปแปรเพียงรูปแปรเดียว ถ้าหากมีรูปแปรหลงเหลือมากกว่าหนึ่งรูปแปร ก็จะเกิดการเลือกใช้รูปแปร (reallocation) ตามหน้าที่ทางภาษาหรือสังคม (Britain and Trudgill, 1999 อ้างถึงใน Kerswill, 2010: 235) ผู้พูดในระยะที่ 3 (รุ่นหลาน) เป็นรุ่นที่มีการสร้างภาษากับเพื่อนรุ่นเดียวกัน

สาเหตุการเกิดการปนกันของภาษาถิ่น

การปนกันของภาษาถิ่นมีสาเหตุมาจากการอพยพ การตั้งเมืองใหม่ การขยายตัวของเมือง หรือการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรม ในแถบยุโรปมักมีเมืองใหม่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรัฐบาลได้สร้างพื้นที่ชุมชนเมืองใหม่ในบริเวณที่ยังไม่มีผู้อยู่อาศัยมาก่อน เช่น เมืองคัมเบอร์นอลด์ (Cumbernald) ในสกอตแลนด์ หรือเมืองเล็กที่มีการขยายตัวเป็นเมืองใหญ่ เช่น เมืองสตีเวนิจ (Stevenage) และเมืองคอร์บี (Corby) ในประเทศอังกฤษ

เมืองใหม่อีกเมืองในประเทศนอร์เวย์ คือ เมือง Høyanger เป็นเมืองอุตสาหกรรมในนอร์เวย์ ตะวันตก ก่อนการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรม ในช่วงปี ค.ศ.1916 มีคนอยู่อาศัยเพียง 120 คน ต่อมาในปี ค.ศ.1920 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 950 คน และจากการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรมทำให้มีประชากรเพิ่มประมาณ 3,000 คนในเวลาต่อมา เมืองนี้ตั้งอยู่เขตแดนระหว่างพื้นที่ที่มีผู้พูดภาษาถิ่น 2 ภาษา คือ Sogn และ Fjordane คนที่อพยพเข้ามาใหม่มาจากพื้นที่ต่างๆ ในประเทศนอร์เวย์ เช่น Hordaland, Bergen, Telemark, Nordland และ Oslo

Omdal (Omdal, 1976, 1977 อ้างถึงใน Trudgill, 1986) ได้ศึกษาภาษาในเมือง Høyanger แบ่งผู้พูดออกเป็น 3 รุ่นอายุ พบว่า รุ่นที่ 1 ซึ่งเป็นรุ่นอายุมากยังคงพูดภาษาถิ่นของตน (เป็นภาษาถิ่นตามถิ่นที่อาศัยเดิมก่อนอพยพมาอยู่เมือง Høyanger) ส่วนผู้พูดรุ่นที่ 2 ซึ่งเกิดจากผู้พูดรุ่นที่ 1 (เกิดใน

เมือง Høyanger) หรือมาอยู่เมืองนี้ตั้งแต่เด็กๆ แล้วโตที่นี้ในช่วงปี ค.ศ.1911 - 1920 และ 1921 - 1930 พูดภาษาถิ่นที่ได้รับจากภาษาถิ่นที่พ่อแม่พูดและมีลักษณะการแปรทางภาษาอย่างมากระหว่างผู้พูดด้วยกัน ส่วนผู้พูดรุ่นที่ 3 ซึ่งเป็นรุ่นเด็ก (รุ่นหลานของรุ่นที่ 1) จะพูดภาษาถิ่น Høyanger ที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างออกไป แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเกิดภาษาใหม่ได้เกิดขึ้นค่อนข้างสมบูรณ์ในรุ่นเด็กหรือรุ่นที่ 3

ในช่วงแรกมีการปนกันระหว่างภาษาถิ่นต่างๆ หลายปีผ่านไป เกิดการแปรทางภาษาจำนวนมาก ต่อมา กระบวนการใช้รูปแปรอย่างสม่ำเสมอ (focusing) ซึ่งเป็นกระบวนการรูปร่างแปรใดรูปแปรหนึ่งถูกใช้ และกลายเป็นรูปแปรใหม่ที่ใช้กันเป็นปกติในชุมชน นับว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดภาษาถิ่น Høyanger สมัยใหม่ นั่นคือมีการลดจำนวนรูปแปรต่างๆ ลง (leveling) และท้ายที่สุดเหลือเพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

ตัวอย่างภาษาถิ่น Høyanger สมัยใหม่

	Original dialect	Nynorsk	Bokmål	Modern Høyanger
'to see'	sjao	sjå	se	se
'to hear'	håyre	høyre	høre	høre
'been'	vori	vore	vært	vært
	Original dialect	Nynorsk	Bokmål	Modern Høyanger
'someone'	nokon	nokon	noen	noen
'home'	haim	heim	hjem	hæm
'horses'	hæsta	hestar	hester	hæsta

จากตัวอย่างข้างต้น ประกอบด้วยผู้พูดภาษาถิ่นสามถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นดั้งเดิม ภาษาถิ่น Nynorsk และภาษาถิ่น Bokmål เมื่อเกิดการปนกันของภาษาถิ่นระหว่างผู้พูดภาษาถิ่นเหล่านี้ ผ่านกระบวนการที่ก่อให้เกิดลดจำนวนรูปแปร จนกลายมาเป็นภาษาถิ่น Høyanger สมัยใหม่

ในประเทศไทยมีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการสัมผัสภาษาถิ่น คือ งานของ Prompapakorn (2005) ศึกษาการสัมผัสภาษาไทยถิ่นที่หมู่บ้านคลองสะทอน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สมัยก่อนบริเวณดังกล่าวเป็นป่าทึบ หลังจากรัฐบาลในยุคนั้นมีการประกาศพื้นที่เป็นที่ทำการเกษตร จึงทำให้มีคนหลากหลายถิ่นอพยพมาตั้งรกรากเป็นกลุ่มแรกเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้ว ได้แก่ คนจากภาคกลาง ภาคอีสาน และโคราช Prompapakorn (2005) ได้ศึกษาภาษาไทยถิ่นสามถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 รุ่นอายุด้วยกัน ใช้ตัวแปรภูมิภาคเดิม 3 กลุ่ม คือ คนจากภาคกลาง ภาคอีสาน และโคราช ตัวแปรทางภาษาได้แก่ 1) คำปฏิเสธ 'ไม่' กับ 'ป' 2) พยัญชนะควบกล้ำ (Cr), (Cl), (Cw) 3) พยัญชนะต้น (r) และ 4) สระประสม (ue)

ผลการศึกษา พบว่า คำปฏิเสธ ‘ไม่’ กับ ‘บ’ ผู้พูดรุ่นที่ 1 ส่วนมากจะใช้คำปฏิเสธในภาษาถิ่นของตน คนภาคกลางใช้คำว่า ‘ไม่’ คนอีสานใช้คำว่า ‘บ’ ส่วนคนโคราชใช้ทั้งสองคำ แต่จะใช้คำว่า ‘ไม่’ มากกว่าผู้พูดรุ่นที่ 2 ใช้เหมือนกันกับผู้พูดรุ่นที่ 1 แต่สังเกตเห็นว่า คนโคราชเริ่มใช้คำว่า ‘บ’ มากกว่า ‘ไม่’ ในขณะที่ผู้พูดรุ่นที่ 3 เริ่มใช้คำว่า ‘บ’ มากขึ้นในทั้งสามกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการปรับให้เสมอกัน พบว่า คำว่า ‘บ’ กับ ‘ไม่’ ยังเป็นรูปแปรที่แข่งขันกัน ในรุ่นเด็กมีการเลือกใช้สองคำนี้ตามสถานการณ์ โดยใช้คำว่า ‘ไม่’ เมื่อเป็นทางการ และ ใช้คำว่า ‘บ’ เมื่อไม่เป็นทางการ

ตัวแปรพยัญชนะต้น (r) มีรูปแปร [r] [l] และ [h] รูปแปรที่ผ่านกลไกการปรับให้เสมอกันเหลือเพียงรูปแปร [l] ที่นิยมใช้กันมากที่สุด

ตัวแปรพยัญชนะควบกล้ำ (Cr), (Cl) และ (Cw) โดยตัวแปร (Cr) มีรูปแปรคือ [r] [l] และ ๐ (ไม่มีควบกล้ำ ตัด r ทั้ง) (Cl) มีรูปแปรคือ [l] และ ๐ (ไม่มีควบกล้ำ ตัด l ทั้ง) และ (Cw) มีรูปแปรคือ [w] และ ๐ (ไม่มีควบกล้ำ ตัด w ทั้ง) ในตัวแปร (Cr) เกิดกลไกการปรับให้เสมอกัน โดยใช้รูปแปรที่ไม่มีควบกล้ำ r ตั้งแต่ผู้พูดรุ่นที่ 2 ส่วนตัวแปร (Cl) เกิดกลไกการปรับให้เสมอกัน โดยใช้รูปแปรที่ไม่มีควบกล้ำ l ในผู้พูดรุ่นที่ 3

ตัวแปรสระประสม (ue) มีรูปแปรคือ [ia] กับ [ue] เกิดกลไกปรับให้เสมอกัน ผู้พูดรุ่นที่ 3 ใช้รูปแปร [ue] มากที่สุด

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรเกิดการปรับให้เสมอกัน ซึ่งเป็นผลจากการสัมผัสภาษาถิ่นที่เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว ตัวแปรบางตัวแปรผ่านกลไกการทำให้เรียบง่ายและใช้เป็นปกติ บางตัวแปรเกิดกลไกการเลือกใช้รูปแปร (reallocation)

จากตัวอย่างงานข้างต้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสภาษาถิ่น และกลไกต่างๆ ที่เป็นผลจากการสัมผัสภาษาถิ่น เช่น การปรับให้เสมอกัน การทำให้เรียบง่ายและใช้เป็นปกติ การเลือกใช้รูปแปร ซึ่งศึกษาได้ทั้งเรื่องของเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และคำศัพท์ แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดการสัมผัสภาษาถิ่น กลไกที่กล่าวมาข้างต้นก็จะเกิดขึ้น Trudgill (2004) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับให้เสมอกันจะเกิดอย่างสมบูรณ์โดยใช้เวลาประมาณ 50 ปี หรือ 3 รุ่นอายุ

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องการสัมผัสภาษากับการสัมผัสภาษาถิ่น พบว่า ผลของการสัมผัสภาษาถิ่นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภาษา คือ การเกิดภาษาร่วม (koineization) และ/หรือภาษาถิ่นใหม่ (new-dialect formation) มีกระบวนการปรับเข้าหากันเกิดขึ้นระหว่างผู้พูดภาษาถิ่นที่แตกต่างกัน ในขณะที่ผลของการสัมผัสภาษาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาษา เช่น การเกิดภาษาใหม่ ได้แก่ ภาษาพิดจิ้นและภาษาครีโอล

ความแตกต่างระหว่างการเกิดภาษาร่วม ภาษาพิดจิ้น และภาษาครีโอล มีดังนี้

1) การเกิดภาษาร่วมไม่ได้ทำให้ภาษาถิ่นเดิมเปลี่ยนแปลงหรือหายไป เพียงแต่ทำให้เกิดภาษาถิ่นใหม่เกิดขึ้นและยังคงไว้ภาษาถิ่นที่มีอยู่เดิม ในขณะที่การเกิดภาษาครีโอลพัฒนามาจากภาษาพิดจิ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงจากภาษาที่ไม่มีผู้พูดเป็นภาษาแม่ไปเป็นภาษาที่มีผู้ใช้เป็นภาษาแม่ กลายมาเป็นภาษาแม่ของคนกลุ่มหนึ่งที่ใช้ภาษานี้ในการสื่อสาร

2) การเกิดภาษาร่วมไม่มีวิธภาษาเป้าหมาย ในขณะที่การเกิดภาษาครีโอลมีวิธภาษาเป้าหมาย

3) การเกิดภาษาร่วมต้องใช้ระยะเวลาจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดด้วยกัน แต่การเกิดภาษาครีโอลไม่จำเป็นต้องใช้เวลาจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูด

4) การเกิดภาษาร่วมต้องใช้ระยะเวลานานในการเกิด แต่การเกิดภาษาครีโอลมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วเนื่องจากความต้องการในการสื่อสาร

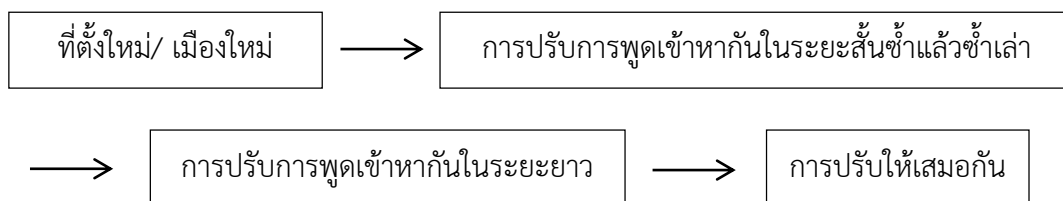
อย่างไรก็ตาม การสัมผัสภาษาและการสัมผัสภาษาถิ่นต่างมีจุดร่วมที่เหมือนกันคือ เกิดจากการสัมผัสภาษา/ภาษาถิ่น โดยมีผู้รู้สองภาษา/ภาษาถิ่นหรือผู้รู้หลายภาษา/ภาษาถิ่นเป็นสำคัญ

2.6 การปรับภาษาถิ่นให้เสมอกัน

การปรับภาษาถิ่นให้เสมอกัน (dialect leveling) เป็นกลไกที่รูปแบบที่มีลักษณะแปลกเด่นถูกใช้ลดน้อยลง รูปแบบแปลกเด่น (marked variants) หมายถึง รูปแบบปกติหรือรูปทรงหรือรูปส่วนน้อย (Trudgill, 1986: 98)

การปรับการพูดเข้าหากันเป็นปัจจัยหลักหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดกลไกการปรับให้เสมอกัน (Trudgill, 1986; Kerswill, 2003) แนวคิดเรื่องการปรับการพูดเข้าหากัน กล่าวว่า ในสถานการณ์ทั่วไป คู่สนทนามีแนวโน้มที่จะมีการลู่เข้าของภาษา ถ้าการปรับเข้าหากันระยะสั้น (short-term accommodation) เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าบ่อยครั้งไม่ถาวร คือ ผู้พูดที่พูดภาษาถิ่นที่ต่างกันแล้วสามารถเข้าใจกันได้ (mutually intelligible languages) ต่อมา ผู้พูดเหล่านั้นอาจเกิดการปรับเข้าหากันระยะยาว (long-term accommodation) ผลของการปรับเข้าหากันระยะยาวมีลักษณะการแพร่กระจายเมื่อผู้พูดอยู่ในกลุ่มอื่น ดังนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้

การปรับเข้าหากันแบบเผชิญหน้า (face-to-face accommodation) เป็นการกระตุ้นให้เกิดการปรับให้เสมอกัน ชุมชนที่มีระดับการสัมผัสสูงดูเหมือนจะเกิดการปรับให้เสมอกัน การย้ายถิ่นฐานถือเป็นตัวชี้วัดของระดับการสัมผัสได้ (Milroy, 2002 และ Kerswill, 2003) ถิ่นฐานที่สร้างใหม่หรือเมืองใหม่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นในระดับสูง งานวิจัยที่ศึกษาการปรับให้เสมอกัน เช่น งานของ Kerswill (1992; 2003) พบว่า มีการปรับให้เสมอกันในรูปภาษาของภาษาถิ่นมิลตัน คลินส์ ซึ่งเป็นเมืองใหม่ในอังกฤษ งานของ Trudgill (2004) แสดงถึงตัวอย่างการปรับให้เสมอกันของสำเนียงภาษาอังกฤษในนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งใหม่เช่นกัน

ภาพที่ 2.4 การเชื่อมโยงกันของกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับให้เสมอกัน

(ดัดแปลงจาก Hsu, Hui-ju และ John Kwock-ping Tse, 2009)

ภาษาถิ่น Høyanger มีรูปแปรที่แปลกเด่นคือ รูปที่ไม่ปกติหรือเป็นรูปแปรที่ใช้ส่วนน้อยในภาษาถิ่นนอร์เวย์ทั้งหมด เช่น ก่อนปี ค.ศ.1916 มีเสียงพยัญชนะ /j/ (voiced palatal fricative) (/j/ แทน [j] ซึ่งเป็น voiced palatal fricative) เช่น คำว่า ‘the back’ /ryjøn/ พบในนอร์เวย์ตะวันตกเท่านั้น และไม่พบในภาษาถิ่นส่วนใหญ่ของนอร์เวย์ ดังนั้น จึงเกิดการปรับทำให้พยัญชนะดังกล่าวหายไปจากภาษาถิ่น Høyanger สมัยใหม่ (Trudgill, 1986: 98)

สถานการณ์ดังกล่าวพบได้ในแถบยุโรปที่มีการปนกันของภาษาถิ่น ภาษาเอเชียใต้จำนวนมากก็มีพูดกันตามที่แตกต่างกัน เนื่องจากการย้ายถิ่นหรือการอพยพของคนที่พูดภาษาเหล่านี้ เช่น ภาษาทมิฬในประเทศมาเลเซียหรือสิงคโปร์ ภาษาปัญจาบในประเทศอังกฤษ และวิธภาษาต่างๆ ของภาษาฮินดี

ประเทศฟีจีประกอบด้วยประชากรที่เป็นชาวฮินดีเพียงจำนวนครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 มีการจ้างแรงงานภายนอกชาวฮินดีจำนวนมากเพื่อประกอบการเกษตร ทำให้เกิดการปนกันของภาษาถิ่น เรียกว่า ภาษาฮินดีฟีจี (Fiji Hindi) ในขณะที่ภาษาฮินดีมาตรฐานจะใช้สอนในโรงเรียน Moag (1977 อ้างถึงใน Trudgill, 1986: 101) กล่าวว่า ภาษาฮินดีฟีจีแตกต่างจากวิธภาษาในภาษาฮินดีโดยมีการปรับรูปแบบที่แปลกเด่นทางสังคมออก เช่น คำสรรพนามที่ให้เกียรติ (honorific pronouns) ได้ผ่านกลไกการปรับให้เสมอกัน รูปแปรส่วนน้อยถูกกำจัดออกไป เหลือเพียงรูปแปรที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้

นอกจากนี้ ในงานของ Mesthrie (1991: 104) ชี้ให้เห็นว่า ภาษา Bhojpuri ในแอฟริกาใต้ เป็นวิธภาษาที่มีการปนกันสูง มีลักษณะต่างไปจากภาษาถิ่นที่มาจากอินเดียตอนเหนือ เช่น ไม่มี คำสรรพนามหรือคำกริยาที่แสดงการให้เกียรติหลงเหลืออยู่ในภาษาดังกล่าว เนื่องจากเกิดการปรับความแตกต่างทางสังคมระหว่างผู้พูดด้วยกัน แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการอพยพและความต้องการในการสร้างถิ่นฐานใหม่ สภาพแวดล้อมการค้าวิถีใหม่ จึงทำให้ความแตกต่างทางสังคมได้ลดหายไป และปรากฏในรูปภาษาซึ่งแต่เดิมเคยมีคำบ่งชี้เรื่องความแตกต่างทางสังคม

ตัวอย่างภาษาฮินดีฟีจี ซึ่งประกอบด้วยภาษาถิ่น Bhojpuri, Awadi และภาษาฮินดีมาตรฐาน

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
‘what’	kja:	ka:	ka:	ka:
‘someone’	koi:	keu: ~ kauno	koi: ~ keu:	koi:
‘from’	se	se ~ sē	se ~ te	se
‘in’	mē	mā	mē	mē
‘our’	hama:ra:	hama:r	hama:r	hama:r
‘one’s own’	apna:	a:pan	a:pan	a:pan
‘who’	kaun	kaun	kaun ~ ko	kaun

ในการปรับให้เหมือนกันนั้น จะมีรูปแปรหนึ่งที่เหลืออยู่และปรากฏในภาษาถิ่นใหม่เพียงรูปแปรเดียว อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป บางครั้ง อาจเกิดรูปกลางซึ่งไม่บ่งบอกว่าเป็นรูปแปรของภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง

ตัวอย่างเช่น

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
‘who (rel.)’	ǰo	ǰe	ǰo ~ kaun	ǰon
‘with’	sa:th	sar̥e	sraǰh	sar̥e
‘your’	tumha:ra:	tuha:r	tumha:r	thma:r

นอกจากนี้ รูปรองหรือรูปส่วนน้อย (minority forms) อาจเป็นรูปที่ปรากฏอยู่ในภาษาถิ่นใหม่ก็ได้ ซึ่งต้องมีคำอธิบายทางภาษาที่แคบลง เช่น เรื่องของความแปลกเด่นทางภาษา

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
‘this’	ǰah	i	iu	i
‘something’	kuch	kuchu ~ kichu	kuchu	kuch
‘this much’	itna:	etana:	etana:	itna:

อีกกรณีหนึ่ง เสียงท้ายที่ไม่ใช่เสียงสระนาสิกเป็นรูปที่ปรากฏอยู่ในภาษาถิ่นใหม่ เช่น

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
optative				
first-person plural	-ē:	ī:	-i:	-i:

หรืออาจไม่สามารถหาคำอธิบายที่ชัดเจนได้ เช่น

	<i>Standard Hindi</i>	<i>Bhojpuri</i>	<i>Awadi</i>	<i>Fiji Hindi</i>
'to'	ko	ke	ka:	ke
'here'	jahā:	ihā:	hijā:	hijā:

จากตัวอย่างภาษาถิ่น Høyanger และภาษาถิ่นอินดีฟีจิต่างมีกลไกการปรับให้เสมอกันที่สำคัญเกิดขึ้นซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดรูปภาษาถิ่นใหม่

อีกตัวอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการปรับให้เสมอกัน คือ งานของ Kerswill (2003) ศึกษาการแปรของเสียงสระ /au/ ในคำว่า *mouth* ที่เมืองมิลตัน คีนส์ (Milton Keynes) และเมืองเรดดิง (Reading) ทั้งสองเมืองเป็นเมืองที่อยู่ห่างลอนดอนประมาณ 50 กิโลเมตรไปทางตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันตกตามลำดับ

ตารางที่ 2.13 ร้อยละของการใช้รูปแปร /au/ ในคำว่า *mouth* ในเมืองมิลตัน คีนส์

	[ɛʊ]	[ɛɪ]	[ɛ:]	[a:ʰ]	[æʊ]	[au]
กลุ่มรุ่นอายุมาก (หญิง 2 คน ชาย 2 คน)	63.2	25.6	9.8	0	1.2	0
เพศหญิง อายุ 25-40 ปี (48 คน)	0	0	11.7	17.2	38.6	31.5
เพศหญิง อายุ 14 ปี (8 คน)	0	0	0	5.9	4.7	88.8
เพศชาย อายุ 14 ปี (8 คน)	0	0	0	12.3	3.8	83.1

ตารางที่ 2.14 ร้อยละของการใช้รูปแปร /au/ ในคำว่า *mouth* ในเมืองเรดดิง

	[ɛʊ]	[ɛɪ]	[ɛ:]	[a:ʰ]	[æʊ]	[au]
กลุ่มรุ่นอายุมาก (หญิง 2 คน ชาย 2 คน)	53.5	38.1	3.3	0	4.1	0.7
เพศหญิง อายุ 14 ปี (8 คน)	0	2.3	0	8.0	0	90.4
เพศชาย อายุ 14 ปี (8 คน)	0	0	0	5.7	0	87.1

รูปแปรเสียงสระ [ɛɪ] ได้กลายเป็น [au] อย่างสมบูรณ์เมื่อผ่านไป 2 - 3 รุ่น ภาษาถิ่นในเมืองเรดดิงค่อนข้างจะเกิดการปรับให้เสมอกันที่ช้ากว่ามิลตัน คีนส์ เนื่องจากมีเครือข่ายทางสังคมที่แน่นหนาแน่นกว่าเมืองใหม่ในมิลตัน คีนส์ แสดงให้เห็นว่า มิลตัน คีนส์เป็นตัวอย่างหนึ่งในการปรับให้เสมอกัน

เรื่องวรรณยุกต์ก็สามารถใช้แนวคิดการปรับให้เสมอกันได้ เช่น งานของ Hsu Hui-ju และ John Kwok-ping Tse (2009) ศึกษาเรื่องการปรับวรรณยุกต์ให้เสมอกันในภาษาจีนไต้หวัน กรุงเทพฯ โดยศึกษาเกี่ยวกับการปรับวรรณยุกต์ให้เสมอกันของภาษาจีนกลางระหว่างชาวฮั่นที่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่

(Mandarin-Waishengren - 外省人) และชาวพื้นเมืองเดิมที่เป็นคนจีน (Holo-Benshengren - 本省人) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การปรับวรรณยุกต์ให้เสมอกันของภาษาจีนกลางระหว่างกลุ่มคน 2 ชาติพันธุ์เริ่มขึ้นเร็วกว่าที่ Trudgill (1986, 2004) กล่าวไว้หนึ่งรุ่น โดยการปรับวรรณยุกต์ให้เสมอกันเกือบสมบูรณ์ในผู้พูดรุ่นต่อมา ใช้เวลาประมาณ 30 ปีเท่านั้นหรือ 2 รุ่นอายุซึ่งเร็วกว่าที่ Trudgill (1986, 2004) เสนอรูปแบบทั่วไปว่าใช้เวลาประมาณ 50 ปีหรือ 3 รุ่นอายุ สาเหตุของความรวดเร็วในการเกิดการปรับวรรณยุกต์ให้เสมอกันมี 4 ประการ คือ

- 1) จำนวนของผู้อพยพที่เป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่มาก
- 2) นโยบายภาษาที่ใช้ภาษาจีนกลางเพียงภาษาเดียว
- 3) โครงสร้างพื้นฐานและการจัดตั้งระเบียบทางสังคมช่วงอาณานิคมของญี่ปุ่น
- 4) ความถี่ของการสัมผัสภาษาระหว่างชาวจีนแผ่นดินใหญ่และคนพื้นเมือง

สรุปได้ว่า การปรับภาษาถิ่นให้เสมอกันเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการสัมผัสภาษาถิ่น และอาจนำไปสู่ซึ่งการเกิดภาษาร่วมและหรือภาษาถิ่นใหม่ได้

2.7 การแปรและการเปลี่ยนแปลงภาษา

ภาษาทุกภาษาย่อมมีการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ภาษาทุกภาษามีการแปร กล่าวคือ ภาษามีรูปที่ต่างไปจากรูปเดิม มีการใช้รูปที่ต่างกันแต่สลับกันได้ เนื่องจากมีความหมายหลักที่ยังคงเหมือนกัน หากคนในชุมชนกลับมาใช้รูปเดิม การแปรนั้นก็ไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ในทางตรงกันข้าม หากคนในชุมชนใช้รูปใหม่กันอย่างแพร่หลาย เมื่อเวลาผ่านไป รูปแปรเดิมค่อยๆ หายไป เกิดการใช้รูปใหม่อย่างสมบูรณ์ แสดงว่า ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษานั้นขึ้นแล้ว

การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา Labov (1972: 178-180) กล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาโดยเริ่มตั้งแต่การเริ่มต้นของการแปรทางภาษา ซึ่งเป็นระยะที่ภาษาเริ่มมีการแปรเกิดขึ้น คนในชุมชนเริ่มมีการใช้รูปแปรใหม่ ต่อมา เกิดการแพร่กระจาย ทำให้ภาษามีการแปรมากขึ้น คนในชุมชนมีการใช้รูปแปรใหม่มากขึ้นและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างภาษาใหม่กับภาษาเดิม และสุดท้ายคนทั่วไปยอมรับรูปแปรใหม่นั้น มีการใช้กันอย่างสม่ำเสมอและเป็นปกติ ด้วยเหตุผลที่รูปแปรใหม่เปลี่ยนเป็นรูปที่มีศักดิ์ศรี

การเปลี่ยนแปลงภาษาสามารถเกิดกับส่วนใดของภาษาก็ได้ แบ่งออกเป็นการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียงหรือการกลายเสียง การเปลี่ยนแปลงทางศัพท์ การเปลี่ยนแปลงทางระบบหน่วยคำ การเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงทางความหมายหรือการกลายความหมาย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

1) ปัจจัยภายใน

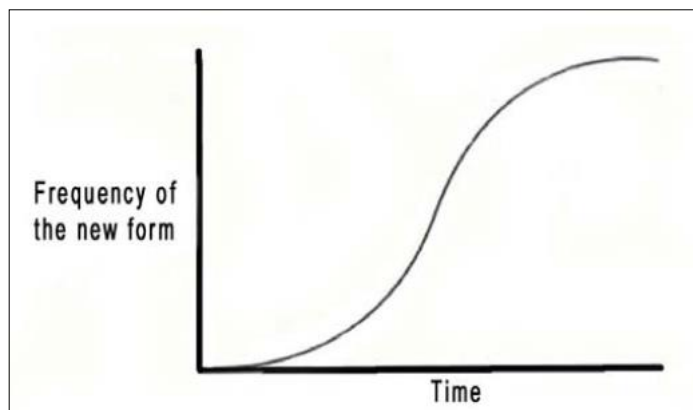
ปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่เกิดจากคุณสมบัติของตัวภาษาเอง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น ความสมมาตร (symmetry) ความประหยัด (economy) เป็นต้น

2) ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับตัวภาษา ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาษา ได้แก่ การสัมผัสภาษา ตัวแปรทางสังคม เช่น อายุ เพศ การศึกษา สภาพทางจิตวิทยาของผู้พูดภาษา เช่น ผู้พูดภาษาต้องการยกระดับชั้นของตนเอง ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น

Weinreich และคนอื่นๆ (1968: 194-195) ได้กล่าวถึงหลักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาษา โดยสรุปว่า การแปรและความแตกต่างอาจไม่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้ แต่การเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการแปรและความแตกต่าง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางภาษาผ่านโครงสร้างภาษานั้นไม่ได้เกิดอย่างรวดเร็ว แต่การแปรนั้นจะเป็นไปตามช่วงเวลา และจะสะท้อนให้เห็นในรูปของการแพร่กระจายของเส้นแบ่งเขตภาษา (isoglosses) ไปด้วยพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ หากพูดในเรื่องของชุมชนพบว่า ไวยากรณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภาษาถือเป็นไวยากรณ์ของชุมชนภาษานั้น และการเปลี่ยนแปลงภาษาจะถูกถ่ายทอดภายในชุมชน ไม่ได้เกิดจากภายในครอบครัว นอกจากนี้ ปัจจัยทางภาษาและสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ดังนั้น จึงต้องมีการอธิบายโดยไม่ได้ใช้เหตุผลใดเหตุผลหนึ่งเท่านั้น

สรุปได้ว่า จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงภาษาคือการแปรนั่นเอง หากคนในสังคมใช้รูปแบบใหม่กันอย่างแพร่หลาย เมื่อเวลาผ่านไป รูปแบบเดิมค่อยๆ หายไป คนในสังคมยอมรับและใช้รูปแบบใหม่อย่างสมบูรณ์ แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้เกิดขึ้นแล้ว ในช่วงที่มีการแข่งขันระหว่างรูปแบบต่างๆ ถือเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (language change in progress) เราสามารถดูลักษณะดังกล่าวได้จากกราฟเส้นที่เรียกว่า S-shaped curve เป็นลักษณะการแทนที่ของรูปแบบหนึ่งด้วยอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลง จากนั้น เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงกลาง และเริ่มช้าลงในช่วงท้ายของการเปลี่ยนแปลง (Bailey 1973; Labov 1994; Pintzuk 2003 อ้างถึงใน Wolfram: 2006)

ภาพที่ 2.5 รูปแบบของกราฟ S curve ในการเปลี่ยนแปลงภาษา

2.8 วิธีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

การเปลี่ยนแปลงภาษาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในภาษาใดภาษาหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไป ลักษณะของภาษาย่อมมีความแตกต่างไปจากเดิม วิธีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาษา ได้แก่ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษาแบบเวลาจริง (real-time study) เป็นการศึกษาการแปรทางภาษาตามกาลเวลา ดูการเปลี่ยนแปลงของภาษาในช่วงเวลาต่างกัน แล้วเห็นความแตกต่างของภาษาในสองสมัยซึ่งเป็นลักษณะของการวิวัฒนาการจากภาษาในอดีตสู่ภาษาในสมัยใหม่ นับเป็นการศึกษาภาษาต่างสมัยหรือภาษาข้ามสมัย (diachronic study) การศึกษาสามารถใช้ข้อมูลที่เป็นภาษาเขียนที่ต่างสมัยกัน เช่น ศิลาจารึก เปรียบเทียบกับภาษาเขียนในปัจจุบัน ซึ่งสามารถทำได้ทั้งในมุมมองเสียง คำ และไวยากรณ์ ลักษณะดังกล่าวเป็นแนวคิดของภาษาศาสตร์เชิงประวัติ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษาแบบเวลาจริง มีวิธีการสำรวจแบบ trend study คือ เข้าไปศึกษากลุ่มชุมชนเดิมอีกครั้งซึ่งมีการศึกษามาแล้วในอดีต หรือเปรียบเทียบข้อมูลภาษาจากสมาชิกในชุมชนเดิมซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ณ เวลาที่แตกต่างกัน โดยสมาชิกในชุมชนเดิมที่เป็นผู้บอกภาษาหรือกลุ่มตัวอย่างนั้นอาจไม่ใช่คนเดิมหรือกลุ่มเดิม ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้วิจัยอาจไม่ใช่ผู้วิจัยคนเดิม ดังนั้น ผู้วิจัยอาจจะใช้วิธีการเอาข้อมูลจากแหล่งที่ศึกษาไว้แล้วที่เป็นกลุ่มชุมชนเดียวกันมาศึกษาอีกวิธีหนึ่งคือ panel study เป็นการศึกษาและสัมภาษณ์กลุ่มผู้บอกภาษาคนเดิมในชุมชนเดิมที่มีคนศึกษาไว้ก่อนหน้า

การการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษาอีกวิธีหนึ่ง คือ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางภาษาในเวลาเสมือนจริง (apparent-time study) เป็นการศึกษาการแปรทางภาษาที่เกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่ง ใช้การเก็บข้อมูลจากเวลาในปัจจุบัน โดยใช้อายุของผู้พูดภาษาที่แตกต่างกันเป็นสำคัญ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่หรือดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ภาษาของผู้พูดที่อายุต่างกันเปรียบได้กับภาษาคนละสมัยกัน คือ ภาษาของคนรุ่นอายุมากเปรียบได้กับภาษาในอดีต ภาษาของคนรุ่นอายุกลางเป็นภาษาปัจจุบัน และภาษาของคนรุ่นอายุน้อยเป็นตัวแทนภาษาในอนาคต การศึกษาดังกล่าวพิจารณา

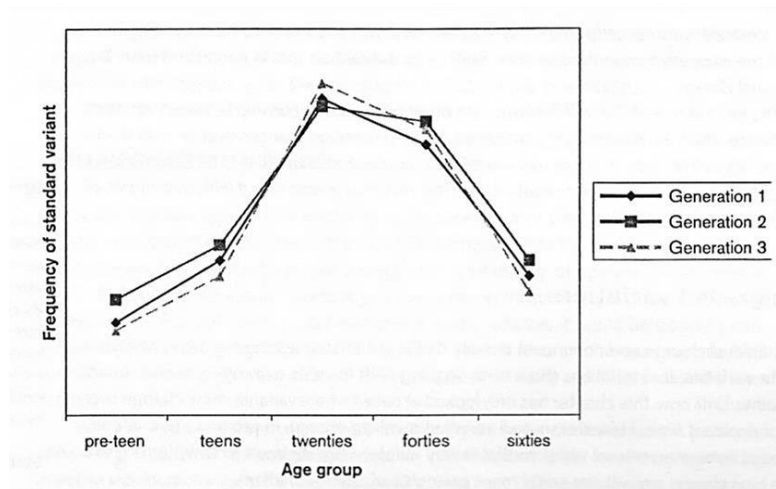
ภาษาในช่วงเวลาเดียว และสามารถมองเห็นลักษณะที่แปรไปในภาษานั้นๆ ถือเป็นการศึกษาภาษาร่วมสมัย ลักษณะดังกล่าวเป็นแนวคิดของภาษาศาสตร์สังคม Labov (1972) สนใจศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ในภาษาที่ใช้ในปัจจุบันเท่านั้น ได้เสนอให้เก็บข้อมูลจากภาษาที่ใช้ในปัจจุบัน โดยเก็บจากผู้บอกภาษาที่มีรุ่นอายุต่างกัน ทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงทางภาษาได้จากการแปรของภาษาในคนต่างรุ่นอายุ

อย่างไรก็ตาม Labov ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาในเวลาเสมือนจริง โดยดูการแปรตามอายุลดหลั่นกันนั้นต้องระวังในการวิเคราะห์ คือ ไม่ใช่การลดหลั่นกันตามอายุทุกกรณีจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจริง เพราะอาจเป็นเพียงการใช้ภาษาเฉพาะรุ่นอายุ เช่น มีการใช้รูปภาษาแบบที่เด็กวัยรุ่นเคยใช้น้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวเรียกว่า การลดหลั่นตามอายุ (age grading) อาจไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แต่ถ้าทุกคนไม่ติดยึดกับรุ่นอายุของตน นำลักษณะที่ตนใช้ภาษาติดตัวไปด้วยเมื่ออายุมากขึ้น เช่น คนที่เป็นวัยรุ่นเริ่มใช้รูปใหม่ และนำรูปใหม่นี้ติดตัวไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ภาษามีการเปลี่ยนแปลง เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงตามรุ่นอายุ (generational change) (Labov อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2549: 115-116)

ตัวอย่างงานที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง เช่น งานของ Labov (1972) ศึกษาการกลายเสียงเป็นเสียงสระเข้าสู่สระกลาง (centralization) ในสระประสม /ay/ และ /aw/ ของชุมชนเกาะ Martha's Vineyard โดยพิจารณาจากความถี่และการกระจายของตัวแปรทางเสียงของสระประสม /ay/ และ /aw/ ในบริเวณต่างๆ ระดับอายุ อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในเกาะดังกล่าว โดยสัมภาษณ์และบันทึกเทปกลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 คน มาจากบริเวณตอนบนของเกาะ 40 คน และตอนล่างของเกาะ 29 คน โดยมีอาชีพแตกต่างกันและกลุ่มชาติพันธุ์ 3 กลุ่ม คือ อังกฤษ โปรตุเกส และอินเดีย การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ตัวแปรวิจัยคือ แบบกันเองและแบบเป็นทางการ ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ อายุ สภาพภูมิศาสตร์ อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ ผลการศึกษา พบว่า การออกเสียงสระ /ay/ และ /aw/ เข้าสู่สระกลาง (centralization) พบมากในกลุ่มผู้พูดระดับอายุ 31-45 ปี ในขณะที่ผู้พูดที่ระดับอายุต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 60 ปี มีลักษณะดังกล่าวน้อยลง

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงแบบการลดหลั่นตามอายุ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล และชุมชนภาษายังใช้รูปภาษานั้นคงที่ เช่น การแปรระหว่าง [ɪn] กับ [ɪŋ] ที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ แม้ว่า [ɪŋ] จะเป็นรูปแปรที่มาตรฐานกว่า แต่ [ɪn] ยังคงเป็นตัวเลือกที่ยังใช้อยู่ หรือการใช้รูปแปร [t] กับ [d] แทนที่ [θ] กับ [ð] นำคำว่า tooth หรือ this ในบางวิธภาษาในภาษาอังกฤษ รูปแปรทั้งสองชุดต่างแข็งแรงมาก และรูปแปร [t] กับ [d] ก็ยังไม่สามารถกำจัดรูปแปร [θ] กับ [ð] อย่างสมบูรณ์

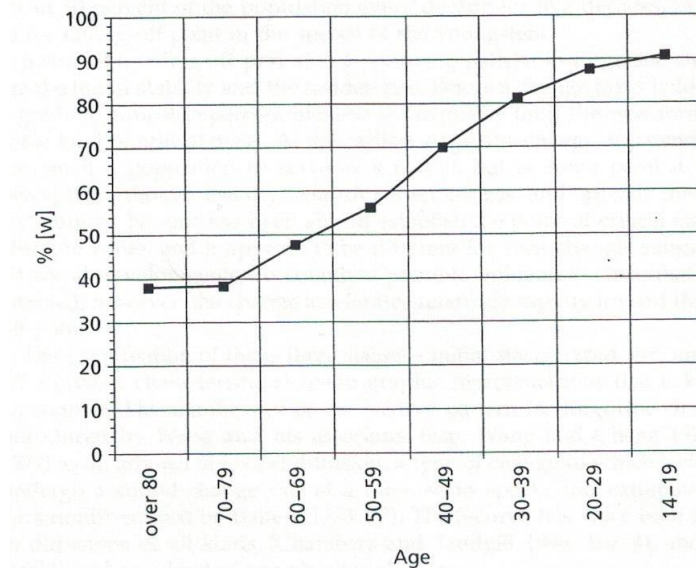
ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงแบบการลดหลั่นตามอายุ

ภาพที่ 2.6 การใช้รูปแปรมาตรฐานของผู้พูดสามรุ่นอายุ รุ่นละ 5 กลุ่มอายุ

(Meyerhoff, 2006: 146)

จากภาพที่ 2.6 แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีการใช้รูปแปรมาตรฐานเมื่อผู้บอกภาษาอายุ 20 ปีต้นๆ และมีการใช้รูปแปรดังกล่าวลดลงในช่วงวัยกลางคน ซึ่งเป็นลักษณะของการลดหลั่นตามอายุ มีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลแต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปภาษาในชุมชนนั้นๆ

ภาพที่ 2.7 การใช้รูปแปร [w] เช่น คำว่า *which* ในแคนาดาตอนกลางจำแนกตามอายุ

(Chambers, 2006: 360)

ภาพที่ 2.7 แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตามรุ่นอายุ โดยที่ผู้พูดอายุน้อยช่วงอายุ 14 -19 ปี และ 20-29 ปีเลิกใช้รูปแปร [hw] เส้นโค้งการเปลี่ยนแปลงนี้แสดงให้เห็นว่าในอนาคตเด็กที่เกิดหลังจากนี้ จะไม่มีใครใช้รูปแปร [hw] อีก การเปลี่ยนแปลงตามรุ่นอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปภาษาของชุมชน อย่างช้าๆ แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งเรื่องจังหวัดภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ การสัมผัสภาษา การสัมผัสภาษาถิ่น การแปรและการเปลี่ยนแปลงภาษา ทำให้ผู้วิจัย เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในปัจจุบันเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาในแง่มุมการสัมผัสภาษาถิ่นเพื่อเป็น ความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนงานวิจัยต่างๆ และสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยในบทที่ 3 ประกอบด้วย ตัวแปรทางภาษา การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล การคัดเลือกผู้บอกภาษา เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาและการแก้ไขในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัย

3.1 ตัวแปรทางภาษา

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ทำให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีลักษณะเด่นทางภาษาทั้งศัพท์ เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรทางภาษาทั้งศัพท์และเสียงเพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1) คำศัพท์ เป็นหน่วยอรรถที่ประกอบด้วยรูปแบบศัพท์ 3 รูปแบบ คือ คำเงินฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ ภาษาไทยมาตรฐาน

2) พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ประกอบด้วยรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ [ʔ] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นภูเก็ต และ [k] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยมาตรฐาน

3) สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ประกอบด้วยรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ [ei, əi, ou] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแบบ [e:, ə:, o:] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ และรูปแบบ [i:, i:, u:] เป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน

4) วรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ประกอบด้วยรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ [454] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแบบ [353] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก และรูปแบบ [33, 21] เป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน

5) วรรณยุกต์ (44) ประกอบด้วยรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ [44] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแบบ [33] เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ และรูปแบบ [42, 21] เป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน

3.2 การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

จากการทบทวนวรรณกรรมและสำรวจเบื้องต้นบริเวณพื้นที่ทั้งสามอำเภอในจังหวัดภูเก็ต พบว่าในอำเภอเมืองภูเก็ตเป็นบริเวณที่มีคนจากหลากหลายท้องถิ่นอพยพมาอาศัยอยู่รวมกันเป็นระยะเวลานาน และมีคนภูเก็ตดั้งเดิมอาศัยอยู่ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตเป็นจุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้

3.3 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

งานวิจัยนี้ศึกษาการแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีการสัมผัสภาษากลุ่มมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้อายุ และภูมิลำเนาที่ตั้งเดิมก่อนที่ผู้บอกภาษา (รุ่นปู่ย่าตายาย) จะย้ายมาอยู่ในอีกพื้นที่หนึ่งเป็นเกณฑ์ ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้บอกภาษาดังนี้

1) แบ่งตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษออกเป็น 4 ถิ่น ถิ่นละ 30 คน

ก. จังหวัดภูเก็ต และพูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นภาษาแม่

ข. ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกเป็นภาษาแม่

ค. ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็นภาษาแม่

ง. ภาคกลางของประเทศไทย และพูดภาษาไทยถิ่นกลางรวมถึงภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแม่

2) ในแต่ละถิ่น แบ่งผู้บอกภาษาตามอายุเป็น 3 รุ่นอายุ รุ่นละ 10 คน

ก. รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต

ข. รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี เป็นลูกของรุ่นที่ 1 ต้องเกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต

ค. รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี เป็นลูกของรุ่นที่ 2 ต้องเกิดและอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต

3) ผู้บอกภาษาแต่ละรุ่นอายุเป็นเพศชายและหญิงในปริมาณที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

4) ผู้บอกภาษาต้องมีวัยวุฒิในการออกเสียงสมบูรณ์ สามารถออกเสียงได้ชัดเจน

รวมจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 120 คน

3.4 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น

3.4.1 แบบสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษา

แบบสอบถามในส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของผู้บอกภาษา เช่น ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ภูมิลำเนา สถานภาพการสมรส เป็นต้น

3.4.2 หัวข้อที่ใช้ในการสนทนา

งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลที่เป็นคำพูดต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้แก่ ประวัติส่วนตัวและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้บอกภาษา เทศกาล ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต ความประทับใจในจังหวัดภูเก็ต

3.4.3 แบบเก็บข้อมูลทางภาษา ประกอบด้วยคำศัพท์และเสียง แบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ได้จากการสนทนากับผู้บอกภาษา และส่วนที่ผู้วิจัยไว้ใช้ทดสอบภายหลังเสร็จสิ้นการสนทนา

1) แบบเก็บข้อมูลทางภาษาสำหรับการสนทนากับผู้บอกภาษา เป็นแบบเก็บข้อมูลเพื่อที่ผู้วิจัยจะใส่ข้อมูลรูปแปรของตัวแปรแต่ละตัวแปรลงไป

2) แบบเก็บข้อมูลทางภาษาที่เป็นรายการคำ ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อไว้ทดสอบคำกับผู้บอกภาษาอีกครั้ง ซึ่งแบบเก็บข้อมูลชุดนี้ ผู้วิจัยได้สร้างรายการคำไว้เรียบร้อยแล้ว

ผู้วิจัยมีวิธีการคัดเลือกรายการคำ ดังนี้

ตัวแปรศัพท์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยอรรถที่มี 3 ศัพท์ คือ คำจีนฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน โดยผู้วิจัยจะตรวจสอบกับพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นใต้ พุทธศักราช 2550 ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา และคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต (นพดล กิตติกุล, 2534)

พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์ที่ใช้พยัญชนะท้ายดังกล่าวจากงานวิจัยเรื่องการกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้พยางค์ที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /ʔ/ (ฉลลิกา มหาพูนทอง, 2539)

สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์ที่ใช้สระดังกล่าวจากงานวิจัยเรื่องการใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต (เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524) โดยเลือกคำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ ว.1 ว.2 และ ว.3

	A	B	C	DL
1	ว. 1			
2	ว. 2			
3				
4	ว. 3			

วรรณยุกต์ (454) ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์ที่มีเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว จำนวน 7 คำ ได้แก่ ยาย ยาง เย็น ยืน ยืม อยู่ และ อย่าง

วรรณยุกต์ (44) ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์ที่มีเสียงวรรณยุกต์สูงระดับในภาษาถิ่นภูเก็ต ซึ่งเป็นคำที่เป็นพยางค์ในช่อง C23 และDL23 เสียงวรรณยุกต์ ว.5 เช่น แก้ม ด้าย ต้ม แบ่ง อ้วน ปาด ตูด เป็นต้น

	A	B	C	DL
1	ว. 1			
2	ว. 2		ว.5	
3				
4	ว. 3	ว.4	ว.6	ว.4

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนาม 2 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 เดือนมิถุนายน – เดือนสิงหาคม 2557 และครั้งที่ 2 เดือนธันวาคม 2557

ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา มีดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยเข้าไปในหมู่บ้าน สัมภาษณ์และทำความรู้จักกับคนในท้องถิ่น จากนั้น คัดเลือกคนในท้องถิ่นมาเป็นผู้ช่วยวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยหาผู้บอกภาษาแบบเครือข่าย คือ เริ่มต้นจากให้ผู้ช่วยวิจัยแนะนำบุคคลที่จะมาเป็นผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ หลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลกับผู้บอกภาษาคนแรกแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้บอกภาษาคนดังกล่าวแนะนำบุคคลที่จะมาเป็นผู้บอกภาษาต่อไปจนครบตามจำนวนที่ต้องการ คนที่เป็นผู้บอกภาษาต้องเป็นคนในครอบครัวสายตรงและมีครบทั้งสามรุ่นอายุ คือ รุ่นที่ 1 พ่อแม่ รุ่นที่ 2 ลูก และรุ่นที่ 3 หลาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หากมีไม่ครบสามรุ่นอายุ ผู้วิจัยก็ต้องหาผู้บอกภาษารายใหม่

3.5.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษาเพื่อสร้างความเป็นกันเอง จากนั้น ผู้วิจัยสนทนากับผู้บอกภาษาโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในระหว่างการสนทนา ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์จำลอง โดยมีคู่สนทนาที่ใช้ภาษาถิ่นต่างกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ และผู้ช่วยวิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อให้ผู้บอกภาษารู้สึกว่าเป็นสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้บอกภาษาต้องพูดคุยกับคนในจังหวัดภูเก็ตที่พูดภาษาถิ่นต่างกัน

ในขณะที่สนทนากับผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้ให้ผู้บอกภาษาพูดอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้บอกภาษาจะสนทนาเป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ภาษาไทยถิ่นใต้ หรือภาษาไทยถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐานก็ได้ ดังนั้น ผู้บอกภาษาบางคนอาจมีการสลับภาษาในระหว่างสนทนา

3.5.4 ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บอกภาษาบันทึกเสียงไว้ด้วย โดยผู้วิจัยได้บันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงและจดบันทึกเฉพาะศัพท์และเสียงที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ลงในแบบบันทึกข้อมูลทางภาษาที่ได้เตรียมไว้ด้วย

3.5.5 หลังจากเสร็จสิ้นการสนทนา ผู้วิจัยจะตรวจทานข้อมูลที่ได้โดยใช้รายการคำที่เตรียมไว้ เพื่อยืนยันว่าผู้บอกภาษาใช้ศัพท์และเสียงนั้นจริง ๆ

3.6 ปัญหาและการแก้ไขในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยประสบปัญหาและมีการแก้ไข ดังนี้

3.6.1 คุณสมบัติผู้บอกภาษา

เนื่องจากการคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ว่าทั้งสามรุ่นอายุต้องเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ดังนั้น การเลือกเพศหญิงและเพศชายให้มีปริมาณที่เท่ากันเป็นเรื่องที่กำหนด ได้ยาก และจากงานวิจัยจะเน้นเรื่องอายุเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงผ่อนปรนในเรื่องการกำหนดเพศผู้บอกภาษา สรุปรจากผู้บอกภาษาทั้งหมด 120 คน เป็นเพศชาย 44 คน เพศหญิง 76 คน

นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องผู้บอกภาษาที่เป็นครอบครัวเดียวกันต่างรุ่นอายุ ในบางครั้ง ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้เพียงสองรุ่นอายุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องเลือกครอบครัวผู้บอกภาษาที่ใช้ในการศึกษาใหม่

3.6.2 เวลาของการสนทนา

ระยะเวลาในการสนทนากำหนดเวลาประมาณ 30 นาที ซึ่งผู้บอกภาษาบางคนพูดน้อยหรือผู้บอกภาษาในรุ่นอายุน้อยจะต้องใช้เวลาในการสนทนามากกว่าที่กำหนด ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการสนทนาเป็น 1 ชั่วโมง

3.7 การวิเคราะห์และประมวลผล

หลังจากที่เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดระเบียบข้อมูลประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 ถอดความจากบทสนทนาของผู้บอกภาษาแต่ละคนจากเครื่องบันทึกเสียง โดยเลือกเฉพาะตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ แล้วถ่ายทอดด้วยสัญลักษณ์ นับคำทดสอบ (test token) จนครบจำนวน 20 คำแรกของแต่ละตัวแปรที่ได้จากข้อมูลของผู้บอกภาษาแต่ละคน ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ จะใช้การวิเคราะห์ในการฟังในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นเจ้าของภาษาเท่านั้น ไม่ใช้การวิเคราะห์ทางกลศาสตร์

3.7.2 วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏ แง่เน้นรูปแปรที่ปรากฏว่าเป็นรูปแปรภาษาถิ่นใด จากนั้น แสดงอัตราร้อยละการใช้รูปแปรศัพท์และเสียงนั้นๆ จำนวนครั้งที่ปรากฏของแต่ละตัวแปรรวม 2,400 ครั้ง (การใช้รูปแปรของผู้บอกภาษาทั้งหมด 120 คน คนละ 20 คำทดสอบ = 2,400 ครั้ง)

$$\text{อัตราร้อยละของการใช้} = \frac{\text{ปริมาณการใช้รูปแปร} \times 100}{2,400}$$

3.7.3 นำหน่วยอรรถหรือคำที่ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นับจำนวนครั้งที่ปรากฏในการใช้รูปแปรของแต่ละหน่วยอรรถหรือแต่ละคำ และคำนวณอัตราร้อยละการใช้รูปแปรของแต่ละหน่วยอรรถหรือแต่ละคำ จากนั้น นำค่าร้อยละที่ได้หารูปแบบของการเกิดรูปแปรนั้นๆ

$$\text{อัตราร้อยละของการใช้} = \frac{\text{จำนวนการปรากฏรูปแปร}}{\text{ผลรวมการปรากฏของรูปแปรทุกตัวของแต่ละหน่วยอรรถ/คำ}} \times 100$$

3.7.4 แจงนับความถี่การใช้รูปแปรศัพท์และเสียงจำแนกตามอายุ มีจำนวนในการใช้รูปแปรทั้งหมดของผู้บอกภาษาจำแนกตามอายุ กลุ่มอายุละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 800 ครั้ง จากนั้น คิคำนวณอัตราร้อยละการใช้รูปแปรนั้นๆ

$$\text{อัตราร้อยละของการใช้} = \frac{\text{ปริมาณการใช้รูปแปร}}{800} \times 100$$

3.7.5 นำข้อมูลวิเคราะห์สถิติหาค่าไคสแควร์ (chi-square) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับตัวแปรศัพท์และเสียง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.7.6 แจงนับความถี่การใช้รูปแปรศัพท์และเสียงจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ มีจำนวนในการใช้รูปแปรทั้งหมดของผู้บอกภาษาจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ ถิ่นละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 600 ครั้ง จากนั้น คิคำนวณอัตราร้อยละการใช้รูปแปรนั้นๆ

$$\text{อัตราร้อยละของการใช้} = \frac{\text{ปริมาณการใช้รูปแปร}}{600} \times 100$$

3.7.7 นำข้อมูลวิเคราะห์สถิติหาค่าไคสแควร์ (chi-square) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิลำเนากับตัวแปรศัพท์และเสียง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.7.8 แจงนับความถี่การใช้รูปแปรศัพท์และเสียงจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ โดยมีจำนวนในการใช้รูปแปรทั้งหมดของผู้บอกภาษาจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุรุ่นอายุละ 40 คนแล้วแบ่งตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษถิ่นละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 200 ครั้ง

$$\text{อัตราร้อยละของการใช้} = \frac{\text{ปริมาณการใช้รูปแปร}}{200} \times 100$$

3.7.8 วิเคราะห์สถิติหาค่าไคสแควร์ (chi-square) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุกับตัวแปรศัพท์และเสียง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการใช้รูปแปรศัพท์และเสียงจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ จากนั้น ผู้วิจัยได้เลือกค่าสถิติสหสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับระดับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้างต้น คือ Cramer's V เป็นสถิติที่ใช้หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรที่อยู่ในระดับ nominal scale เป็นสหสัมพันธ์ที่ทั้งสองตัวแปรแบ่งเป็นก็กลุ่มก็ได้ (ข้อมูลที่อยู่ในตารางขนาดใหญ่กว่า 2 X 2) (หากสองตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่มหรือเป็นตาราง 2 X 2 จะใช้สถิติ Phi) บ่งบอกถึงขนาดของความสัมพันธ์ว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด

ระดับความสัมพันธ์ จากค่า Cramer's V ดังนี้

ค่า V	ระดับความสัมพันธ์
0	ตัวแปร 2 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน
.01 - .25	ตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันบ้าง
.26 - .55	ตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
.56 - .75	ตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง
.76 - .99	ตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมาก
1	ตัวแปร 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์แบบ

สูตร
$$\text{Cramer's } V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n(t-1)}}$$

โดยที่	Cramer's V	แทน สัมประสิทธิ์ Cramer's V
	χ^2	แทน ค่าของจากการทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน
	n	แทน ขนาดของตัวอย่าง
	t	แทน จำนวนแถวหรือจำนวนสดมภ์ที่มีค่าน้อย

3.7.9 แสดงผลความถี่และอัตราร้อยละของการใช้รูปแบบในภาพรวม จำแนกตามอายุ จำแนกตามภูมิภาค จำแนกตามบรรพบุรุษ จำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุในรูปแบบตารางและแผนภูมิแท่งตีความผลที่ได้จากความถี่ อัตราร้อยละ และค่าไคสแควร์ว่า ผู้บอกภาษามีการใช้รูปแบบมากน้อยอย่างไร เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางภาษาและตัวแปรทางสังคม พร้อมอภิปรายโดยใช้ทฤษฎีการสัมผัส

3.7.10 เปรียบเทียบแนวโน้มการใช้รูปแบบศัพท์และเสียง โดยนำเสนอในรูปแบบของกราฟเส้น และอภิปรายภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

3.8 สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 การแปรของศัพท์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

บทที่ 5 การแปรของเสียงและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

บทที่ 6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีรูปแบบทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ คำจีนฮกเกี้ยน ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาไทยมาตรฐาน ผู้วิจัยจะแสดงหน่วยอรรถที่มี 3 รูปแบบ หาคำร้อยละการใช้รูปแบบของแต่ละหน่วยอรรถ และสรุปรูปแบบของหน่วยอรรถทั้งหมดว่ามีลักษณะอย่างไร จากนั้น ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ให้เห็นลักษณะภาพรวมของการใช้รูปแบบศัพท์เป็นลำดับแรก แล้วนำมาเปรียบเทียบกับการใช้รูปแบบศัพท์จำแนกตามอายุ จากนั้น จะแสดงผลการใช้รูปแบบศัพท์จำแนกตามภูมิภาคตามภูมิลาเนาบรรพบุรุษ ส่วนผลการใช้รูปแบบศัพท์จำแนกตามภูมิภาคตามภูมิลาเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสัมผัสภาษาถิ่นและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองศัพท์

4.1 ตัวแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ข้อมูลคำศัพท์ที่ได้จากผู้บอกภาษา 120 คนมีจำนวนทั้งหมด 36 หน่วยอรรถ ปริมาณการใช้รูปแบบทุกหน่วยอรรถรวม 2,400 ครั้ง มีการใช้รูปแบบเป็นคำจีนฮกเกี้ยนจำนวน 588 ครั้ง ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จำนวน 318 ครั้ง และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ภาษาไทยมาตรฐานจำนวน 1,494 ครั้ง ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของแต่ละหน่วยอรรถ

ที่	รูปแปร	คำขึ้นเอกเสียง		ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้		ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ ภาษาไทยมาตรฐาน		
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
1	หน่วยอรรถ แดงโม	15	13.39		11	แดงโม	86	76.79
2	ตมมุด	9	16.67	ตมมุดหง ตมสวา	5	ตมมุด	40	74.07
3	เงา	10	12.99	ตุงเงาเฮ	9	เงา	58	75.32
4	สับขรด	8	11.11	ยาหมัด	10	สับขรด	54	75.00
5	สึมเดียวหวาน	12	13.19	สึมแป้น	16	สึมเดียวหวาน สึม	63	69.23
6	มละกอ	5	15.63	ตอก	5	มละกอ	22	68.75
7	ถั่งอก	24	28.57	หน่อถั่ว	6	ถั่งอก	54	64.29
8	มันแกว	26	42.62	หัวถั่ว หัวมันแกว	5	มันแกว	30	49.18
9	ถั่วลิสง	5	7.04	ถั่วใต้ดิน	12	ถั่วลิสง ถั่ว	54	76.06
10	ขมถั่ว	44	53.66	หนมจอก	8	ขมถั่ว	30	36.59
11	ขมให้ พระจันทร์	18	36.73	หนมเบือให้ หนมให้พระจันทร์	10	ขมให้พระจันทร์	21	42.86

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	รูปแปร หน่วยวรรณ	คำจีนฮกเกี้ยน		ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้		ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ ภาษาไทยมาตรฐาน				
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ			
12	ป่าพ่องไม้*	/kɔŋ ⁶ tɕiaŋ ⁶ kɔj ⁶ /	30	37.50	จาไ้กั*	18	22.50	ป่าพ่องไม้	32	40.00
13	เมล็ดแดงโม	/kɔŋ ⁶ tɕhiaŋ ⁶ kɔj ⁶ /	18	31.03	เมล็ดแดง	10	17.24	เมล็ดแดงโม	30	51.72
14	เผาก้วย	/kɔŋ ⁶ tɕiaŋ ⁶ kɔj ⁶ /	4	5.48	บันด้า	11	15.07	เผาก้วย	58	79.45
15	ลูกอม	/kɔŋ ⁶ tɕiaŋ ⁶ kɔj ⁶ /	5	7.58	น้ำผึ้ง	7	10.61	ลูกอม	54	81.82
16	ผงชูรส	/bi ⁶ tɕeŋ ⁶ / mi ⁶ tɕeŋ ⁶ /	18	24.66	แป้งหวาน	9	12.33	ผงชูรส	46	63.01
17	สารทจีน	/phɔŋ ⁶ tɕɔŋ ⁶ /	46	50.55	ไหว้เต้า	8	8.79	สารทจีน	37	40.66
18	กระดาดทอง	/kɔŋ ⁶ tɕeŋ ⁶ /	20	38.46	ดาซทอง	10	19.23	กระดาดทอง	22	42.31
19	สะเดาเคราะห์	[kɔj ⁶ hɔŋ ⁶]	34	58.62	เดาเคราะห์	6	10.34	สะเดาเคราะห์	18	31.03
20	ผ้าขามม้า	/tɕeŋ ⁶ kɔŋ ⁶ /	12	19.35	ผ้าขุบ	12	19.35	ผ้าขามม้า	38	61.29
21	กางเกง	/kɔŋ ⁶ /	25	30.86	กางเกง กงเกง	7	8.64	กางเกง	49	60.49
22	ส้มขี้ต	/kɔŋ ⁶ tɕuŋ ⁶ /	7	12.07	สายเอว	17	29.31	ส้มขี้ต	34	58.62
23	ปูตา	/kɔŋ ⁶ /	23	31.08	พ้อเต้า	6	8.11	ปูตา	45	60.81
24	ย่า ยาย	/kɔŋ ⁶ tɕiaŋ ⁶ /	25	30.49	แม่เต้า	5	6.10	ย่า ยาย	52	63.41
25	ผมนั้น	/kɔŋ ⁶ /	8	11.43	ฉาน	8	11.43	ผมนั้นเรา	54	77.14
26	คุณเฮอ	/kɔŋ ⁶ /	7	11.11	เต็น ตน	7	11.11	คุณเฮอ	49	77.78

จาไ้กั* - จากงานวิจัยที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ เช่น งานของพรวิมล มาวีประสิทธิ์ (2534) งานของนลินลักษณ์ หอมหวล (2556) ได้ให้
จาไ้กั เป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	รูปแปร หน่วยย่อย	คำจีนฮกเกี้ยน			ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้			ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง/ ภาษาไทยมาตรฐาน		
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
27	ผู้ขาย	0	0.00	กะขาย	9	18.75	ผู้ขาย	39	81.25	
28	ผู้หญิง	0	0.00	กะหญิง	8	16.00	ผู้หญิง	42	84.00	
29	การเกร	16	25.00	เกร กะเกร	9	14.06	กรเกร	39	60.94	
30	กะละมั่ง	12	22.64	โตม	12	22.64	กะละมั่ง	29	54.72	
31	เสียง	14	25.93	คานเสียง	7	12.96	เสียง	33	61.11	
32	บันได	2	4.08	ไต	7	14.29	บันได	40	81.63	
33	บ้านนอก	18	30.51	บ้านบ้าน ในหมง	9	15.25	บ้านนอก	32	54.24	
34	รถสองแถว	44	57.89	รถจ้าง รถไม้	2	2.63	รถสองแถว	30	39.47	
35	สกปรก	9	18.00	สกโคตรก	8	16.00	สกปรก	33	66.00	
36	สะอาด	15	21.13	สีอม สีลือม	9	12.68	สะอาด	47	66.20	

จากตารางที่ 4.1 สามารถจัดจำแนกหน่วยอรรถเป็นหมวดคำศัพท์ต่างๆ ดังนี้

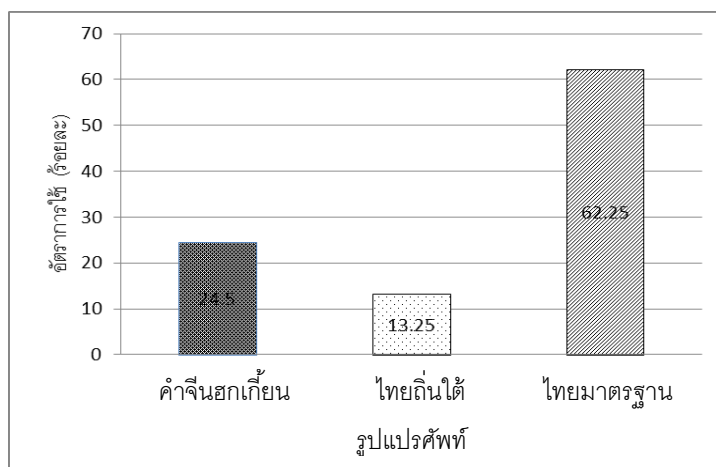
1. ผัก ผลไม้ ได้แก่ แตงโม ละมุด เงาะ สับปะรด ส้มเขียวหวาน มะละกอ ถั่วงอก มันแกว ในหน่วยอรรถที่ 1 – 9 ตามลำดับ
 2. ขนม อาหาร เครื่องปรุง ได้แก่ ขนมถ้วย ขนมไหว้พระจันทร์ ปาท่องโก๋ เมล็ดแตงโม เฉาก๊วย ลูกอม ผงชูรส ในหน่วยอรรถที่ 10 – 16 ตามลำดับ
 3. พิธีกรรม ประเพณี วัสดุที่ใช้ในพิธีกรรม ได้แก่ สารทจีน กระจาดทอง สะเดาะเคราะห์ ในหน่วยอรรถที่ 17 - 19 ตามลำดับ
 4. เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ได้แก่ ผ้าขาวม้า กางเกง เข็มขัด ในหน่วยอรรถที่ 20 – 22 ตามลำดับ
 5. คำเรียกญาติ สรรพนาม ได้แก่ ปู่ ตา ย่า ยาย ผม ฉัน คุณ เธอ ผู้ชาย ผู้หญิง ในหน่วยอรรถที่ 23 – 28 ตามลำดับ
 6. อุปกรณ์เครื่องใช้ ได้แก่ กรรไกร กะละมัง เขียง บันได ในหน่วยอรรถที่ 29 – 32 ตามลำดับ
 7. สถานที่ ได้แก่ หน่วยอรรถที่ 33 บ้านนอก หน่วยอรรถนี้ยังมีความหมายว่า เขย ล้าสมัย
 8. ยานพาหนะ ได้แก่ หน่วยอรรถที่ 34 รถสองแถว
 9. คำกริยา (stative verb) ได้แก่ สกปรก สะอาด ในหน่วยอรรถที่ 35 – 36 ตามลำดับ
- หน่วยอรรถที่มีอัตราการใช้รูปแปรคำเงินฮกเกี้ยนมากที่สุด คือ สะเดาะเคราะห์ /koj⁵ha:n⁶/ รถสองแถว /pho:⁶tho:ŋ⁵/ ขนมถ้วย /ko:⁶suŋ⁵/ และสารทจีน /pho:⁵to:⁶/ ตามลำดับ ในขณะที่รูปแปรคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ส่วนใหญ่มีการใช้น้อยกว่าคำยืมภาษาฮกเกี้ยนและภาษาไทยมาตรฐาน ยกเว้นหน่วยอรรถ สับปะรด ถั่วงอก เข็มขัด ผู้ชาย ผู้หญิง ที่ผู้พูดใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากกว่าคำเงินฮกเกี้ยน

4.2 ภาพรวมการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เลือกศัพท์ที่เป็นรูปแปร 3 รูปแปรเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นับความถี่การปรากฏของรูปแปรในภาพรวม และคำนวณค่าร้อยละได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.2 และภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในภาพรวม

รูปแปร	ความถี่	ร้อยละ
คำเงินฮกเกี้ยน	588	24.5
ภาษาไทยถิ่นใต้	318	13.25
ภาษาไทยมาตรฐาน	1,494	62.25
รวม	2,400	100

ภาพที่ 4.1 อัตราการใช้รูปแปดศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในภาพรวม

ตารางที่ 4.2 และภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้คำศัพท์ของผู้บอกภาษาในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วยรูปแปดศัพท์จำนวน 3 รูปแปด คือ คำจีนฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน ผู้บอกภาษาจำนวน 120 คนใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ประมาณร้อยละ 62 รองลงมาใช้คำจีนฮกเกี้ยนประมาณร้อยละ 25 และน้อยที่สุดคือศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ประมาณร้อยละ 13 สรุปภาพรวมได้ว่า ผู้พูดทั้งหมดใช้รูปแปดศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้และคำจีนฮกเกี้ยน

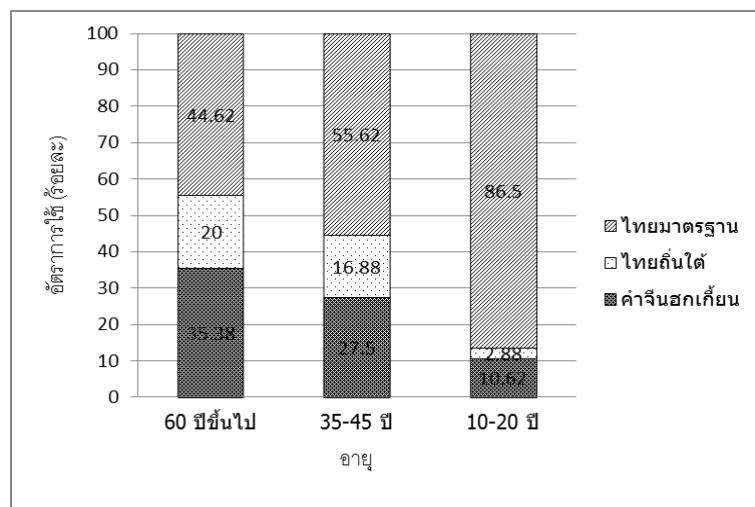
4.3 การใช้รูปแปดศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ

เมื่อผู้วิจัยได้นับความถี่การใช้รูปแปดศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ จากนั้นคำนวณค่าร้อยละ พบว่า ผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุมีความถี่และอัตราการใช้รูปแปดศัพท์ที่แตกต่างกันได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.3 และภาพที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 อัตราการใช้รูปแปดศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ

อายุ	60 ปีขึ้นไป		35-45 ปี		10-20 ปี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
คำจีนฮกเกี้ยน	283	35.38	220	27.5	85	10.62
ภาษาไทยถิ่นใต้	160	20	135	16.88	23	2.88
ภาษาไทยมาตรฐาน	357	44.62	445	55.62	692	86.5
รวม	800	100	800	100	800	100

$$\chi^2=325.989 \quad df= 4 \quad p=.000$$

ภาพที่ 4.2 อัตราการใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุ

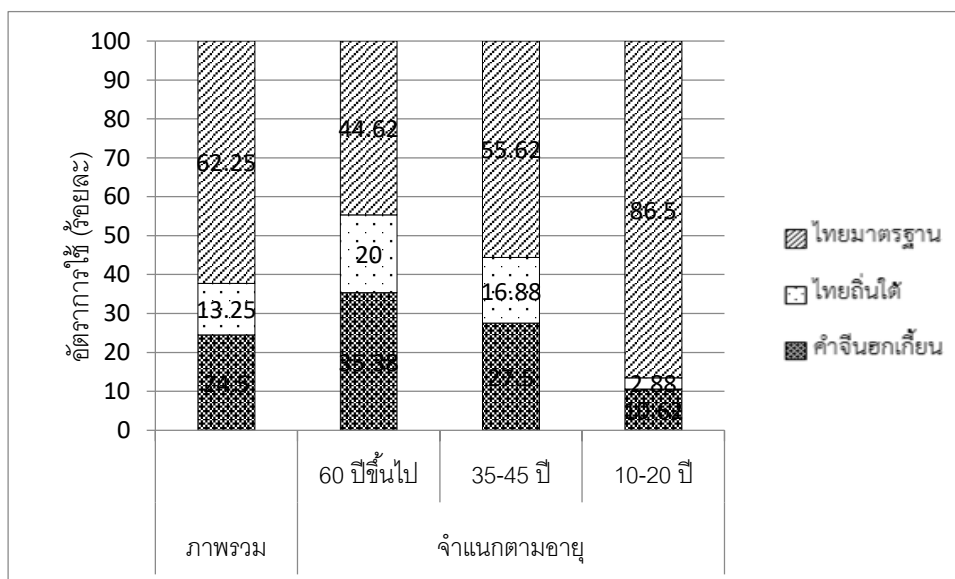
ตารางที่ 4.3 และภาพที่ 4.2 แสดงให้เห็นถึงการใช้ศัพท์ในผู้พูดแต่ละรุ่นอายุดังนี้ ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 44.62) รองลงมาคือ คำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 35.38) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 20) ผู้พูดอายุ 35 – 45 ปีใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 55.62) รองลงมาคือ คำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 27.5) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 16.88) ส่วนผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 86.5) รองลงมาคือ คำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 10.62) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 2.88) สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาแต่ละรุ่นอายุพบว่าทั้งสามรุ่นอายุต่างมีแนวโน้มลักษณะการใช้ศัพท์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาคือคำเงินฮกเกี้ยน และใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ระหว่างรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีมีอัตราการใช้รูปแบบศัพท์ทั้งสามรูปแบบแตกต่างกันมากกว่าผู้พูดอีกสองรุ่นอายุ กล่าวคือ อัตราการใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 86.5) มากกว่าคำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 10.62) ประมาณร้อยละ 76 และมากกว่าศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 2.88) ประมาณร้อยละ 84 นอกจากนี้ ผู้พูดอายุ 10 -20 ปีมีแนวโน้มใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปและอายุ 35 – 45 ปี

จากการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ไคสแควร์พิจารณาความสัมพันธ์ของอัตราการใช้ศัพท์ตามอายุของผู้พูด พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=325.989$; $df = 4$; $p=.000$) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้คำเงินฮกเกี้ยนมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้คำเงินฮกเกี้ยนน้อยกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุมาก ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานน้อยกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อย ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลาง

แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด ในขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

สรุปได้ว่า หากพิจารณาเฉพาะอายุ ผลการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นลักษณะของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 4.3 อัตราการใช้รูปแบบศัพท์ในภาพรวมของผู้พูดทั้งหมดและจำแนกตามอายุ

จากภาพที่ 4.3 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบศัพท์ในภาพรวมของผู้พูดทั้งหมดและจำแนกตามอายุ พบว่า ทั้งภาพรวมและจำแนกตามอายุมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้พูดใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นคำจีนฮกเกี้ยน และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาพรวมมีอัตราการใช้รูปแบบที่เพิ่มขึ้นและลดลงที่มีลักษณะใกล้เคียงกับรุ่นอายุ 35 – 45 ปีมากที่สุด

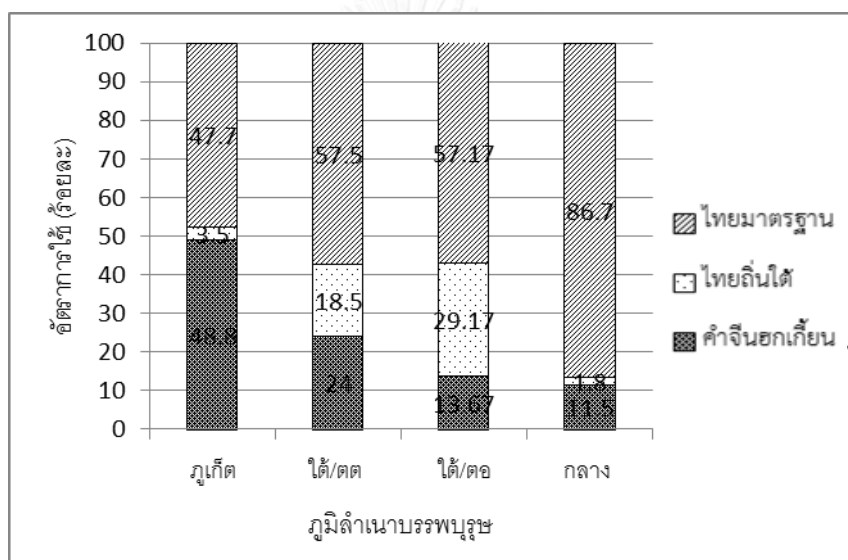
4.4 การใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ

การวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.4 และภาพที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ

รูปแปรศัพท์ \ ภูมิลำเนา บรรพบุรุษ	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
คำจีนฮกเกี้ยน	293	48.8	144	24	82	13.67	69	11.5
ภาษาไทยถิ่นใต้	21	3.5	111	18.5	175	29.17	11	1.8
ภาษาไทยมาตรฐาน	286	47.7	345	57.5	343	57.17	520	86.7
รวม	600	100	600	100	600	100	600	100

$$\chi^2=527.094 \quad df=6 \quad p=.000$$

ภาพที่ 4.4 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ

ตารางที่ 4.4 และภาพที่ 4.4 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรศัพท์ของผู้พูดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 48.8) และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 47.7) ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด (ร้อยละ 3.5) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 57.5) รองลงมาคือ คำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 24) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 18.5) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 57.17) รองลงมาคือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 29.17) และคำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 13.67) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 86.7) รองลงมาคือ คำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 11.5) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 1.8)

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้ศัพท์ระหว่างผู้มีลำนาบรรพบุรุษ พบว่า ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานในอัตราที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 47.7, 57.5 และ 57.17 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 86.7) มากกว่าผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้คำเงินฮกเกี้ยนในอัตราที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 11.5 และ 13.67 ตามลำดับ) และใช้น้อยกว่าผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และอยู่ที่ภูเก็ต (ร้อยละ 24 และ 48.8 ตามลำดับ)

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ไคสแควร์พบว่า ผู้มีลำนาบรรพบุรุษของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=527.094$; $df=6$; $p=.000$) คือ เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบศัพท์ระหว่างผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษต่างกัน พบว่า ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำเงินฮกเกี้ยนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ส่วนผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้คำเงินฮกเกี้ยนน้อยที่สุดในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ส่วนผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้พูดที่มีผู้มีลำนาบรรพบุรุษต่างกันใช้รูปแบบศัพท์ที่แตกต่างกัน

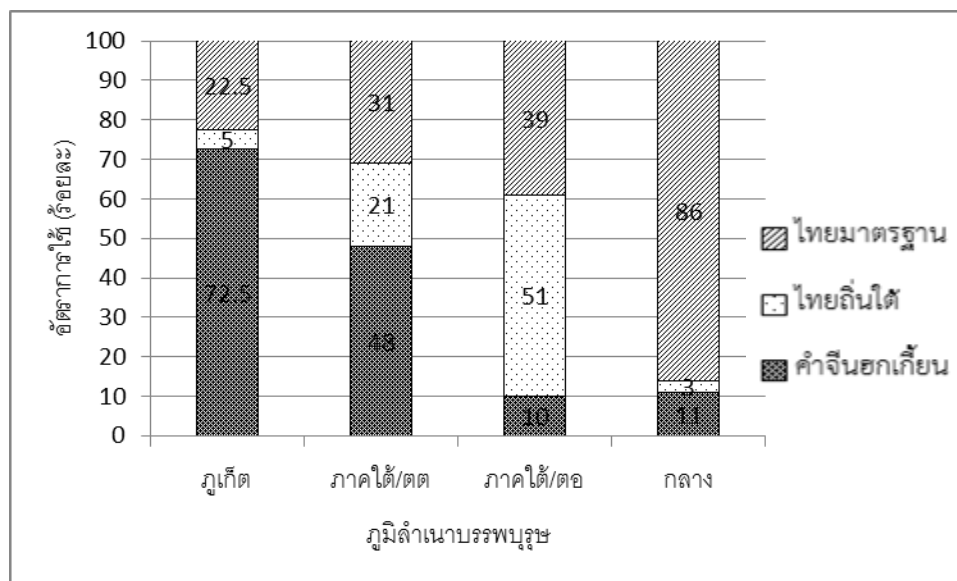
4.5 การใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามผู้มีลำนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแบบศัพท์จำแนกตามผู้มีลำนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5 และภาพที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 อัตราการใช้รูปแบบศัพท์จำแนกตามผู้มีลำนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

รูปแบบศัพท์	ภูเก็ต		ภาคใต้/ตต		ภาคใต้/ตอ		ภาคกลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
คำเงินฮกเกี้ยน	145	72.5	96	48	20	10	22	11
ภาษาไทยถิ่นใต้	10	5	42	21	102	51	6	3
ภาษาไทยมาตรฐาน	45	22.5	62	31	78	39	172	86
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 412.930 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 4.5 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิภาคต้นบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

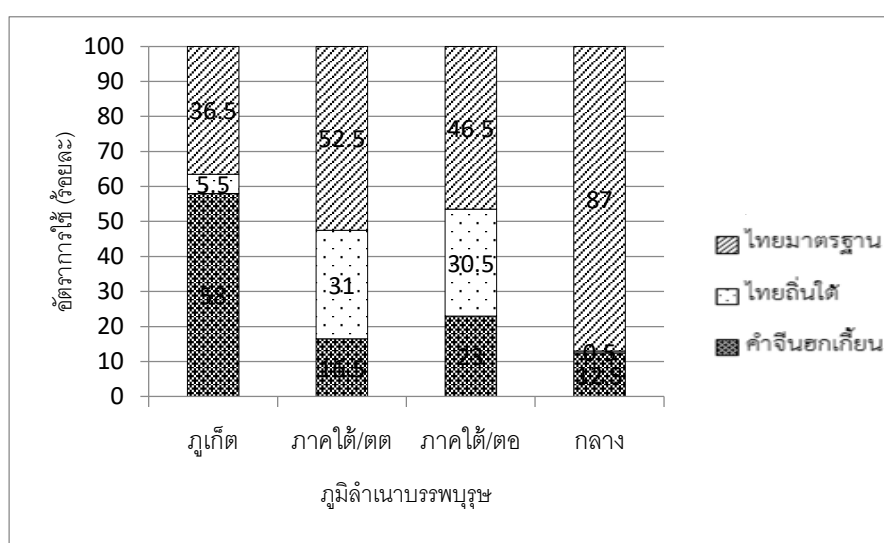
จากตารางที่ 4.5 และภาพที่ 4.5 แสดงให้เห็นถึงอัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิภาคต้นบรรพบุรุษว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษอยู่ที่ภูมิภาคต้นและภาคใต้/ตต ใช้คำเงินฮกเกี้ยนมากที่สุด (ร้อยละ 72.5 และ 48) รองลงมาคือ ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 22.5 และ 31) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 5 และ 21) ตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด (ร้อยละ 51) รองลงมาคือ ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 39) และคำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 10) ตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 86) รองลงมาคือ คำเงินฮกเกี้ยน (ร้อยละ 11) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 3) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิภาคต้นบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคต้นบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=412.930$; $df = 6$; $p=.000$) แสดงว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษอยู่ที่ภูมิภาคต้นใช้คำเงินฮกเกี้ยนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลางใช้คำเงินฮกเกี้ยนน้อยที่สุดในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษอยู่ที่ภูมิภาคต้นใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด เมื่อหาค่าความสัมพันธ์ว่ามีระดับความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด จากค่า Cramer's V เท่ากับ .508 แสดงว่า ภูมิภาคต้นบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคต้นบรรพบุรุษต่างกันมีการใช้รูปแปรศัพท์แตกต่างกันพอประมาณ

ตารางที่ 4.6 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

รูปแปรศัพท์	ภูเก็ต		ภาคใต้/ตต		ภาคใต้/ตอ		ภาคกลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
คำจีนฮกเกี้ยน	116	58	33	16.5	46	23	25	12.5
ภาษาไทยถิ่นใต้	11	5.5	62	31	61	30.5	1	0.5
ภาษาไทยมาตรฐาน	73	36.5	105	52.5	93	46.5	174	87
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 238.944 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 4.6 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

จากตารางที่ 4.6 และภาพที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์อัตราการใช้รูปแปรศัพท์แต่ละภูมิลำเนาบรรพบุรุษ พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 36.5) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 5.5) ตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 52.5 และ 46.5 ตามลำดับ) รองลงมาคือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 31 และ 30.5 ตามลำดับ) และคำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 16.5 และ 23 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 87) รองลงมาคือ คำจีนฮกเกี้ยน (ร้อยละ 12.5) และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 238.944$; $df = 6$; $p = .000$) คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และ

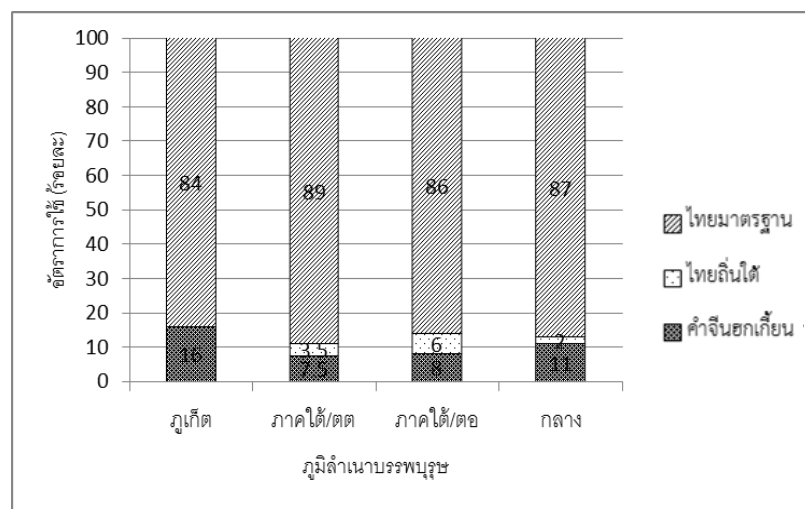
ภาคใต้/ตต ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้คำเงินออกเกี้ยนน้อยที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และอยู่ที่ภูเก็ต ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แสดงว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันใช้รูปแปรศัพท์ที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความสัมพันธ์อัตราการใช้กับภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูด รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี จากค่า Cramer's V เท่ากับ .386 แสดงให้เห็นว่าภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีกับการใช้รูปแปรศัพท์มีความสัมพันธ์กันปานกลาง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันมีการใช้รูปแปรศัพท์ที่แตกต่างกันพอประมาณ อย่างไรก็ตาม การใช้รูปแปรศัพท์ของผู้พูดรุ่นที่ 2 แตกต่างน้อยกว่าผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.7 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

รูปแปรศัพท์ \ ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ	ภูเก็ต		ภาคใต้/ตต		ภาคใต้/ตอ		ภาคกลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
คำเงินออกเกี้ยน	32	16	15	7.5	16	8	22	11
ภาษาไทยถิ่นใต้	0	0	7	3.5	12	6	4	2
ภาษาไทยมาตรฐาน	168	84	178	89	172	86	174	87
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 22.248 \quad df = 6 \quad p = .001$$

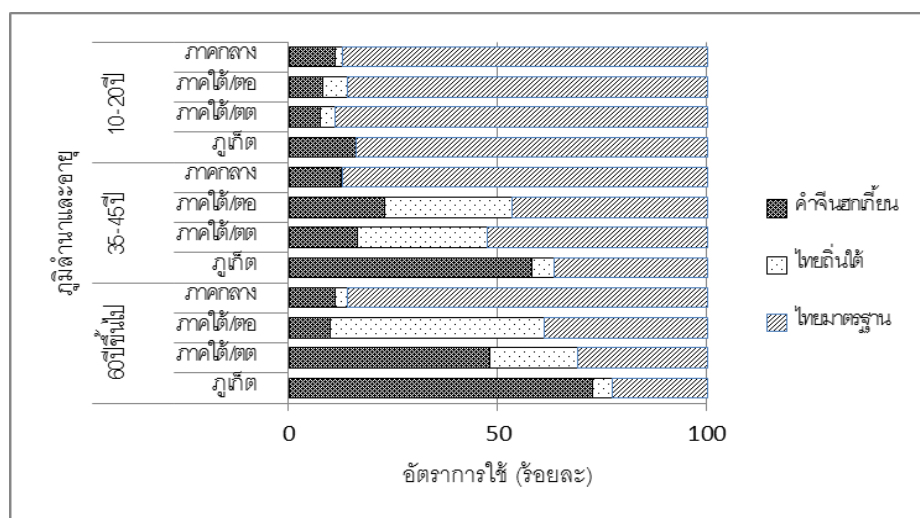

ภาพที่ 4.7 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

ตารางที่ 4.7 และภาพที่ 4.7 แสดงให้เห็นอัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาคือ คำเงินฮกเกี้ยน และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปีแสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 22.248$; $df = 6$; $p = .001$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำเงินฮกเกี้ยนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง ภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ตามลำดับ แต่อัตราการใช้คำเงินฮกเกี้ยนของผู้พูดแต่ละภูมิลำเนาบรรพบุรุษไม่แตกต่างกันมากนัก ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคกลาง ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตไม่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ เช่นเดียวกับการใช้คำเงินฮกเกี้ยนคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันมีอัตราการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาคือภาคใต้/ตอ ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานน้อยที่สุด เช่นเดียวกับการใช้คำเงินฮกเกี้ยนและศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันมีอัตราการใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์มากน้อยจากการหาค่าความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .118 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 กล่าวคือ แม้ว่าจะมีอัตราการใช้คำเงินฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากน้อยลดหลั่นกันในแต่ละกลุ่มภูมิลำเนาบรรพบุรุษ แต่ก็แทบจะไม่มีมีความแตกต่างกันมากนัก

สรุปการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในทุกุ่นอายุทั้งหมดตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น

ภาพที่ 4.8 อัตราการใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในทุกุ่นอายุ

จากภาพที่ 4.8 เมื่อนำผลการวิเคราะห์หัตถการการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุมาเปรียบเทียบกันทั้งหมดตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น ภูมิภาคก่อนการย้ายถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากผู้พูดในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปจะใช้ภาษาถิ่นตามภูมิภาคเดิม อย่างไรก็ตาม การนำปัจจัยอายุมาพิจารณาด้วยเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง เพราะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาถิ่นในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษต่างถิ่นกันนั้นส่วนใหญ่ใช้รูปแปรศัพท์ที่เป็นภาษาถิ่นตามภูมิภาคบรรพบุรุษ คือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ คำจีนฮกเกี้ยน ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนรูปแปรดั้งเดิมของผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต คือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ แต่จากผลที่ได้กลับกลายเป็นรูปแปรคำจีนฮกเกี้ยน สาเหตุ เพราะผู้พูดกลุ่มนี้มีผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากจังหวัดพังงา ซึ่งได้รับอิทธิพลการใช้คำจีนฮกเกี้ยนจากผู้พูดในจังหวัดภูเก็ตค่อนข้างมาก นอกจากนี้ คนพังงาส่วนหนึ่งยังมีบรรพบุรุษที่เป็นคนจีนฮกเกี้ยนเช่นเดียวกับคนภูเก็ต อย่างไรก็ตาม ผู้พูดในรุ่นที่ 1 มีการปรับตัวเข้าหากันโดยเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นในการสื่อสารกับคู่สนทนาที่มาจากต่างถิ่นกัน แสดงว่าเกิดกลไกการปรับให้เสมอกันตั้งแต่ระยะรุ่นที่ 1

ผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีใช้รูปแปรศัพท์ที่หลากหลายมากขึ้นกว่ารุ่นที่ 1 ทั้งด้วยอิทธิพลที่รับภาษามาจากพ่อแม่ของตน (รุ่นที่ 1) และเลือกใช้รูปแปรให้เข้ากับคู่สนทนามากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้พูดรุ่นที่ 2 ใช้รูปแปรศัพท์ที่เป็นภาษาถิ่นตามภูมิภาคบรรพบุรุษลดน้อยลง และใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงกลไกการปรับให้เสมอกันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระยะรุ่นที่ 1 สู่ระยะรุ่นที่ 2 นอกจากนี้ ผู้พูดรุ่นที่ 2 ได้เลือกใช้รูปแปรที่หลากหลายมากขึ้น

ผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปีต่างเปลี่ยนมาใช้รูปแปรศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน รูปแปรศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ไม่ปรากฏในการใช้ของผู้พูดที่มีภูมิภาคอยู่ที่ภูเก็ต ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแปรดั้งเดิมหรือรูปแปรท้องถิ่นที่มีลักษณะแปลกเด่นค่อยๆ สูญไป อย่างไรก็ตาม รูปแปรศัพท์ดั้งเดิมที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนยังคงปรากฏอยู่ในรุ่นที่ 3 และมีบางหน่วยอรรถที่นิยมใช้กันทั้งสามรุ่นอายุ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นกลไกหนึ่งของการสัมผัสภาษาถิ่น เรียกว่า *การเลือกใช้รูปแปร (reallocation)* เป็นกลไกที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผ่านมาการปรับให้เสมอกันแล้ว แต่ยังคงมีรูปแปรหลงเหลืออยู่มากกว่าหนึ่งรูป ดังนั้น ผู้พูดจะเลือกใช้รูปแปรตามหน้าที่ทางสังคม วัจนลีลา หรือตามสิ่งแวดล้อมของเสียง ในงานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดเลือกใช้ตามหัวข้อสนทนา คือ เมื่อพูดถึงเรื่องประเพณี พิธีกรรม อาหารและยานพาหนะท้องถิ่น ผู้พูดจะเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน ซึ่งปรากฏให้เห็นจากหน่วยอรรถต่อไปนี้ (คู่มือปราชญ์ผลข้อ 6.2.1.2)

หน่วยอรรถที่ผู้พูดเลือกใช้ มีดังต่อไปนี้

หมวดศัพท์ที่เกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรม เช่น

- หน่วยอรรถ ‘สะเดาะเคราะห์’ ผู้พูดเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน /koj⁵ha:n⁶/ มากกว่าศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน “สะเดาะเคราะห์” หรือศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ “เดาะเคราะห์”

- หน่วยอรรถ ‘สารทจีน’ ผู้พูดเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน /pho:⁵co:⁶/ มากกว่าศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน “สารทจีน” หรือศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ “ไหว้เต่า”

หมวดศัพท์ที่เกี่ยวกับอาหารท้องถิ่น เช่น

- หน่วยอรรถ ‘ขนมถ้วย’ ผู้พูดเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน /ko:⁶suj⁵/ มากกว่าศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน “ขนมถ้วย” หรือศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ “หนมถ้วย”

หมวดศัพท์ที่เกี่ยวกับยานพาหนะ เช่น

- หน่วยอรรถ ‘รถสองแถว’ ผู้พูดเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน /pho:⁶tho:ŋ⁵/ มากกว่าศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน “รถสองแถว” หรือศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ “รถไม้ รถม้า”

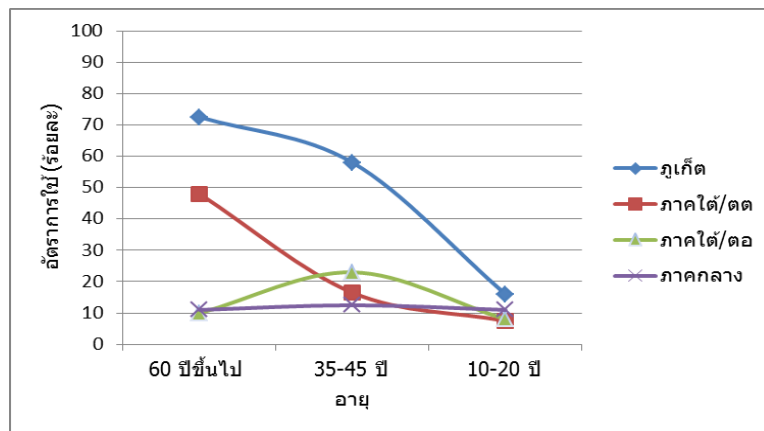
สรุปการแปรศัพท์

1. ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรศัพท์จำแนกตามอายุ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

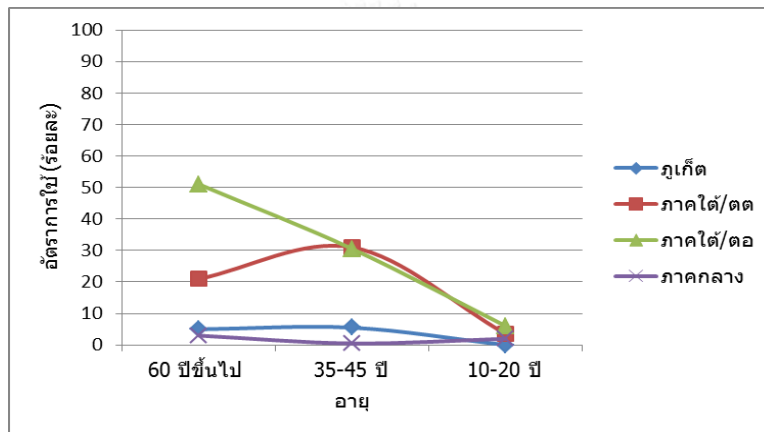
2. ผลการวิเคราะห์พิจารณาตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรตามภาษาถิ่นของภูมิภาคบ้านบรรพบุรุษของตน ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

4.6 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองของการแปรศัพท์

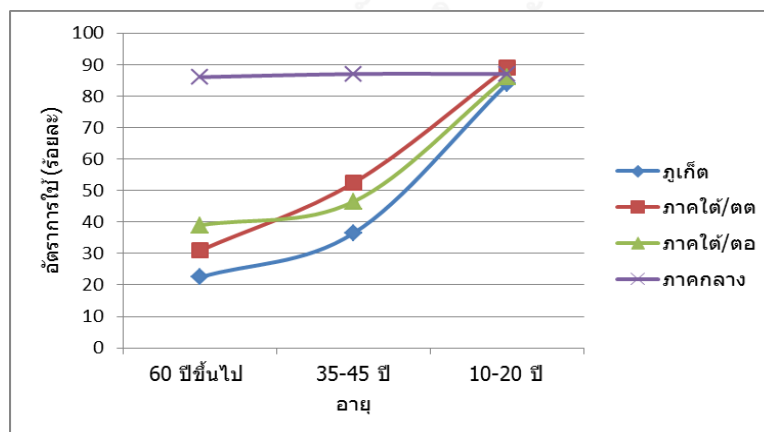
เมื่อนำผลการวิเคราะห์รูปแปรศัพท์แต่ละประเภทในแต่ละรุ่นอายุมาแสดงเป็นกราฟเส้น ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามวิถีการศึกษาแบบเวลาเสมือนจริง (ดูรายละเอียดไว้แล้วในบทที่ 2)

อัตราการใช้คำเงินสกรีย์น

อัตราการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้

อัตราการใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาพที่ 4.9 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแปรศัพท์

ภาพที่ 4.9 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการใช้รูปแปรศัพท์ 3 รูปแปร กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นที่ 1 เป็นตัวแทนการใช้ภาษาถิ่นในช่วงเริ่มแรกที่มีการปะปนของภาษาถิ่น ซึ่งปรากฏรูปแปรศัพท์ของทุกภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นที่ 2 ต่างเริ่มใช้รูปแปรศัพท์ของภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษลดลง ในขณะที่ผู้พูดรุ่นที่ 3 ซึ่งเป็นตัวแทนภาษาในอนาคตใช้รูปแปรศัพท์ดั้งเดิมลดลง แล้วเปลี่ยนไปใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น สรุปได้ว่า ผู้พูดมีแนวโน้มใช้คำจีนฮกเกี้ยน และศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ลดลง ในทางกลับกัน ผู้พูดมีแนวโน้มใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็เกิดในแง่การแปรของศัพท์มีแนวโน้มไปสู่การใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

บทที่ 5

การแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ในการศึกษาการแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ผู้วิจัยเลือกศึกษาตัวแปรทางเสียงทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ รวม 4 ตัวแปร และเป็นตัวแปรทางเสียงที่มีลักษณะเด่นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ได้แก่

1. พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว
2. สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด
3. วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง
4. วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

5.1 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ข้อมูลคำเพื่อวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำนวน 35 คำ ได้แก่ หมวก ลวก งอก ดอก นอก บอก หงอก ตาก ปาก ฝาก มาก ราก ยาก ปีก ฉีก ปลุก คุก ลุก เขก เมฆ เลิก เบิก เปียก เรียก เกือก เลือก เปลือก เหงือก แจก แตก แลก แรก แยก กะโหลก โลก ผู้พูดจำนวน 120 คนใช้รูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำนวน 1,207 ครั้ง และรูปแปรพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำนวน 1,193 ครั้ง ผลความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวได้ผลดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรในแต่ละคำ

ที่	คำ	รูปแปร	[ʔ]			[k]		ผลต่างของอัตราการใช้
			สระ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
1	หมวก	ua	28	42.42	38	57.58	15.15 ^o	
2	ลวก	ua	22	40.74	32	59.26	18.52	
3	งอก	ว:	45	51.14	43	48.86	2.27	
4	ดอก	ว:	47	51.09	45	48.91	2.17	
5	นอก	ว:	40	51.95	37	48.05	3.90	
6	บอก	ว:	40	50.63	39	49.37	1.27	
7	หงอก	ว:	42	51.22	40	48.78	2.44	

^oตัวเอน หมายถึง อัตราการใช้รูปแปร [k] มากกว่า [ʔ]

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	รูปแปร คำ	สระ	[ʔ]		[k]		ผลต่างของอัตรา การใช้
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
8	ตาก	a:	35	50	35	50	0
9	ปาก	a:	37	52.86	33	47.14	5.71
10	ฝาก	a:	31	50.82	30	49.18	1.64
11	มาก	a:	40	50.63	39	49.37	1.27
12	ราก	a:	30	50	30	50	0
13	ยาก	a:	30	50.85	29	49.15	1.69
14	ปีก	i:	31	52.54	28	47.46	5.08
15	ซีก	i:	33	50.77	32	49.23	1.54
16	ปลุก	u:	18	60	12	40	20
17	ถูก	u:	21	55.26	17	44.74	10.53
18	ลูก	u:	13	68.42	6	31.58	36.84
	ปลุก*	o:	17	48.57	18	51.43	2.86
	ถูก*	o:	11	47.83	12	52.17	4.35
	ลูก*	o:	24	46.15	28	53.85	7.69
19	เขก	e:	28	49.12	29	50.88	1.75
20	เมฆ	e:	30	50.85	29	49.15	1.69
21	เล็ก	ə:	33	49.25	34	50.75	1.49
22	เบิก	ə:	13	41.94	18	58.06	16.13
23	เปี้ยก	ia	32	48.48	34	51.52	3.03
24	เรี้ยก	ia	38	47.50	42	52.50	5
25	เกือก	ia	39	50	39	50	0
26	เลือก	ia	33	49.25	34	50.75	1.49

* เป็นรูปแปรของคำที่ 16 – 18

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	รูปแปร คำ	สระ	[ʔ]		[k]		ผลต่างของอัตรา การใช้
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
27	เปลือก	ia	39	49.37	40	50.63	1.27
28	เหงือก	ia	37	50	37	50	0
29	แจก	ε:	39	56.52	30	43.48	13.04
30	แตก	ε:	48	55.81	38	44.19	11.63
31	แลก	ε:	40	55.56	32	44.44	11.11
32	แรก	ε:	39	52	36	48	4
33	แยก	ε:	46	54.12	39	45.88	8.24
34	กะโหลก	o:	13	34.21	25	65.79	31.58
35	โลก	o:	25	42.37	34	57.63	15.25

ตารางที่ 5.2 อัตราการปรากฏของรูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับสระ (สระเดี่ยวและสระประสม)

รูปแปร สระ	[ʔ] อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)	[k] อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)
สระเดี่ยว	51.08	48.92
สระประสม	47.22	52.78

ตารางที่ 5.3 อัตราการปรากฏของรูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับสระเดี่ยว

รูปแปร สระเดี่ยว	[ʔ] อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)	[k] อัตราการปรากฏ (ร้อยละ)
สระสูงและสระต่ำ /i:, u:, ε:, a:, ɔ:/	54.8	45
สระกลาง /e:, ə:, o:/	45.59	54.41

จากตารางที่ 5.1 คำที่นำมาเพื่อวิเคราะห์การแปรพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำนวนทั้งสิ้น 35 คำ หากแยกวิเคราะห์ตามสระที่ปรากฏในแต่ละคำประกอบด้วยคำสระเดี่ยวและสระประสมตามตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดออกเสียงพยัญชนะท้าย [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในคำสระเดี่ยว (ร้อยละ 51.08) มากกว่าคำสระประสม (ร้อยละ 47.22) ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดออกเสียงพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในคำสระเดี่ยว (ร้อยละ 48.92) น้อยกว่าคำสระประสม (ร้อยละ 52.78)

จากตารางที่ 5.3 เมื่อพิจารณาคำที่มีสระเดี่ยว แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดออกเสียงพยัญชนะท้ายเป็น [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับคำสระสูง /i:, u:/ และสระต่ำ /ɛ:, a:, ɔ:/ (ร้อยละ 54.8) มากกว่าคำสระกลาง /e:, ə:, o:/ (ร้อยละ 45.59) ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดออกเสียงเป็นพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับคำสระกลาง /e:, ə:, o:/ (ร้อยละ 54.41) มากกว่าคำสระสูง /i:, u:/ และสระต่ำ /ɛ:, a:, ɔ:/ (ร้อยละ 45)

ส่วนคำที่ 16-18 เป็นคำที่ผู้พูดออกเสียงสระเป็นสองรูปแบบ คือ [o:] และ [u:] เมื่อนำข้อมูลสามคำนี้มาแยกวิเคราะห์ตามรูปแบบพยัญชนะท้าย พบว่า ผู้พูดออกเสียงพยัญชนะท้าย [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากกว่าเมื่อเป็นรูปแบบสระ [u:] และออกเสียงพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากกว่าถ้าเป็นรูปแบบสระ [o:]

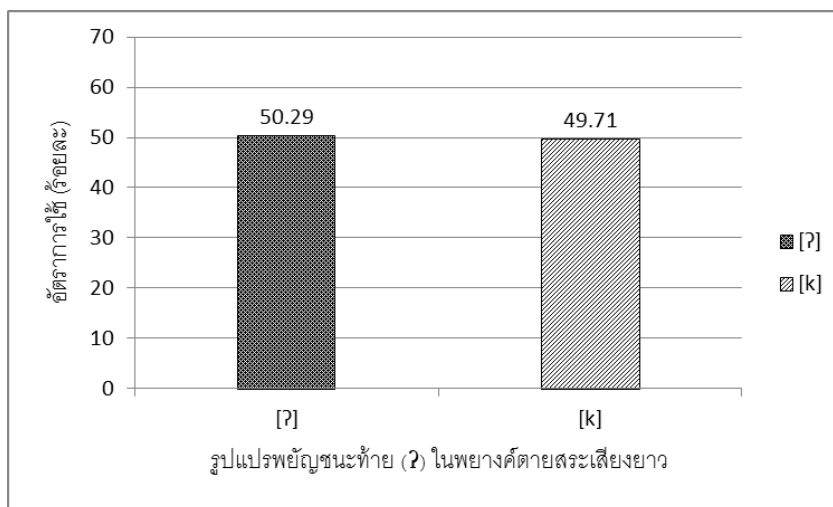
สรุปว่า การปรากฏรูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่เกิดกับคำที่มีสระต่าง ๆ มีรูปแบบเกิดกับสระเดี่ยวและสระประสมที่ต่างกัน คือ พยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมักจะเกิดกับสระประสมและสระเดี่ยว /e:, ə:, o:/ มากกว่า ส่วนพยัญชนะท้าย [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมักเกิดกับสระสูงเดี่ยว /i:, u:/ และสระต่ำเดี่ยว /ɛ:, a:, ɔ:/ มากกว่า จากผลสรุปแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดมีการเลือกใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามสิ่งแวดล้อมทางเสียงที่ขึ้นอยู่กับสระ

5.1.1 ภาพรวมการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

ความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวมได้แสดงในตารางที่ 5.4 และภาพที่ 5.1

ตารางที่ 5.4 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวม

(ʔ)	ความถี่	ร้อยละ
[ʔ]	1,207	50.29
[k]	1,193	49.71
รวม	2,400	100

ภาพที่ 5.1 อัตราการใช้รูปแปรรูปของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวม

ตารางที่ 5.4 และภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรรูปพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (สระเดี่ยวและสระประสม) ของผู้พูดทั้งหมด 120 คนว่า ผู้พูดใช้รูปแปรรูปพยัญชนะท้าย [?] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในอัตราที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ผู้พูดใช้รูปแปรรูปพยัญชนะท้าย [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวร้อยละ 50.29 และใช้รูปแปรรูปพยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวร้อยละ 49.71 ซึ่งมีความต่างกันเพียงร้อยละ 0.58 เท่านั้น

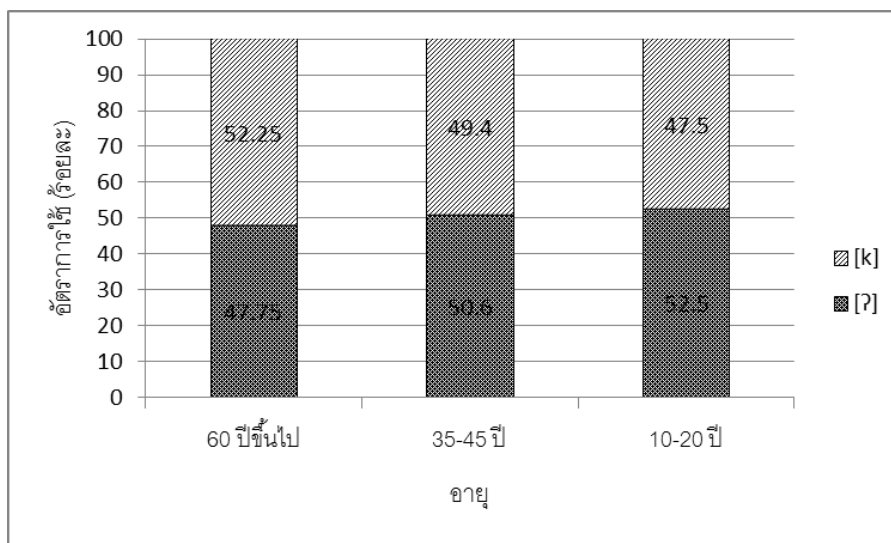
5.1.2 การใช้รูปแปรรูปของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ

ผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุใช้รูปแปรรูปของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 5.5 และภาพที่ 5.2

ตารางที่ 5.5 อัตราการใช้รูปแปรรูปของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ

อายุ (?)	60 ปีขึ้นไป		35-45 ปี		10-20 ปี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[?]	382	47.75	405	50.6	420	52.5
[k]	418	52.25	395	49.4	380	47.5
รวม	800	100	800	100	800	100

$$\chi^2=3.663 \text{ df}= 2 \text{ p}=.610$$

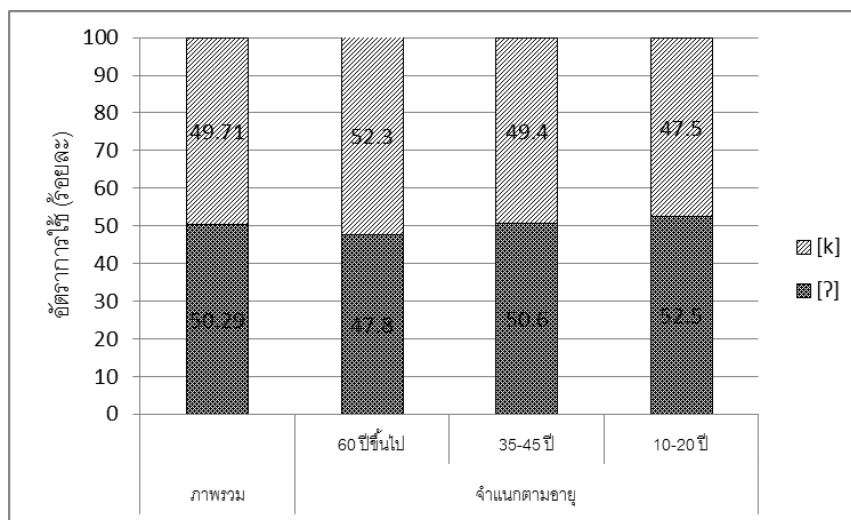
ภาพที่ 5.2 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ

ตารางที่ 5.5 และภาพที่ 5.2 แสดงให้เห็นการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในแต่ละรุ่นละอายุ ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 52.25) มากกว่ารูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 47.75) ความต่างอยู่ที่ร้อยละ 4.5 ผู้พูดอายุ 35 – 45 ปีใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 50.6) มากกว่ารูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 49.4) อยู่ที่ร้อยละ 1.2 และผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 52.5) มากกว่ารูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 47.5) ความต่างอยู่ที่ร้อยละ 5 จากผลต่างของอัตราการใช้รูปแปรออกเสียงแสดงให้เห็นว่า มีความแตกต่างระหว่างการใช้รูปแปร [k] และ [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวไม่มากนัก และทั้งสามรุ่นอายุมีพฤติกรรมการใช้รูปแปรใกล้เคียงกัน

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ แสดงให้เห็นว่า การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวของผู้พูดในรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2=3.663$; $df=2$; $p=.610$) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปรของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและถิ่นใต้ตะวันตก (ร้อยละ 47.75, 50.6 และ 52.5 ตามลำดับ) ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน โดยผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวน้อยกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อยในขณะเดียวกัน ผู้พูดรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 52.25, 49.4 และ 47.5) ในปริมาณที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน โดยผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวน้อยกว่าผู้พูดรุ่นอายุมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแบบทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแบบทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

เมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวมและจำแนกตามอายุ ได้ผลดังแสดงในภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวมและจำแนกตามอายุ

จากภาพที่ 5.3 เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในภาพรวมและจำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวมของผู้พูดทั้ง 120 คนใช้รูปแบบ [?] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากกว่าเพียงเล็กน้อย ซึ่งมีแนวโน้มการใช้รูปแบบ [?] เพิ่มขึ้นเหมือนกับผู้พูดอายุ 35 – 45 ปี และอายุ 10 – 20 ปี

หากพิจารณาแยกตามรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดทุกรุ่นอายุใช้รูปแบบ [?] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สิ่งที่เกิดขึ้นคือผู้พูดบางคนใช้รูปแบบเดียว บางคนใช้ทั้งสองรูปแบบสลับกันไป แม้ในบางครั้งที่ผู้พูดใช้ศัพท์และเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐาน แต่ผู้พูดยังคงใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ซึ่งเป็นการแทรกแซงทางเสียงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ พบว่า แนวโน้มในอนาคตผู้พูดจะใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากกว่ารูปแบบ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยมาตรฐาน

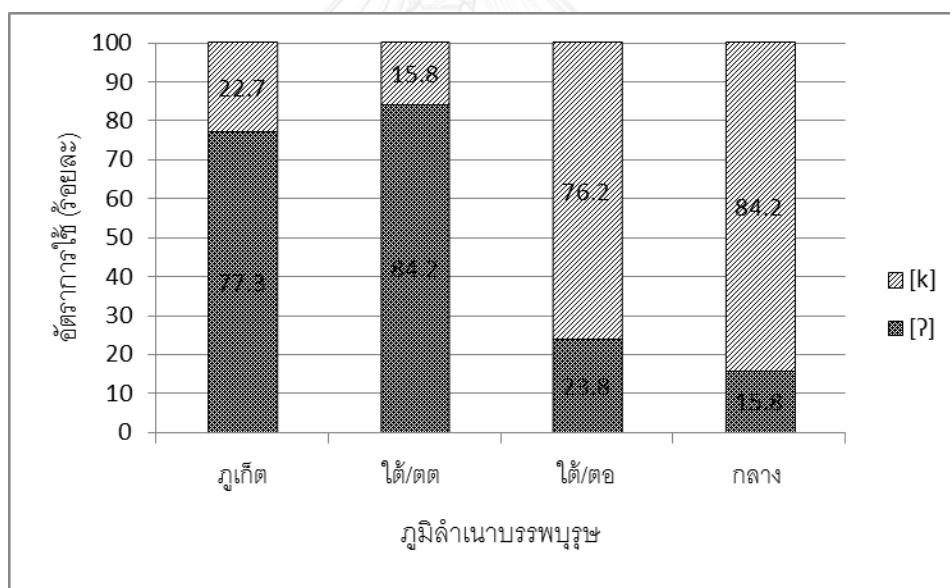
5.1.3 การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ

ผลการวิเคราะห์ความถี่การปรากฏและอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษได้ผลดังแสดงในตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.4

ตารางที่ 5.6 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ

ภูมิภาคบรรพบุรุษ (?)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ʔ]	464	77.3	505	84.2	143	23.8	95	15.8
[k]	136	22.7	95	15.8	457	76.2	505	84.2
รวม	600	100	600	100	600	100	600	100

$$\chi^2=903.916 \text{ df}= 3 \text{ p}=.000$$

ภาพที่ 5.4 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ

จากตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.4 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวของผู้พูดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 77.3 และ 84.2) มากกว่าใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 22.7 และ 15.6) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 84.2 และ 76.2) มากกว่ารูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 15.8 และ 23.8)

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคภูมิลาเนา บรรพบุรุษแสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคเนาของบรรพบุรุษของผู้ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรพยัญชนะ ท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=903.916$; $df= 3$; $p=.000$) ผู้พูด ที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ʔ] ใน พยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 84.2 และ 77.3) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง และภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 15.8 และ 23.8) ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและ ภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 84.2 และ 76.2) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคเนา บรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและภาคใต้/ตต (ร้อยละ 22.7 และ 15.8) แสดงว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษต่างกันมี การใช้รูปแปรพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้ พูดยุคที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปร ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคเนาบรรพบุรุษมาจากภาค กลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานและ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด

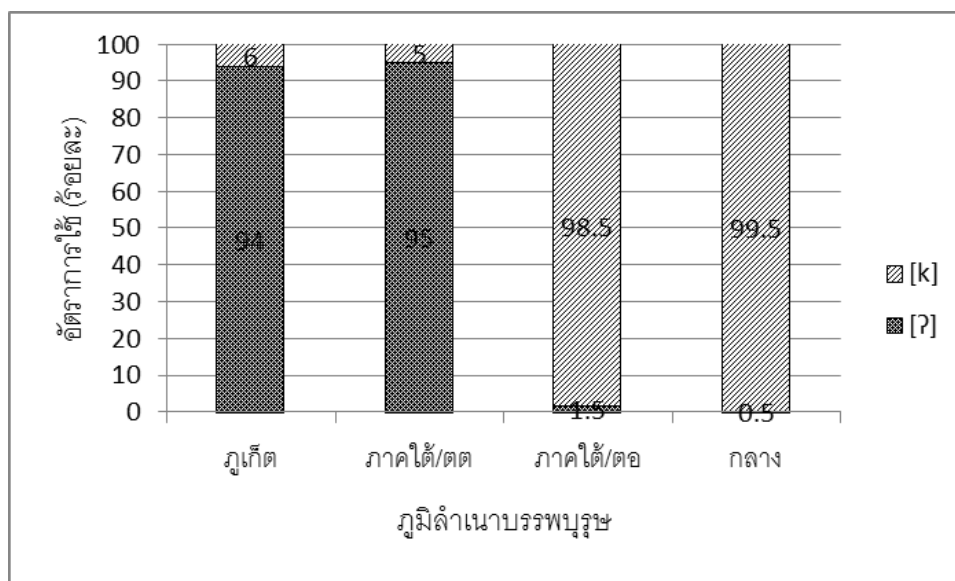
5.1.4 การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวตามภูมิภาคภูมิลาเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระ เสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคภูมิลาเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีข้อค้นพบดังแสดงในตารางที่ 5.7 และภาพที่ 5.5

ตารางที่ 5.7 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิภาคภูมิลาเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ภูมิภาคเนา บรรพบุรุษ (?)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ʔ]	188	94	190	95	3	1.5	1	0.5
[k]	12	6	10	5	197	98.5	199	99.5
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2=700.879 \quad df= 3 \quad p=.000$$

ภาพที่ 5.5 อัตราการใช้รูปแปรรูปของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม
ภูมิภาคสำหรับผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 5.7 และภาพที่ 5.5 แสดงให้เห็นถึงการใช้อุปกรณ์ช่วยฟังของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวของผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปซึ่งจำแนกตามภูมิภาคของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุอยู่ที่ภูเก็ตและผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปรรูป [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 94 และ 95) มากกว่ารูปแปรรูป [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 6 และ 5) ผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรรูป [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 99.5 และ 98.5) มากกว่ารูปแปรรูป [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 0.5 และ 1.5)

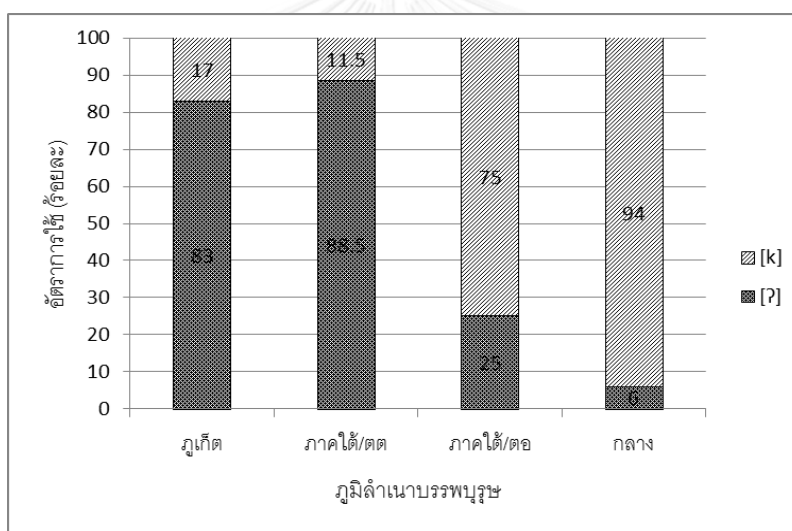
ผลการวิเคราะห์การใช้อุปกรณ์ช่วยฟังของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคของผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ภูมิภาคของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับการใช้อุปกรณ์ช่วยฟังของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=700.879$; $df=3$; $p=.000$) กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคใต้/ตต และผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปรรูป [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 95 และ 94) มากกว่าผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรรูป [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 0.5 และ 1.5) ในทางกลับกัน ผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุอยู่ที่ภูเก็ตและผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปรรูป [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 6 และ 5) น้อยกว่าผู้สูงอายุที่มีภูมิภาคของผู้สูงอายุมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 99.5 และ 98.5) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการใช้และภูมิภาคของผู้สูงอายุในผู้สูงอายุ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปแบบ Cramer's V เท่ากับ .936 แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคของผู้สูงอายุกับการใช้อุปกรณ์ช่วยฟังของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตาย

สระเสียงยาวมีความสัมพันธ์กันสูงมาก คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างกันสูงมาก

ตารางที่ 5.8 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี

(?)	ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[?]	166	83	177	88.5	50	25	12	6
[k]	34	17	23	11.5	150	75	188	94
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2=410.519 \quad df= 3 \quad p=.000$$

ภาพที่ 5.6 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี

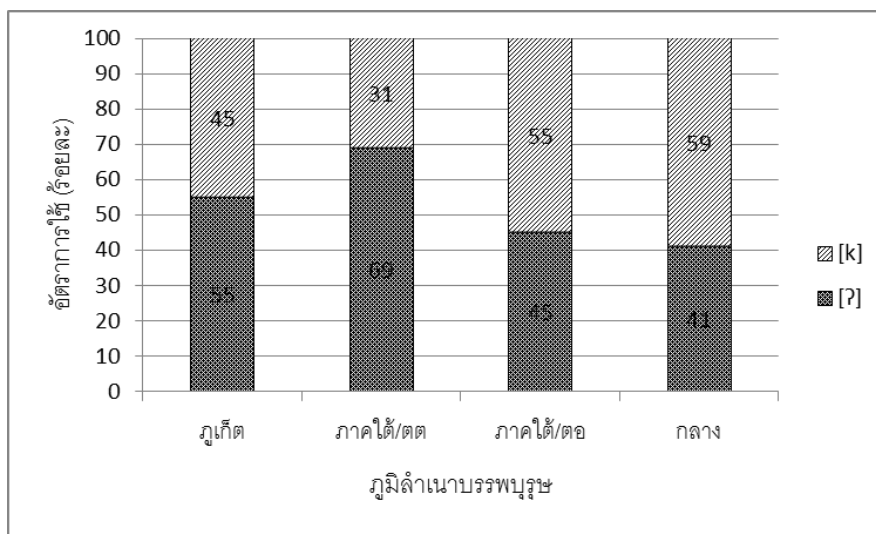
จากตารางที่ 5.8 และภาพที่ 5.6 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปีจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละถิ่น พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเกิดใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 88.5 และ 83) มากกว่ารูปแบบ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 11.5 และ 17) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 94 และ 75) มากกว่ารูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 6 และ 25)

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิภาคนำบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคนำของบรรพบุรุษของผู้พูดใน รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระ เสียงยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=410.519$; $df= 3$; $p=.000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำ บรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระ เสียงยาว (ร้อยละ 88.5 และ 83) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 6 และ 25) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มี ภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 11.5 และ 17) น้อยกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 94 และ 75) เมื่อพิจารณา ระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .716 จะเห็นได้ว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของ พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษ ที่ต่างกันย่อมมีการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างกันอย่างมา กอย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบระดับความแตกต่างการใช้รูปแปรจำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 -45 ปีกับรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ในรุ่นที่ 2 จะมีความแตกต่างกันน้อยกว่าในรุ่นที่ 1 (ดู ภาพที่ 5.5 และภาพที่ 5.6)

ตารางที่ 5.9 อัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม ภูมิภาคนำบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

ภูมิภาคนำ บรรพบุรุษ (?)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ʔ]	110	55	138	69	90	45	82	41
[k]	90	45	62	31	110	55	118	59
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$\chi^2=37.457$ $df= 3$ $p=.000$

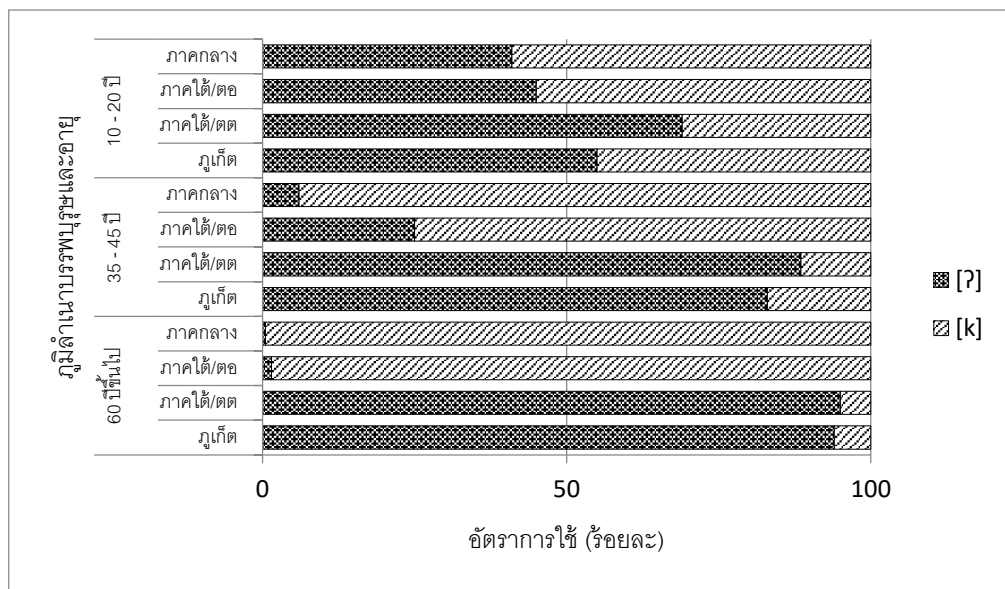

ภาพที่ 5.7 อัตราการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม
กลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

จากตารางที่ 5.9 และภาพที่ 5.7 เมื่อพิจารณาผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี ที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษในแต่ละถิ่น พบว่า ผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 69 และ 55) มากกว่ารูปแบบ [K] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 31 และ 45) ผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [K] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 59 และ 55) มากกว่ารูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 41 และ 45)

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี พบว่า กลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=37.457$; $df= 3$; $p=.000$) คือ ผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [?] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 69 และ 55) มากกว่าผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 41 และ 45) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [K] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว (ร้อยละ 31 และ 45) น้อยกว่าผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 59 และ 55) เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .216 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษกับการใช้รูปแบบพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมีความสัมพันธ์กันเล็กน้อย กล่าวคือ ผู้พูดที่มีกลุ่มเป้าหมายบรรพบุรุษที่ต่างกันมีการใช้รูปแบบพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างกันไม่มากนัก

สรุปการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคและอายุ
ในทุกกลุ่มอายุตามแนวคิดการสัมพัทธ์ภาษาถิ่น

ภาพที่ 5.8 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกกลุ่มอายุ

จากภาพที่ 5.8 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกกลุ่มอายุ จะเห็นได้ว่า ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคและอายุต่างกัน ใช้รูปแปรพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่เป็นรูปแปรภาษาถิ่นตามภูมิภาคและอายุ ดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปรดั้งเดิมของตน คือ รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรดั้งเดิมของตนเช่นกัน คือ รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปแทบจะไม่ใช้รูปแปรต่างถิ่นเลย ในขณะที่ผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี เริ่มรับเอารูปแปรของอีกถิ่นหนึ่งเข้ามาใช้มากขึ้น และลดการใช้รูปแปรดั้งเดิมในภาษาถิ่นของตน เนื่องจากในผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี ใช้รูปแปรที่หลากหลายทั้งรูปแปร [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว และส่งผลให้รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี ใช้ทั้งรูปแปร [ʔ] และ [k] ในลักษณะที่มีทิศทางเพิ่มขึ้นและลดลงเช่นเดียวกับผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี นอกจากนี้ ยังน่าสังเกตว่า ผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี ใช้รูปแปร [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ใกล้เคียงกัน

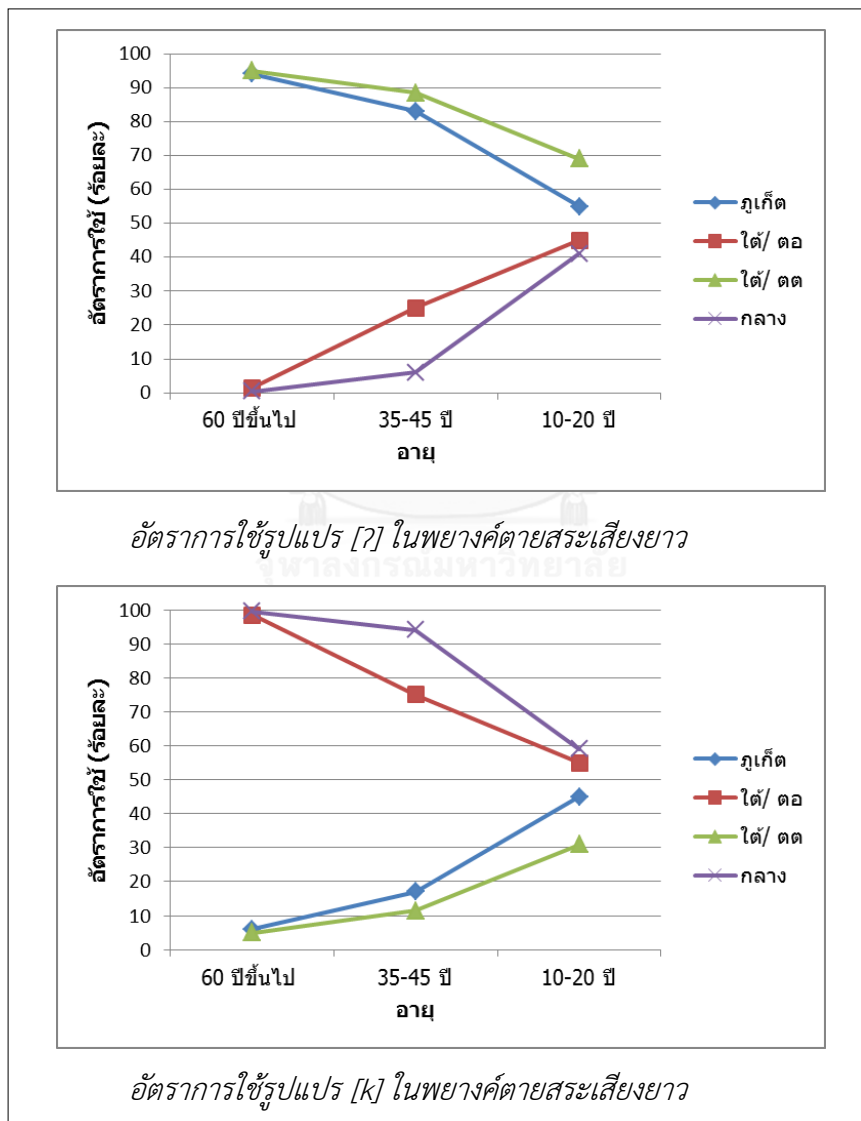
สรุปการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

1. หากพิจารณาเฉพาะอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุน้อยต่างใช้รูปแปรเสียง [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวใกล้เคียงกัน โดยผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [ʔ] น้อยกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อยเล็กน้อย ในทางกลับกัน ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [k] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อยเล็กน้อย

2. หากพิจารณาตามการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแบบตามภาษาถิ่นของภูมิภาคเป้าหมายของตน ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแบบคล้ายกับผู้พูดรุ่นอายุมาก ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแบบ [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวใกล้เคียงกัน

5.1.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

เมื่อนำผลการวิเคราะห์รูปแบบการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวในแต่ละรุ่นอายุตามภูมิภาคเป้าหมายมาแสดงเป็นกราฟเส้น พบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวดังแสดงในภาพที่ 5.9

ภาพที่ 5.9 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแบบการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

จากภาพที่ 5.9 จะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของพยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยซึ่งเป็นตัวแทนภาษาในอนาคตใช้ทั้งรูปแปร [ʔ] และ [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว สาเหตุที่รูปแปร [ʔ] ซึ่งถือว่าเป็นรูปแปรที่แปลกเด่นได้รับความนิยมใช้การใช้จากผู้พูดที่มีภูมิถิ่นมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ มากขึ้น อาจเป็นเพราะรูปแปรดังกล่าวแสดงถึงลักษณะที่เป็นแบบตายตัว (stereotype) ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต นอกจากนี้ เนื่องจากภาษาไทยถิ่นภูเก็ตได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาไทยถิ่นใต้ ตะวันตก และภาษามลายูซึ่งในระบบเสียงไม่มีพยัญชนะท้าย /k/ รวมทั้งธรรมชาติของ /-k/ ในภาษาไทยซึ่งออกเสียงเป็น [-ʔk] (preglottalization) จึงทำให้รูปแปร [ʔ] ยังไม่ลดน้อยลง แต่ผู้พูดกลับใช้เพิ่มขึ้น

5.2 สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

ข้อมูลคำที่ใช้วิเคราะห์สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดมีจำนวน 28 คำ ได้แก่ ชี ชี้ ตี ที่ (กระ) ปี่ สี่ หนี ชู่ คู่ ชู่ ปู่ ผู้ (ชม)พู่ ฐู่ สบู่ สู้ หู อยู่ (กึ่ง)กือ ชือ ชื้อ (สะ)คือ ถือ มือ มื้อ รื้อ (ข้าว)ลือ (หนังสือ)ผู้พูดใช้รูปแปร [ei, əi, ou] จำนวน 345 ครั้ง รูปแปร [e:, ə:, o:] จำนวน 445 ครั้ง รูปแปร [i:, i:, u:] จำนวน 228 ครั้ง และรูปแปร [i:, i:, u:] จำนวน 1,382 ครั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.10

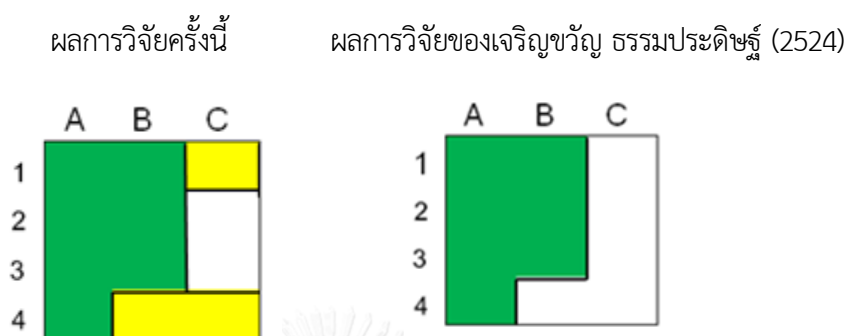
ตารางที่ 5.10 ความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิดของแต่ละคำ

ที่	รูปแปร คำ	[ei, oi, ou]		[e:, o:, o:]		[ij, i:, u:]		[i:, i:, u:]	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	ชี้	18	16.36	22	20.00	17	15.45	53	48.18
2	ชี้	9	17.31	10	19.23	5	9.62	28	53.85
3	ตี	17	18.68	16	17.58	9	9.89	49	53.85
4	ที่	8	14.04	7	12.28	0	0.00	42	73.68
5	กระบี่	6	15.00	5	12.50	4	10.00	25	62.50
6	สี่	21	17.80	31	26.27	13	11.02	53	44.92
7	หนี	9	10.84	18	21.69	6	7.23	50	60.24
8	ปู่	9	21.95	12	29.27	8	19.51	12	29.27
9	คู่	7	9.86	17	23.94	5	7.04	42	59.15
10	ชู้	6	16.67	16	44.44	4	11.11	10	27.78
11	ปู่	10	9.43	31	29.25	11	10.38	54	50.94
12	(ตัว)ผู้	11	11.96	29	31.52	4	4.35	48	52.17
13	(จบ)พู่	8	10.13	27	34.18	5	6.33	39	49.37
14	รู้	13	15.12	20	23.26	3	3.49	50	58.14

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ที่	รูปแปร คำ	[ei, ei, ou]		[e, e, o:]		[i, i, u]		[i, i, u]	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
15	สปู่	12	14.81	14	17.28	7	8.64	48	59.26
16	สู้	24	18.46	32	24.62	18	13.85	56	43.08
17	หุ	26	18.71	14	10.07	12	8.63	87	62.59
18	อยู่	21	11.48	27	14.75	24	13.11	111	60.66
19	กึ่งถือ	11	13.58	13	16.05	11	13.58	46	56.79
20	ชื่อ	8	7.21	11	9.91	3	2.70	89	80.18
21	ชื่อ	12	16.67	10	13.89	6	8.33	44	61.11
22	(สย)ถือ	14	28.00	8	16.00	8	16.00	20	40.00
23	ถือ	13	14.94	9	10.34	12	13.79	53	60.92
24	มือ	15	14.71	9	8.82	9	8.82	69	67.65
25	มือ	8	8.08	7	7.07	6	6.06	78	78.79
26	ถือ	9	21.95	9	21.95	4	9.76	19	46.34
27	(ขาว)ถือ	8	21.05	8	21.05	0	0.00	22	57.89
28	(หนัง)ถือ	12	9.68	13	10.48	14	11.29	85	68.55

จากตารางที่ 5.10 จะเห็นได้ว่า รูปแปร [ei, əi, ou] สามารถเกิดได้ในคำพยางค์เป็นเฉพาะที่เป็นพยางค์เปิด ซึ่งมีเสียง ว.1 สูงขึ้นตก ว.2 กลางขึ้นตก ว.3 ต่ำขึ้นตก ว.4 ต่ำขึ้น ว.5 สูงระดับ และ ว.6 ต่ำระดับ ข้อค้นพบนี้แตกต่างไปจากงานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) ที่พบสระ [ei, ou] ในพยางค์เป็นเฉพาะที่เป็นพยางค์เปิด ซึ่งมีเสียง ว.1 สูงขึ้นตก ว.2 กลางขึ้นตก ว.3 ต่ำตก เท่านั้น

ภาพที่ 5.10 เปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้และผลการวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์

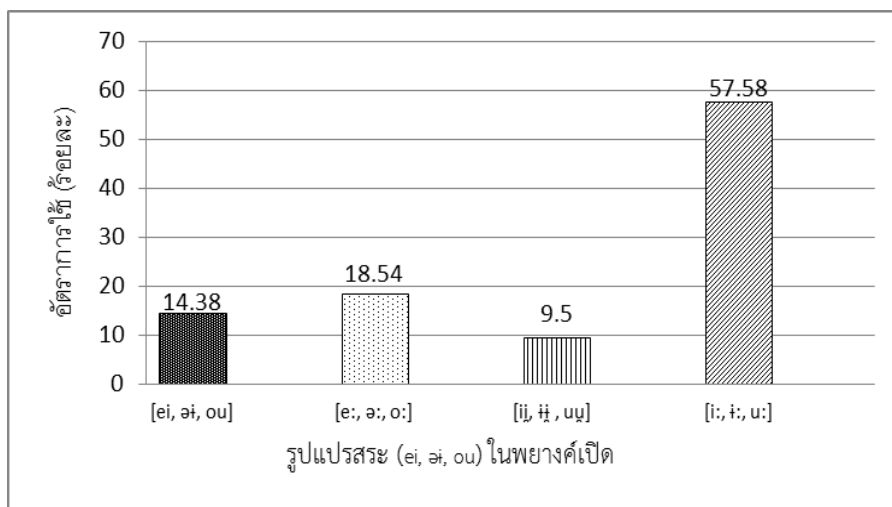
นอกจากนี้ ยังพบรูปแปรที่ไม่ใช้รูปแปรภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง ในการสัมผัสภาษาถิ่นเรียกรูปแปรดังกล่าวว่า รูปภาษาถิ่นในระหว่าง [ij, ʌ, u]

5.2.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดที่เป็นภาพรวมของผู้พูดจำนวน 120 คน ได้เสนอรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5.11 และภาพที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวม

(ei, əi, ou)	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	345	14.38
[e:, ə:, o:]	445	18.54
[ij, ʌ, u]	228	9.5
[i:, ɪ:, u:]	1,382	57.58
รวม	2,400	100

ภาพที่ 5.11 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวม

ตารางที่ 5.11 และภาพที่ 5.11 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวมดังนี้ ผู้พูดจำนวน 120 คนใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด ร้อยละ 57.58 รองลงมาได้แก่ [e:, ə:, o:] ร้อยละ 18.54 รูปแปร [ei, əi, ou] ร้อยละ 14.38 และ รูปแปร [i:, i:, u:] ร้อยละ 9.5 สรุปได้ว่า ผู้พูดใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากกว่ารูปแปร [e:, ə:, o:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ รูปแปร [ei, əi, ou] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต และรูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง)

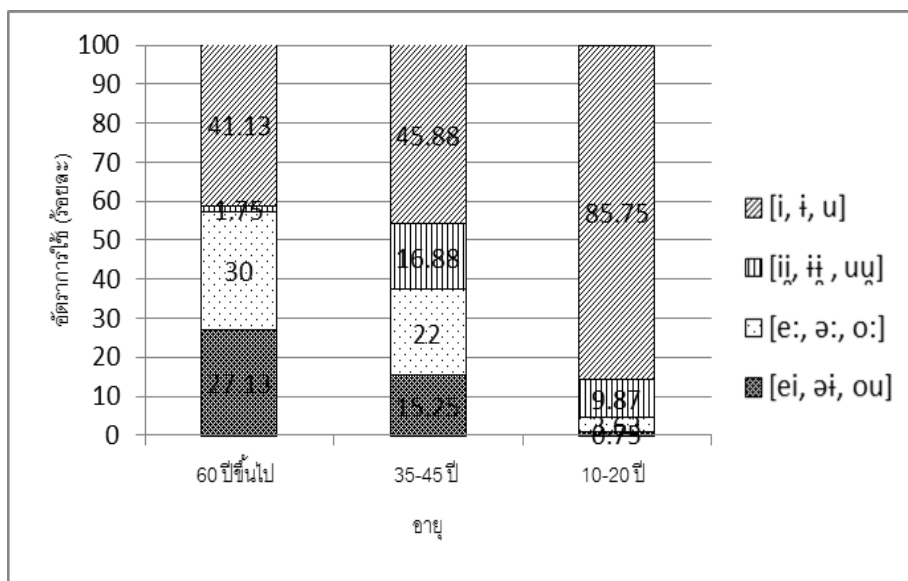
5.2.2 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5.12 และภาพที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ

(ei, əi, ou)	60 ปีขึ้นไป		35-45 ปี		10-20 ปี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	217	27.13	122	15.25	6	0.75
[e:, ə:, o:]	240	30	176	22	29	3.63
[i:, i:, u:]	14	1.75	135	16.88	79	9.87
[i:, i:, u:]	329	41.13	367	45.88	686	85.75
รวม	800	100	800	100	800	100

$$\chi^2 = 615.419 \quad df = 6 \quad p = .000$$

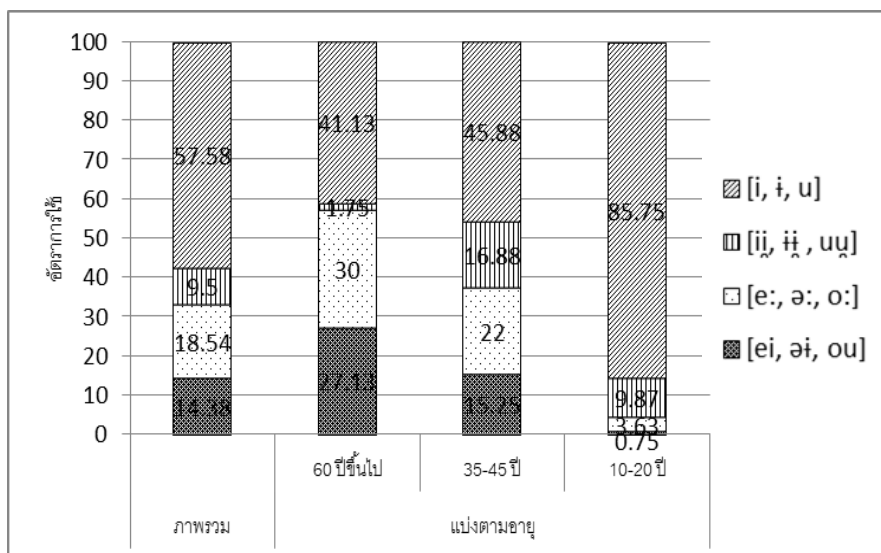

ภาพที่ 5.12 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ

ตารางที่ 5.12 และภาพที่ 5.12 แสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในแต่ละรุ่นอายุว่า ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 41.33) รองลงมา คือ รูปแปร [e:, ə:, o:] รูปแปร [ei, əi, ou] และรูปแปร [ii, ii, uu] (ร้อยละ 30, 27.13 และ 1.75 ตามลำดับ) ผู้พูดอายุ 35 – 45 ปี ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 45.88) รองลงมา คือ รูปแปร [ii, ii, uu] รูปแปร [e:, ə:, o:] และรูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 22, 16.88 และ 15.25 ตามลำดับ) ผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 86.75) รองลงมา คือ รูปแปร [ii, ii, uu] รูปแปร [e:, ə:, o:] และรูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 9.87, 3.63 และ 0.75 ตามลำดับ) สรุปว่า ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุดและใช้รูปแปร [ii, ii, uu] น้อยที่สุด ส่วนผู้พูดอายุ 35 – 45 ปีและ 10 – 20 ปีมีลักษณะการใช้เหมือนกัน คือ ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด และใช้รูปแปร [ei, əi, ou] น้อยที่สุด

จากการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดกับผู้พูดในทุกวัย พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 615.419$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 27.13, 15.25 และ 0.75 ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 30, 22 และ 3.63 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้สระ [i:, i:, u:] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก (ร้อยละ 85.75, 45.88 และ 41.13 ตามลำดับ) ส่วนรูปแปรที่เป็นรูปภาษาถิ่นในระหว่าง [ii, ii, uu] ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อยและรุ่นอายุมาก (ร้อยละ 16.88, 9.87 และ 1.75 ตามลำดับ)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 5.13 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวมและจำแนกตามอายุ

จากภาพที่ 5.13 เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในภาพรวมและจำแนกตามอายุ จะเห็นได้ว่า ผู้พูดใช้รูปแปรดั้งเดิมทั้งที่เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต [ei, əi, ou] และภาษาไทยถิ่นใต้ [e:, ə:, o:] ลดลง ในขณะที่ใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน [i:, i:, u:] มีอัตราการใช้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีรูปแปรใหม่ที่เกิดขึ้น คือ สระสูงเลื่อนต่ำลงเล็กน้อยในตอนท้าย [ii, ii, uu] หากพิจารณาตามอายุ จะเห็นว่า ผู้พูดใช้รูปแปร (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดไปในทิศทางเดียวกันคือ ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากกว่ารูปแปรอื่นๆ และมีแนวโน้มใช้เพิ่มมากขึ้นจากรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ไปยังรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี ส่วนอัตราการใช้รูปแปรรองลงมานั้นจะแตกต่างกันในแต่ละรุ่นอายุ แต่มีแนวโน้มลดลงจากผู้พูดรุ่นที่ 1 ไปสู่ผู้พูดรุ่นที่ 3 ซึ่งตรงข้ามกับการใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ ในงานวิจัยยังพบว่า มีรูปแปรใหม่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ได้เป็นรูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นใด คือ รูปแปร [ii, ii, uu] รูปแปรนี้เกิดขึ้นและเริ่มใช้ตั้งแต่ผู้พูดรุ่นที่ 1 และใช้ในผู้พูดทุกรุ่นอายุ

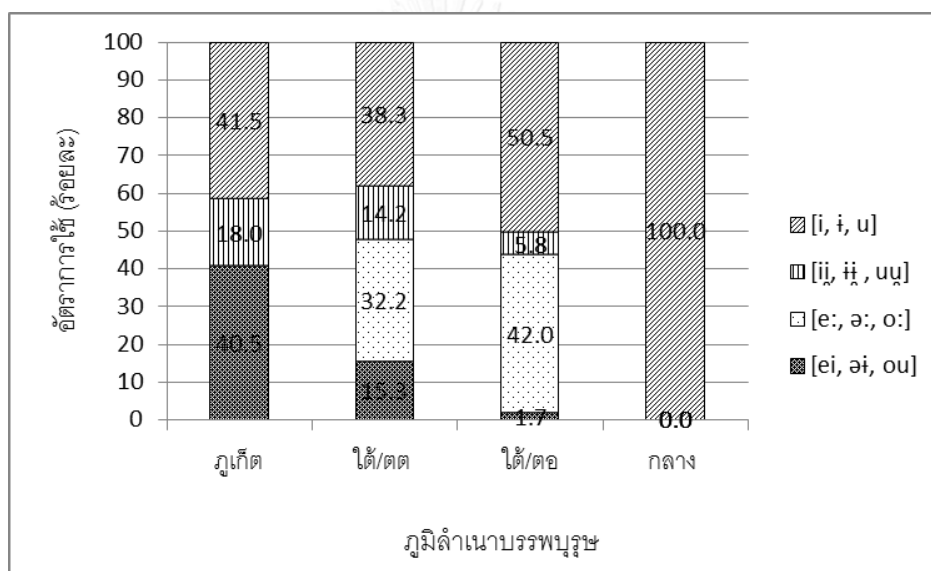
5.2.3 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคภูมิลาเนาบรรพบุรุษ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคภูมิลาเนาบรรพบุรุษมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5.13 และภาพที่ 5.14

ตารางที่ 5.13 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ

ภูมิภาคบรรพบุรุษ (ei, əi, ou)	ภูมิภาค		ภาคใต้/ตต		ภาคใต้/ตอ		ภาคกลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	243	40.5	92	15.3	10	1.7	0	0
[e:, ə:, o:]	0	0	193	32.2	252	42	0	0
[ii, i:, u:]	108	18	85	14.2	35	5.8	0	0
[i:, i:, u:]	249	41.5	230	38.3	303	50.5	600	100
รวม	600	100	600	100	600	100	600	100

$$\chi^2 = 1282.701 \quad df = 9 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.14 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ

ตารางที่ 5.13 และภาพที่ 5.14 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดของผู้พูดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ เมื่อพิจารณาเฉพาะในกลุ่มผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษเดียวกัน พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูมิภาคใช้สระ [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 41.5) รองลงมาคือ รูปแปร [ei, əi, ou], [ii, i:, u:] และ [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 40.5, 18 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 38.3) รองลงมาคือ รูปแปร [e:, ə:, o:], [ei, əi, ou] และ [ii, i:, u:] (ร้อยละ 32.2, 15.3 และ 14.2 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 50.5) รองลงมาคือ สระ [e:, ə:, o:], [ii, i:, u:] และ [ei, əi, ou] (ร้อยละ 42, 5.8 และ 1.7 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

จากการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิภาคบรพบุรุษพบว่า ภูมิภาคบรพบุรุษของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 1282.702$; $df = 9$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 40.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 15.3, 1.7 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต (ร้อยละ 50.5, 41.5 และ 38.3 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 42) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 32.2, 0 และ 0 ตามลำดับ)

ส่วนการใช้รูปแปรใหม่ [ii, ɥ, uɥ] มีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแปร [ei, əi, ou] คือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้สระ [ii, ɥ, uɥ] (ร้อยละ 18) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 14.2, 5.8 และ 0 ตามลำดับ)

โดยสรุป ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคบรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

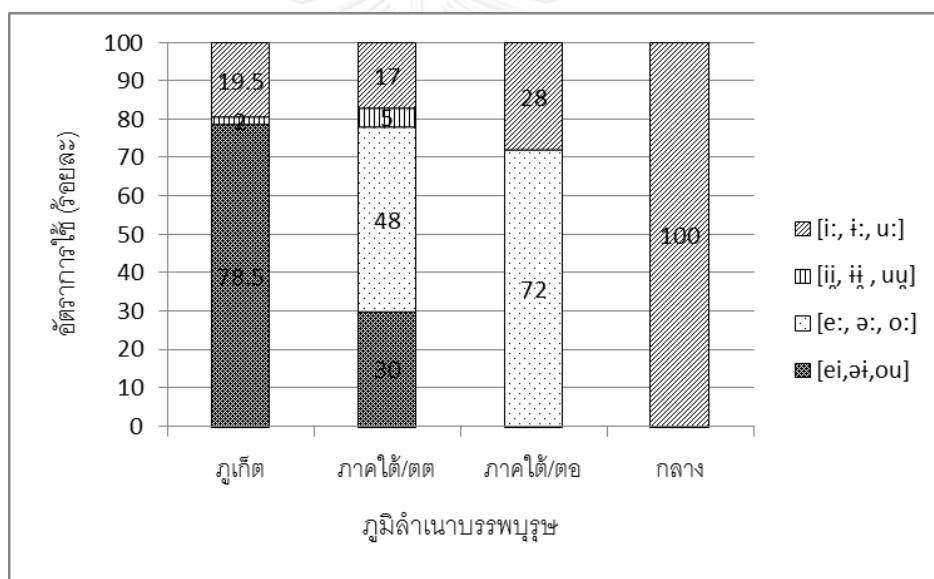
5.2.4 การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดโดยจำแนกตามภูมิภาคบรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ แสดงให้เห็นความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์ดังแสดงในตารางที่ 5.14 และภาพที่ 5.15

ตารางที่ 5.14 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ
รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ภูมิลำเนา บรรพบุรุษ (ei, əi, ou)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	157	78.5	60	30	0	0	0	0
[e:, ə:, o:]	0	0	96	48	144	72	0	0
[ii, ʰi, uu]	4	2	10	5	0	0	0	0
[i:, i:, u:]	39	19.5	34	17	56	28	200	100
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 810.059 \quad df = 9 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.15 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ
รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 5.14 และภาพที่ 5.15 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากที่สุด (ร้อยละ 78.5) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [i:, i:, u:], [ii, ʰi, uu] และ [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 19.5, 2 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [ei, əi, ou], [i:, i:, u:] และ [ii, ʰi, uu] (ร้อยละ 30, 17 และ 5 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด (ร้อยละ 72) รองลงมา

ได้แก่ รูปแปร [i:, ɪ:, u:], [ei, əi, ou] และ [ii, ɥ, uu] (ร้อยละ 28, 0 และ 0 ตามลำดับ) ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, ɪ:, u:] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 810.059$; $df = 9$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 78.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 30, 0 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, ɪ:, u:] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต (ร้อยละ 28, 19.5 และ 17 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 72) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 48, 0 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [ii, ɥ, uu] (ร้อยละ 5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 2, 0 และ 0 ตามลำดับ)

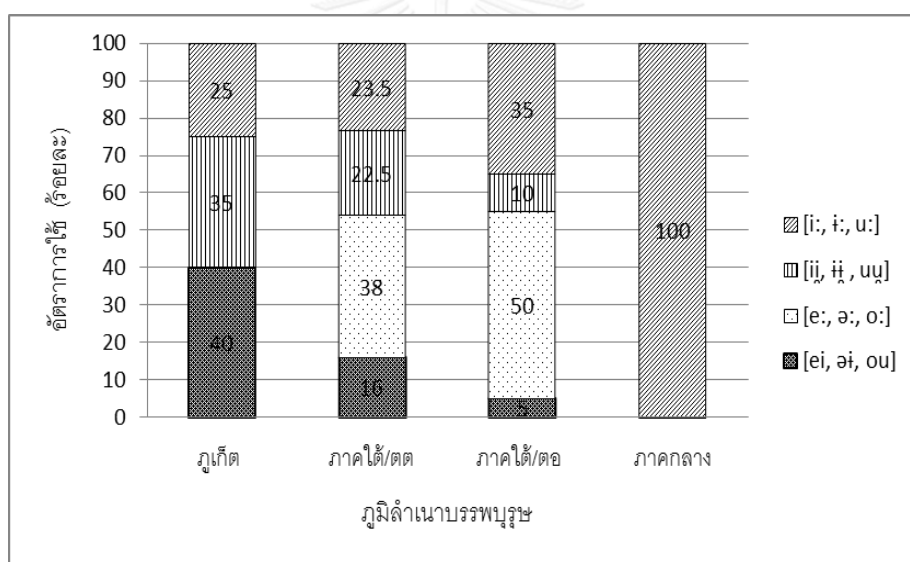
ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .581 แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดมีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดที่แตกต่างกันในระดับมาก

สรุปจากผลการวิเคราะห์ข้างต้นได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้สระ [i:, ɪ:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด สำหรับรูปแปรใหม่ [ii, ɥ, uu] ที่เกิดขึ้น พบว่า มีการใช้รูปแปรนี้ตั้งแต่รุ่นที่ 1 โดยผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตเริ่มมีการใช้รูปแปรใหม่ ในขณะที่ไม่ปรากฏการใช้รูปแปรดังกล่าวในผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลาง

ตารางที่ 5.15 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคตามภูมิภาคตามภูมิภาค รุ่นที่ 2
อายุ 35 - 45 ปี

ภูมิภาค พยางค์เปิด (ei, əi, ou)	ภูมิภาค		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	80	40	32	16	10	5	0	0
[e:, ə:, o:]	0	0	76	38	100	50	0	0
[ii, i:, u:]	70	35	45	22.5	20	10	0	0
[i:, i:, u:]	50	25	47	23.5	70	35	200	100
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 562.969 \quad df = 9 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.16 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคตามภูมิภาค รุ่นที่ 2
อายุ 35 - 45 ปี

ตารางที่ 5.15 และภาพที่ 5.16 แสดงให้เห็นความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคตามภูมิภาค รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคตามภูมิภาคอยู่ทีภูมิภาคใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากที่สุด (ร้อยละ 40) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [ii, i:, u:], [i:, i:, u:] และ [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 35, 25 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคตามภูมิภาคมาจากภาคใต้/ตต ใช้สระ [e:, ə:, o:] มากที่สุด (ร้อยละ 38) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [i:, i:, u:], [ii, i:, u:] และ [ei, əi, ou] (ร้อยละ 23.5, 22.5 และ 16 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคตามภูมิภาคมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด (ร้อยละ 50) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [i:, i:, u:], [ii, i:, u:] และ [ei, əi, ou] (ร้อยละ 35, 10 และ 5 ตามลำดับ) แสดงให้

เห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ มีลำดับอัตราการใช้รูปแปรที่เหมือนกันจากมากไปน้อย คือ [e:, ə:, o:], [i:, i:, u:], [ii, ii, uu] และ [ei, əi, ou] ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปีมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 562.969$; $df = 9$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ที่ใช้รูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 40) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 16, 5 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต (ร้อยละ 35, 25 และ 23.5 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 50) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 36, 0 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ที่ใช้รูปแปร [ii, ii, uu] (ร้อยละ 35) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 22.5, 10 และ 0 ตามลำดับ)

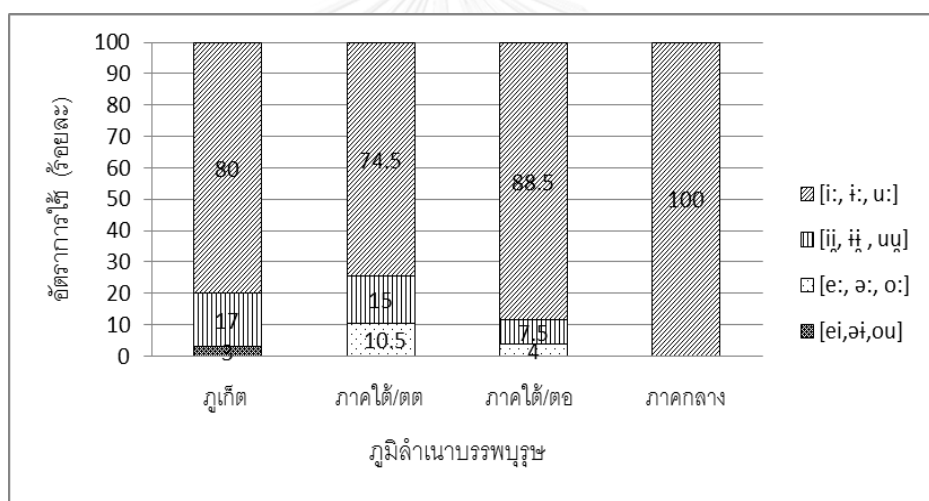
เมื่อหาค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .484 พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันมีการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดที่แตกต่างกันพอประมาณ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดรุ่นที่ 2 ใช้รูปแปรหลากหลายและมีการปรับให้เสมือนกันเกิดขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้างต้นได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ที่ใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ส่วนการใช้รูปแปรใหม่ [ii, ii, uu] ในรุ่นที่ 2 พบว่า มีการใช้ในกลุ่มผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏการใช้รูปแปรดังกล่าวในผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง

ตารางที่ 5.16 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

ภูมิภาคบรรพบุรุษ (ei, əi, ou)	ภูมิภาค		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[ei, əi, ou]	6	3	0	0	0	0	0	0
[e:, ə:, o:]	0	0	21	10.5	8	4	0	0
[ii, i:, u:]	34	17	30	15	15	7.5	0	0
[i:, i:, u:]	160	80	149	74.5	177	88.5	200	100
รวม	200	100	200	100	200	100	200	100

$$\chi^2 = 103.784 \quad df = 9 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.17 อัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

ตารางที่ 5.16 และภาพที่ 5.17 แสดงถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูมิภาคใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 80) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [ii, i:, u:], [ei, əi, ou] และ [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 17, 3 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 74.5) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [ii, i:, u:], [e:, ə:, o:] และ [ei, əi, ou] (ร้อยละ 15, 10.5 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด (ร้อยละ 88.5) รองลงมาได้แก่ [ii, i:, u:], [e:, ə:, o:] และ [ei, əi, ou] (ร้อยละ 7.5, 4 และ 0 ตามลำดับ) จะเห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ มีลำดับอัตราการใช้รูปแปรที่เหมือนกันเรียงจากมากไปน้อย คือ [i:, i:, u:],

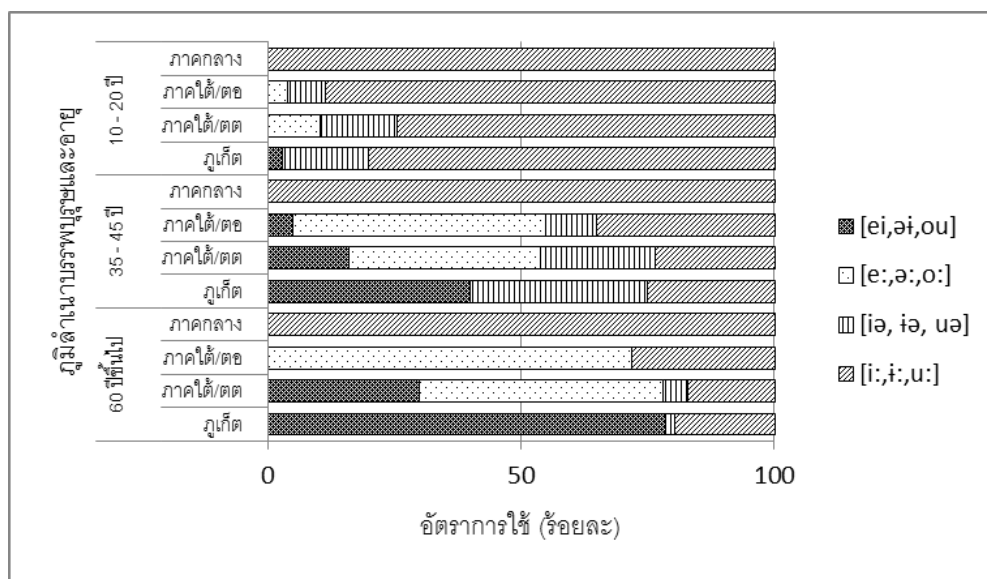
[i:, ɨ, u:], [e:, ə:, o:], และ [ei, əi, ou] ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, ɨ:, u:] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปีมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 103.784$; $df = 9$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตรูปแปร [ei, əi, ou] (ร้อยละ 3) ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลางไม่ใช้รูปแปร [ei, əi, ou] จากข้อค้นพบจะเห็นได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษทั้งสี่ถิ่นมีอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ที่ไม่แตกต่างกันนัก ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, ɨ:, u:] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตรูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 88.5, 80 และ 74.5 ตามลำดับ) ซึ่งผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษทั้งสี่ถิ่นมีอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ที่ใกล้เคียงกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 10.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ภูเก็ตรูปแปร [e:, ə:, o:] (ร้อยละ 4, 0 และ 0 ตามลำดับ) ซึ่งผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษทั้งสี่ถิ่นมีอัตราการใช้ที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตรูปแปร [i:, ɨ:, u:] (ร้อยละ 17) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 15, 7.5 และ 0 ตามลำดับ)

เมื่อหาค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .208 พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดมีความสัมพันธ์กันระดับเล็กน้อย กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันมีการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดไม่แตกต่างกันมากนัก

สรุปผลการวิเคราะห์ข้างต้นได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตรูปแปร [ei, əi, ou] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, ɨ:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด ส่วนการใช้รูปแปรใหม่ [i:, ɨ:, u:] ในผู้พูดรุ่นที่ 3 พบว่า มีการใช้รูปแปรดังกล่าวในกลุ่มผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตรูปแปร [ei, əi, ou] ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ แต่ไม่ปรากฏการใช้รูปแปรดังกล่าวในผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง แม้ว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษทั้งสี่ถิ่นใช้รูปแปรของสระทั้งสี่รูปแปรในอัตราที่แตกต่างกัน แต่ความแตกต่างก็ไม่มีมากนัก

สรุปการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในทุกกลุ่มอายุตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น

ภาพที่ 5.18 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในทุกกลุ่มอายุ

จากภาพที่ 5.18 เป็นการเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในทุกกลุ่มอายุ เห็นได้ว่า มีการปนกันของภาษาถิ่นและเกิดการปรับให้เสมอกันตั้งแต่วัยที่ 1 โดยผู้พูดในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างถิ่นกันจะใช้รูปแปรสระตามภาษาถิ่นของภูมิลำเนาบรรพบุรุษของตน คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ รูปแปร [ei, əi, ou] ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ รูปแปร [e:, ə:, o:] และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปรดั้งเดิมคือ รูปแปร [i:, i:, u:]

นอกจากผู้พูดจะใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นแต่ละถิ่นแล้ว ยังเริ่มใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่นๆ และมีรูปแปรใหม่ที่ไม่ได้เป็นรูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นใดเกิดขึ้น คือ รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรที่เรียกว่า รูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง (interdialect form) ผู้พูดในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีมีการปรับเข้าหากันมากขึ้น เห็นได้จากที่มีการใช้รูปแปร [i:, i:, u:] เพิ่มขึ้นจากผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้พูดในรุ่นนี้จะเลือกใช้รูปแปรอย่างหลากหลาย และในผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี การเลือกใช้รูปแปรที่หลากหลายลดน้อยลงและเปลี่ยนมาใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น และมีการใช้รูปแปรอื่นๆ ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นที่ 3 เริ่มมีการใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน [i:, i:, u:] สม่่าเสมอตรงกับกระบวนการใช้รูปแปรอย่างสม่ำเสมอ (focusing) ซึ่งเป็นกระบวนการที่รูปแปรใดรูปแปรหนึ่งถูกใช้และกลายเป็นรูปแปรใหม่ที่ใช้กันเป็นปกติในชุมชน อันอาจทำให้เกิดภาษาถิ่นใหม่ได้

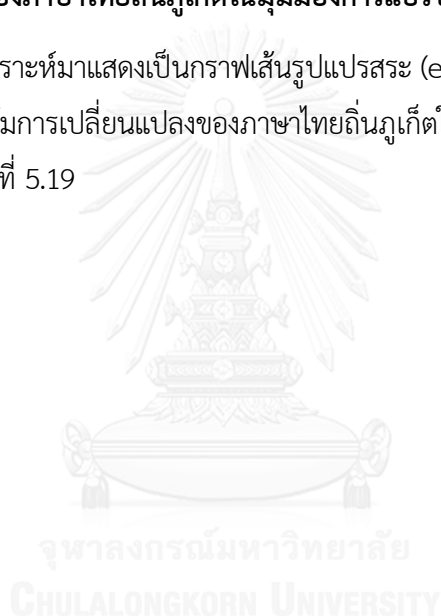
สรุปการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

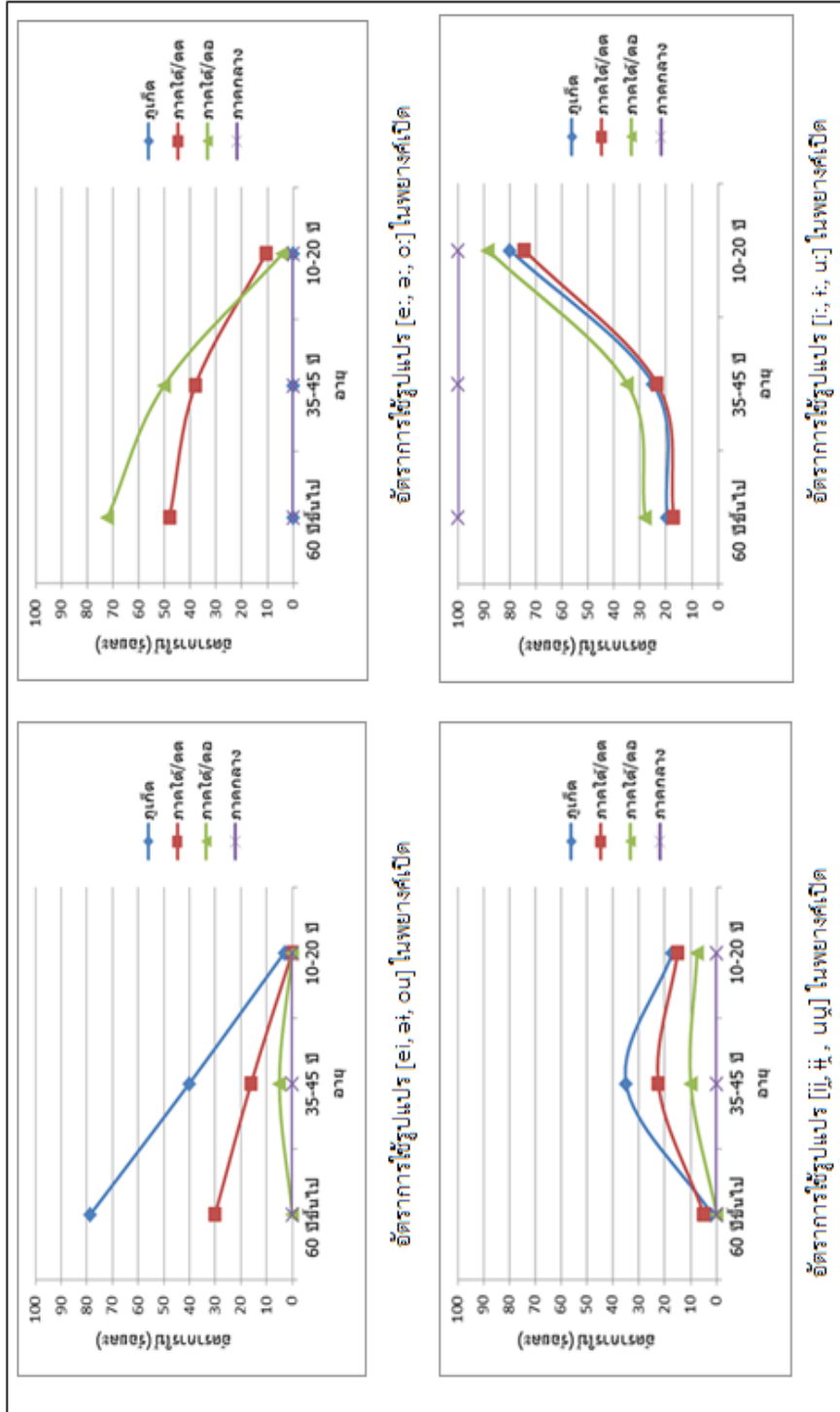
1. หากพิจารณาเฉพาะอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ในพยางค์เปิดที่เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ในพยางค์เปิดที่เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

2. หากพิจารณาตามการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดตามภาษาถิ่นของภูมิภาคอำเภอบรรพบุรุษของตน และเริ่มใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่นปะปนกัน นอกจากนี้ ยังเกิดรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่างคือ รูปแปร [ii, hi, uu] ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ในพยางค์เปิดที่เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

5.2.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

เมื่อนำผลการวิเคราะห์มาแสดงเป็นกราฟเส้นรูปแปรสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดผ่านช่วงเวลาสามรุ่นอายุ จะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในแง่การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดดังแสดงในภาพที่ 5.19

ภาพที่ 5.19 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแบบของสระ (ei, əi, əu) ในพยางค์เปิด

ภาพที่ 5.19 จะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองเสียงสระ [ei, əi, ou] ในพยางค์เปิด กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยซึ่งเป็นตัวแทนภาษาในอนาคต ใช้รูปแปรสระ [i:, i:, u:] ในพยางค์เปิด ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้น ในขณะที่ใช้รูปแปรดั้งเดิมลดลงทุกรูปแปร

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด มีแนวโน้มไปสู่การใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

5.3 วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

ข้อมูลคำเพื่อวิเคราะห์การแปรของวรรณยุกต์ (454) ซึ่งได้ศึกษาเฉพาะวรรณยุกต์ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ตัวแปรวรรณยุกต์นี้เป็นตัวแปรที่แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ผลการวิเคราะห์พบว่า มีการใช้รูปแปร [454] จำนวน 928 ครั้ง รูปแปร [353] จำนวน 566 ครั้ง และรูปแปร [33, 21] จำนวน 906 ครั้ง

ตารางที่ 5.17 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในแต่ละคำ

ที่	คำ	[454]		[353]		[33]		[21]	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	ยา	136	35.79	99	26.05	145	38.16	0	0.00
2	ยาง	140	38.57	79	21.76	144	39.67	0	0.00
3	เย็น	128	36.57	88	25.14	134	38.29	0	0.00
4	ยืน	112	35.22	74	23.27	132	41.51	0	0.00
5	ยิ้ม	98	31.82	89	28.90	121	39.29	0	0.00
6	อยู่	164	47.40	71	20.52	0	0.00	111	32.08
7	อย่าง	150	44.78	66	19.70	0	0.00	119	35.52

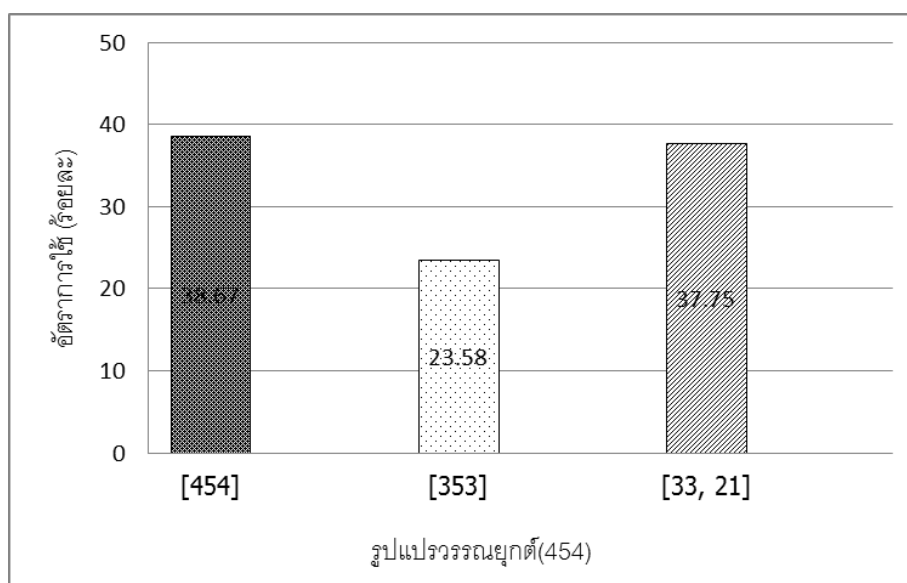
จากข้อมูลในตารางที่ 5.17 พบว่ารูปแปร [454] ปรากฏในคำทั้ง 7 คำ โดยเกิดในคำว่า ‘อยู่ อย่าง’ มากที่สุด รูปแปร [353] ปรากฏในคำทั้ง 7 คำในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คำที่ปรากฏมากที่สุดคือคำว่า ‘ยิ้ม’ รูปแปร [33,21] ปรากฏในคำทั้ง 7 คำเช่นกัน และคำที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำว่า ‘ยาง ยิ้ม’

5.3.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวมได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.18 และภาพที่ 5.20

ตารางที่ 5.18 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวม

(454)	ความถี่	ร้อยละ
[454]	928	38.67
[353]	566	23.58
[33, 21]	906	37.75
รวม	2,400	100

ภาพที่ 5.20 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวม

จากตารางที่ 5.18 และภาพที่ 5.20 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ของผู้พูดทั้งหมด 120 คน พบว่า ผู้พูดใช้รูปแปร [454] และ [33, 21] ในอัตราที่ใกล้เคียงกันร้อยละ 38.67 และ 37.75 ตามลำดับ และใช้รูปแปร [353] ร้อยละ 23.58 สรุปได้ว่า ผู้พูดจำนวน 120 คนนิยมใช้รูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

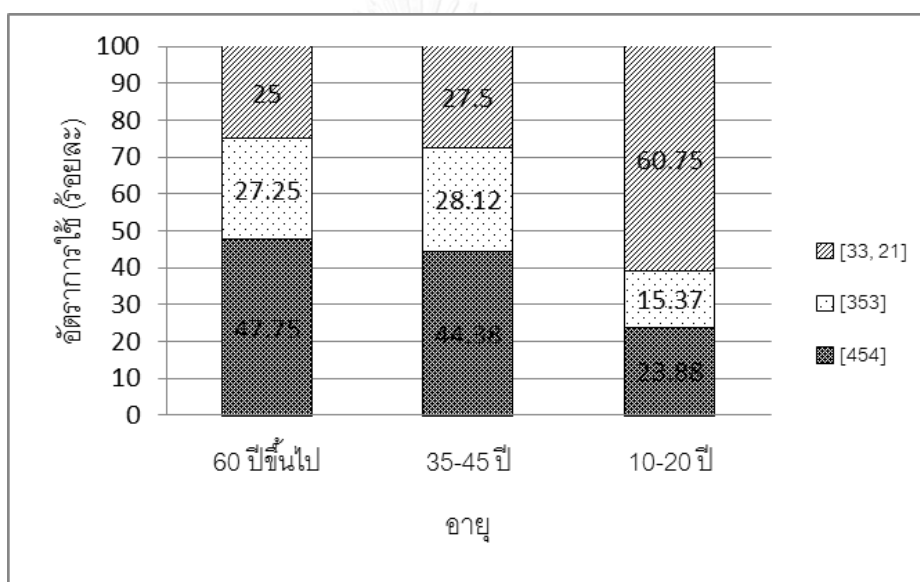
5.3.2 การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ ได้เสนอไว้ในตารางที่ 5.19 และภาพที่ 5.21

ตารางที่ 5.19 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ

อายุ (454)	60 ปีขึ้นไป		35-45 ปี		10-20 ปี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[454]	382	47.75	355	44.38	191	23.88
[353]	218	27.25	225	28.12	123	15.37
[33, 21]	200	25.0	220	27.5	486	60.75
รวม	800	100	800	100	800	100

$$\chi^2 = 272.314 \quad df = 4 \quad p = .000$$

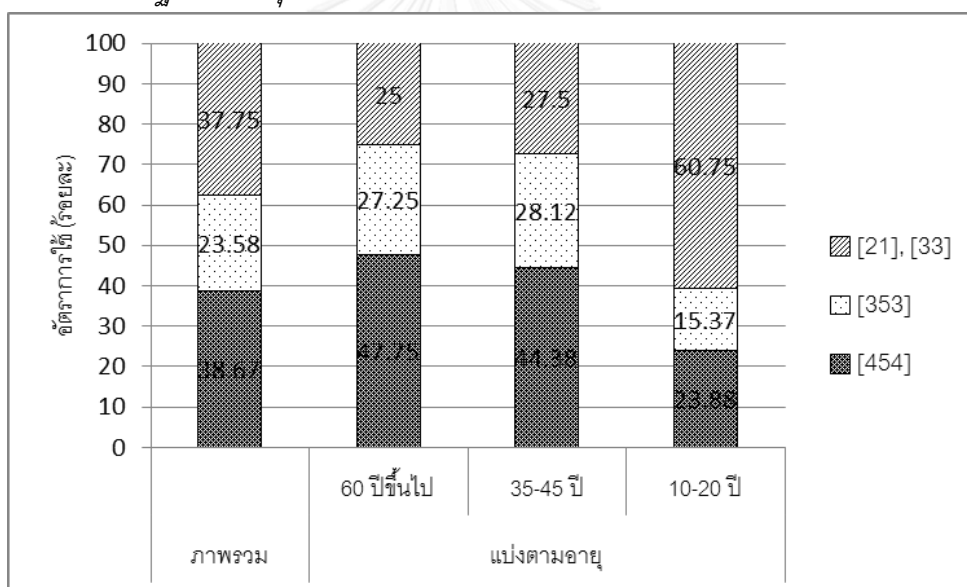

ภาพที่ 5.21 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 5.19 และภาพที่ 5.21 แสดงให้เห็นถึงการใช้อักษรรูปแปรของวรรณยุกต์สูงขึ้นไป (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในแต่ละรุ่นอายุ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้อักษรรูปแปร [454] มากที่สุด (ร้อยละ 47.75) รองลงมาคือ รูปแปร [353] และ [33, 21] (ร้อยละ 27.25 และ 25 ตามลำดับ) ผู้พูดอายุ 35 – 45 ปีใช้อักษรรูปแปร [454] มากที่สุด (ร้อยละ 44.38) รองลงมาคือ รูปแปร [353] และ [33, 21] (ร้อยละ 28.12 และ 27.5 ตามลำดับ) จะเห็นได้ว่า ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไป และอายุ 35 – 45 ปีมีลักษณะการใช้อักษรรูปแปรของวรรณยุกต์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือใช้อักษรรูปแปร [454] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [353] และ [33, 21] ตามลำดับ ส่วนผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีใช้อักษรรูปแปร [33, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 60.75) รองลงมาคือ รูปแปร [454] และ [33, 21] (ร้อยละ 23.88 และ 15.37)

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ แสดงให้เห็นว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 272.314$; $df = 4$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [454] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 47.75, 44.38 และ 23.88 ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [353] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 28.12, 27.25 และ 15.37 ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้วรรณยุกต์ [33, 21] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุมาก (ร้อยละ 60.75, 27.5 และ 25 ตามลำดับ) สรุปว่า ผู้พูดที่มีอายุต่างกันรูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ที่แตกต่างกัน คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [454] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 5.22 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวมและจำแนกตามอายุ

จากภาพที่ 5.22 เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในภาพรวมและแบ่งตามอายุ พบว่า ในภาพรวมผู้พูดมีอัตราการใช้รูปแปร [454] และ [33, 21] ในปริมาณมากที่สุดใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ มีการใช้รูปแปร [454] มากที่สุดเช่นเดียวกับผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไป และ 35-45 ปี หากพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้พูดอายุ 10 – 20 ปีใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุดในขณะที่ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปและ 35-45 ปียังคงใช้รูปแปรดั้งเดิม กล่าวคือ รูปแปรดั้งเดิมมีอิทธิพลอย่างมาก แม้เวลาจะผ่านไป ผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลางก็ยังคงรักษารูปแปรดั้งเดิมไว้ได้มาก

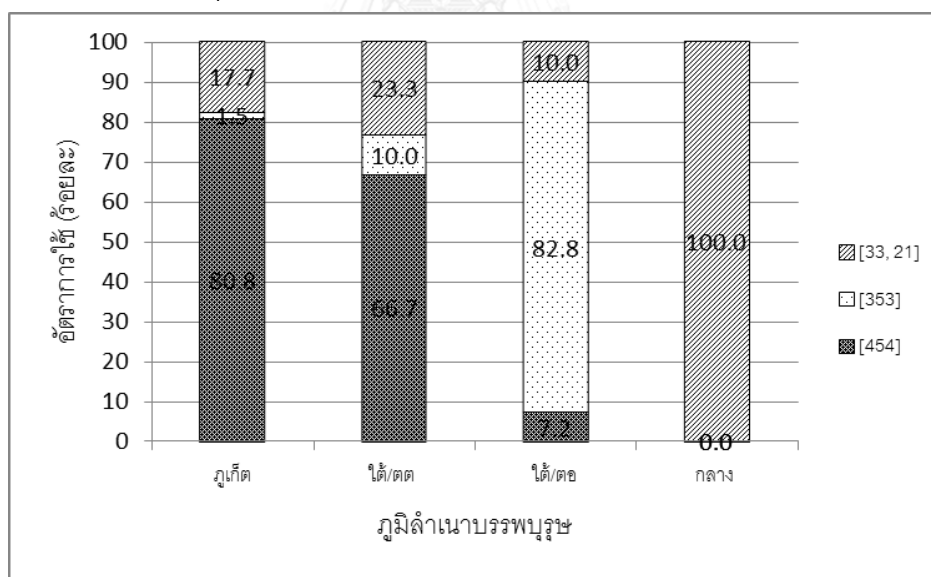
5.3.3 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามบรรพบุรุษ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) จำแนกตามภูมิภาคพบว่า ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 5.20 และภาพที่ 5.23

ตารางที่ 5.20 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค บรรพบุรุษ (454)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[454]	485	80.8	400	66.7	43	7.2	0	0
[353]	9	1.5	60	10	497	82.8	0	0
[33, 21]	106	17.7	140	23.3	60	10	600	100
รวม	600	100	600	100	600	100	600	100

$$\chi^2 = 2824.626 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.23 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาค

ตารางที่ 5.20 และภาพที่ 5.23 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ของผู้พูดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [454] มากที่สุด (ร้อยละ 80.8) รองลงมาคือ รูปแปร [33, 21]

และ [353] (ร้อยละ 17.7 และ 1.5 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [454] มากที่สุด (ร้อยละ 66.7) รองลงมาคือ รูปแปร [33, 21] และ [353] (ร้อยละ 23.3 และ 10 ตามลำดับ) สรุปได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต มีแนวโน้มใช้รูปแปรของวรรณยุกต์มากน้อยลักษณะเดียวกัน คือ รูปแปร [454] รูปแปร [33, 21] และรูปแปร [353] ตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [353] มากที่สุด (ร้อยละ 82.8) รองลงมาคือ รูปแปร [33, 21] และ [454] (ร้อยละ 10 และ 7.2 ตามลำดับ) ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 2824.626$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [454] (ร้อยละ 80.8) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตต และภาคกลาง (ร้อยละ 66.7, 7.2 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต (ร้อยละ 23.3, 17.7 และ 10 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [353] (ร้อยละ 82.8) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 10, 1.5 และ 0 ตามลำดับ) สรุปว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างถิ่นกันจะใช้รูปแปร (454) แตกต่างกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [454] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [353] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

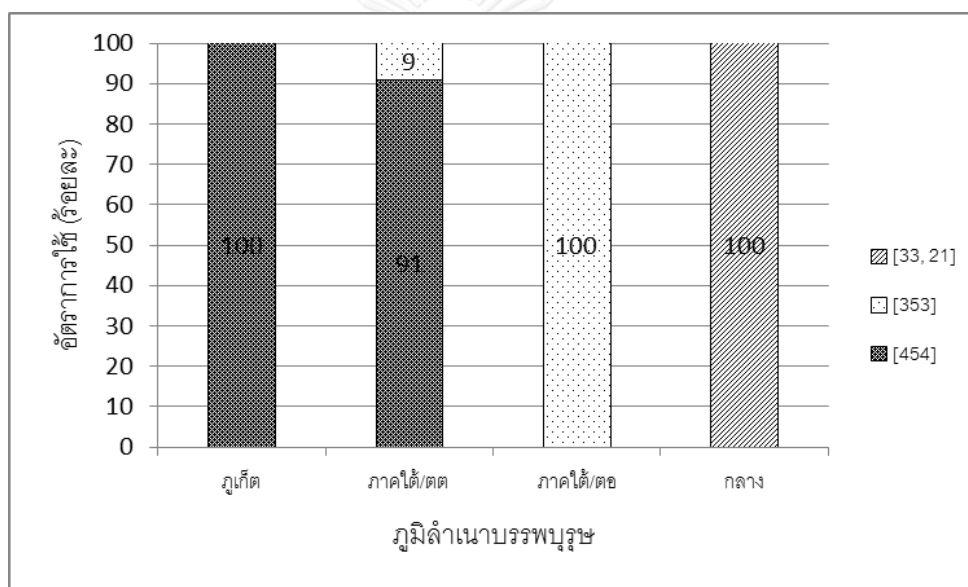
5.3.4 การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) จำแนกตามบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ แสดงให้เห็นความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 5.21 และภาพที่ 5.24

ตารางที่ 5.21 อัตราการใช้รูปแบบแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ภูมิภาคนำ บรรพบุรุษ (454)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[454]	200	100	182	91	0	0	0	0
[353]	0	0	18	9	200	100	0	0
[33, 21]	0	0	0	0	0	0	200	100
รวม	200	0	200	0	200	0	200	100

$$\chi^2 = 1505.586 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.24 อัตราการใช้รูปแบบแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 5.21 และภาพที่ 5.24 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแบบแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบแปร [454] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบแปร [454] มากที่สุด (ร้อยละ 91) รองลงมาคือ รูปแบบแปร [353] (ร้อยละ 9) ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบแปร [353] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น และผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง ใช้รูปแบบแปร [33, 21] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็น

เห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลาง นิยมใช้รูปแปรดั้งเดิมในภาษาถิ่นของภูมิลำเนาบรรพบุรุษของตนเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 1505.586$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [454] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 91, 0 และ 0) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [353] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 9, 0 และ 0) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตไม่ใช้รูปแปร [33, 21]

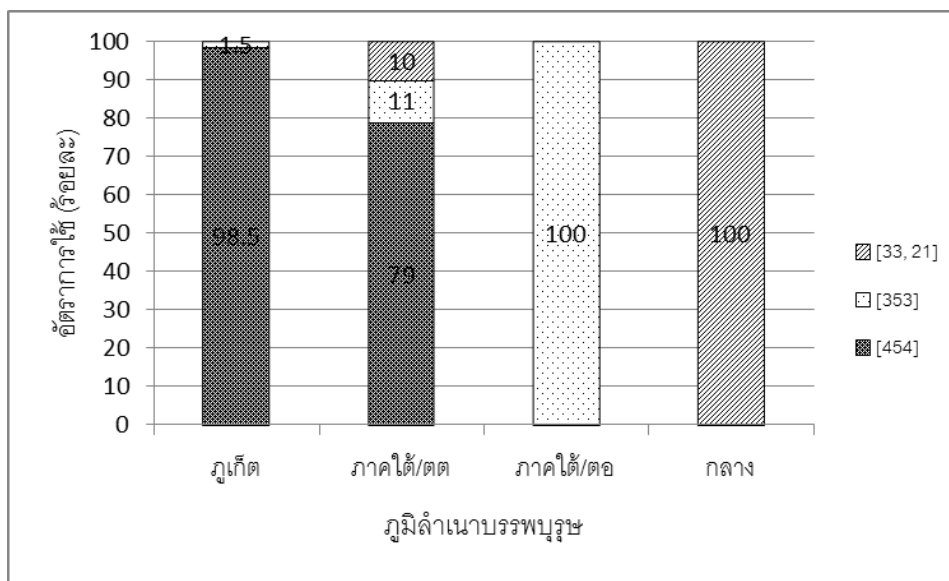
ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .970 แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ มีความสัมพันธ์กันสูงมาก คือ ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [454] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [353] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ตารางที่ 5.22 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ (454)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[454]	197	98.5	158	79	0	0	0	0
[353]	3	1.5	22	11	200	100	0	0
[33, 21]	0	0	20	10	0	0	200	100
รวม	200	0	200	0	200	0	200	100

$$\chi^2 = 1372.990 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.25 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทย รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ตารางที่ 5.22 และภาพที่ 5.25 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทยในผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยอยู่ที่กรุงเทพใช้รูปแบบ [454] มากที่สุด (ร้อยละ 98.5) รองลงมาคือ รูปแบบ [353] (ร้อยละ 1.5) ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [454] มากที่สุด (ร้อยละ 79) รองลงมาคือ รูปแบบ [353] และ [33, 21] (ร้อยละ 11 และ 10 ตามลำดับ) เห็นได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยอยู่ที่กรุงเทพและผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคใต้/ตต มีลักษณะการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์มากน้อยในทำนองเดียวกัน คือ ใช้รูปแบบ [454] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบ [353] และ [33, 21] ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคใต้/ตอ ยังคงใช้รูปแบบ [353] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [33, 21] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น (ร้อยละ 100) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคใต้/ตอ และภาคกลางยังคงนิยมใช้รูปแบบดั้งเดิมในภาษาถิ่นของภูมิภาคในประเทศไทยของตนเท่านั้น ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยอยู่ที่กรุงเทพ และผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยมาจากภาคใต้/ตอ เริ่มใช้รูปแบบภาษาถิ่นอื่นปะปนบ้างเล็กน้อย

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทยในผู้พูด รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคในประเทศไทยของผู้พูดในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 1372.990$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคในประเทศไทยอยู่ที่กรุงเทพใช้รูปแบบ

[454] (ร้อยละ 98.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 79, 0 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [33, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 11, 0 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [353] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 11, 1.5 และ 0)

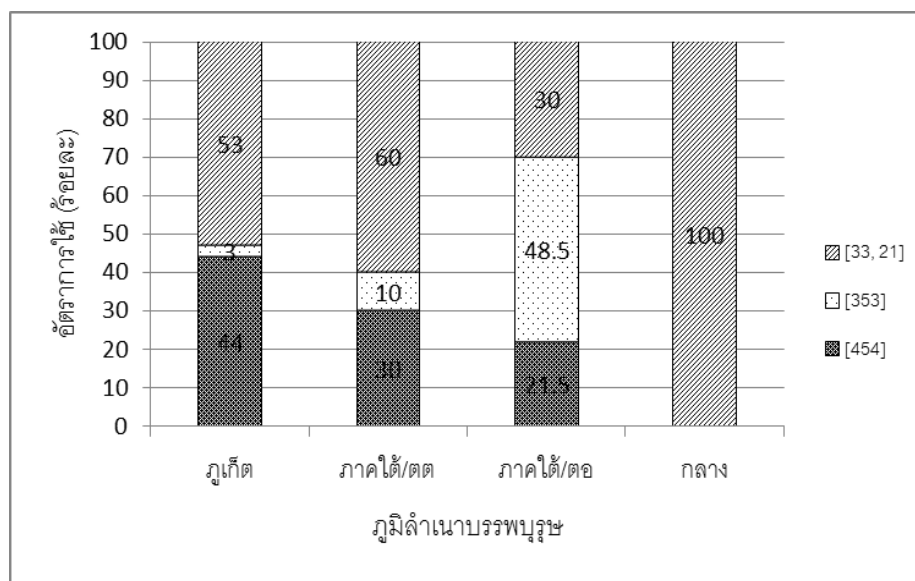
ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .926 แสดงให้เห็นว่า ภูมิสำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' มีความสัมพันธ์กันสูงมาก คือ ผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในรุ่นที่ 2 อายุ 35 -45 ปี ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [454] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [353] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ตารางที่ 5.23 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

ภูมิสำเนา บรรพบุรุษ (454)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[454]	88	44	60	30	43	21.5	0	0
[353]	6	3	20	10	97	48.5	0	0
[33, 21]	106	53	120	60	60	30	200	100
รวม	200	0	200	0	200	0	200	100

$$\chi^2 = 366.299 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.26 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคของผู้ตอบ รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

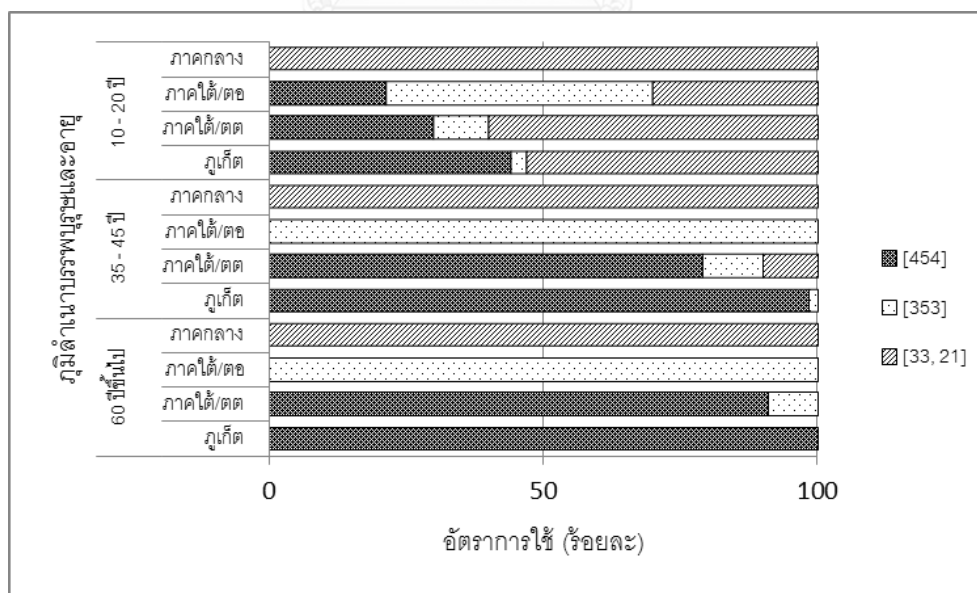
ตารางที่ 5.23 และภาพที่ 5.26 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคของผู้ตอบ รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี พบว่า ใน รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภูเก็ตใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 53) รองลงมาคือ รูปแปร [45, 4] และ [35, 3] (ร้อยละ 44 และ 3) ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 60) รองลงมาคือ รูปแปร [45, 4] และ [35, 3] (ร้อยละ 30 และ 10) จะเห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคใต้/ตต มีลักษณะการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ ใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [45, 4] และ [35, 3] ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [35, 3] มากที่สุด (ร้อยละ 48.5) รองลงมาคือ รูปแปร [33, 21] (ร้อยละ 30) และ รูปแปร [45, 4] (ร้อยละ 21.5) ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ใน รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น โดยเฉพาะผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคมาอยู่ภาคใต้/ตต จะใช้รูปแปร [33, 21] มากกว่าร้อยละ 50

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคของผู้ตอบ รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคของผู้พูดใน รุนที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 366.299$; $df = 6$; $p = .000$) คือ ผู้พูด

ที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [454] (ร้อยละ 44) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 30, 21.5 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 60, 53 และ 30 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [353] (ร้อยละ 48.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 10, 3 และ 0)

ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .767 แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' มีความสัมพันธ์กันสูงมาก กล่าวคือ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปีที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกันใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปีผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [454] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [353] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดมีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 5.27 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า 'ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง' จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในทุกกลุ่มอายุ

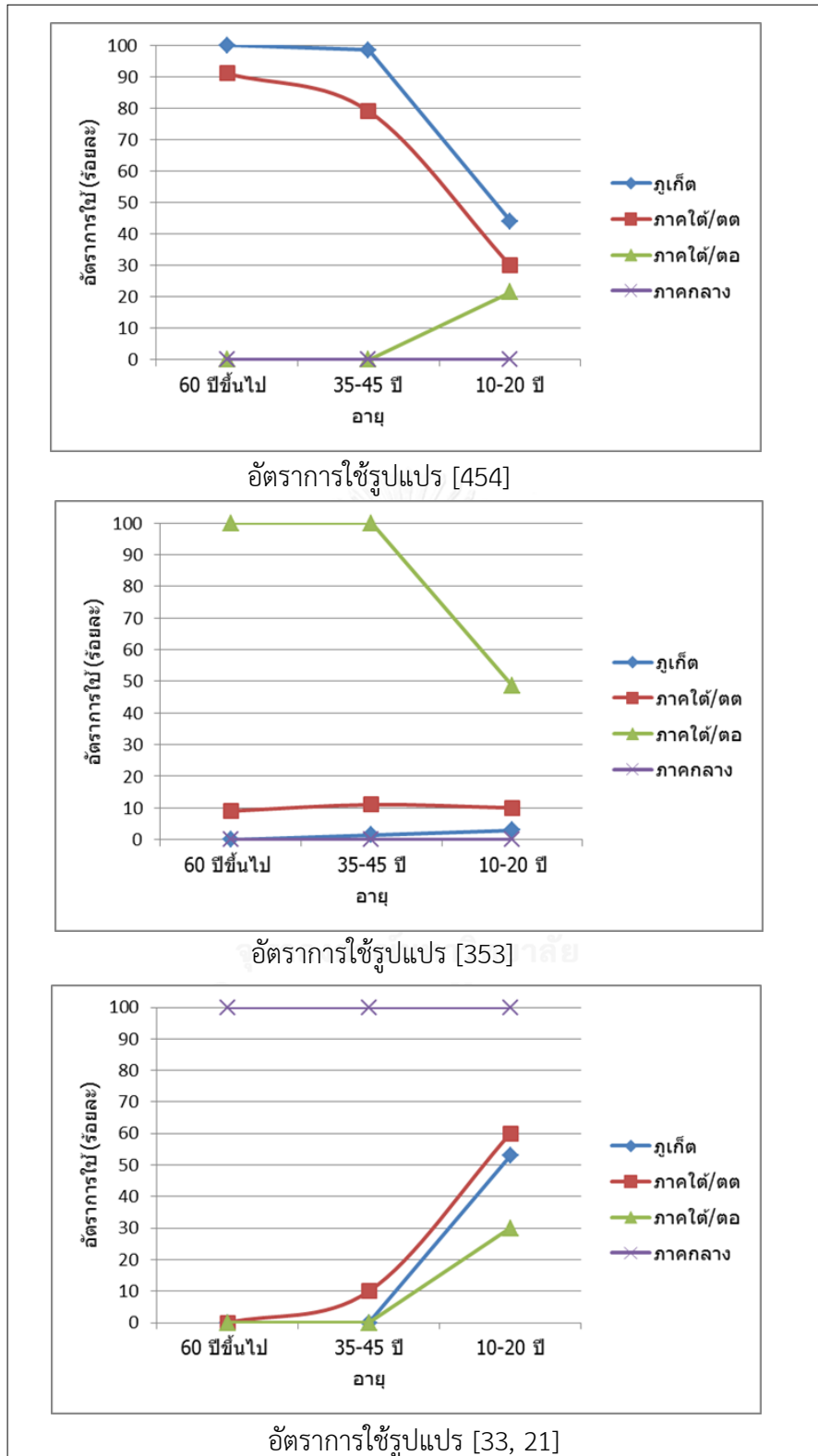
ภาพที่ 5.27 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคในทุกรุ่นอายุ พบว่า ในผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปและผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ที่เป็นภาษาถิ่นของภูมิภาคของตน ยกเว้นผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคมาจากภาคใต้/ตต ที่เริ่มใช้รูปแปร [353] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก และรับรูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาใช้ ในผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี ในทางกลับกัน ผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปีนิยมเลือกใช้รูปแปร [33, 21] เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

สรุปการแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

1. หากพิจารณาเฉพาะอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [454] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากที่สุด ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด
2. หากพิจารณาในแง่มุมการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรดั้งเดิมตามภาษาถิ่นของภูมิภาคของตน ผู้พูดรุ่นอายุน้อยส่วนใหญ่ใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน
3. น่าสังเกตว่า ในผู้พูดที่มีภูมิภาคมาจากภาคกลางทั้งสามรุ่นอายุยังคงใช้รูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น

5.3.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

เมื่อนำผลการวิเคราะห์การแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ผ่านช่วงเวลาสามรุ่นอายุมาแสดงเป็นกราฟเส้น พบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (454) ดังแสดงในภาพที่ 5.28

ภาพที่ 5.28 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

จากภาพที่ 5.28 จะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของเสียงวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยีน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยซึ่งเป็นตัวแทนภาษาในอนาคตใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นลดลง และใช้รูปแปร [33, 21] มากขึ้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (454) มีแนวโน้มไปสู่การใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

5.4 วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

ข้อมูลคำใช้วิเคราะห์การแปรของวรรณยุกต์สูงระดับ (44) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 28 คำ ประกอบด้วยคำพยางค์เป็นจำนวน 15 คำ และคำพยางค์ตายสระเสียงยาวจำนวน 13 คำ ผู้พูดจำนวน 120 คนใช้รูปแปร [44] จำนวน 419 ครั้ง รูปแปร [33] จำนวน 1,055 ครั้ง และรูปแปร [42, 21] จำนวน 926 ครั้งดังแสดงในตารางที่ 5.24

ตารางที่ 5.24 ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในแต่ละคำ

ที่	รูปแปร คำ	[44]		[33]		[42, 21]	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1	กู่	8	13.11	38	62.30	15	24.59
2	แก้ม	10	12.20	33	40.24	39	47.56
3	เก้า	14	13.86	43	42.57	44	43.56
4	ด้าม	6	9.52	39	61.90	18	28.57
5	ด้าย	7	7.22	42	43.30	48	49.48
6	ตัน	13	11.50	49	43.36	51	45.13
7	ต้ม	10	8.62	50	43.10	56	48.28
8	ตู้	8	8.60	36	38.71	49	52.69
9	บ้า	13	13.13	48	48.48	38	38.38
10	บ้าน	19	15.32	56	45.16	49	39.52
11	ป่า	8	11.94	37	55.22	22	32.84
12	แป้ง	10	9.90	49	48.51	42	41.58
13	อุ้ม	12	11.01	47	43.12	50	45.87
14	อ้วน	13	11.50	53	46.90	47	41.59
15	(หุ)อื้อ	8	8.08	45	45.45	46	46.46
16	เกือก	26	33.33	38	48.72	14	17.95
17	แจก	36	52.17	22	31.88	11	15.94
18	(กระ)ดาษ	10	10.53	43	45.26	42	44.21

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

ที่	รูปแปร คำ	[44]		[33]		[42, 21]	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
19	ตากล	25	29.41	22	25.88	38	44.71
20	ตูด	8	10.81	37	50.00	29	39.19
21	แตก	28	32.56	35	40.70	23	26.74
22	เบิก	8	25.81	10	32.26	13	41.94
23	ปลุก	22	33.85	25	38.46	18	27.69
24	ปาก	25	35.71	29	41.43	16	22.86
25	ปีก	19	32.20	20	33.90	20	33.90
26	เปรต	16	15.24	58	55.24	31	29.52
27	เปลือก	24	30.38	26	32.91	29	36.71
28	เปี้ยก	13	19.70	25	37.88	28	42.42

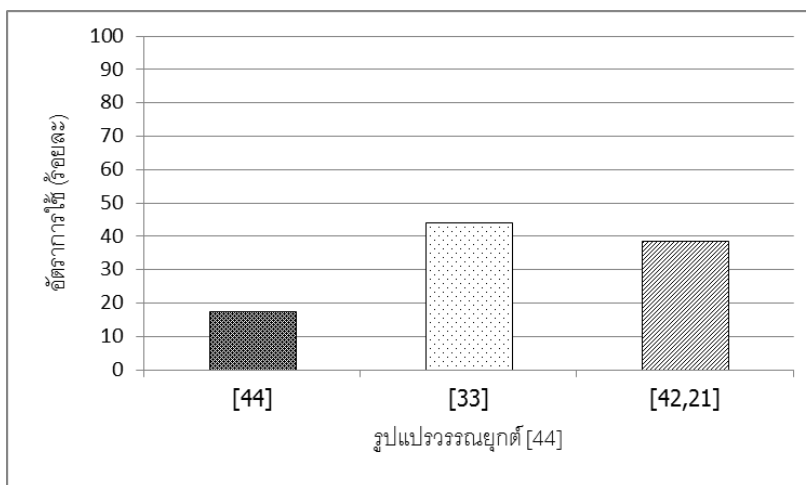
จากข้อมูลในตารางที่ 5.24 พบว่า คำที่เป็นพยางค์ตายเสียงยาว (คำที่ 16 – 28) ใช้รูปแปร [44] (ร้อยละ 62.05) มากกว่าในคำที่เป็นพยางค์เป็นคำที่ 1 – 15 (ร้อยละ 39.75) ในทางตรงกันข้าม คำที่เป็นพยางค์ตายเสียงยาวใช้รูปแปร [33] และรูปแปร [42, 21] (ร้อยละ 36.97 และ 33.69) น้อยกว่า คำที่เป็นพยางค์เป็น (ร้อยละ 63.03 และ 66.31 ตามลำดับ) สรุปได้ว่า รูปแปรของวรรณยุกต์ที่ปรากฏในคำทั้ง 28 คำ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ รูปแปร [33], [42, 21] และ [44]

5.4.1 ภาพรวมการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44)

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวมได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.25 และภาพที่ 5.29

ตารางที่ 5.25 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวม

(44)	ความถี่	ร้อยละ
[44]	419	17.46
[33]	1,055	43.96
[42, 21]	926	38.58
รวม	2,400	100

ภาพที่ 5.29 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวม

ตารางที่ 5.25 และภาพที่ 5.29 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวม ผู้พูดทั้งหมด 120 คนมีการใช้รูปแปรดังนี้ ใช้รูปแปร [33] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด (ร้อยละ 43.96) รองลงมาได้แก่ รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน (ร้อยละ 38.58) และรูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นเหนือที่น้อยที่สุด (ร้อยละ 17.46)

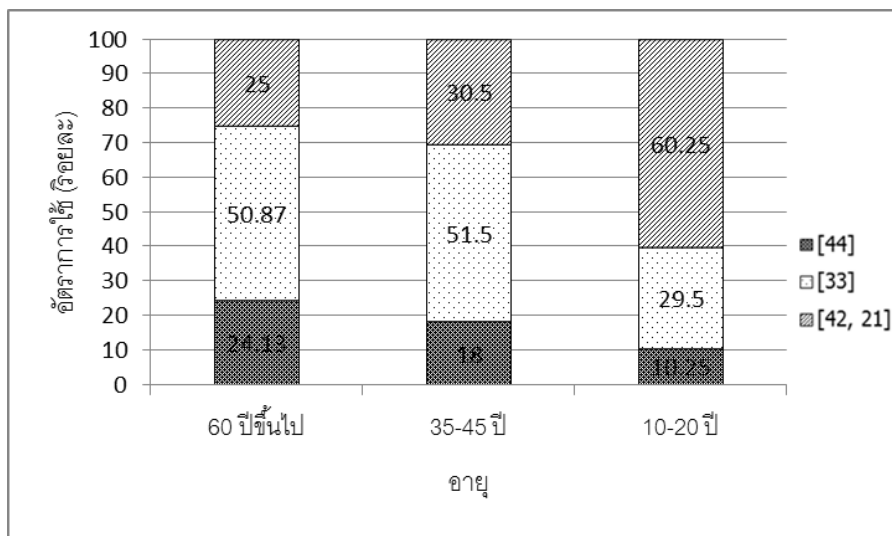
5.4.2 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุแสดงในตารางที่ 5.26 และภาพที่ 5.30

ตารางที่ 5.26 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ

อายุ (44)	60 ปีขึ้นไป		35-45 ปี		10-20 ปี	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[44]	193	24.13	144	18.0	82	10.25
[33]	407	50.87	412	51.5	236	29.50
[42, 21]	200	25.0	244	30.5	482	60.25
รวม	800	100	800	100	800	100

$$\chi^2 = 250.552 \quad df = 4 \quad p = 0.00$$

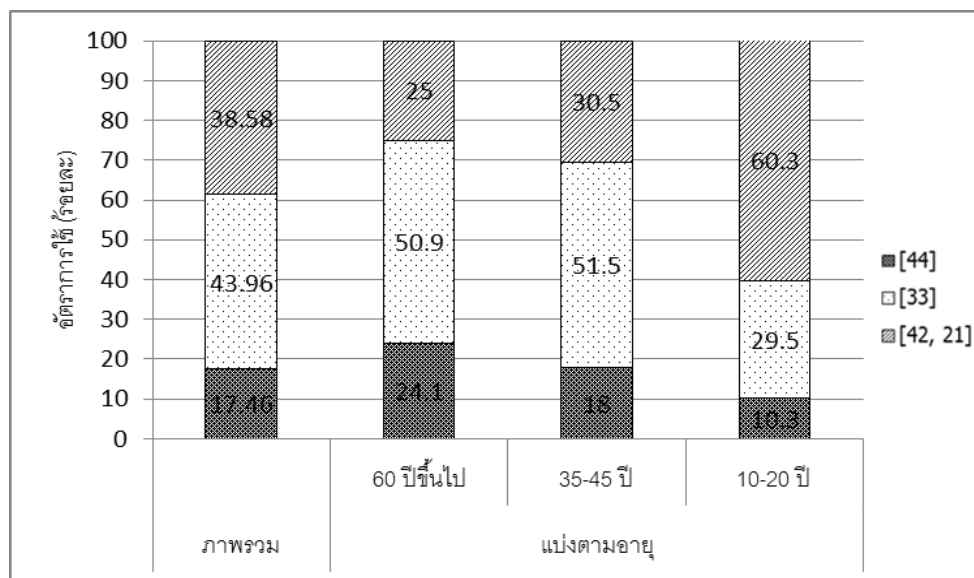

ภาพที่ 5.30 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 5.26 และภาพที่ 5.30 แสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ของผู้พูดจำแนกตามอายุดังนี้ ผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้รูปแปร [33] มากที่สุด (ร้อยละ 50.87) รองลงมาคือ รูปแปร [42, 21] และรูปแปร [44] (ร้อยละ 25 และ 24.13) ผู้พูดอายุ 35 - 45 ปีใช้รูปแปร [33] มากที่สุด (ร้อยละ 51.5) รองลงมาคือ รูปแปร [42, 21] และรูปแปร [44] (ร้อยละ 30.5 และ 18) ผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุมีลักษณะการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์มากน้อยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ใช้รูปแปร[33], [42, 21] และ [44] ตามลำดับ ส่วนผู้พูดอายุ 10 - 20 ปีใช้รูปแปร [42, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 60.25) รองลงมาคือ รูปแปร [33] และ [44] (ร้อยละ 29.5 และ 10.25)

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 250.552$; $df = 4$; $p = 0.00$) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [44] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 24.13, 18 และ 10.25 ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [33] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 51.5, 50.87 และ 29.5 ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [42, 21] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย (ร้อยละ 60.25, 30.5 และ 25 ตามลำดับ) สรุปว่า ผู้พูดอายุต่างกันใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ที่แตกต่างกัน คือ เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรระหว่างรุ่นอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 5.31 อัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวมและจำแนกตามอายุ

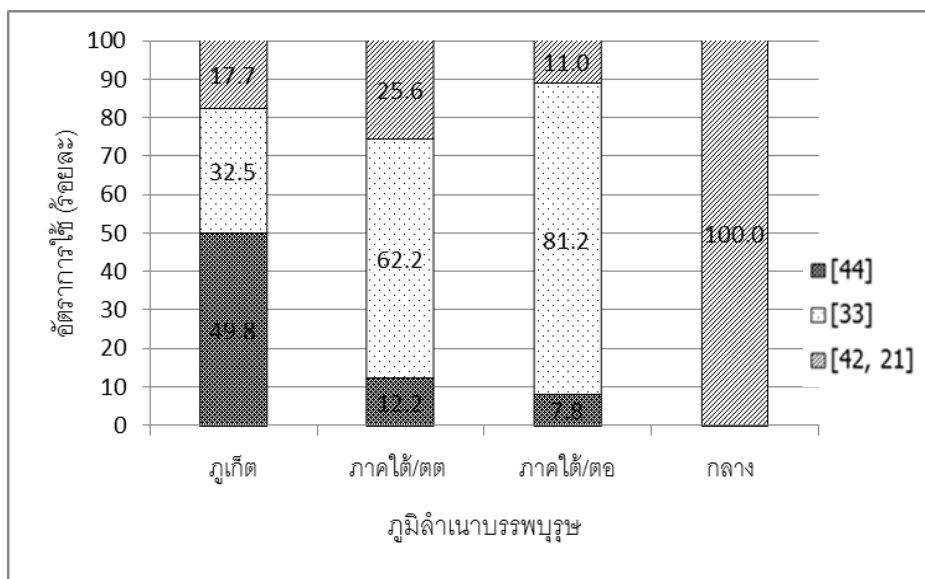
จากภาพที่ 5.31 เมื่อเปรียบเทียบแผนภูมิอัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวมและจำแนกตามอายุ จะเห็นได้ว่า อัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) ในภาพรวมมีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) ในผู้พูดอายุ 35 – 45 ปีมากที่สุดในทุกประเภท รูปแปรรูปที่ปรากฏมากที่สุดคือ รูปแปรรูป [33] ผู้พูดมีอัตราการใช้รูปแปรรูป [33] มากที่สุด และมีสัดส่วนการใช้รูปแปรรูป [33] ใกล้เคียงกับผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไปและอายุ 35 – 45 ปี

5.4.3 การใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคและบรรพบุรุษ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคและบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่า ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรรูปของผู้พูดแตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5.20 และภาพที่ 5.32 ตารางที่ 5.27 อัตราการใช้รูปแปรรูปของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคและบรรพบุรุษ

ภูมิภาคและบรรพบุรุษ (44)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[44]	299	49.8	73	12.2	47	7.8	0	0
[33]	195	32.5	373	62.2	487	81.2	0	0
[42, 21]	106	17.7	154	25.6	66	11	600	100
รวม	600	100	600	100	600	100	600	100

$$\chi^2 = 1821.197 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.32 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ

จากตารางที่ 5.27 และภาพที่ 5.32 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [44] มากที่สุด (ร้อยละ 49.8) รองลงมาคือ รูปแบบ [33] และรูปแบบ [42, 21] (ร้อยละ 32.5 และ 17.7) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [33] มากที่สุด (ร้อยละ 62.2) รองลงมาคือ รูปแบบ [42, 21] และรูปแบบ [44] (ร้อยละ 25.6 และ 12.2) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] มากที่สุด (ร้อยละ 81.2) รองลงมาคือ รูปแบบ [42, 21] และรูปแบบ [44] (ร้อยละ 11 และ 7.8) จะเห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ มีแนวโน้มการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์มากขึ้นตามลำดับเหมือนกัน คือ รูปแบบ [33] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบ [42, 21] และรูปแบบ [44] ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] เพียงรูปแบบเดียวนั้น

จากผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 1821.197$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [44] (ร้อยละ 49.8) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 12.2, 7.8 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 25.6, 17.7 และ 11 ตามลำดับ) ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] (ร้อยละ 81.2) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 62.2, 32.5 และ 0 ตามลำดับ) สรุปว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันจะใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) แตกต่างกันไป

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ส่วนผู้พูดมีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

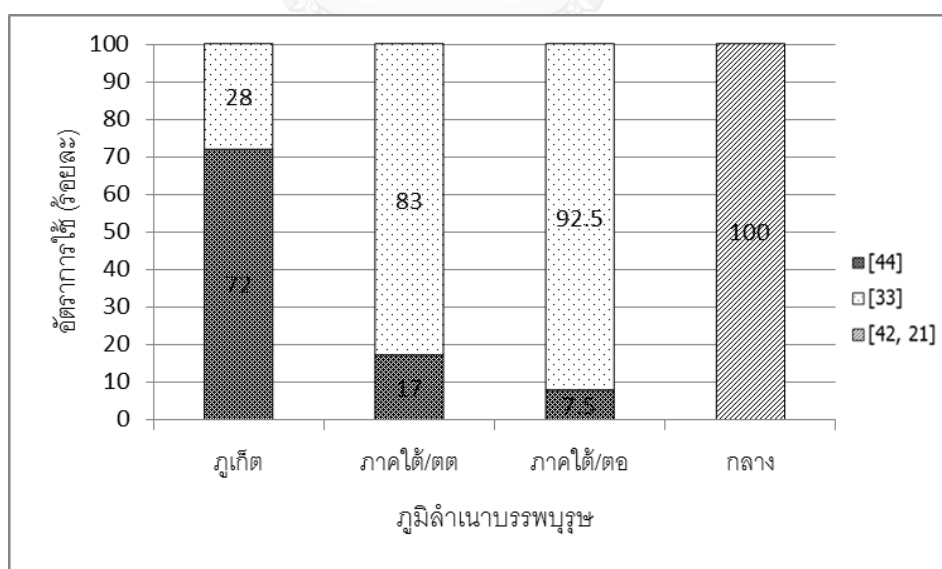
5.4.4 การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์ความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุมีรายละเอียดดังในตารางที่ 5.28 และภาพที่ 5.33

ตารางที่ 5.28 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ภูมิลำเนา บรรพบุรุษ (44)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[44]	144	72	34	17	15	7.5	0	0
[33]	56	28	166	83	185	92.5	0	0
[42, 21]	0	0	0	0	0	0	200	100
รวม	200	100	200	200	200	100	200	100

$$\chi^2 = 1096.388 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.33 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 5.28 และภาพที่ 5.33 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคในผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] มากที่สุด (ร้อยละ 72) รองลงมาคือ รูปแปร [33] (ร้อยละ 28) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [33] มากที่สุด (ร้อยละ 83) รองลงมาคือ รูปแปร [44] (ร้อยละ 17) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] มากที่สุด (ร้อยละ 92.5) รองลงมาคือ รูปแปร [44] (ร้อยละ 7.5) และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] เพียงรูปแปรเดียวเท่านั้น (ร้อยละ 100) จากภาพที่ 5.33 จะเห็นได้ว่า รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปี ขึ้นไป ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ต่างเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นหลากหลาย คือ ใช้ทั้งรูปแปร [44] และ [33]

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ ผู้พูดในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 1096.388$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] (ร้อยละ 72) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 17, 7.5 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูด ที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภูเก็ต และภาคใต้/ตอ ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] (ร้อยละ 92.5) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 83, 28 และ 0)

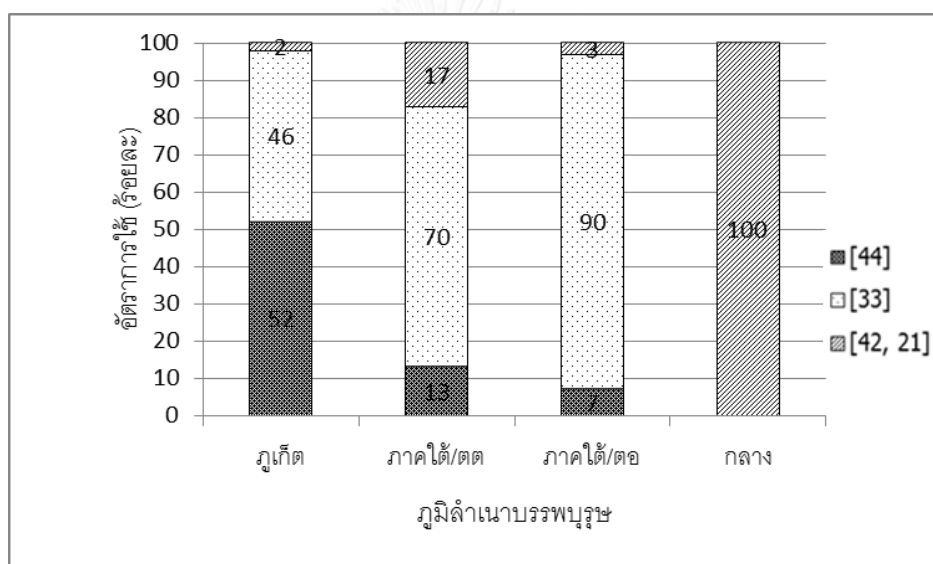
ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V เท่ากับ .828 แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) มีความสัมพันธ์กันสูงมาก กล่าวคือ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษที่ต่างกัน มีการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ตารางที่ 5.29 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี

ภูมิภาค บรรพบุรุษ (44)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[44]	104	52	26	13	14	7	0	0
[33]	92	46	140	70	180	90	0	0
[42, 21]	4	2	34	17	6	3	200	100
รวม	200	100	200	200	200	100	200	100

$$\chi^2 = 787.237 \quad df = 6 \quad p = .000$$

ภาพที่ 5.34 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี

ตารางที่ 5.29 และภาพที่ 5.34 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี ดังนี้ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [44] มากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคือ รูปแบบ [33] และ [42, 21] (ร้อยละ 46 และ 2) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [33] มากที่สุด (ร้อยละ 70) รองลงมาคือ รูปแบบ [42, 21] และ [44] (ร้อยละ 17 และ 13) ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] มากที่สุด (ร้อยละ 90) รองลงมาคือ รูปแบบ [44] และ [42, 21] (ร้อยละ 7 และ 3) และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น

จากภาพที่ 5.34 จะเห็นได้ว่า รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ต่างใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ทั้งสามรูปแบบ

ปะปนกันมากขึ้น คือ วรรณยุกต์ [44], [33] และ [42, 21] ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง ไม่ใช้รูปแปรอื่น นอกจากรูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษผู้พูดในรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปีมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 787.237$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] (ร้อยละ 52) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลาง (ร้อยละ 13, 7 และ 0 ตามลำดับ) ในทางกลับกัน ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต (ร้อยละ 17, 3 และ 2 ตามลำดับ) ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] (ร้อยละ 90) มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 70, 46 และ 0)

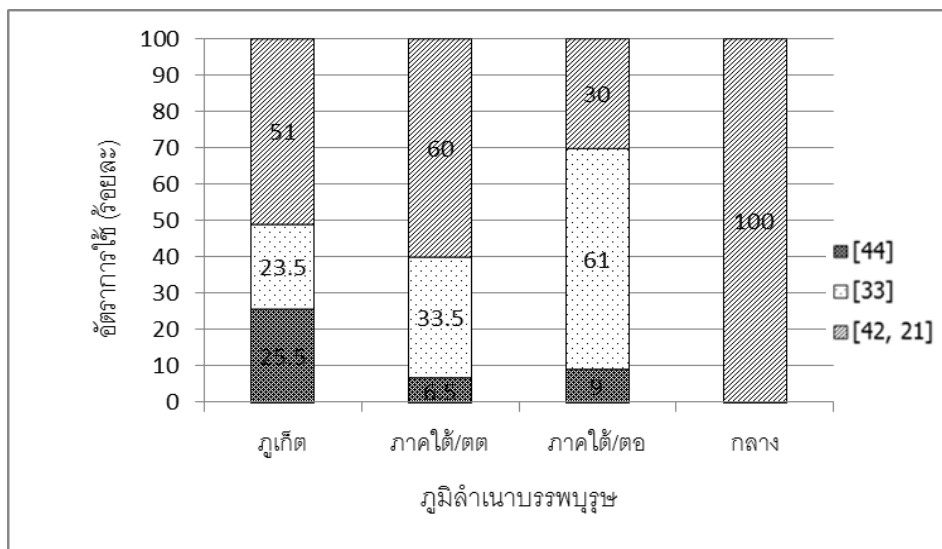
เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V ซึ่งเท่ากับ .422 แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษกับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) มีความสัมพันธ์กันปานกลาง กล่าวคือ รุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี ที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่ต่างกัน มีการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ที่แตกต่างกันพอประมาณ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ในรุ่นที่ 2 อายุ 35 - 45 ปี ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกมากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ตารางที่ 5.30 อัตราการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี

ภูมิลำเนา บรรพบุรุษ (44)	ภูเก็ต		ใต้/ตต		ใต้/ตอ		กลาง	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
[44]	51	25.5	13	6.5	18	9	0	0
[33]	47	23.5	67	33.5	122	61	0	0
[42, 21]	102	51	120	60	60	30	200	100
รวม	200	100	200	200	200	100	200	100

$$\chi^2 = 284.391 \quad df = 6 \quad p = .000$$

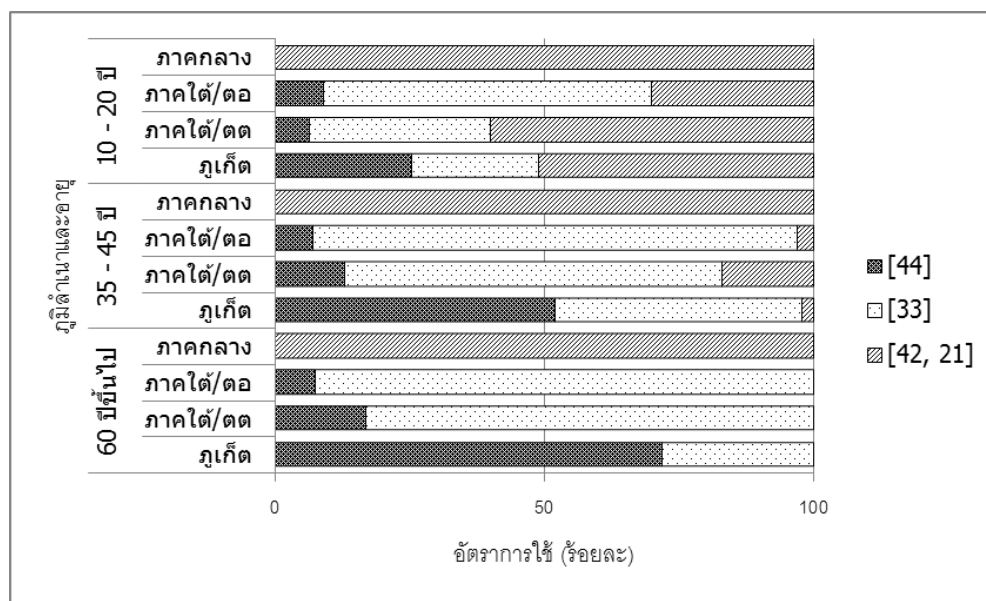
ภาพที่ 5.35 อัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ รุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปี

ตารางที่ 5.30 และภาพที่ 5.35 แสดงให้เห็นถึงความถี่และอัตราการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในผู้พุดรุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปี พบว่า ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเกิดใช้รูปแบบ [42, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 51) รองลงมาคือ รูปแบบ [44] และ [33] (ร้อยละ 25.5 และ 23.5) ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [42, 21] มากที่สุด (ร้อยละ 60) รองลงมาคือ รูปแบบ [33] และ [44] (ร้อยละ 33.5 และ 6.5) ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] มากที่สุด (ร้อยละ 61) รองลงมาคือ รูปแบบ [42, 21] และ [44] (ร้อยละ 30 และ 9) และผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษผู้พุดในรุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปี แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พุดรุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปีมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 284.391$; $df = 6$; $p = .000$) กล่าวคือ ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเกิดใช้รูปแบบ [44] (ร้อยละ 25.5) มากกว่าผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ภาคใต้/ตต และภาคกลาง (ร้อยละ 9, 6.5 และ 0 ตามลำดับ) ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] (ร้อยละ 100) มากกว่าผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเกิด และผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ (ร้อยละ 60, 51 และ 30) ส่วนผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] (ร้อยละ 61) มากกว่าผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเกิด และผู้พุดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง (ร้อยละ 33.5, 23.5 และ 0)

ค่าระดับความสัมพันธ์แบบ Cramer's V ซึ่งเท่ากับ .422 แสดงให้เห็นว่า ภูมิภาคและอายุกับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) มีความสัมพันธ์กันปานกลาง กล่าวคือ รุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปีที่มีภูมิภาคและอายุต่างกันใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (44) แตกต่างกันอย่างพอประมาณ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ในรุ่นที่ 3 อายุ 10 -20 ปี ผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [44] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [33] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด

ภาพที่ 5.36 เปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแบบวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิภาคและอายุในทุกรุ่นอายุ

ภาพที่ 5.36 แสดงให้เห็นถึงการปรับให้เหมือนกันที่เกิดขึ้นตั้งแต่รุ่นที่ 1 คือ ในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิภาคและอายุมาจากภาคใต้/ตด และภาคใต้/ตอ จะใช้รูปแบบสองรูปแบบปนกัน คือ รูปแบบ [33] และ [44] แต่ไม่ใช้รูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ผู้พูดทั้งสามถิ่นนี้ในรุ่นที่ 2 จะเริ่มใช้รูปแบบ [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการใช้รูปแบบของผู้พูดรุ่นที่ 2 ในขณะที่รุ่นที่ 3 ยังมีการปรับให้เหมือนกันเกิดขึ้น เนื่องจากยังคงหลงเหลือรูปแบบทั้งสามรูปแบบ แต่จะเห็นได้ว่า มีการใช้รูปแบบภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

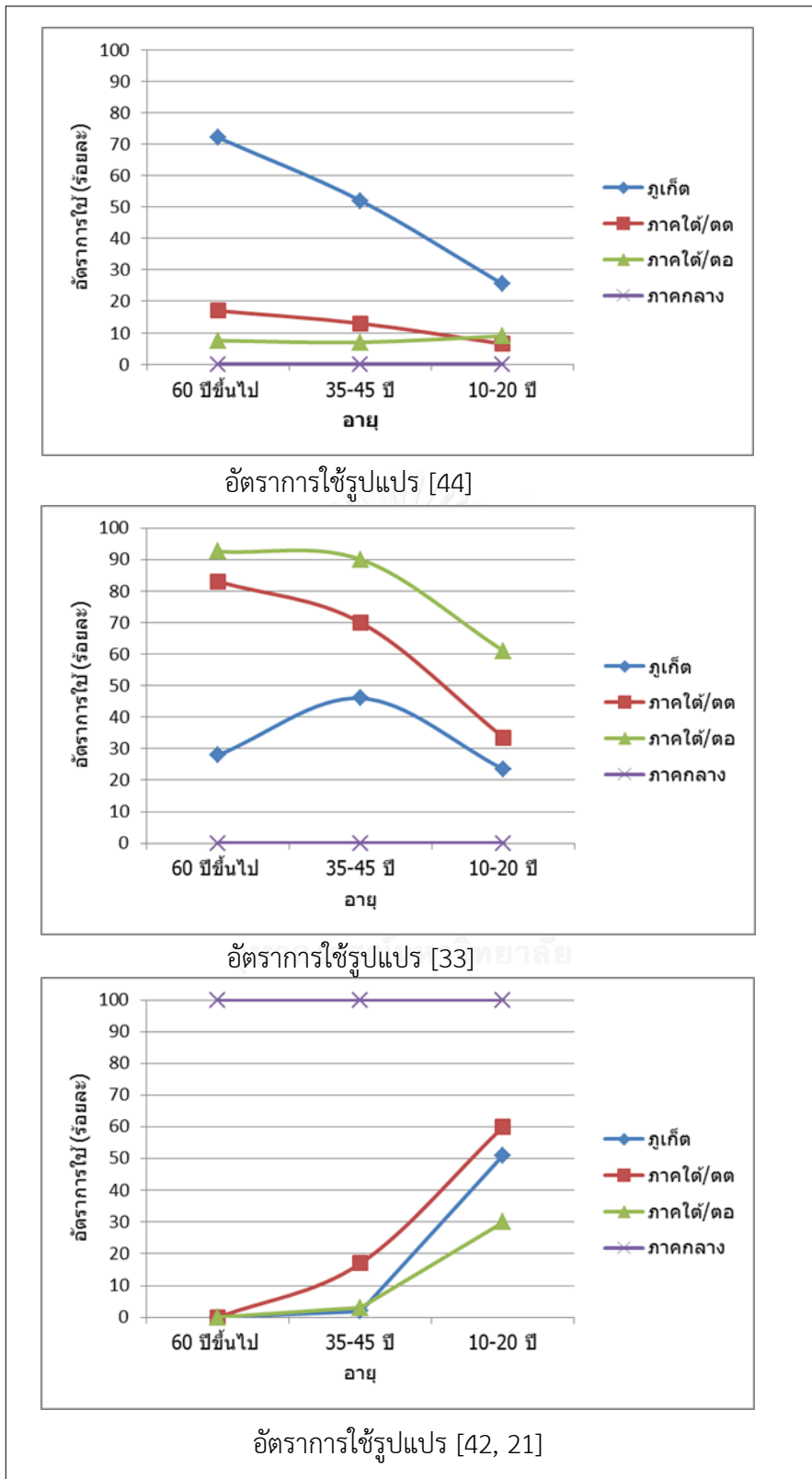
สรุปการแปรของวรรณยุกต์ (44)

1. หากพิจารณาเฉพาะรุ่นอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [44] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด
2. หากพิจารณาตามการสัมผัสภาษาถิ่น ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรดั้งเดิมในภาษาถิ่นของภูมิลำเนาบรรพบุรุษของตน ผู้พูดรุ่นอายุน้อยส่วนใหญ่ใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน
3. ข้อสังเกตในผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางทั้งสามรุ่นอายุใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น

5.4.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44)

เมื่อนำผลการวิเคราะห์รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) มาแสดงเป็นกราฟเส้นผ่านช่วงเวลาสามรุ่นอายุ พบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44) ดังแสดงในภาพที่ 5.37

ภาพที่ 5.37 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44)

จากภาพที่ 5.37 ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44) กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยซึ่งเป็นตัวแทนภาษาในอนาคตใช้รูปแปร [44] และ [33] ลดลง ในขณะที่เดียวกัน ใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในมุมมองการแปรของวรรณยุกต์ (44) มีแนวโน้มไปสู่การใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

การเปรียบเทียบการแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด และวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ และวรรณยุกต์ (44)

เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรเสียงทั้งหมด คือ พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด วรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ และวรรณยุกต์ (44) สรุปประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1) การแปรของสระ (ei, əi และ ou) ในพยางค์เปิด วรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ และวรรณยุกต์ (44) ผู้พูดทุกรุ่นอายุที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางจะใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานซึ่งถือว่าเป็นรูปมีศักดิ์ศรี ในตัวแปรทั้งสี่ตัวแปร พบว่า การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ผู้พูดรุ่นที่ 3 มีอัตราการใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานสูงที่สุด ส่วนวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ และวรรณยุกต์วรรณยุกต์สูงระดับ (44) ผู้พูดรุ่นที่ 3 ใช้ รูปแปรที่หลากหลาย แต่มีแนวโน้มใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น ในขณะที่พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้พูดรุ่นที่ 3 ใช้ทั้งรูปแปรดั้งเดิมและภาษาไทยมาตรฐานใกล้เคียงกัน

2) เมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต จะเห็นได้ว่า การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดเปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่าการแปรของวรรณยุกต์และพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

3) กลไกการปรับให้เสมอกัน เกิดขึ้นตั้งแต่รุ่นที่ 1 โดยเฉพาะการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด และการแปรของวรรณยุกต์ [44]

4) การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด ขณะที่ที่ผู้พูดรุ่นที่ 1 พยายามปรับเข้าหากัน ได้เกิดรูปแปรใหม่ [ij, ɰ, uɰ] ที่เรียกว่า รูปภาษาถิ่นในระหว่าง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับเข้าหากันของคู่สนทนา และเลือกใช้รูปกลาง ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป และใช้มากขึ้นในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี แต่ใช้ลดลงในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี นอกจากนี้ ผู้พูดเริ่มใช้รูปแปร [i:, ɛ:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ตั้งแต่รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปและรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีในอัตราที่ใกล้เคียงกัน และใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้นในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

5) การปรับให้เสมอกันในทุกตัวแปรยังคงดำเนินอยู่ในรุ่นที่ 3 แต่การปรับให้เสมอกันค่อนข้างเกิดอย่างสมบูรณ์ในการแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด เนื่องจากผู้พูดรุ่นที่ 3 ต่างใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด และหลงเหลือรูปแปรอื่นน้อยมาก ในขณะที่การปรับให้เสมอกันยังต้องใช้เวลาสำหรับการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

6) สาเหตุที่การแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้พูดใช้ทั้งรูปแปร [ʔ] และ [k] เนื่องจากเกิดการแทรกแซงทางเสียง ผู้พูดที่มีภูมิถิ่นนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ รุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี มีแนวโน้มใช้พยัญชนะท้าย [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากขึ้น

7) สาเหตุที่ตัวแปรวรรณยุกต์เกิดการปรับให้เสมอกันอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเกิดการสลับภาษาในตัวผู้พูด

การเปรียบเทียบการแปรศัพท์และเสียง

1) ลักษณะแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต พบว่า ศัพท์เกิดการเปลี่ยนแปลงเร็วที่สุด ส่วนพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวช้าที่สุด

ศัพท์ > สระ > วรรณยุกต์ > พยัญชนะท้าย

สาเหตุที่มีลักษณะแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามลำดับในงานวิจัยนี้ หากพิจารณาในแง่การสัมผัสภาษาถิ่น พบว่า มีการเกิดกลไกการปรับให้เสมอกันในเรื่องของการแปรศัพท์และสระตั้งแต่ผู้พูดรุ่นที่ 1 และมีการปรับให้เสมอกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ หากพิจารณาในเรื่องความแปลกเด่น จะเห็นว่า รูปแปรคำจีนฮกเกี้ยนและรูปแปรสระ [ei, əi, ou] เป็นรูปแปรที่แปลกเด่น จึงทำให้ใช้น้อยลง และสูญหายไปมากที่สุด ส่วนวรรณยุกต์ [454] และ [44] เริ่มมีการปรับให้เสมอกันช้ากว่า จึงเปลี่ยนแปลงช้ากว่าศัพท์และสระ ในขณะที่รูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] มีการเปลี่ยนแปลงช้าที่สุด เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูที่ไม่มีหน่วยเสียง /k/ มีแต่หน่วยเสียง /ʔ/ ในพยัญชนะท้าย รวมทั้งอิทธิพลจากภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน อีกประการหนึ่ง ผู้พูดรู้สึกว่ารูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของคนท้องถิ่นในภูเก็ตมีลักษณะเป็นแบบตายตัว และแสดงถึงความมีศักดิ์ศรีของรูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] แม้ว่าจะเป็นรูปแปรที่แปลกเด่นก็ตาม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้รูปแปรพยัญชนะท้าย [ʔ] เปลี่ยนแปลงช้าที่สุด

2) กลไกการเลือกใช้รูปแปร (reallocation) เกิดขึ้นในเรื่องของการแปรศัพท์และพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว คือ การแปรศัพท์ มีการเลือกใช้ระหว่างรูปแปรคำจีนฮกเกี้ยนและรูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานในหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเพณี อาหาร และยานพาหนะท้องถิ่น ส่วนการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว มีการเลือกใช้ตามสิ่งแวดล้อมทางเสียง

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การแปรของศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุของผู้พูด มีตัวแปรทางเสียง 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) พยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว 2) สระ (ei), (ə) และ (ou) ในพยางค์เปิด 3) วรรณยุกต์สูงระดับ (44) และ 4) วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) จากนั้น สังเคราะห์ภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามแนวคิดทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ 1) ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด 2) ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด 3) ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลู่ออกหาภาษาไทยมาตรฐาน

ผู้วิจัยใช้วิธีการหาผู้บอกภาษาแบบระบบเครือข่าย โดยให้ผู้บอกภาษาคนแรกแนะนำคนที่จะมาเป็นผู้บอกภาษาคนต่อไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติผู้บอกภาษาตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น คือ ใช้ปัจจัยอายุและภูมิลำเนาบรรพบุรุษ แบ่งรุ่นอายุออกเป็น 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป รุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี และรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี รุ่นอายุละ 40 คน ในแต่ละรุ่นอายุแบ่งตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษเป็น 4 ถิ่น ถิ่นละ 10 คน ได้แก่ 1) จังหวัดภูเก็ต และพูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นภาษาแม่ 2) ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกเป็นภาษาแม่ 3) ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกเป็นภาษาแม่ 4) ภาคกลางของประเทศไทย และพูดภาษาไทยถิ่นกลางรวมถึงภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแม่ จำนวนผู้บอกภาษารวมทั้งสิ้น 120 คน และกำหนดให้ทั้งสามรุ่นอายุต้องมาจากครอบครัวเดียวกัน

จุดเก็บข้อมูล คือ ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต ในระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยพูดคุยสนทนากับผู้บอกภาษาในหัวข้อและสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้บอกภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยถอดความจากบทสนทนาของผู้บอกภาษา จากนั้น เลือกเฉพาะคำที่เป็นตัวแปรที่จะศึกษา นับคำทดสอบจำนวน 20 คำแรกของแต่ละตัวแปรที่ได้จากข้อมูลของผู้บอกภาษาแต่ละคน นับจำนวนการปรากฏของรูปแปรและค่านวนค่าร้อยละในภาพรวม จากนั้น หาค่าร้อยละตามการใช้รูปแปรจำแนกตามอายุ ภูมิลำเนาบรรพบุรุษ และจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ จากนั้นทดสอบทางสถิติโดยหาค่าไคสแควร์ เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกรูปแปรกับ

ผู้พูดที่จำแนกตามปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติ Cramer's V วัดระดับความสัมพันธ์การใช้รูปแบบการสื่อสารกับผู้พูดจำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทยในแต่ละรุ่นอายุเพื่อนำมาอธิบายในแง่การสัมผัสภาษาถิ่นต่อไป ผู้วิจัยแสดงผลความถี่การใช้และอัตราร้อยละของการใช้รูปแบบการสื่อสารในรูปแบบตารางและแผนภูมิแท่ง และแสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้วยกราฟเส้น

ผลการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น มีดังต่อไปนี้

6.1.1 การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

การแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมี 3 รูปแบบ คือ คำจีนฮกเกี้ยนเป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นรูปแบบภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐาน

1) การใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามอายุ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ในแต่ละรุ่นอายุ ผู้พูดทั้งสามรุ่นอายุต่างมีแนวโน้มลักษณะการใช้ศัพท์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาคือคำจีนฮกเกี้ยนและใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุด

หากเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ระหว่างรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้คำจีนฮกเกี้ยนและศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย การใช้รูปแบบศัพท์ทั้งสองมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆจากผู้พูดรุ่นอายุมากไปผู้พูดรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแบบศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก และมีแนวโน้มใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วจากผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก นอกจากนี้ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยยังมีอัตราการใช้รูปแบบศัพท์ทั้งสามรูปแบบแตกต่างกันมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก จากการทดสอบทางสถิติหาความสัมพันธ์ของการใช้ศัพท์กับผู้พูดจำแนกตามอายุ พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมาก

2) การใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทยในแต่ละรุ่นอายุ

การใช้รูปแบบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคในประเทศไทยในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแบบศัพท์ของภาษาถิ่นตามภูมิภาคตามภูมิภาคใต้/ตต ใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาจากรวมภาคใต้/ตต ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ส่วนผู้พูดที่มีภูมิภาคมาจากรวมภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด จากการทดสอบทาง

สถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นอายุมากมีความสัมพันธ์กับการใช้ศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้คำจีนฮกเกี้ยนน้อยที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้น้อยที่สุดและใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นอายุกลางมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้คำจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคกลางใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่า ผู้พูดใช้คำจีนฮกเกี้ยน ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ และศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากน้อยลดหลั่นกันในแต่ละกลุ่มผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษต่างกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันไม่มาก ซึ่งแสดงให้เห็นจากค่าสถิติ Cramer's V ว่า มีความสัมพันธ์ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น

ผลการใช้รูปแปรศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตจำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ ซึ่งเป็นการพิจารณาตามการสัมผัสภาษาถิ่น แสดงให้เห็นว่า ในรุ่นที่ 1 เกิดกลไกการปรับให้เสมอกัน ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรศัพท์ดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ และเริ่มใช้รูปแปรศัพท์ภาษาถิ่นอื่นปะปน ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปรศัพท์ภาษาถิ่นอื่นปะปนมากขึ้นและใช้รูปแปรศัพท์ดั้งเดิมลดลง ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด และยังใช้คำจีนฮกเกี้ยนเล็กน้อย ในรุ่นที่ 3 มีกลไกการเลือกใช้รูปแปรเกิดขึ้น

สมมติฐานเรื่องการแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ที่เป็นคำจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด **ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานเมื่อเป็นการแปรของศัพท์จำแนกตามอายุ** แต่ถ้าพิจารณาตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น **ผลการวิจัยสอดคล้องตามสมมติฐานเพียงบางส่วน คือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แต่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ศัพท์ตามภาษาถิ่นของภูมิภาคนำบรรพบุรุษของตน**

6.1.2 การแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

การแปรของเสียงแบ่งออกเป็น 4 ตัวแปร ได้แก่

6.1.2.1 พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

พยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมี 2 รูปแปร คือ รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาว เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยมาตรฐาน

1) การใช้รูปแปรพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามอายุ

ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้พยัญชนะท้าย [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุด อย่างไรก็ตาม การใช้รูปแปร [k] และ [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวทั้งสามรุ่นอายุแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จากการทดสอบทางสถิติหาความสัมพันธ์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับผู้พูดจำแนกตามอายุ พบว่า การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวของผู้พูดในรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อยไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ผู้พูดรุ่นอายุมาก รุ่นอายุกลาง และรุ่นอายุน้อย ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวไม่แตกต่างกันมากนัก

2) การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุดและใช้รูปแปร [k] เล็กน้อย ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุดและใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวเพียงเล็กน้อย จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับผู้พูดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

*การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคมาบรรพบุรุษ
ในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี*

ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต
ยังคงใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุดและใช้รูปแปร [k] เพิ่มมากขึ้น ส่วนผู้พูดที่มี
ภูมิภาคมาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมาก
ที่สุด และใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน จากการทดสอบทางสถิติ
พบว่า มีความสัมพันธ์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวกับผู้พูด
จำแนกตามภูมิภาคมาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีอย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

*การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตามภูมิภาคมาบรรพบุรุษ
ในรุ่นที่ 3 อายุ 10 - 20 ปี*

ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต
ใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมากที่สุด และใช้รูปแปร [k] เพิ่มขึ้นกว่าผู้พูดรุ่นที่ 2 ส่วน
ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียง
ยาวมากที่สุด และใช้รูปแปร [ʔ] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวเพิ่มขึ้นกว่าผู้พูดรุ่นที่ 2 เช่นเดียวกัน จาก
การทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระ
เสียงยาวกับผู้พูดจำแนกตามภูมิภาคมาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีอย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าว
ไว้ข้างต้น เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์จากค่า Cramer's V พบว่า แม้ผู้พูดที่มีภูมิภาคมาบรรพบุรุษต่างกันจะ
ใช้รูปแปร [ʔ] และรูปแปร [k] ในพยางค์ตายสระเสียงยาวต่างกันน้อยแตกต่างกัน แต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งเห็น
ได้จากค่าสถิติ Cramer's V ว่ามีความสัมพันธ์ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวจำแนกตาม
ภูมิภาคมาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมาก
ส่วนใหญ่ใช้รูปแปร (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิภาคมาบรรพบุรุษ และ
ใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นเล็กน้อย ผู้พูดรุ่นอายุกลางเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นอย่างปะปนและใช้รูปแปร
ศัพท์ดั้งเดิมลดลงกว่าที่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้เล็กน้อย ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรดั้งเดิมและรูปแปร
ภาษาไทยมาตรฐานใกล้เคียงกัน สาเหตุเกิดจากการแทรกแซงทางเสียงในตัวผู้พูด

สมมติฐานเรื่องการแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมาก
ใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็น
ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด **ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าว**

6.1.2.2 สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดมี 4 รูปแปร คือ รูปแปร [ei, əi, ou] ในพยางค์เปิดเป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแปร [e:, ə:, o:] เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ รูปแปร [i:, i:, u:] เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน และเกิดรูปแปรใหม่ คือ [ii, ɦ, uu] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง

1) การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดในแต่ละรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด รองลงมา คือ สระ [e:, ə:, o:], [ei, əi, ou] และ [ii, ɦ, uu] ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด รองลงมา คือ รูปแปร [e:, ə:, o:], [ii, ɦ, uu] และ [ei, əi, ou] ตามลำดับ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด รองลงมา คือ รูปแปร [ii, ɦ, uu], [e:, ə:, o:] และ [ei, əi, ou] แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุดเช่นเดียวกับผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย แต่การใช้รูปแปรอันดับรองลงมาแตกต่างกัน

หากเปรียบเทียบการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดระหว่างรุ่นอายุ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [ei, əi, ou] และ [e:, ə:, o:] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [ii, ɦ, uu] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก จากการทดสอบทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดกับผู้พูดจำแนกตามอายุ พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

2) การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดของภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ และภาคใต้/ตต ใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นปะปน ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] เท่านั้น นอกจากนี้ ผู้พูดรุ่นอายุมากเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง คือ รูปแปร [ii, ɦ, uu] แต่ใช้เฉพาะในผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต เท่านั้น จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ในพยางค์เปิดของภาษาถิ่นตามภูมิภาคบรรพบุรุษลดลงกว่าการใช้ของผู้พูดรุ่นอายุมาก และใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นมากขึ้น โดยเฉพาะรูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน คือ รูปแปร [i:, i:, u:] และรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง คือ รูปแปร [ii, ʌi, uu] เมื่อพิจารณาในแต่ละภูมิภาคบรรพบุรุษ พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] มากกว่า ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ภาคใต้/ตอ และภาคกลางตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ภาคใต้/ตต และผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตตามลำดับ ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] มากที่สุด ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคกลางไม่ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นอายุกลางมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [ei, əi, ou] ของภาษาถิ่นตามภูมิภาคบรรพบุรุษลดลงกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้ และใช้รูปแปร [i:, i:, u:] มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [ei, əi, ou] เพียงกลุ่มเดียว ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอีก 3 ถิ่นไม่ใช้รูปแปรดังกล่าว ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [ii, ʌi, uu] ลดน้อยลงกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้ ในขณะที่ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [e:, ə:, o:] ลดลงเช่นกัน จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคบรรพบุรุษของผู้พูดรุ่นอายุน้อยมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างไรก็ตาม ผู้พูดที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษต่างกันใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดแตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นจากค่าสถิติ Cramer's V ว่ามีความสัมพันธ์ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามภูมิภาคบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุเป็นการพิจารณาตามการสัมผัสภาษาถิ่น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิภาคบรรพบุรุษและเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นปะปน ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่นปะปนเพิ่มขึ้นจากที่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้ และใช้รูปแปรดั้งเดิมลดลง ผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิภาคบรรพบุรุษต่างถิ่นต่างใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน คือ [i:, i:, u:] มากที่สุด

สมมติฐานเรื่องการแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด **ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าวหากเปรียบเทียบการแปรของสระ (ei, ə, ou) ในพยางค์เปิดจำแนกตามอายุ หากพิจารณาตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานเพียงบางส่วน** คือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรที่เป็นสระภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แต่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรที่เป็นสระตามภาษาถิ่นของภูมิภาคอำเภอเบตงของตน

6.1.2.3 วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ มี 3 รูปแปร คือ รูปแปร [454] เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก รูปแปร [353] เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ และรูปแปร [33, 21] เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน

1) การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามอายุ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ในแต่ละรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากและอายุกลางใช้รูปแปร [454] มากที่สุดและใช้รูปแปร [33, 21] น้อยที่สุดในทางตรงกันข้าม ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [454] น้อยที่สุดและใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุด

หากเปรียบเทียบการแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ระหว่างรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [454] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [353] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [33, 21] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก จากการทดสอบทางสถิติหาความสัมพันธ์ของการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ กับผู้พูดจำแนกตามอายุ พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ อย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

2) การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคอำเภอเบตงของในรุ่นอายุ

การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคอำเภอเบตงของในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ของภาษาถิ่นตามภูมิภาคอำเภอเบตงของ คือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคอำเภอเบตงอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคอำเภอเบตงของมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [454] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคอำเภอเบตงของมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [353] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคอำเภอเบตงของมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [33, 21] มากที่สุด จากการ

ทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุกลางยังคงใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ของภาษาถิ่นตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ คือ ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแบบ [454] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [353] มากที่สุด ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [33, 21] มากที่สุด นอกจากนี้ ผู้พูดเริ่มใช้รูปแบบภาษาถิ่นอื่นเล็กน้อยในกลุ่มผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแบบ [454] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษจากถิ่นอื่น ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแบบ [353] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษจากถิ่นอื่น และผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแบบ [33, 21] มากที่สุด หากพิจารณาภาพรวมผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษที่แตกต่างกันใช้รูปแบบ [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นจากผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลาง จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิภาคนำบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 3 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้พูดที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษต่างกันใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) แตกต่างกันพอสมควร ซึ่งแสดงให้เห็นจากค่าสถิติ Cramer’s V ว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ จำแนกตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากที่มีภูมิภาคนำบรรพบุรุษต่างถิ่นใช้รูปแบบของวรรณยุกต์ (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ของภาษาถิ่นตามภูมิภาคนำบรรพบุรุษ ผู้พูดรุ่นอายุกลางยังคงใช้รูปแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่และใช้รูปแบบภาษาถิ่นอื่นเล็กน้อย ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแบบวรรณยุกต์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แต่ก็ยังใช้รูปแบบภาษาถิ่นอื่นอยู่พอประมาณ ข้อสังเกตของผู้พูดที่

มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากต่างถิ่นในแต่ละรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางในทุกุ่นอายุใช้เฉพาะรูปแปร [33, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น จะไม่ใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่น

สมมติฐานเรื่องการแปรทางเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด *ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์การแปรของวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยีน ยีม อยู่’ อย่าง’ จำแนกตามอายุ หากพิจารณาตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานเพียงบางส่วนคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แต่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรวรรณยุกต์ตามภาษาถิ่นของภูมิสำเนาบรรพบุรุษของตน*

6.1.2.4 วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

การแปรของเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ (44) มี 3 รูปแปร คือ รูปแปร [44] เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต รูปแปร [33] เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้ และรูปแปร [42, 21] เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน

1) การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในแต่ละรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [44] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [33] และรูปแปร [42, 21] ตามลำดับ ในทางตรงกันข้าม ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [44] น้อยที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [33] และรูปแปร [44] ตามลำดับ

หากเปรียบเทียบการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ระหว่างรุ่นอายุ พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปร [44] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปร [33] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากและรุ่นอายุน้อย ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปร [42, 21] มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุกลางและรุ่นอายุมาก จากการทดสอบทางสถิติหาความสัมพันธ์ของการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) กับอายุของผู้พูด พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

2) การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุ

การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้พูดรุ่นอายุมากส่วนใหญ่ใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาษาถิ่นตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษคือ ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [33] ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแปร [44] อย่างไรก็ตาม ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และ

ภาคใต้/ตอ จะไม่ใช้รูปแปร [42, 21] ที่เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] รูปแปรเดียวเท่านั้น จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุกลางใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ของภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษลักษณะเดียวกันกับผู้พูดรุ่นอายุมากที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างถิ่น ข้อแตกต่างคือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต และภาคใต้/ตอ เริ่มใช้รูปแปร [42, 21] ที่เป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้การใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษลดลง จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 2 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปี

ผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตใช้รูปแปร [44] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษจากถิ่นอื่น ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [33] มากกว่าผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษจากถิ่นอื่น และผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้รูปแปร [42, 21] มากที่สุด หากพิจารณาภาพรวมผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้พูดรุ่นอายุน้อยที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษที่แตกต่างกันใช้รูปแปร [42, 21] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นจากผู้พูดรุ่นอายุมากและผู้พูดรุ่นอายุกลาง จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ภูมิลำเนาบรรพบุรุษของผู้พูดในรุ่นที่ 3 มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างกันใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) แตกต่างกันอย่างพอสมควร ซึ่งแสดงให้เห็นจากค่าสถิติ Cramer's V ว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษในแต่ละรุ่นอายุตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษต่างถิ่นใช้รูปแปรของวรรณยุกต์ (44) ในภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษและใช้รูปแปรภาษาถิ่นอื่น แต่ไม่ใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ผู้พูดรุ่นอายุกลางยังคงใช้รูปแปรเหมือนกับผู้พูดรุ่นอายุมาก แต่ใช้ลดลง นอกจากนี้ ผู้พูดรุ่นอายุกลางเริ่มใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน ส่วน ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรวรรณยุกต์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น แต่ก็ยังมีรูปแปรภาษาถิ่นอื่นปะปนอยู่พอประมาณ ข้อสังเกตเกี่ยวกับผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากต่างถิ่นในแต่ละรุ่นอายุ คือ ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางในทุกุ่นอายุใช้รูปแปร [42, 21] เพียงรูปแปรเดียว

สมมติฐานเรื่องการแปรของเสียงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตตามอายุที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากที่สุด ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรทางเสียงที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด *ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน* หากพิจารณาในแง่เปรียบเทียบความสัมพันธ์การแปรของวรรณยุกต์ (44) จำแนกตามอายุ หากพิจารณาตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่น *ผลการวิจัยจะสอดคล้องกับสมมติฐานเพียงบางส่วนคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด แต่ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้รูปแปรวรรณยุกต์ตามภาษาถิ่นของภูมิลำเนาบรรพบุรุษของตน*

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

จากการวิเคราะห์การแปรทางศัพท์และเสียงตามแนวคิดการสัมผัสภาษาถิ่นทั้งหมดจากตัวแปรศัพท์และเสียง 5 ตัวแปร ทำให้เห็นภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตอย่างชัดเจนว่า ผู้พูดมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น ยกเว้นการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ผู้พูดมีแนวโน้มใช้ทั้งรูปแปรดั้งเดิมและรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานใกล้เคียงกัน

สมมติฐานเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต คือ ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลู่เข้าหาภาษาไทยมาตรฐาน *ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน* ยกเว้นการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

6.1.4 ความหลากหลายในการใช้รูปแปร

ผลการวิจัยในข้อ 6.1.1 – 6.1.3 แสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแปรในแต่ละตัวแปรของผู้พูด นอกจากนี้ หากพิจารณาเฉพาะในตัวผู้พูด จะพบความหลากหลายในการใช้รูปแปรของผู้พูดแต่ละคน (intra-individual variability) เช่นกัน และยังแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแปรของผู้พูดทั้งสามรุ่นอายุที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันว่ามีลักษณะการใช้รูปแปรอย่างไร

ข้อค้นพบการศึกษาในงานวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นความหลากหลายในการใช้รูปแปรทางภาษาในแต่ละบุคคลและระหว่างบุคคลในแต่ละรุ่นอายุ โดยเฉพาะผู้พูดรุ่นที่ 2 (รุ่นลูก) จะเห็นความหลากหลายในการใช้รูปแปร เนื่องจากผู้พูดรุ่นที่ 2 รับรูปแปรทางภาษาที่หลากหลายจากผู้พูดรุ่นที่ 1 รวมทั้งพัฒนาวิธภาษาเอกบุคคลของตัวเอง

ฟ้า – รูปแบรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต เชียง – รูปแบรภาษาไทยถิ่นมาตรฐาน แดง – รูปแบรภาษาไทยถิ่นใต้ ม่วง – รูปภาษาไทยถิ่นในระหวาง
 ก- ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นกำเนิดในบรรพบุรุษอยู่ภูเก็ต ตต – ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นกำเนิดในบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต
 ตอ – ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นกำเนิดในบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตอ ก – ผู้บอกภาษาที่มีถิ่นกำเนิดในบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง

ภาพที่ 6.1 ความหลากหลายในการใช้รูปแบบของฟู้ต

จากภาพที่ 6.1 เมื่อพิจารณาในแนวสดมภ์ทั้งห้าตัวแปรจะเห็นว่า ผู้พูดแต่ละคนใช้รูปแปรในตัวแปรทั้งห้าอย่างไร หากพิจารณาตามแนวนอนจะเห็นว่า ผู้พูดในแต่ละครอบครัวทั้งสามรุ่นอายุใช้รูปแปรเปลี่ยนแปลงจากรุ่นที่ 1 ไปสู่รุ่นที่ 3 อย่างไร ตัวอย่างเช่น

ข้อมูลแนวสดมภ์ของผู้พูดคนที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต (ภ1) ใช้รูปแปรของทั้งห้าตัวแปรส่วนใหญ่เป็นรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ต และใช้เริ่มใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานในการแปรของพยัญชนะท้าย (ง) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวและการแปรของสระ (ei, oi, ou) คือรูปแปร [k] และ รูปแปร [i:, i:, u:]

ข้อมูลแนวนอนครอบครัวที่ 1 ของผู้พูดทั้งสามรุ่นอายุ ที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต (ภ1) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรห้าตัวแปรนั้น ผู้พูดรุ่นที่ 1 อายุ 60 ปีใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเกือบทั้งหมด แต่ก็เริ่มใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่น ผู้พูดรุ่นที่ 2 อายุ 35 – 45 ปีใช้รูปแปรภาษาถิ่นในระหว่างเกิดขึ้นในการแปรของสระ (ei, oi, ou) ในพยางค์เปิด และใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้ในการแปรของวรรณยุกต์ (44) ส่วนผู้พูดรุ่นที่ 3 อายุ 10 – 20 ปีใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มขึ้นในทุกตัวแปรและเริ่มใช้รูปแปรดั้งเดิมคือรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตลดลง

จากภาพที่ 6.1 สรุปภาพรวมการใช้รูปแปรของผู้พูดทั้ง 120 คน คือ ผู้พูดรุ่นที่ 1 (พ่อแม่) ใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิลำเนาบรรพบุรุษ และเริ่มใช้รูปแปรภาษาถิ่นข้างเล็กน้อย นอกจากนี้ ยังมีการปรับเข้าหากันกับคู่สนทนา ก่อให้เกิดรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง ผู้พูดรุ่นที่ 2 (ลูก) รับภาษาจากรุ่นที่ 1 (พ่อแม่) นอกจากนี้ ยังเลือกใช้รูปแปรตามคู่สนทนาของผู้พูด จึงเกิดความหลากหลายในการใช้รูปแปรภายในบุคคล ในขณะที่ผู้พูดรุ่นที่ 3 (หลาน) เป็นระยะที่แสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแปรใดรูปแปรหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ ในที่นี้คือรูปแปรที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนใหญ่เป็นไปตามที่ Trudgill (2004) กล่าวไว้ในเรื่องระยะของการเกิดรูปภาษาใหม่ (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 ข้อ 2.2 การสัมผัสภาษาถิ่น)

6.2 อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นผลสรุปและผลทดสอบสมมติฐานในข้อ 6.1 นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นควรอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

6.2.1 การศึกษาในงานวิจัยกับทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น

6.2.1.1 จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสภาษาถิ่น เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้ มีข้อค้นพบว่า การศึกษาการแปรทางศัพท์และทางเสียงตามการสัมผัสภาษาถิ่นในงานวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น กล่าวคือ

1) งานวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า การปรับให้เสมอกันเกิดขึ้นตั้งแต่ในผู้พูดรุ่นที่ 1 (รุ่นพ่อแม่) แต่ในงานวิจัยนี้ หากพิจารณาตามตัวแปรทางภาษา พบว่า มีตัวแปรวรรณยุกต์ (454) ที่ผู้พูดรุ่นที่ 1 ยังคงใช้รูปแปรดั้งเดิมของภาษาถิ่นตามภูมิสำเนาบรรพบุรุษของตนเกือบทั้งหมด และเริ่มเกิดการปรับให้เสมอกันเกิดขึ้นในผู้พูดรุ่นที่ 2

2) งานวิจัยของ Trudgill (2004) เสนอว่า การปรับให้เสมอกันจะเกิดอย่างสมบูรณ์โดยใช้เวลาประมาณ 50 ปีหรือ 3 รุ่นอายุ งานวิจัยนี้ พบว่า กลไกการปรับให้เสมอกันยังกำลังเกิดขึ้นในผู้พูดรุ่นที่ 3 โดยเฉพาะการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว แสดงให้เห็นว่า การปรับให้เสมอกันใช้เวลานานกว่าที่กล่าวไว้ข้างต้น

3) งานวิจัยในอดีตเสนอว่า ในสถานการณ์การสัมผัสภาษาถิ่น เมื่อเกิดรูปภาษาถิ่นในระหว่างหรือรูปกลาง จะสามารถนำไปสู่รูปภาษาถิ่นใหม่ในอนาคต ในงานวิจัยนี้ การแปรของสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดเกิดรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง คือ รูปแปร [ii, ʌ, uɪ] แต่ผู้พูดรุ่นที่ 3 ใช้รูปแปรดังกล่าวน้อยลงและอาจสูญไปในอนาคต

6.2.1.2 ในงานวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่ตรงตามทฤษฎีการสัมผัสภาษาถิ่น คือ เมื่อเกิดการปรับให้เสมอกัน แล้วยังคงหลงเหลือรูปแปรมากกว่าหนึ่งรูปแปร ทำให้ผู้พูดมีการเลือกใช้รูปแปร (reallocation) ซึ่งเกิดขึ้นในการแปรของศัพท์ และการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

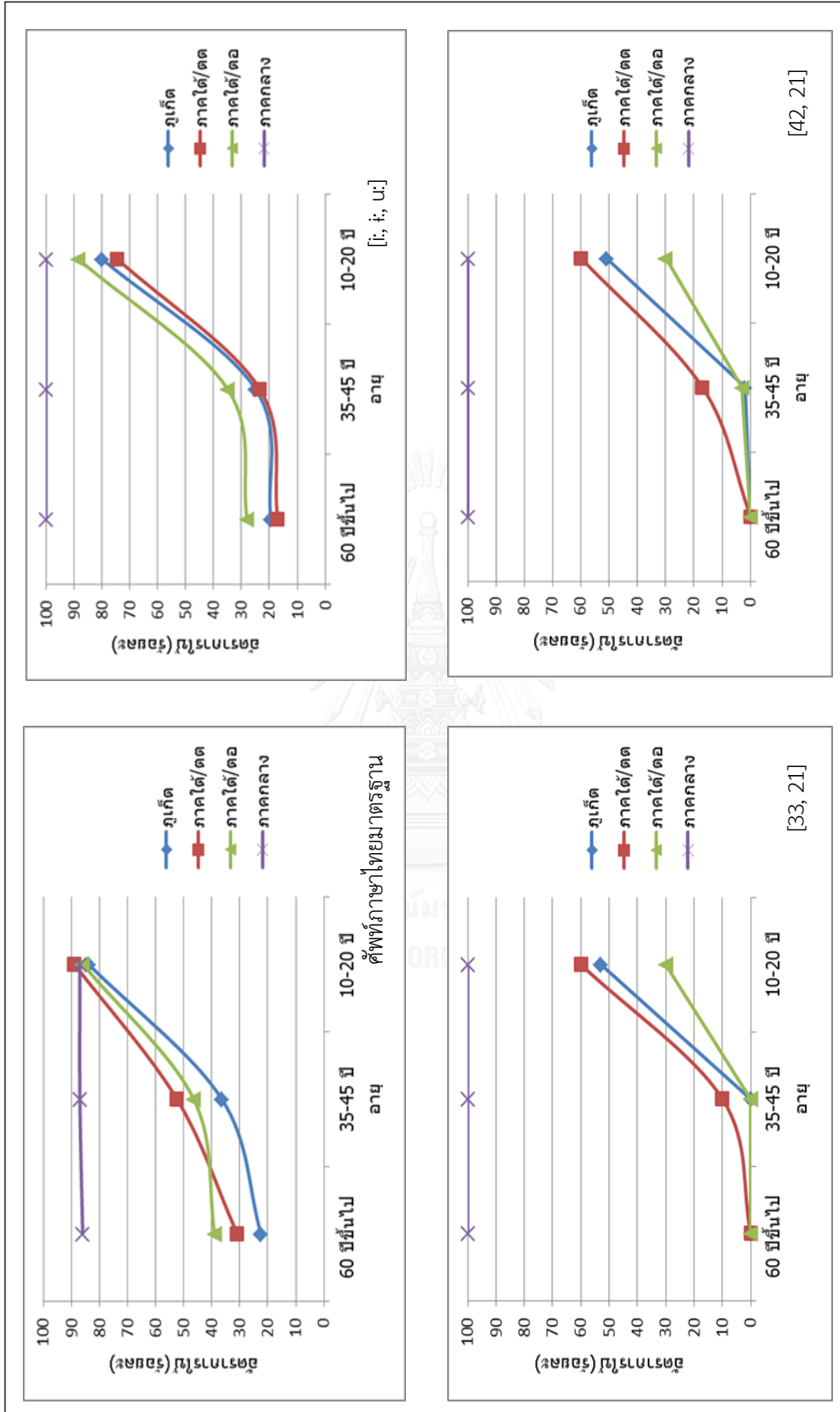
การแปรของศัพท์ ผู้พูดเลือกใช้ศัพท์ตามหัวข้อการสนทนาที่ไม่เป็นทางการ คือ เมื่อพูดถึงเรื่องประเพณี พิธีกรรม อาหารและยานพาหนะท้องถิ่น ในหน่วยย่อย ‘สะเดาะเคราะห์’ ‘สารทจีน’ ‘ขนมถ้วย’ และ ‘รถสองแถว’ ผู้พูดได้เลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แบบเก็บคำทดสอบที่เป็นรายการคำศัพท์ซึ่งถือว่าเป็นการสนทนาแบบทางการ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า เมื่อเป็นหน่วยย่อย ‘สะเดาะเคราะห์’ ‘สารทจีน’ ‘ขนมถ้วย’ และ ‘รถสองแถว’ ผู้พูดเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่า เมื่อสอบถามผู้พูดเพิ่มเติม ถ้าผู้พูดสนทนากับคนที่ไม่คุ้นเคย เช่น นักท่องเที่ยว ผู้พูดจะเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งตรงกับกรวิเคราะห์ข้างต้น คือ ในหน่วยย่อย

ข้างต้น หากเป็นวจนลีลาที่เป็นทางการ ผู้พูดจะเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นวจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ ผู้พูดจะเลือกใช้คำจีนฮกเกี้ยน

ในการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว ผู้พูดเลือกใช้รูปแปรตามสภาพแวดล้อมทางเสียง คือ ถ้าเป็นสระประสมและสระกลางเดี่ยว /e:, ə:, o:/ ผู้พูดจะใช้รูปแปร [k] ถ้าเป็นสระสูงเดี่ยว /i:, u:/ และสระต่ำเดี่ยว /ɛ:, a:, ɔ:/ ผู้พูดจะใช้รูปแปร [ʔ]

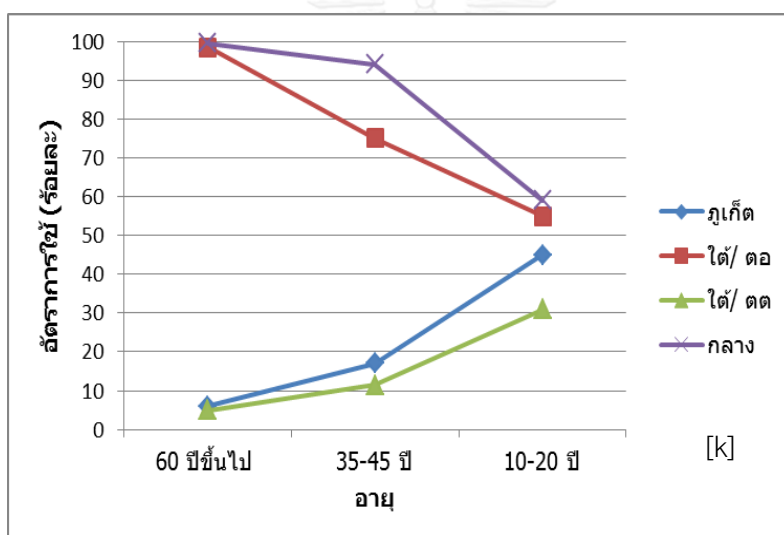
6.2.2 รูปแบบเส้นโค้งตัวเอส (S-curve model) กับการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

ผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบเส้นโค้งตัวเอส แสดงให้เห็นว่า ช่วงระยะเริ่มต้น ภาษาเริ่มมีการแปร แต่ปรากฏอย่างช้าๆ ช่วงระยะกลางหรือช่วงการแพร่กระจาย ภาษามีการแปรมากขึ้น ผู้พูดเริ่มรับเอารูปแปรที่เป็นรูปแปรภาษาถิ่นอื่นมาใช้มากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างรูปแปรต่างๆ ทั้งรูปแปรภาษาถิ่นอื่น รูปแปรภาษาดั้งเดิม และรูปแปรภาษาถิ่นในระหว่าง ช่วงระยะสุดท้ายเป็นช่วงอิมิตัว การแข่งขันระหว่างรูปแปรเสร็จสิ้นสมบูรณ์หรือกระบวนการปรับให้เสมอกันเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ รูปแปรที่แปลกหรือรูปแปรส่วนน้อยหรือรูปแปรที่คนไม่นิยมใช้จะถูกกำจัดออกไป เหลือเพียงรูปแปรเดียวซึ่งเป็นรูปแปรที่คนในชุมชนใช้กัน อย่างปกติและสม่ำเสมอ (focusing) ท้ายที่สุด ก่อให้เกิดรูปภาษาถิ่นใหม่ได้ (new dialect formation)

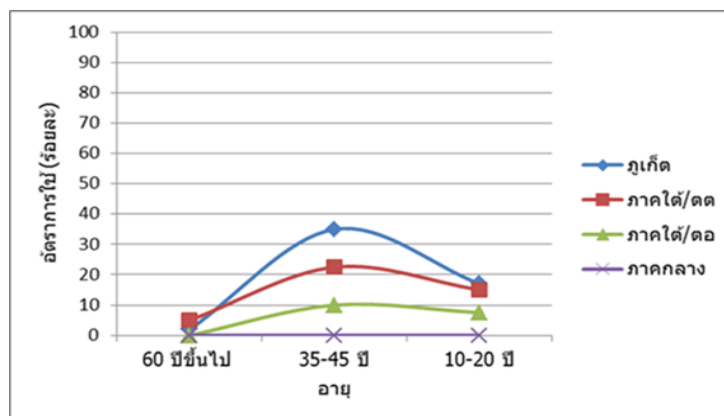
ภาพที่ 6.2 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นผู้เกิดสู่ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาพที่ 6.2 แสดงให้เห็นช่วงระยะแต่ละช่วงในการเปลี่ยนแปลงการใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทย มาตรฐานของผู้พูด ซึ่งผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด โดยเฉพาะการใช้รูปแปร [i:, i:, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรของสระประสม (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงใกล้เคียงกับ เส้นโค้งตัวเอสมากที่สุด ในขณะที่อีกสามรูปแปรก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับเส้นโค้งตัวเอส อย่างไรก็ตาม ในภาพที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่า รูปแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวมีรูปแบบเส้นโค้งแตกต่างออกไป กล่าวคือ เส้นโค้งในช่วงระยะแรก ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ตและผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ตต ใช้รูปแปร [k] จำนวนน้อย ช่วงระยะกลาง ผู้พูดใช้รูปแปร [k] เพิ่มขึ้น และช่วงระยะสุดท้าย ผู้พูดใช้รูปแปร [k] ใช้มากขึ้น จนในที่สุด เป็นรูปแปรที่ยอมรับและใช้กันในชุมชน ลักษณะเส้นโค้งอีกแบบ คือ ช่วงระยะแรก ผู้พูดที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและและภาคใต้/ตอ ใช้รูปแปร [k] จำนวนมาก ช่วงระยะกลาง ผู้พูดใช้รูปแปร [k] ลดลง และช่วงระยะสุดท้าย ผู้พูดใช้รูปแปร [k] ใช้ลดลงจนในที่สุดอาจไม่หลงเหลือรูปแปรดังกล่าว

ภาพที่ 6.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแปร [k]

อีกรูปแปรที่น่าสนใจคือ รูปภาษาถิ่นในระหว่าง [i:, i:, u:] มีลักษณะเส้นโค้งต่างจากเส้นโค้งตัวเอส ซึ่งแสดงในภาพที่ 6.4

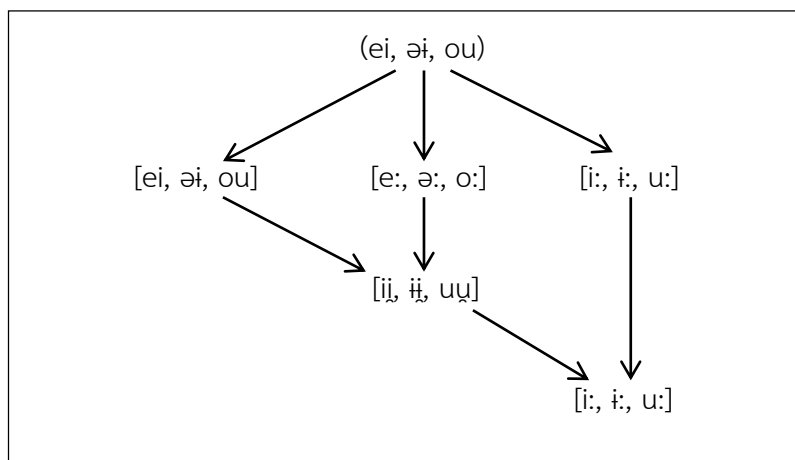
ภาพที่ 6.4 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแปร [ii, ʰ, u:]

ภาพที่ 6.4 มีลักษณะเป็นเส้นโค้งคว่ำ แสดงให้เห็นถึงช่วงระยะแรก ผู้พูดเริ่มใช้รูปแปร [ii, ʰ, u:] ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่ที่เกิดขึ้น ช่วงระยะกลาง ผู้พูดใช้รูปแปรนี้อย่างแพร่หลาย ส่วนช่วงระยะสุดท้าย พบว่า ผู้พูดใช้รูปแปร [ii, ʰ, u:] ลดลง และอาจจะเลิกใช้ในที่สุด

6.2.3 รูปภาษาถิ่นในระหว่าง

สถานการณ์ที่มีผู้พูดภาษาถิ่นสองภาษาถิ่นใช้ภาษาถิ่นสลับกันไปมา ก่อให้เกิดการสัมผัสภาษาถิ่น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาภาษาที่ไม่ใช่ทั้งรูปดั้งเดิมของภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง งานวิจัยนี้มีรูปภาษาถิ่นในระหว่างเกิดขึ้นในการแปรของสระประสม (ei, ə, ou) ในพยางค์เปิด คือ สระสูงยาวเลื่อนต่ำลงเล็กน้อย [ii, ʰ, u:] ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่การเริ่มปรับเข้าหากันของผู้พูดรุ่นที่ 1 และใช้รูปดังกล่าวมากขึ้นในผู้พูดรุ่นที่ 2 อย่างไรก็ตาม พบว่า มีการใช้ลดลงในรุ่นที่ 3 ซึ่งรูปภาษาถิ่นในระหว่างที่เกิดขึ้นนี้ หากรูปดังกล่าวไม่ปรากฏในผู้พูดรุ่นที่ 3 แล้ว จะสรุปได้ว่า เป็นการปรับเกินเหตุ (hyperadaptation) (Wells, 1973; Trudgill, 2004) หรือเรียกว่า hyperdialectalism (Trudgill, 1986) ในทางภาษาศาสตร์สังคมใช้คำว่า การแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) ส่วนเรื่องการรับภาษา เรียกลักษณะดังกล่าวว่า การสรุปเกินการ (overgeneralization)

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยคิดว่า รูปแปร [ii, ʰ, u:] ไม่น่าจะเป็นการปรับเกินเหตุ หรือเป็นการแก้ไขเกินเหตุ แต่เป็นรูปกลาง (intermediate form) มากกว่า ซึ่งเกิดจากการปรับเข้าหากันของผู้พูดเพียงบางส่วน (partial accommodation) โดยที่รูปแปรดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างการเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน [i:, ɛ:, u:] ได้ง่ายขึ้น ดังภาพที่ 6.6

ภาพที่ 6.5 รูปภาษาถิ่นในระหว่าง [ii, ii, uu]

6.2.4 จุดเด่นของการศึกษาทั้งศัพท์และเสียง

งานวิจัยภาษาไทยถิ่นที่ผ่านมา มักจะศึกษาการแปรทางศัพท์อย่างเดียว เช่น งานของศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) พริ้มรส มาริประสิทธิ์ (2535) อุไรภรณ์ ตันตินิมิตกุล (2544) หรือศึกษาการแปรทางเสียงอย่างเดียว เช่น งานของปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุ่ง (2525) ศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) สุวรรณรัตน์ ราชรักษ์ (2556) หรือศึกษาทั้งการแปรทางศัพท์และเสียง แต่ก็เป็นเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น เช่น งานของรพีพร สิทธิ ศึกษาการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม (2549) ผลของงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า การเลือกศึกษาทั้งศัพท์ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ซึ่งทำให้เห็นภาพรวมว่า การแปรทางภาษาในแต่ละตัวแปรที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้การเปลี่ยนแปลงทางภาษาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น กรณีการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่แตกต่างจากการแปรของศัพท์ สระ และวรรณยุกต์ นอกจากนี้ ยังทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของแต่ละตัวแปรว่า ตัวแปรใดเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าตัวแปรใด (ดูข้อ 6.2.5)

6.2.5 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของศัพท์และเสียง

ผลการวิจัยในงานนี้ แสดงให้เห็นถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของศัพท์และเสียง สรุปได้ดังนี้

ศัพท์ > สระ > วรรณยุกต์ > พยัญชนะท้าย

ศัพท์เปลี่ยนแปลงเร็วที่สุด รองลงมา คือ สระ วรรณยุกต์ และพยัญชนะท้าย สาเหตุที่มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ เนื่องด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้

1) หากพิจารณาในแง่การสัมผัสภาษาถิ่น จะตรงกับเรื่องการปรับภาษาเข้าหากันระยะยาว (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2 การสัมผัสภาษาถิ่น) ผู้พูดมีการปรับเข้าหากันโดยเริ่มที่ระดับ

คำศัพท์ก่อน ตามระดับเสียงหรือหน่วยคำ ดังนั้น ศัพท์จึงมีกลไกการปรับให้เสมอกันเกิดขึ้นเร็วที่สุด คือ ตั้งแต่ในผู้พูดรุ่นที่ 1 และมีการปรับให้เสมอกันต่อมาทั้งในรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3

2) ตัวแปรสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด เป็นตัวแปรที่มีการเปลี่ยนแปลงเร็วเป็นอันดับต่อมา สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับตัวแปรศัพท์ คือ มีการปรับให้เสมอกันเกิดขึ้นเร็วเป็นอันดับรองลงมา นอกจากนี้ ยังเกิดรูปภาษาถิ่นในระหว่าง ทำให้การปรับให้เสมอกันช้าลงกว่าที่เกิดขึ้นในตัวแปรศัพท์ หากพิจารณาในแง่ปัจจัยทางสังคม รูปแปร [ei, əi, ou] ถือเป็นรูปแปรแปลกเด่นมาก (marked variant) มีลักษณะที่เป็น salience ดังนั้น ผู้พูดจึงใช้น้อยลงและหายไปในที่สุด และที่น่าสังเกตคือ รูปแปรที่ผู้พูดทั้งสามรุ่นอายุที่มีภูมิภานาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ คือ รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพียงรูปแปรเดียว ซึ่งถือว่าเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี และผู้พูดกลุ่มนี้ไม่ใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่นเลย ดังนั้น จึงน่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน [i:, i:, u:]

3) ตัวแปรวรรณยุกต์ (454) และตัวแปรวรรณยุกต์ (44) ตัวแปรวรรณยุกต์ทั้งสองนี้มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นที่แตกต่างกัน คือ ตัวแปรวรรณยุกต์ (454) จะเริ่มมีการปรับให้เสมอกันในผู้พูดรุ่นที่ 2 ส่วนตัวแปรวรรณยุกต์ (44) เริ่มมีการปรับให้เสมอกันตั้งแต่ในผู้พูดรุ่นที่ 1 แต่เป็นการปรับให้เสมอกันเฉพาะรูปแปรภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและรูปแปรภาษาไทยถิ่นใต้เท่านั้น

4) ตัวแปรสระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด รูปแปรที่ผู้พูดทั้งสามรุ่นอายุที่มีภูมิภานาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางใช้ คือ รูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเพียงรูปแปรเดียว ซึ่งเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี และผู้พูดกลุ่มนี้ไม่ใช้รูปแปรของภาษาถิ่นอื่นเลย อย่างไรก็ตาม จุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิดแตกต่างจากตัวแปรวรรณยุกต์ คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่า

5) ตัวแปรพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวเปลี่ยนแปลงช้าที่สุด เนื่องจากมีรูปแปรเพียงสองรูปแปร คือ [ʔ] และ [k] การปรับให้เสมอกันค่อยๆ เริ่มขึ้นตั้งแต่ผู้พูดรุ่นที่ 1 และการปรับให้เสมอกันนั้นเกิดขึ้นในทิศทางที่ใกล้เคียงกันในผู้พูดทุกรุ่นอายุ เมื่อพิจารณารูปแปร [ʔ] เห็นว่าเป็นรูปแปรแปลกเด่น ผู้พูดจะใช้น้อยลงและหายไปในที่สุด แต่ในงานวิจัยนี้ ผู้พูดใช้รูปแปรนี้เพิ่มขึ้นในปริมาณที่ใกล้เคียงกันรูปแปร [k] ซึ่งเป็นรูปแปรภาษาไทยมาตรฐาน แสดงให้เห็นว่า ความเป็นมาตรฐาน (standardization) ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักของการแปรทางภาษาในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต เพราะถ้าหากความเป็นศักดิ์ศรีของรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานเป็นปัจจัยหลัก รูปแปร [k] ก็ต้องมีการใช้อย่างโดดเด่นในผู้พูดรุ่นอายุกลางและผู้พูดรุ่นอายุน้อย สาเหตุอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการใช้รูปแปร [ʔ] อาจเป็นรูปแบบตายตัว (stereotype) คือ รูปแบบภาษาที่คนส่วนใหญ่ในภูเก็ตถือว่าเป็นภาษาที่ใช้จริงของคนภูเก็ต แสดงความเป็นตัวตนของคนภูเก็ต ดังนั้น การที่ผู้พูดกลุ่มที่มีภูมิภานาบรรพบุรุษมาจากภาคกลางและภาคใต้/ต่อ

นิยมใช้ [?] มากขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดต้องการแสดงความเป็นคนท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่มีศักดิ์ศรีแฝง (covert prestige)

6.2.6 วิทยาภาษากลุ่มการศึกษาในอนาคต

วิทยาภาษากลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional dialectology) มุ่งศึกษาคำศัพท์หรือเสียงที่แตกต่างกันของภาษากลุ่มในแต่ละถิ่น แล้วใช้เส้นแบ่งเขตภาษาแสดงการกระจายของรูปร่างที่แตกต่างกันลงบนแผนที่ ต่อมา Chambers และ Trudgill (Chambers&Trudgill, 1980) ได้พัฒนาการศึกษาที่เรียกว่า 'Geolinguistics' เป็นการศึกษาโดยเอาวิธีการและวัตถุประสงค์ของวิทยาภาษากลุ่มแบบดั้งเดิมผสมผสานเข้ากับการศึกษาทางภาษาศาสตร์ รูปแบบอื่นๆของภาษาศาสตร์สังคม ตลอดจนภูมิศาสตร์มนุษย์ (human geography) ดังนั้น การศึกษาในงานวิจัยนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการแปรทางภาษาโดยนำทฤษฎีการสัมผัสภาษากลุ่มมาใช้ ทำให้เห็นการแปรทางภาษาของผู้พูดแต่ละคนและระหว่างผู้พูดด้วยกัน สิ่งสำคัญคือการคัดเลือกผู้บอกภาษา จำเป็นต้องคำนึงถึงภูมิฐานะบรรพบุรุษหรือภูมิฐานะของผู้พูดก่อนอพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ใหม่ และในปัจจุบัน มีหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่เกิดสถานการณ์การสัมผัสภาษากลุ่ม ดังนั้น งานวิจัยต่อไปควรดูปัจจัยดังกล่าวด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้คำว่า 'Social dialectology' เป็นการศึกษาโดยเอาปัจจัยทางสังคมมาพิจารณาในงานวิทยาภาษากลุ่มด้วย

6.2.7 การสลับภาษากลุ่ม

การสลับภาษากลุ่มเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการสัมผัสภาษาปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการสัมผัสภาษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้กำหนดขอบเขตเรื่องการสลับภาษาไว้ในงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้ผลในแง่การสัมผัสภาษากลุ่มอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์จำลองในการเก็บข้อมูล โดยมีผู้วิจัยที่เป็นคู่สนทนาพูดภาษาไทยถิ่นใต้ และผู้ช่วยวิจัยเป็นคู่สนทนาพูดภาษาไทยมาตรฐานเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอในการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาทุกคน

6.2.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติไคสแควร์ซึ่งเป็นสถิตินอนพารามตริก (Nonparametric Statistics) ในการหาค่าความสัมพันธ์ และใช้สถิติ Cramer's V ทหารดับความสัมพันธ์ ซึ่งสถิติดังกล่าวสามารถหาค่าความสัมพันธ์ได้เป็นคู่เท่านั้น นอกจากนี้ ข้อมูลในงานวิจัยเป็นข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติ (normal distribution) หากสามารถใช้สถิติที่ใช้กับตัวแปรหลายตัว จะทำให้หาค่าสะดวกและรวดเร็วขึ้น

6.2.9 การแปรทางศัพท์และเสียงกับตัวแปรเพศ

งานวิจัยนี้ไม่ได้เน้นการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรเพศ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่าเป็นปัจจัยทางสังคมที่น่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้คำนวณหาค่าทางสถิติ สรุปผลได้ว่า เฉพาะการแปรทางศัพท์และการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ผู้พูดเพศชายใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตมากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงในรูปแปรภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าเพศชาย ส่วนการแปรสระและวรรณยุกต์ เพศชายใช้รูปแปรที่เป็นภาษาไทยถิ่นภูเก็ตและภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าเพศหญิง ข้อค้นพบที่แตกต่างในงานวิจัยนี้ น่าจะเป็นประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยต่อไป

6.2.10 ปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตสู่ภาษาไทยมาตรฐาน

ในงานวิจัยนี้ ภูมิลำเนาบรรพบุรุษและอายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นภูเก็ต นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน ได้แก่

- 1) นโยบายของรัฐที่รณรงค์ให้บุคลากรในหน่วยงานราชการต่างๆ ใช้ภาษาไทยมาตรฐานสื่อสารกับคนที่มาติดต่อมากขึ้น
- 2) ทักษะคิดของคนในครอบครัวที่ต้องการให้บุตรหลานพูดภาษาไทยมาตรฐานได้ชัดเจนขึ้น
- 3) สัดส่วนจำนวนประชากรต่างถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่คนภูเก็ตดั้งเดิมได้ย้ายถิ่นออกไปก็มีจำนวนมาก

6.2.11 ผลการวิจัยเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องการแปรศัพท์ เปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องพบข้อสังเกตดังนี้

ก. งานวิจัยเรื่อง คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต (นลินลักษณ์ หอมหวล, 2556) สรุปผลการวิจัยว่า คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตกลุ่มที่มีรุ่นอายุมากมีการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนมากกว่ากลุ่มที่มีรุ่นอายุน้อย จากผลสรุปดังกล่าวตรงกับผลของงานวิจัยนี้ อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยดังกล่าวมีข้อแตกต่างจากงานวิจัยนี้ คือ

- วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยในงานดังกล่าวใช้หน่วยพรรค 20 หน่วยพรรคที่เตรียมมาถามผู้บอกภาษา ในขณะที่งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบการสนทนาไม่เป็นทางการกับผู้บอกภาษาโดยใช้หัวข้อการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

- หน่วยพรรค จากงานวิจัยนี้พบหน่วยพรรคที่ได้ตรงกันกับงานวิจัยดังกล่าวจำนวน 7 หน่วยพรรค ได้แก่ เมล็ดแตงโม สับปะรด กางเกง กะละมัง ผ้าขาวม้า ปาท่องโก๋ และกระดาดทอง ผลสรุปของงานวิจัยดังกล่าวพบว่า หน่วยพรรคที่ผู้พูดทั้งสามกลุ่มอายุใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด คือ ‘กะละมัง’ ซึ่งแตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ที่พบว่า หน่วยพรรคที่ผู้พูดใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนมากที่สุด คือ ‘สะเดาะเคราะห์’ และ ‘รถสองแถว’

ข. งานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของชาวไทยเชื้อสายจีน สามระดับอายุในจังหวัดภูเก็ต (รุ่งรัตน์ ทองสกุล, 2544) สรุปผลการวิจัยว่า กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนมากกว่ากลุ่มอายุ 35 – 50 ปี และกลุ่มอายุ 10 – 25 ปี ผลสรุปดังกล่าวตรงกับผลของงานวิจัยนี้ แต่มีข้อแตกต่างระหว่างงานวิจัยดังกล่าวกับงานวิจัยนี้ในเรื่องคุณสมบัติผู้บอกภาษา คือ เป็นคนไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนที่เกิด เดิบทโตและอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตเท่านั้น ในขณะที่งานวิจัยครั้งนี้กำหนดคุณสมบัติผู้บอกภาษาโดยใช้ภูมิลำเนาบรรพบุรุษเป็นเกณฑ์หลัก

ค. งานวิจัยเรื่อง แนวโน้มการเลิกใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดภูเก็ต (วันจรรย์ เดชวิสัย และทวนธง ครุฑจ้อน, 2550) พบว่า คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ผู้พูดสามกลุ่มอายุเลิกใช้ในระดับสูงที่มีหน่วยอรรถตรงกับงานวิจัยนี้ คือ หน่วยอรรถ ‘สะเดาะเคราะห์’ ‘รถสองแถว’ ‘สารทจีน’ ในขณะที่งานวิจัยนี้มีอัตราการใช้รูปแปรเป็นคำจีนฮกเกี้ยนในหน่วยอรรถ ‘สะเดาะเคราะห์’ ‘รถสองแถว’ ‘สารทจีน’ สูงสุดเป็นสามอันดับแรก แสดงให้เห็นว่า ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยข้างต้น เนื่องจากวิธีการเก็บข้อมูลแตกต่างกัน ในงานวิจัยดังกล่าวมีวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้หน่วยอรรถที่คัดเลือกมาสอบถามผู้บอกภาษาที่ละหน่วยอรรถ ในขณะที่งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสนทนากับผู้บอกภาษาอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อให้ได้หน่วยอรรถที่มีรูปแปรศัพท์สามรูปแปรเท่านั้น

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า จากงานวิจัยทั้งสามเรื่องข้างต้นใช้คำว่า ‘คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน’ ซึ่งสื่อความหมายว่า เป็นคำที่คนไทยภูเก็ตยืมคำภาษาจีนฮกเกี้ยนมาใช้ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในอดีต ถ้าพิจารณาจากประวัติการอพยพเข้ามาของคนจีนฮกเกี้ยนเป็นจำนวนมาก อาจเป็นไปได้ว่า ถึงแม้ว่าต่อมา คนจีนฮกเกี้ยนจะพูดภาษาไทยถิ่นภูเก็ต แต่ก็ยังคงใช้คำภาษาจีนฮกเกี้ยน (ภาษาแม่) ในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต (ภาษาแม่) ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงใช้คำกลางๆ ว่า ‘คำจีนฮกเกี้ยน’

เรื่องการแปรเสียง พบข้อสังเกตดังนี้

1) การแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

แม้ว่าจะไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการแปรของพยัญชนะท้าย (?) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว แต่ผลการวิจัยนี้สามารถยืนยันว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตเป็นวิธภาษาหนึ่งของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก เหมือนงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น งานของคิลเลอร์ (1976) ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) เรื่องเดช ปันเชือนชิตย (2531) ฉลลิกา มหาพูนทอง (2540)

2) สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

ผลงานวิจัยนี้สรุปได้ว่า รูปแปร [ei, əi, ou] สามารถเกิดได้ในคำพยางค์เป็นเฉพาะที่เป็นพยางค์เปิด ซึ่งมีเสียง ว.1 สูงขึ้นตก ว.2 กลางขึ้นตก ว.3 ต่ำขึ้นตก ว.4 ต่ำขึ้น ว.5 สูงระดับ และ ว.6 ต่ำระดับ ข้อค้นพบนี้แตกต่างไปจากงานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) ที่พบสระ [ei, ou] ในพยางค์เป็นเฉพาะที่เป็น

พยางค์เปิด ซึ่งมีเสียง ว.1 สูงขึ้นตก ว.2 กลางขึ้นตก ว.3 ต่ำตก เท่านั้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ในตัวแปรสระ (ei, ai, ou) ในพยางค์เปิด

3) วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’

จากงานวิจัยของดิลเลอร์ (1976) ได้แบ่งพื้นที่ภาคใต้โดยใช้รายการคำที่ขึ้นต้น j- <ย> <อย> ในบางคำ ได้แก่ ‘ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง’ ซึ่งมีการแปรตามวรรณยุกต์ คือ วรรณยุกต์สูงขึ้นตก และวรรณยุกต์กลางขึ้นตก โดยแบ่งพื้นที่ที่อยู่ในกลุ่ม A ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง กลุ่ม B เกาะสมุย และกลุ่ม C พังงา กระบี่ ภูเก็ต ซึ่งผู้พูดที่อยู่บริเวณดังกล่าวออกเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้นตก ส่วนพื้นที่ที่อยู่ในกลุ่ม D นครศรีธรรมราช กลุ่ม E ตรัง สงขลา สตูล และกลุ่ม F ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ผู้พูดออกเสียงเป็นวรรณยุกต์กลางขึ้นตก ซึ่งการแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่มดังกล่าวสามารถจัดเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยนี้ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนงานวิจัยของดิลเลอร์ที่ว่า ภูเก็ตอยู่ในกลุ่มที่ออกเสียงเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้นตก อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ คือ มีการใช้วรรณยุกต์ที่เป็นภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้นในภาษาไทยถิ่นภูเก็ต

4) วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

เมื่อเปรียบเทียบกับงานของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (2524) ซึ่งจัดให้ภาษาไทยถิ่นภูเก็ตอยู่ในกลุ่มที่ 1 มี 6 หน่วยเสียง คือ มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ C123 กับ D123 และเป็นวรรณยุกต์สูงระดับ ผลงานวิจัยนี้ พบว่า C23 กับ D23 มีการแปรทั้งที่เป็นรูปแบบวรรณยุกต์สูงระดับ รูปแบบวรรณยุกต์กลางระดับ แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ และภาษาไทยถิ่นภูเก็ตอาจเปลี่ยนไปจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 คือ ในวรรณยุกต์ที่ 5 มีเสียงวรรณยุกต์ย่อย 2 เสียง ได้แก่ วรรณยุกต์สูงระดับ และวรรณยุกต์กลางระดับ โดยวรรณยุกต์สูงระดับเกิดในช่อง C1 กับ D1 และวรรณยุกต์กลางระดับเกิดในช่อง C23 กับ D23

จากผลการวิจัยและการอภิปรายทั้งหมด สรุปได้ว่า ภาษาไทยถิ่นภูเก็ต ณ ขณะนี้อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ และจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาษาไทยมาตรฐาน

6.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) ศึกษาตัวแปรทางภาษาอื่นๆ เช่น สระ (e), (o) สระสั้น-ยาว ตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น
- 2) ศึกษาลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นภูเก็ตในเรื่องคำลงท้ายตามแนวความคิดการสัมผัสภาษาถิ่น
- 3) ศึกษาตัวแปรทางสังคมอื่น เช่น เพศ วัจนลีลา เป็นต้น กับตัวแปรทางภาษาในงานวิจัยนี้
- 4) ศึกษาเรื่องการสลับภาษาถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา ดิงศภักดิ์, ม. ร. ว. (2525). หน่วยที่ 15 ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย. *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 359-418. กรุงเทพฯ : หจก. ป.สัมพันธ์พาณิชย์.

เกษมณี เทพวัลย์. (2526). *แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์. (2543). *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์: ยกเถียน. นครปฐม: สำนักงานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล.*

เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์. (2524). *การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทัส ทองช่วย. 2536. *ภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชมพูนุท พุ่มท่าอิฐ. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างการย้ายถิ่นและการเลื่อนฐานทางสังคมของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว*. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาภาษาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉลิลิกา มหาพูนทอง. (2539). *การกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้พยัญชนะที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /g/*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงใจ เอช. (2529). *ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตามใจ อวิรุทธิ์โยธิน. (2553). *การศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานสำเนียงใต้โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นใต้*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำและคณะ. (2521). *เสียงและระบบเสียงภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ*.

กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพดล กิตติกุล. (2534). *คำยืมภาษาจีนนอกถิ่นที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต*. ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นันทา วรเนติวงศ์. (2517). *พระยาราชภักดี (พรานซีส ไล้ท์) ผู้สำเร็จราชการเกาะพรินซ์ออฟเวลส์*.

กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

- ประสิทธิ์ ชินการณ. (2548). *กลาง ภูเก็ต และภูเก็ต*. กรุงเทพฯ: บริษัท โอ เอ็น จี การพิมพ์ จำกัด.
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง. (2525). *การแปรของเสียง (หฺ) ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมือง ตามปัจจัยทางสังคม*.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พริ้มรส มาริประสิทธิ์. (2535). *การแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและ
 ภาษาไทยถิ่นใต้ตามอายุของผู้พูด: การศึกษาคำศัพท์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต.
 ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทริณี สุขสุวรรธ. (2558). *ระบบเสียงและคำศัพท์ในภาษาที่พูดโดยคนเชื้อสายبابาในจังหวัดภูเก็ตและ
 ภาษามลายูبابา: การเปรียบเทียบแนวร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชา
 ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. (2513). *ภาษาถิ่น*. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2544). *วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนของชาวไทย
 เชื้อสายสามระดับอายุในจังหวัดภูเก็ต*. ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รพีพร สิทธิ. (2549). *การแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวก
 ของการคมนาคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2531). *ภาษาถิ่นตระกูลไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม
 เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรืองสุข คงทอง. (2549). *แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามสม
 ไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้: การแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 โทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547). *การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด*. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. (2540). *การแปรของ (e) ในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุและ
 ทักษะคิดทางภาษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์พร เลิศกุลทานนท์. (2534). *ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดพังงาและกระบี่*. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์ เสียงแสงทอง. (2524). *การศึกษาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจเมืองภูเก็ตระหว่าง พ.ศ. 2396-2475*.
 วิทยานิพนธ์บริหารบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณรัตน์ ราชรักษ์. (2556). *การแปรของสระสูงยาว (i; i:, u:) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช
 ตามตัวแปรอายุ เพศ และวันลีลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไสว เรื่องพิเศษ. (2520). *ระบบเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรี อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2545). *ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา*.

พิมพ์ครั้งที่สาม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัครา บุญทิพย์. (2535). *ภาษาไทยถิ่นใต้*. กรุงเทพฯ: สหมิตร ออฟเซ็ท บางลำพู.

อุไรภรณ์ ตันตินิมิตกุล. (2544). *การแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับ*

ภาษาไทยถิ่นใต้ตามตัวแปรทางสังคมบางประการ: การศึกษาคำศัพท์. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโท. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Brown, Marvin J. (1985). *From Ancient Thai to Modern Dialects*. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.

Chambers, J.K. and Peter Trudgill. (1980). *Dialectology*. Cambridge: Cambridge University Press.

Chambers, J.K. (2006). Pattern of variation including change. Chambers, Trudgill, Peter and Schilling-Estes, Natalie (eds.). In *The handbook of language variation and change*. 349-372. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

Diller, Anthony V.N. (1976). *Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation*. Ph.D Dissertation, Cornell University.

Egerod, Søren. (1972). The tone of Phuket and Ko Samui: A Correction. In Jimmy G. Harris and Richard B. Noss. (eds.). *Tai Phonetics and Phonology*. 50-51. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Hsu, Hui-ju and John Kwock-ping Tse. (2009). The tonal leveling of Taiwan Mandarin: a study in Taipei. *Concentric: Studies in Linguistics*. 35, 2: 225-244.

Kamalanavin, Varisa. (2005). Phonetic features of standard Thai spoken by southern Thai speakers. *Journal of Liberal Arts*. 5, 2: 200-240.

Kerswill, Paul. (2003). Dialect levelling and geographical diffusion in British English. In D. Britain and J. Cheshire (eds.) *Social Dialectology. In honour of Peter Trudgill*. Amsterdam: Benjamins. 223-243.

Kerswill, Paul. (2010). Contact and new variety. In Raymond Hickey (ed.). *The Handbook of Language Contact*. 230-251. West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.

- Labov, William. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Labov, William. (1994). *Principles of linguistic change. Volume I: Internal Factors*. Oxford.
- Mesthrie, Rajend. (1991). *Language in Indenture: A Sociolinguistic History of Bhojpuri - Hindi in South Africa*. Witwatersrand: Witwatersrand University Press.
- Meyerhoff, Miriam. (2006). *Introducing Sociolinguistics*. New York: Routledge.
- Milroy, Lesley. (2002). Introduction: mobility, contact and language change – working with contemporary speech communities. *Journal of Sociolinguistics*. 6: 3-15.
- Prompapakorn, Prapat. (2005). *Dialect Contact and new Dialect Formation in a Thai New Town*. Doctoral Dissertation, University of Essex, Colchester.
- Sankoff, Gillian. (2001). Linguistic outcomes of language contact. In Peter Trudgill, J. Chambers and N. Schilling-Estes (eds). *Handbook of Sociolinguistics*. Oxford: Basil Blackwell. 638-668.
- Siegel, Jeff. (1985). Koinés and koineization. *Language in Society*. 14, 3: 357-378.
- Thomason, Sarah Grey and Terrence Kaufman. (1988). *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley: University of California Press.
- Thomason, Sarah G. (2001). *Language Contact: an Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Trudgill, Peter. (1986). *Dialects in Contact*. Oxford: Blackwell.
- Trudgill, Peter. (2004). *New-Dialect Formation*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Weinreich, Uriel, et al. (1968). Empirical Foundations for a theory of language change. In W.P. Lehmann and Y. Malkiel (eds.), *Directions for Historical Linguistics: A Symposium*. Texas: University of Texas Press.
- Weinreich, Uriel. (1968). *Languages in Contact*. New York: Linguistic Circle.
- Wells, John C. (1973). *Jamaican Pronunciation in London*. Oxford: Blackwell.
- Wolfram, Walt. (2006). Variation and Language, an Overview. In: Keith Brown (Editor-in-Chief) *Encyclopedia of Language & Linguistics, Second Edition*. Oxford: Elsevier.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้บอกภาษา

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บอกภาษา

ครอบครัว.....

อัตรเสียงที่.....วันที่.....เวลา.....น.

ผู้บอกภาษาชื่อ.....อายุ.....ปี เพศ ชาย หญิง

บิดาเป็นคนอำเภอ.....จังหวัด..... มารดาเป็นคนอำเภอ.....จังหวัด.....

ภูมิลำเนาของผู้บอกภาษา หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตตั้งแต่.....เป็นระยะเวลา.....ปี (สำหรับรุ่นที่ 1 เท่านั้น)

อาชีพ.....การศึกษา.....

สถานภาพการสมรส โสด สมรส หย่าร้าง คู่สมรสเป็นคนอำเภอ.....จังหวัด.....

มีบุตรจำนวน.....คน ได้แก่

คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดที่.....อาศัยอยู่ที่..... (รุ่นที่ 2)

เพศ ชาย หญิงสถานภาพการสมรส โสด สมรส หย่าร้างบุตร ไม่มี มี คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

คนที่ 2 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดที่.....อาศัยอยู่ที่..... (รุ่นที่ 2)

เพศ ชาย หญิงสถานภาพการสมรส โสด สมรส หย่าร้างบุตร ไม่มี มี คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

คนที่ 2 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดที่.....อาศัยอยู่ที่..... (รุ่นที่ 2)

เพศ ชาย หญิงสถานภาพการสมรส โสด สมรส หย่าร้างบุตร ไม่มี มี คนที่ 1 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

คนที่ 2 อายุ.....ปี เกิดและอาศัยอยู่ที่จังหวัด..... (รุ่นที่ 3)

ภาคผนวก ข

แบบกรอกข้อมูลของตัวแปรศัพท์และเสียง

คำศัพท์

ที่	หน่วยอรรถที่ได้	คำจีน ฮกเกี้ยน	ศัพท์ภาษาไทย ถิ่นใต้	ศัพท์ภาษาไทย มาตรฐาน	สัทอักษร	หมายเหตุ
1						
2						
...						
20						

พยัญชนะท้าย (ʔ) ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

ที่	รายการคำที่ได้	[ʔ]	[k]	สัทอักษร	หมายเหตุ
1					
2					
...					
20					

สระ (ei, əi, ou) ในพยางค์เปิด

ที่	รายการคำที่ได้	[ei, əi, ou]	[e:, ə:, o:]	[ii, ɦ, uu]	[i:, ɛ:, u:]	สัทอักษร	หมายเหตุ
1							
2							
...							
20							

วรรณยุกต์สูงขึ้นตก (454) ในคำว่า 'ยา ยาง เย็น ยืน ยิ้ม อยู่ อย่าง'

ที่	รายการคำที่ได้	[454]	[353]	[33, 21]	สัทอักษร	หมายเหตุ
1						
2						
...						
20						

วรรณยุกต์สูงระดับ (44)

ที่	รายการคำที่ได้	[44]	[33]	[42, 21]	สัทอักษร	หมายเหตุ
1						
2						
...						
20						

ภาคผนวก ค

ข้อมูลการใช้รูปแปรต่างๆ ทั้งห้าตัวแปรของผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำเนาบรรพบุรุษอยู่ที่ภูเก็ต

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o	ü, ü, u	i:,i:,u:	454	343	33,21	44	33	42
1	ภก(จ)	74	ช	พน	ป4	20	0	0	18	2	18	0	0	2	20	0	0	18	2	0
2	ภก(จ)	75	ช	พน	ป5	20	0	0	18	2	17	0	0	3	20	0	0	16	4	0
3	ภก(จ)	78	ญ	พน	ป6	19	0	1	20	0	14	0	0	6	20	0	0	14	6	0
4	ภก(จ)	72	ช	พน	ป5	20	0	0	20	0	15	0	2	3	20	0	0	16	4	0
5	ภก(จ)	60	ช	พน	ป4	18	0	2	20	0	17	0	2	1	20	0	0	12	8	0
6	ภก(ท)	61	ญ	มน	ป4	5	3	12	16	4	16	0	0	4	20	0	0	13	7	0
7	ภก(ท)	62	ญ	มน	ป4	8	5	7	20	0	16	0	0	4	20	0	0	15	5	0
8	ภก(ท)	83	ช	พน	ป4	15	0	5	20	0	16	0	0	4	20	0	0	16	4	0
9	ภก(ท)	60	ญ	มน	ป4	1	1	18	16	4	12	0	0	8	20	0	0	10	10	0
10	ภก(ท)	77	ช	พน	ป4	19	1	0	20	0	16	0	0	4	20	0	0	14	6	0
						145	10	45	188	12	157	0	4	39	200	0	0	144	56	0

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o	ü, ü, u	i:,i:,u:	454	343	33,21	44	33	42
1	ภก	20	ญ	คช	ปวช	10	0	10	7	13	2	0	5	13	10	0	10	2	10	8
2	ภก	20	ช	รจ	ปวช	5	0	15	4	16	1	0	4	15	12	2	6	6	10	4
3	ภก	20	ญ	รจ	ม6	2	0	18	0	20	2	0	3	15	15	1	4	5	2	13
4	ภก	10	ช	นร	ป5	1	0	19	18	2	0	0	5	15	7	0	13	2	2	16
5	ภก	13	ช	นร	ม1	1	0	19	19	1	0	0	4	16	4	1	15	7	0	13
6	ภก	13	ช	นร	ป6	2	0	18	10	10	0	0	2	18	5	0	15	5	0	15
7	ภก	10	ช	นร	ป4	0	0	20	8	12	0	0	3	17	0	0	20	2	0	18
8	ภก	12	ญ	นร	ม1	2	0	18	17	3	0	0	4	16	11	1	8	9	11	0
9	ภก	14	ช	นร	ม2	4	0	16	15	5	0	0	2	18	15	0	5	8	12	0
10	ภก	20	ช	รจ	ปวช	5	0	15	12	8	1	0	2	17	9	1	10	5	0	15
						32	0	168	110	90	6	0	34	160	88	6	106	51	47	102

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o	ü, ü, u	i:,i:,u:	454	343	33,21	44	33	42
1	ภก	45	ญ	คช	ปวส	17	0	3	19	1	11	0	7	2	20	0	0	10	10	0
2	ภก	43	ช	รจ	ปตรี	17	0	3	19	1	9	0	8	3	20	0	0	7	13	0
3	ภก	45	ญ	มน	ป4	18	0	2	13	7	8	0	6	6	20	0	0	9	10	1
4	ภก	36	ญ	รจ	ปวช	17	0	3	14	6	8	0	9	3	20	0	0	14	6	0
5	ภก	34	ญ	คช	ม3	15	0	5	19	1	9	0	10	1	20	0	0	10	10	0
6	ภก	32	ญ	มน	ม3	2	0	18	10	10	7	0	5	8	20	0	0	9	9	2
7	ภก	34	ญ	คช	ป6	6	3	11	20	0	7	0	8	5	20	0	0	10	10	0
8	ภก	37	ญ	ขร	ป4	6	6	8	20	0	8	0	8	4	20	0	0	13	7	0
9	ภก	42	ช	รจ	ป4	4	2	14	12	8	6	0	4	10	17	3	0	12	8	0
10	ภก	45	ญ	คช	ม6	14	0	6	20	0	7	0	5	8	20	0	0	10	9	1
						116	11	73	166	34	80	0	70	50	197	3	0	104	92	4

ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำนเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ ตต

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์				vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,ai,ou	e:,a:,o:	i:,i:, uy	i:,j:,u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	พังงา	63	ญ	มม	ป.4	10	7	3	20	0	16	0	2	2	20	0	0	1	19	0	
2	พังงา	67	ญ	มม	ป.4	10	6	4	20	0	17	0	3	0	20	0	0	1	19	0	
4	พังงา	78	ญ	มม	ป.2	13	5	2	20	0	13	0	2	5	20	0	0	5	15	0	
6	พังงา	55	ช	ปม	ป.4	9	3	8	17	3	14	2	3	1	20	0	0	3	17	0	
3	ชุมพร	64	ช	พม	ป.4	11	3	6	20	0	0	15	0	5	18	2	0	5	15	0	
5	สราษฏร์	62	ช	แม	ป.6	9	6	5	19	1	0	15	0	5	20	0	0	5	15	0	
7	ระนอง	76	ญ	คช	ป.4	9	3	8	18	2	0	16	0	4	16	4	0	4	16	0	
8	สราษฏร์	76	ญ	รจ	ป.2	9	2	9	20	0	0	17	0	3	20	0	0	4	16	0	
9	กระบี่	81	ช	รจ	ป.4	7	5	8	16	4	0	15	0	5	20	0	0	3	17	0	
10	ชุมพร	60	ญ	มม	ป.4	9	2	9	20	0	0	16	0	4	8	12	0	3	17	0	
						96	42	62	190	10	60	96	10	34	182	18	0	34	166	0	

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์				vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,ai,ou	e:,a:,o:	i:,i:, uy	i:,j:,u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	ภค	42	ญ	รจ	ปวส	4	12	4	16	4	8	0	8	4	20	0	0	4	13	3	
2	ภค	45	ญ	รจ	ปตรี	4	9	7	20	0	9	0	5	6	20	0	0	2	15	3	
4	ภค	45	ญ	มม	ป4	5	0	15	20	0	6	0	5	9	18	2	0	0	17	3	
6	ภค	35	ญ	คช	ปวช	4	5	11	18	2	7	3	7	3	17	3	0	2	15	3	
3	ภค	44	ช	รจ	ม3	4	6	10	20	0	0	12	3	5	15	0	5	5	12	3	
5	ภค	35	ญ	คช	ม3	3	8	9	15	5	0	10	3	7	13	0	7	2	6	12	
7	ภค	45	ญ	มม	ป6	2	5	13	16	4	2	12	4	2	20	0	0	2	18	0	
8	ภค	37	ญ	มม	ป4	2	9	9	17	3	0	14	3	3	13	7	0	2	18	0	
9	ภค	45	ญ	มม	ป4	3	7	10	16	4	0	12	4	4	15	5	0	3	13	4	

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์				vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23		
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,ai,ou	e:,a:,o:	i:,i:, uy	i:,j:,u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	ภค	15	ญ	นร	ม3	1	1	18	17	3	0	0	5	15	0	0	20	0	0	20	
2	ภค	15	ช	นร	ม3	2	1	17	12	8	0	0	4	16	0	0	20	0	0	20	
4	ภค	14	ช	นร	ม2	1	2	17	13	7	0	0	5	15	17	3	0	3	17	0	
6	ภค	11	ญ	นร	ป6	2	0	18	18	2	0	2	5	13	0	0	20	0	0	20	
3	ภค	15	ญ	นร	ม4	1	1	18	14	6	0	2	3	15	0	0	20	0	0	20	
5	ภค	16	ญ	นร	ปวช	3	0	17	11	9	0	4	3	13	0	0	20	0	0	20	
7	ภค	10	ช	นร	ป4	1	1	18	15	5	0	3	0	17	16	4	0	2	18	0	
8	ภค	20	ญ	นร	ม3	2	1	17	15	5	0	5	0	15	14	6	0	3	17	0	
9	ภค	9	ช	รจ	ป4	1	0	19	10	10	0	2	2	16	0	0	20	0	3	17	
10	ภค	13	ญ	นร	ม1	1	0	19	13	7	0	3	3	14	13	7	0	5	12	3	
						15	7	178	138	62	0	21	30	149	60	20	120	13	67	120	

ผู้บอกภาษาที่มีภูมิสำเนาบรรพบุรุษมาจากภาคใต้/ ต่อ

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vkk		สระ			วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23			
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:,i:,u	u	i:,i:,e:	u:	454	343	33,21	44
1	ดรง	79	ญ	แม่บ้าน	ป4	1	11	8	0	20	0	18	0	2	0	20	0	0	20	0
2	ดรง	78	ญ	แม่บ้าน	ป4	1	11	8	0	20	0	18	0	2	0	20	0	0	20	0
4	สงขลา	73	ญ	คช	ป3	0	6	14	0	20	0	13	0	7	0	20	0	0	20	0
6	นคร	62	ญ	แม่บ้าน	ป4	4	14	2	0	20	0	16	0	4	0	20	0	1	19	0
3	พัทลุง	63	ญ	แม่บ้าน	ป2	0	20	0	0	20	0	12	0	8	0	20	0	0	20	0
5	ดรง	79	ญ	แม่บ้าน	ป4	1	11	8	0	20	0	14	0	6	0	20	0	0	20	0
7	นคร	76	ช	พ่อบ้าน	ป4	2	2	16	3	17	0	9	0	11	0	20	0	2	18	0
8	นคร	70	ญ	คช	ป4	3	4	13	0	20	0	10	0	10	0	20	0	7	13	0
9	ดรง	62	ญ	คช	ป4	5	12	3	0	20	0	16	0	4	0	20	0	1	19	0
10	นคร	80	ช	พ่อบ้าน	ป2	3	11	6	0	20	0	18	0	2	0	20	0	4	16	0
						20	102	78	3	197	0	144	0	56	0	200	0	15	185	0

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vkk		สระ			วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23			
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:,i:,u	u	i:,i:,e:	u:	454	343	33,21	44
1	ภก	41	ญ	คช	ม3	1	10	9	0	20	0	15	3	2	0	20	0	1	19	0
2	ภก	45	ญ	คช		6	9	5	0	20	3	14	0	3	0	20	0	2	18	0
4	ภก	35	ญ	คช	ม3	3	5	12	6	14	0	8	3	9	0	20	0	0	18	2
6	ภก	35	ญ	รจ	ปวช	6	8	6	15	5	0	10	0	10	0	20	0	2	18	0
3	ภก	42	ญ	มบ		0	11	9	1	19	3	8	0	9	0	20	0	1	19	0
5	ภก	45	ญ	รจ	ป6	10	5	5	1	19	0	9	4	7	0	20	0	2	18	0
7	ภก	35	ช	รจ	ม3	5	0	15	7	13	0	7	3	10	0	20	0	3	17	0
8	ภก	41	ช	คช	ปตรี	3	1	16	6	14	0	5	4	11	0	20	0	3	17	0
9	ภก	40	ญ	คช	ม3	6	8	6	10	10	4	14	0	2	0	20	0	0	20	0
10	ภก	43	ญ	คช	ป6	6	4	10	4	16	0	10	3	7	0	20	0	0	16	4
						46	61	93	50	150	10	100	20	70	0	200	0	14	180	6

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vkk		สระ			วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23				
						สก	ทต	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:,i:,u	u	i:,i:,e:	u:	454	343	33,21	44	33
1	ภก	17	ญ	นร	ปวช	1	1	18	14	6	0	2	3	15	0	0	20	0	0	20	0
2	ภก	20	ช	รจ	ม3	3	2	15	10	10	0	1	0	19	0	20	0	1	19	0	
4	ภก	13	ญ	นร	ม1	2	1	17	0	20	0	2	2	16	0	20	0	2	18	0	
6	ภก	12	ญ	นร	ป6	2	2	16	10	10	0	2	1	17	18	2	0	0	20	0	
3	ภก	10	ญ	นร	ป2	1	1	18	6	14	0	0	0	20	0	20	0	2	18	0	
5	ภก	14	ช	นร	ม3	2	0	18	16	4	0	0	2	18	20	0	0	4	16	0	
7	ภก	10	ช	นร	ป4	1	0	19	6	14	0	0	2	18	0	0	20	0	0	20	0
8	ภก	20	ญ	นร	ปวช	1	0	19	0	20	0	0	3	17	0	0	20	0	0	20	0
9	ภก	17	ญ	นร	ม6	2	3	15	20	0	0	1	0	19	2	18	0	3	17	0	
10	ภก	20	ญ	นร	ปตรี	1	2	17	8	12	0	0	2	18	3	17	0	6	14	0	
						16	12	172	90	110	0	8	15	177	43	97	60	18	122	60	

ผู้บอกภาษาที่มีภูมิลำนเนาบรรพบุรุษมาจากภาคกลาง

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23			
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:, u:, u:	i:, i:, u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	เพชรบุรี	72	ช	ปม	ป2	1	1	18	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
2	กทม	60	ญ	จร	ป7	5	1	14	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
3	ราชบุรี	64	ช	ทม	ป4	0	1	19	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
4	เพชรบุรี	68	ญ	มม	ป6	0	1	19	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
5	สงคราม	68	ช	ปม	ป2	3	0	17	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
6	นครสวรรค์	73	ช	คย	ป4	2	0	18	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
7	สงคราม	71	ช	คย	ป4	7	1	12	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
8	กทม	60	ญ	จร	ป4	2	0	18	1	19	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
9	ประจวบ	75	ญ	คย	ป3	0	1	19	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
10	เพชรบุรี	60	ญ	จร	ป4	2	0	18	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
						22	6	172	1	199	0	0	0	0	200	0	0	200	0	0	200

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23			
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:, u:, u:	i:, i:, u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	ภก	43	ญ	คย	ป4	3	0	17	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
2	ภก	39	ญ	มม	ป6	4	0	16	4	16	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
3	ภก	44	ญ	จร	ปตรี	2	0	18	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
4	ภก	44	ญ	จร	ปวส	2	0	18	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
5	ภก	41	ช	คย	ม3	4	0	16	3	17	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
6	ภก	42	ญ	คย	ป6	3	0	17	1	19	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
7	ภก	36	ญ	ราชการ	ปตรี	3	0	17	3	17	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
8	ภก	37	ญ	คย	ปวส	4	0	16	1	19	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
9	ภก	45	ญ	คย	ป4	0	1	19	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
10	ภก	35	ญ	คย	ป6	0	0	20	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
						25	1	174	12	188	0	0	0	0	200	0	0	200	0	0	200

ที่	จว	อายุ	เพศ	อาชีพ	ศึกษา	ศัพท์			vvk		สระ				วรรณยุกต์			วรรณยุกต์ C23/D23			
						สก	ทด	ทม	?	k	ei,əi,ou	e:,ə:,o:	i:, u:, u:	i:, i:, u:	454	343	33,21	44	33	42	
1	ภก	12	ญ	นร	ม1	1	0	19	10	10	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
2	ภก	11	ญ	นร	ป6	2	0	18	2	18	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
3	ภก	13	ช	นร	ม1	4	0	16	6	14	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
4	ภก	13	ช	นร	ม1	4	0	16	6	14	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
5	ภก	12	ช	นร	ม1	2	1	17	3	17	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
6	ภก	14	ช	นร	ม1	2	0	18	9	11	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
7	ภก	10	ช	นร	ป4	2	1	17	9	11	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
8	ภก	15	ช	นร	ม3	3	0	17	0	20	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
9	ภก	10	ญ	นร	ป2	0	1	18	18	2	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
10	ภก	13	ญ	นร	ม1	2	1	18	19	1	0	0	0	0	20	0	0	20	0	0	20
						22	4	174	82	118	0	0	0	0	200	0	0	200	0	0	200

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวฉลิภา มหาพูนทอง เกิดที่จังหวัดภูเก็ต สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

